

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Καλημέρα σας, είμαι ο Μάνος Δασκαλάκης, θα συντονίσω την δεύτερη μέρα αυτού του σημαντικού συμβουλίου. Καλωσορίσατε. Ένα πολύ σημαντικό συνέδριο για ένα πολύ σημαντικό ζήτημα που αποτελεί και στοίχημα για ολόκληρο το νησί, μακάρι τα συμπεράσματα να θέσουν και τις βάσεις για την υλοποίηση όλων αυτών που τέθηκαν χθες και θα τεθούν σήμερα σαν προτάσεις. Θα ήθελα να σας πω, επειδή υπάρχει ένα πολύ μεγάλο πρόγραμμα και στην δεύτερη μέρα του συνεδρίου θα είμαι λίγο αυστηρός όσον αφορά την τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων, έτσι ώστε να μπορούμε να ρίξουμε την αυλαία του συνεδρίου με μια απόκλιση μισής ώρας. Στις συζητήσεις που υπάρχουν πολλοί ομιλητές η δυνατότητα που θα έχουν θα είναι τρία με πέντε λεπτά. Άρα νομίζω ότι μπορούμε μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα χωρίς να κουράσουμε να θέσουμε τις βάσεις για τα επί της ουσίας ζητήματα του θέματος που συζητάμε. Την δεύτερη ημέρα θα ανοίξουμε με έναν χαιρετισμό από τον αντιπεριφερειάρχη χωροταξίας και περιβάλλοντος, τον κ. Νίκο Καλογερό. Κ. Καλογερό ελάτε.

ΚΑΛΟΓΕΡΗΣ: Καλημέρα σε όλους. Θα ήθελα και εγώ πριν ξεκινήσω να καλωσορίσω εδώ στην Κρήτη όλους όσους έχουν έρθει στο νησί μας για το συνέδριο, πολιτικά και αυτοδιοικητικά πρόσωπα, ακαδημαϊκούς, κρατικά στελέχη και συμβούλους από τα διάφορα αρμόδια υπουργεία, μελετητές και επιστήμονες. Ανθρώπους που οι περισσότεροι εξ αυτών υπήρξαν συνεργάτες μας θα τολμούσα να πω και αρωγοί μας στην μακριά πορεία από την μελέτη και έγκριση του περιφερειακού σχεδιασμού μέχρι και την εγκριθεί για χρηματοδότηση των σημαντικών έργων διαχείρισης. Βασική επιδίωξη της περιφέρειας Κρήτης που περιλαμβάνεται στον αναπτυξιακό της προγραμματισμό αποτέλεσε εξαρχής ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου περιφερειακού σχεδιασμού σύμφωνα με τις επιταγές της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Με την πρωτοβουλία και μπροστάρισα την Βιργινία ως πρώτη περιφέρεια αποκτήσαμε εγκεκριμένο και αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑΚ στην βάση της οδηγίας 98/2008 από το 2013. Αυτό δεν μας ωφέλησε σε πρώτη φάση ιδιαίτερα, αλλά ο στόχος μας ήταν από τότε η ανακύκλωση, ήταν η αύξηση της προδιαλογής στην πηγή των ανακυκλώσιμων προϊόντων και όχι στις ακριβές τεχνολογίες για την εξαφάνιση των αποβλήτων, ακολουθώντας ουσιαστικά το επιτυχημένο μοντέλο διαχείρισης της ΔΕΔΙΣΑ στα Χανιά που η ανάγκη την είχε υποχρεώσει να βρεθεί πιο μπροστά από άλλους φορείς διαχείρισης. Η διαδικασία της μείωσης, επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης των αποβλήτων που προσομοιάζει στον κύκλο της φύσης με την προστασία και την ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων ήταν και είναι πιο κοντά στη φιλοσοφία μας. Στη συνέχεια με την έγκριση του νέου ΕΣΔΑ και την υποχρέωση της εναρμόνισης των ΠΕΣΔΑ με αυτόν ως αιρεσιμότητα για την ένταξη των έργων στο ΥΜ ΕΠΠΕΡΑΑ η περιφέρεια Κρήτης κατάφερε σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα να ολοκληρώσει τη διαδικασία επικαιροποίησης του περιφερειακού σχεδιασμού, καθώς οι ποσοτικοί και ποιοτικοί στόχοι που έθετε ήταν πολύ κοντά στους αντίστοιχους του νέου φιλοπεριβαλλοντικού εθνικού σχεδιασμού. Επομένως την δουλειά που είχε γίνει πρώτα μπορέσαμε και την κεφαλαιοποιήσαμε και μας ωφέλησε πάρα πολύ. Μετά την κατάθεση για έγκριση των τοπικών σχεδίων διαχείρισης των δήμων σύμφωνα με τον εθνικό σχεδιασμό η περιφέρεια προχώρησε στην ενσωμάτωση του στον σχεδιασμό του 2013, χρειάστηκαν ελάχιστες αναπροσαρμογές στους στόχους του, καθώς και μικρές βελτιωτικές αλλαγές, χωρίς ουσιαστικά να επηρεάζονται

η φιλοσοφία, τα προγράμματα και δράσεις του σχεδιασμού. Ήταν και οι απαιτούμενες προσαρμογές στη δυναμικότητα, την τεχνολογία και την χωροθέτηση των νέων προβλεπόμενων έργων μονάδων του ΠΕΣΔΑΚ του 2013 που είχαν αρχίσει ήδη να σχεδιάζονται. Σημαντική βοήθεια για την γρήγορη προσαρμογή του σχεδιασμού στις απαιτήσεις του εθνικού σχεδιασμού μας παρείχαν οι δήμοι και οι φορείς διαχείρισης, οι άνθρωποι των οποίων ευτυχώς αντιλήφθηκαν το επείγον του θέματος και το ανταγωνιστικό της διαδικασίας, συντονίστηκαν αμέσως στην κοινή προσπάθεια υπό την καθοδήγηση της περιφέρειας και είχαμε αυτά τα αποτελέσματα. Ακολούθησε η δύσκολη φάση της υλοποίησης του σχεδιασμού με την προετοιμασία των μεγάλων έργων και την επιτυχή ένταξή τους στη διαδικασία της δημόσιας κοινοτικής χρηματοδότησης μέσω του ΥΜ ΕΠΠΕΡΑΑ και εκεί εργάστηκαν όλοι σκληρά, ο περιφερειάρχης εμπλέχτηκε προσωπικά σε αυτή τη διαδικασία και νομίζω ότι τα καταφέραμε. Εκτός από την έγκαιρη προετοιμασία μας ένας από τους βασικούς λόγους που επιτύχαμε εξολοκλήρου δημόσια χρηματοδότηση των έργων διαχείρισης της Κρήτης ήταν η υιοθέτηση των μεσαίου μεγέθους αποκεντρωμένων μονάδων μηχανικής διαλογής και κομποστοποίησης με ξεχωριστές γραμμές επεξεργασίας σύμμεικτων και προδιαλεγμένων αποβλήτων. Το μοντέλο αυτό ανταποκρίνεται με ευελιξία στην εποχική παραγωγή των αποβλήτων λόγω τουρισμού. Ορισμένες βασικές αρχές που ακολουθήσαμε ήταν, η επιλογή μοντέλου ικανού να προσαρμόζεται καλύτερα στο ήδη διαμορφωμένο τοπικό διαχείρισης απορριμμάτων της Κρήτης και ταυτόχρονα να συμβάλλει στην ελαχιστοποίηση των μεταφορών των αποβλήτων των μονάδων. Η επιλογή σχεδιασμού μονάδων τεχνολογικά αναβαθμισμένων για την ελαχιστοποίηση του τελικού υπολείμματος. Η στόχευση στην προδιαλογή του οργανικού δίνοντας προτεραιότητα στις ξενοδοχειακές μονάδες και σε άλλους μεγάλους παραγωγούς. Η επιδίωξη για την υιοθέτηση και εφαρμογή μιας οικονομικής πολιτικής που θα ελαχιστοποιεί το κόστος διαχείρισης των ΑΣΑ και κατά συνέπεια θα εξορθολογίζει τα τέλη για τους πολίτες, και αυτός είναι σοβαρός παράγοντας. Δημιουργία μέσα από τα τοπικά σχέδια των δήμων εκτεταμένου δικτύου συλλογής ανακυκλώσιμων υλικών και ειδικών αποβλήτων. Πράσινα σημεία και κέντρα ανακύκλωσης, εκπαίδευσης, διαλογής στην πηγή. Τέλος, η ενθάρρυνση για την υιοθέτηση πολιτικών πράσινων προμηθειών. Είμαστε αισιόδοξοι ότι η Κρήτη έχει πλέον όλες τις προϋποθέσεις ώστε να ώστε να εξελιχτεί με βάση τις ευρωπαϊκές πολιτικές σε μια κοινωνία της επαναχρησιμοποίησης, ανακύκλωσης και εν τέλει της κυκλικής οικονομίας εντός της επόμενης δεκαετίας. Απαιτεί ασφαλώς σοβαρές αλλαγές στη συμπεριφορά των καταναλωτών όσον αφορά τη διαχείριση των αποβλήτων τους αλλά και των παραγωγών για όλα τα στάδια παραγωγής και διακίνησης των προϊόντων τους. Πέρα όμως από την ολοκληρωμένη διαχείριση για τα αστικά στερεά απόβλητα στην Κρήτη έχουμε και κάποια άλλα ζητήματα με διάφορα απόβλητα τα οποία μας απασχολούν και στα οποία έχουμε εστιάσει τα τελευταία χρόνια, όπως είναι τα βιοαπόβλητα, όπου λύνουν το θέμα οι μονάδες αναερόβιας χώνευσης γεωργικών και κτηνοτροφικών αποβλήτων, πάντα τα προϊόντα από την επεξεργασία του πρωτογενή τομέα είχαμε ένα θέμα στην Κρήτη, είτε ήταν αυτό επεξεργασία ελαιοκάρπου, είτε γάλακτος, είτε οτιδήποτε άλλο. Υπάρχουν αυτή τη στιγμή μονάδες, ήδη λειτουργεί εδώ μια στην βιομηχανική περιοχή του Ηρακλείου, η οποία επεξεργάζεται όλα τα σφάγια από τις μονάδες, από τα αδειοδοτημένα σφαγεία νησιού μας, και

τελευταία με μία τροποποίηση που έκανε στους περιβαλλοντικούς όρους παίρνει και τυρόγαλο από τα τυροκομεία. Υπάρχουν περίπου 15 Μεγαβάτ διαθέσιμα για αυτήν την μορφή διαχείρισης, συμπεριλαμβάνουμε μέσα και την βιομάζα και παράλληλα προσδοκούμε και σε εδαφοβελτιωτικό από την επεξεργασία. Η διαχείριση των ΑΕΚΚ είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα για την Κρήτη, θεωρούμε ότι αυτή τη στιγμή δημιουργούνται σιγά-σιγά οι δομές που είναι απαραίτητες, υπάρχουν διάφορες μονάδες λοιπόν οι οποίες πυκνώνουν την παρουσία τους στο νησί μας και αρχίζουμε και εμείς να γινόμαστε ιδιαίτερα απαιτητικοί και αυστηροί όσον αφορά τη διαχείριση και την διακίνηση αυτών των υλικών που ως τώρα γινόταν άναρχα και δημιουργούσε σοβαρά περιβαλλοντικά θέματα. Διερευνούμε με καλά θα έλεγα ως τώρα αποτελέσματα τη διαχείριση του κασίγαρου ως βελτιωτικού εδάφους, καθώς και του τυρόγαλου ως τροφή για τα ζώα, δύο σοβαρά απόβλητα. Τέλος, προωθούμε την τριτοβάθμια επεξεργασία των αστικών λυμάτων για την επαναχρησιμοποίηση του νερού, που θεωρούμε ότι είναι πολύ βασικό, και τέλος γίνεται εδώ και χρόνια η συλλογή πλαστικών θερμοκηπίων, έχουμε τέτοιες μονάδες σε όλη την Κρήτη, από ντόπια βιομηχανική εταιρία ανακύκλωσης πλαστικού από την οποία παράγονται άλλα προϊόντα. Όπως αντιλαμβάνεστε έχουμε πολύ δρόμο μπροστά μας μέχρι να υλοποιηθούν όλα αυτά. Η περιφέρεια Κρήτης με τη στήριξη πολλών ανθρώπων, όπως του κ. Μαμαλούγκα και της κυρίας Λοϊζίδου που μας βοήθησε στο σχεδιασμό, τους χρωστάμε πολλά, τους ευχαριστούμε από καρδιάς, έχει χαράξει την πορεία και έχει βάλει το τρένο στις ράγες. Από τώρα και στο εξής η κύρια ευθύνη περνάει στους δήμους και στους φορείς διαχείρισης, οι οποίοι σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπολογίζουν στην βοήθεια της περιφέρειας Κρήτης, γιατί όπως απέδειξε και η μέχρι τώρα πορεία μόνο ενωμένοι και με συλλογική προσπάθεια θα επιτύχουμε τους στόχους μας. Συγχαρητήρια στον ΕΣΔΑΚ για το πολύ ωραίο συνέδριο το οποίο σίγουρα θα μας ωφελήσει όλους. Καλή συνέχεια. Ευχαριστώ πολύ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Να ευχαριστήσουμε τον κ. Καλογερή. Θα πάμε στην 6^η ενότητα του συνεδρίου, την 1^η για σήμερα, ευρωπαϊκά καινοτόμα προγράμματα περιβάλλοντος. Καλώ στο βήμα τον κ. Μαμαλούγκα, προϊστάμενο της ΕΥΔ ΥΜ ΕΠΠΕΡΑΑ για την ανάλυση του επιχειρησιακού προγράμματος, περιβάλλον 2014-2020. Κ. Μαμαλούγκα έχετε και εσείς 3 με 5 λεπτά, αν θέλετε μπορούμε να έχουμε μια ανοχή παραπάνω.

ΜΑΜΑΛΟΥΓΚΑΣ: Καλημέρα σας. Καλημέρα πρόεδρε, καλημέρα δήμαρχε, καλημέρα σε όλο τον κόσμο. Δεν μπορώ να πω ότι εύχομαι επιτυχία στο συνέδριό σας, διότι ήδη η χθεσινή ημέρα είχε πολύ μεγάλη επιτυχία, πιστεύω ότι θα έχει και σήμερα, είναι πάρα πολύ ενδιαφέρον και θεματικά και επιστημονικά. Από την πλευρά μου θα προσπαθήσω να σας κάνω μια ανάλυση τα χρηματοδοτικά εργαλεία της επόμενης προγραμματικής περιόδου για τα έργα της διαχείρισης των απορριμμάτων, τα οποία θεωρώ ότι η συγκεκριμένη χρονική περίοδος, το 2014-2020, είναι η μοναδική ευκαιρία για να μπορέσουμε να λύσουμε το πρόβλημα το συγκεκριμένο. Θεωρώ ότι αν στη συγκεκριμένη χρονική περίοδο δεν μπορέσουμε να κάνουμε όλοι μας το καλύτερο δυνατό η κατάσταση δεν θα είναι απλώς μη αναστρέψιμη, αλλά θεωρώ ότι θα πάμε πίσω από εκεί που ήδη είμαστε αυτή τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Γι' αυτό το συγκεκριμένο λόγο θα ήθελα να σας κάνω μια

πολύ μικρή αντιπαράβολή το τι κάναμε στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο και τι κάνουμε στην παρούσα προγραμματική περίοδο. Τι κάναμε στην προηγούμενη προγραμματική περίοδο; Έχει χιλιοειπωθεί βέβαια, δεν σας λέω κάτι καινούργιο, παρόλα αυτά είναι πολύ χρήσιμο να πούμε ότι παρόλο που κατηγορούν την χώρα μας, την κατηγορούν γιατί είχε χώρους ανεξέλεγκτης ταφής απορριμμάτων, παρόλα αυτά η Ελλάδα κατάφερε μέσα στην τελευταία επταετία αν δεν κάνω λάθος, οκταετία, να κλείσει, ειπώθηκε και χθες, περίπου 3100 ΧΑΔΑ. Από τους ΧΑΔΑ αυτούς, το πρόγραμμα 2007-2013, το πρόγραμμα περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη, μπόρεσαν και υλοποιήθηκαν 275 ΧΑΔΑ σε 64 έργα, με 4500 στρέμματα αποκατάστασης και περίπου 53 εκατ. ευρώ. Αυτή ήταν μια κύρια δράση η οποία ουσιαστικά έκλεισε αφενός μεν θέματα ανεξέλεγκτων χώρων ταφής, αλλά ταυτόχρονα προσπάθησε να βγάλει τη χώρα από την μέγγενη των προστίμων. Ήδη, γνωρίζετε όλοι τα πρόστιμα που πληρώνουμε κάθε Ιούνιο και κάθε Δεκέμβριο από την Ε.Ε., παρόλα αυτά καταφέραμε να πληρώνουν πρόστιμα ακόμη μόνο 63 ΧΑΔΑ, εκ των οποίων αν δεν κάνω λάθος περίπου οι 11 μόνο είναι ανενεργοί. Βέβαια όταν κλείνεις ΧΑΔΑ, εδώ πέρα είναι και ένα λογοπαίγνιο, δηλαδή κλείνουμε ΧΑΔΑ και κάνουμε τι μετά; Τους κλείνουμε τους ΧΑΔΑ, δεν πληρώνουμε πρόστιμο, πού πάνε τα απορρίμματα; Γι' αυτό και λέω ότι η κατάσταση είναι μη αναστρέψιμη, γιατί αν φτάσουμε στο σημείο να μην έχουμε διαχείριση απορριμμάτων σε αυτή την προγραμματική περίοδο αναγκαστικά πάμε σε μια κατάσταση και προ ΧΑΔΑ, είναι πάρα πολύ κρίσιμο. Άλλες δράσεις που κάναμε στην προηγούμενη περίοδο ήταν 3 ΧΥΤΑ, στην Πάτμο, στη Χίο και στα Γιάννενα και κάναμε και κάποιες δράσεις οι οποίες αφορούσαν 12 ΣΜΑ σε νησιά για να υπάρχουν σταθμοί μεταφόρτωσης των απορριμμάτων τους και κάποιες άλλες δράσεις και κάποια άλλα συνοδά έργα τα οποία όμως είναι σε πολύ μικρή κλίμακα σε σχέση με αυτά τα οποία προγραμματίζουμε στην παρούσα προγραμματική περίοδο. Πάμε τώρα στην προγραμματική περίοδο 2014-2020. Δεν θα σας κουράσω με ακριβώς σε ποια σημεία του προγράμματός μας είναι η διαχείριση απορριμμάτων, ουσιαστικά διαχείριση απορριμμάτων έχουμε σε δύο άξονες του προγράμματός μας, στον 14 άξονα ο οποίος ήταν από την αρχή του προγράμματός μας ως εξειδικευμένος άξονας και στον άξονα 14B ο οποίος εξειδικεύτηκε και ουσιαστικά εγκρίθηκε με την πρόσφατη αναθεώρηση του προγράμματος. Σε αυτό υπάρχουν στόχοι 26, 27 και 28 με την διακριτοποίηση ότι ο πρώτος ειδικός στόχος αφορά κυρίως την πρόληψη και τη συλλογή στην πηγή, ο δεύτερος στόχος αφορά την ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων και ο τρίτος στόχος αφορά επικίνδυνα απόβλητα. Τι δράσεις χρηματοδοτούνται; Οι δράσεις που χρηματοδοτούνται στον πρώτο στόχο είναι κυρίως προγράμματα πρόληψης αποβλήτων, οικιακής κομποστοποίησης, συλλογής και επεξεργασίας βιοαποβλήτων, καθώς και πράσινων σημείων. Ενώ στην δράση 27 κυρίως χρηματοδοτούνται ολοκληρωμένες διαχειρίσεις απορριμμάτων, όπως μεγάλες μονάδες, μικρές μονάδες διαδημοτικές και άλλες δράσεις οι οποίες συνάδουν στην ολοκληρωμένη διαχείριση. Και ο 28 που αφορά καθαρά επικίνδυνα απόβλητα και ρυπασμένους χώρους. Οι τρεις κύριοι κωδικοί κατηγορίας παρέμβασης για τις συγκεκριμένες δράσεις, που είναι ο κωδικός παρέμβασης 17, 18 και 19, ο πρώτος, ο 17, αντιστοιχεί στον ειδικό στόχο 26 του προγράμματος, δηλαδή σε δράσεις οι οποίες είναι σε επίπεδο δήμων, οι οποίες είναι ή οικιακή κομποστοποίηση ή συλλογή στην πηγή ή πράσινα σημεία και επεξεργασία

βιοαποβλήτων. Ο 18 είναι μεγαλύτερες μονάδες διαδημοτικές ή κομποστοποίησης ή μονάδες διαδημοτικές επεξεργασίας ή μονάδες περιφερειακές επεξεργασίας. Και ο 19 για διαχείριση εμπορικών και επικίνδυνων αποβλήτων. Τα ποσά τα αντίστοιχα, στην πρώτη κατηγορία παρέμβασης έχουμε 120 εκατ., στη δεύτερη 682 και στην τρίτη 52 εκατ. ευρώ. Παράλληλα με τον άξονα που ανέφερα πριν, που με την αναθεώρηση του προγράμματος εγκρίθηκε πρόσφατα στις περιφέρειες της χώρας, έχουμε για τον άξονα 17, 5 εκατ. και περίπου 45 για την κατηγορία παρέμβασης 18 που αφορά ολοκληρωμένη διαχείριση απορριμμάτων. Στον άξονα 14 το συνολικό ποσό το οποίο αφορά το ΕΠΠΕΡΑΑ είναι ποσό περίπου 855 εκατ. ευρώ εκ των οποίων τα 482 εκατ. ευρώ αφορούν το πρόγραμμά μας, απλώς έχουν εκχωρηθεί αυτά τα ποσά στις περιφέρειες της χώρας για τη διαχείριση των αντίστοιχων έργων. Επίσης, ο άξονας 14B όπως ανέφερα πριν είναι 50 εκατ. €, που αφορά τις περιφέρειες, το πρόγραμμά μας, αλλά και αυτό αφορά την κατανομή σε περιφέρειες, το διαχειρίζεται όμως το πρόγραμμά μας το ποσό αυτό και επιπλέον υπάρχουν τα 27 εκατ. ευρώ στη συνολική χρηματοδότηση, όχι του προγράμματος μας αλλά από το πρόγραμμα Ε.Π.ΑνΕΚ, το πρόγραμμα της ανταγωνιστικότητας και ένα ποσό 74 εκατ. € περίπου, το οποίο αφορά καθαρά τις περιφέρειες και αφορά το ΕΤΠΑ, δηλαδή στο ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης των περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων. Αυτός είναι ένας μεγάλος πίνακας, δεν είναι εύκολο να μπορέσετε να τον διαβάσετε, απλώς εγώ θα ήθελα να μείνω σε αυτόν τον πίνακα στα συγκεκριμένα σημεία. Η αριστερή πλευρά του πίνακα που έχει το ανοιχτό μπλε αφορά το πρόγραμμα ΕΠΠΕΡΑΑ, η δεξιά πλευρά που έχει αυτό το πράσινο χρώμα είναι ουσιαστικά τα ποσά τα οποία έχουν οι περιφέρειες και θέλω να μείνουμε ίσως στα πιο bold γράμματα τα οποία είναι κάτω στον 14 άξονα του ταμείου συνοχής το συνολικό ποσό το οποίο διαχειρίζεται το πρόγραμμα το ΥΜ ΕΠΠΕΡΑΑ είναι και έργα του ΥΜ ΕΠΠΕΡΑΑ και τα διαχειρίζεται, είναι 320 εκατ. εκ των οποίων τα 26 εκατ. είναι στις δράσεις τις τοπικές των δήμων και τα 294 είναι οι διαδημοτικές δράσεις και η ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων και παράλληλα τα αντίστοιχα ποσά τα οποία είναι του προγράμματος, αλλά τα διαχειρίζονται οι περιφέρειες είναι 93 εκατ. οι δράσεις οι δημοτικές και 378 εκατ. οι δράσεις οι διαδημοτικές. Μια πάρα πολύ σημαντική διαφορά για να σας δώσω την κλίμακα και την κατανομή που έχει γίνει σε αυτούς τους πόρους στις περιφέρειες είναι ότι εκτός από τις τρεις περιφέρειες που αφορούν τη Θεσσαλία, την Πελοπόννησο και την Αττική, όλες οι άλλες περιφέρειες τα ποσά τα οποία εκχωρούμε σε αυτές τις περιφέρειες έχουν κατά κανόνα δράσεις τοπικές και δράσεις μικρότερης κλίμακας. Αντίθετα τα ποσά τα οποία έχουν εκχωρηθεί στις περιφέρειες Θεσσαλία, Αττική και την Πελοπόννησο κάνουν ουσιαστικά οι περιφέρειες αυτές τη διαχείριση των σημαντικών έργων διαχείρισης απορριμμάτων της περιοχής τους. Η Θεσσαλία κάνει διαχείριση σε τρεις μονάδες, στα Τρίκαλα, στο Βόλο και στην Λάρισα. Η Αττική κάνει το δικό της επιχειρησιακό σχέδιο απορριμμάτων όσον αφορά τις μονάδες επεξεργασίας και η Πελοπόννησος έχει ένα έργο το οποίο είναι στη διαδικασία της υπογραφής της σύμβασης, το οποίο έχει ξεκινήσει να υλοποιείται πολύ νωρίτερα, έχει υλοποιηθεί, που είναι ουσιαστικά το ΣΔΙΤ της Πελοποννήσου, το οποίο αφορά την ολοκληρωμένη διαχείριση όλης της περιφέρειας. Πάμε δεξιά στο συνολικό ποσό των ΠΕΠ που έχουν αντίστοιχα προγράμματα διαχείρισης απορριμμάτων, είναι 75 εκατ. € και έβλεπε κάτω με κόκκινα

γράμματα είναι επιπλέον 50 εκατ. € το οποίο ουσιαστικά πήρε το πρόγραμμα για διαχείριση απορριμμάτων επιπλέον από την ρήτρα αναθεώρησης. Συνολικά αν μπορούσαμε να κάνουμε ένα συνολικό άθροισμα βλέπουμε ότι το ποσό το οποίο ουσιαστικά έχουμε για διαχείριση είναι περίπου 855 εκατ., αυτό που ανέφερα πριν, όσον αφορά το ΥΜ ΕΠΠΕΡΑΑ, είναι τα 75 εκατ. που είναι ουσιαστικά στα ΠΕΠ και είναι και περίπου 27 εκατ. όπως είπαμε στο Ε.Π.ΑνΕΚ. Το οποίο σημαίνει ότι για την παρούσα προγραμματική περίοδο έχουμε περίπου 1 δισ. για τη διαχείριση έργων απορριμμάτων. Καταλαβαίνετε λοιπόν ότι όταν βλέπουμε ότι στην προηγούμενη περίοδο κάνουμε ΧΑΔΑ με ένα σημαντικό ποσό 50-60 εκατ. και ερχόμαστε στην παρούσα προγραμματική μερίδιο και πάμε να κάνουμε ολοκληρωμένη διαχείριση πρώτη φορά στη χώρα με 1 δισ. καταλαβαίνετε ποιο είναι το διακύβευμα, αλλά επίσης πόσο δύσκολο είναι και τι πρόκληση είναι να μπορέσουμε να το πετύχουμε. Θα δείτε παρακάτω τα αποτελέσματα τα οποία είναι μέχρι στιγμής, τα οποία δυστυχώς από πλευράς απορρόφησης και δαπανών είναι απογοητευτικά. Είναι απογοητευτικά, θα σας πω τα προβλήματα που υπάρχουν και τι πρέπει να κάνει όλος ο κόσμος για να ενεργοποιηθεί για να μπορέσουμε να πετύχουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα. Μια γενική εικόνα, το πρόγραμμά μας έβγαλε μέχρι στιγμής τέσσερις προσκλήσεις όσον αφορά τα απορρίμματα. Ξεκίνησε τον Ιούλιο του 2016 με την πρώτη πρόσκληση, την 1465, η οποία ήταν μια πρώτη πρόσκληση η οποία δεν στόχευε μπορώ να πω σε συγκεκριμένες παρεμβάσεις, στόχευε περισσότερο καταρχήν το να δούμε και από την πλευρά τη δική μας και γενικότερα στη χώρα που βρισκόμαστε στα απορρίμματα, στη διαχείριση, στην ωριμότητα, στην ενεργοποίηση των φορέων. Η πρόσκληση αυτή, ενώ ξεκίνησε με 273 εκατ. υπερκαλύφθηκε περίπου πέντε φορές και έφτασε στο σημείο να έχουμε προτάσεις 1,2 δισ.. Οι προτάσεις αυτές 1,2 δισ. ήταν προτάσεις οι οποίες ήταν προτάσεις οι οποίες ήταν ονοματισμένες, προτάσεις οι οποίες ήταν μπορώ να πω ώριμες και ψαγμένες από τις υπηρεσίες και τους φορείς, ήταν προτάσεις οι οποίες ήταν αναγκαίες με λιγότερη ωριμότητα, αλλά ήταν και προτάσεις οι οποίες ήταν φτιαγμένες πάρα πολύ πρόχειρα, όταν λέω πρόχειρα, πάρα πολύ πρόχειρα και γι' αυτό βλέπετε και τη μεγάλη ανταπόκριση στη συγκεκριμένη πρόσκληση. Το θέμα δεν ήταν ότι η πρόσκληση αυτή έδωσε μόνο τις ανάγκες, έδωσε και τη δυνατότητα να δούμε ότι θα πρέπει να κινηθούμε σε μια άλλη διαδικασία για να μπορέσουμε να έχουμε ένα πραγματικό αποτέλεσμα από τη στιγμή που κατά την αξιολόγηση προέκυψαν τεράστια προβλήματα στην εξέταση των φακέλων των συγκεκριμένων προτάσεων. Για το λόγο αυτό, επειδή στην εξέλιξη της διαδικασίας είδαμε ότι κάποιοι φορείς είχαν ώριμες προτάσεις οι οποίες δυστυχώς, είτε από ευθύνη τους, είτε με τη διαδικασία του χρόνου της ετοιμότητας του φακέλου κατατέθηκαν πολύ αργά, ορισμένες προτάσεις πολύ κρίσιμες κατατέθηκαν περί το τέλος του έτους, περίπου τον Δεκέμβριο, όπως ήταν οι προτάσεις του νοτίου Αιγαίου, που το νότιο Αιγαίο από ό,τι καταλαβαίνετε έχει το τεράστιο πρόβλημα της διασποράς και της διαχείρισης των απορριμμάτων και αυτές οι προτάσεις έπρεπε να κατατεθούν κατά την άποψή μου πρώτες λόγω της αναγκαιότητας, δυστυχώς κατατέθηκαν τελευταίες και πολλές άλλες προτάσεις, με αποτέλεσμα επειδή η διαδικασία της αξιολόγησης ήταν άμεση, δηλαδή ο πρώτος ο οποίος ουσιαστικά κάνει αίτηση, ο πρώτος εξετάζεται και αν είναι ώριμος ή είναι σκόπιμος εντάσσεται, οπότε η λίστα δεν μπορεί να κατέβει πάρα πολύ χαμηλά, για το λόγο αυτό

αποφασίστηκε πολιτικά και από την υπηρεσία μας ότι θα πρέπει να προχωρήσουμε, γιατί θα χάναμε το τρένο, να προχωρήσουμε στην έκδοση νέων προσκλήσεων οι οποίες θα μπορούσαν να αντιμετωπίσουν τα έργα αυτά τα οποία ήταν ώριμα αλλά ήταν σε χαμηλές θέσεις και πιθανόν να μην μπορούσαν να ενταχθούν ποτέ. Για το λόγο αυτό βγήκαν δύο προσκλήσεις επιπλέον, η 2239 και η 2240, η μια η 2239 για να καλύψει τρεις περιπτώσεις phasing στα νησιά που ήταν τα τρία νησιά, η Λευκάδα, η Ρόδος και η Νάξος και παράλληλα η 2240, η οποία προσπάθησε να καλύψει έργα τα οποία ήταν άμεσα για υλοποίηση με τεύχη δημοπράτησης και ορισμένα από αυτά ήταν σε εξέλιξη η διαγωνιστική διαδικασία. Παράλληλα, επειδή υπήρχαν πάρα πολλές προτάσεις σε καίριες περιφέρειες της χώρας και όταν λέω καίριες περιφέρειες της χώρας, σε περιφέρειες οι οποίες προσφέρουν στο δίκτυο του προγράμματος σημαντικό τονάζ για διαχείριση αποβλήτων, αποφασίστηκε να βγει μια νέα πρόσκληση στην τεχνική βοήθεια του προγράμματός μας, η οποία πρόσκληση αυτή θα αντιμετώπιζε και ουσιαστικά θα βοηθούσε, θα έδινε χρηματοδότηση στην εκπόνηση των μελετών των αντίστοιχων έργων ώστε όταν οι μελέτες αυτές θα έχουν υλοποιηθεί και ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των πόρων και την περίοδο που θα έχουν ολοκληρωθεί αυτές οι μελέτες να μπορέσουμε να τις εντάξουμε στο πρόγραμμά μας για να μπορέσουμε να πιάσουμε τον τελικό στόχο σαν χώρα και σαν εθνικό σχεδιασμό. Οι προσκλήσεις αυτές, βλέπετε τα ποσά, η πρώτη ήταν 273, η δεύτερη είναι 15, η άλλη 45, η οποία πρόσκληση των 45 υπήρχε μια διάκριση 15 εκατ. για την ηπειρωτική χώρα και 30 εκατ. για τα νησιά και ήταν και τα 10 εκατ. της τεχνικής βοήθειας για τις μελέτες τις συγκεκριμένες. Βλέπουμε εδώ πέρα ένα διαγραμματικό περίπου πόσες προτάσεις είχαν υποβληθεί και πόσες αυτή τη στιγμή έχουν ενταχθεί. Βλέπετε την μεγάλη διαφορά μεταξύ στην πρώτη πρόσκληση, την 1465, που από τις 166 προτάσεις έχουν ήδη εγκριθεί και έχουν ενταχθεί 17 προτάσεις οι οποίες 17 προτάσεις αυτή τη στιγμή είναι περίπου 180 εκατ. και σε σχέση με το συνολικό ποσό είναι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό της πρόσκλησης και από τις άλλες προτάσεις, η 2239, η οποία έχει τα 3 phasing έχει ενταχθεί μια πρόταση και ακολουθεί το επόμενο διάστημα και για τις δύο άλλες προτάσεις. Η κρίσιμη πρόσκληση 2240 η οποία έχει τα ώριμα έργα έχει ενταχθεί μια πρόταση αυτή τη στιγμή που είναι ουσιαστικά στο νησί της Κέας και εκκρεμούν οι εντάξεις των έργων της Ηλείας, το οποίο ήταν ένα έργο παλαιότερο ΣΔΙΤ, το οποίο ουσιαστικά ήταν σε εξέλιξη και τώρα πρόκειται να ενταχθεί, συν ένα έργο της Ναυπάκτου και υπάρχουν και άλλες προτάσεις πάρα πολύ ενδιαφέρουσες σε αυτή την πρόσκληση των ώριμων έργων, οι οποίες λύνουν προβλήματα σε νησιά όπως είναι η Κως, όπως είναι η Χίος, όπως είναι διάφορα άλλα νησιά, η Κάρπαθος, τα οποία είναι έργα τα οποία ορισμένα από αυτά είχαν ξεκινήσει από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και τώρα είναι στην φάση της ολοκλήρωσης τους και πιστεύουμε ότι και σε αυτή την πρόσκληση είναι στην φάση να αξιολογηθούν το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα χωρίς επισφάλεια οι περισσότερες από αυτές να ενταχθούν. Τέλος είναι η πρόσκληση 2242, που είχαν κατατεθεί προτάσεις για 17 μελέτες από τις οποίες εντάχθηκαν οι 13 και είναι στην φάση αν δεν κάνω λάθος, μια πρόταση την οποία έχουμε σε εκκρεμότητα στην Πάτρα να ενταχθεί το επόμενο χρονικό διάστημα. Εδώ θέλω να πω, είναι πάρα πολύ σημαντικό το τελευταίο ιστόγραμμα που βλέπετε για τις μελέτες, είναι το πιο κρίσιμο θεωρώ από όλη τη διαδικασία. Γιατί είναι κρίσιμο; Γιατί από τις 13 μελέτες που έχουν ενταχθεί φανταστείτε ότι οι 2 από αυτές τις

μελέτες είναι για εκπόνηση ουσιαστικά των 2 μονάδων επεξεργασίας στην Θεσσαλονίκη, που είναι ο ανατολικός και ο δυτικός τομέας, ο οποίος ανατολικός και δυτικός τομέας αν δεν κάνω λάθος πρέπει να είναι υπέρ των 400.000 τόνων απορριμμάτων ετησίως, συν είναι μελέτες άλλες κρίσιμες, όπως είναι της Κέρκυρας, όπως είναι της Πάτρας και όπως είναι επίσης όλης της κεντρικής Ελλάδας, γιατί σε αυτό εκπονούνται μελέτες και για την Λαμία και για την Χαλκίδα και για την Θήβα και για την Φωκίδα. Σημαίνει λοιπόν από ό,τι καταλαβαίνετε ότι το πολύ κρίσιμο για να μπορέσουμε να προλάβουμε αυτή την προγραμματική περίοδο είναι οι φορείς οι συγκεκριμένοι ότι θα πρέπει να ενεργοποιηθούν ώστε το αργότερο, να μην πω τέλος του 2018, αλλά αρχές του 2019 να έχουμε τις μελέτες για να μπορέσουμε να δούμε τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή τι διαθέσιμοι πόροι υπάρχουν στο πρόγραμμα, που βρισκόμαστε στις άλλες εντάξεις, για να μπορέσουμε να κάνουμε την βέλτιστη προσπάθεια για να ενταχθούν αν είναι δυνατόν και αυτές οι προτάσεις, γιατί θα λύσουμε το πρόβλημα σε πολλές περιφέρειες της χώρας, εάν όμως το πρόβλημα δεν λυθεί σε καίριες περιοχές όπως είναι η Αθήνα, η Θεσσαλονίκη, η κεντρική Ελλάδα, σε περιοχές δηλαδή οι οποίες έχουν μεγάλο τονάζ και μεγάλη συμμετοχή στον δείκτη, θεωρώ ότι θα υπολείπομαστε στην τελική επιτυχία του συνολικού προγράμματος. Πολύ γρήγορα, είναι κάποιες από τις προτάσεις που έχουν ενταχθεί, να επισημάνω κάποιες σημαντικές όπως είναι το έργο της Ηπείρου, το οποίο ανέφεραν και χθες οι συνάδελφοι ότι είναι στη φάση να ολοκληρωθεί περίπου τον Οκτώβριο αν δεν κάνω λάθος. Είναι το έργο του ΣΔΙΤ των Σερρών, το οποίο και αυτό εξελίσσεται κανονικά και θα τελειώσει τον Απρίλιο του 2019. Είναι η επεξεργασία του οργανικού στην περιοχή της Φωκίδας. Είναι η μονάδα επεξεργασίας της Βοιωτίας, που έχει αναφορά σε όλη τη συγκεκριμένη περιοχή. Είναι αυτά που σας ενδιαφέρουν που είσαστε και Κρητικοί, τα τρία έργα των απορριμμάτων, τα οποία είναι η Χερσόνησος, το Αμάρι και η Αρχάνες, τα οποία αυτά τα έργα έχουν ενταχθεί και είναι τώρα, θα σας πω και αργότερα, είναι στην φάση της εξέλιξης των διαδικασιών ενεργοποίησής τους. Η Ζάκυνθος, η οποία έχει και τις πολύ μεγάλες και τις πολλές καταγγελίες επί έτη ολόκληρα. Είναι οι μονάδα επεξεργασίας της Αλεξανδρούπολης, στην Γλυφάδα, κάποιες περιοχές οι οποίες έχουν ουσιαστικά δημοτικές μονάδες, η επέκταση του ΧΥΤΑ Χανίων, η οποία και αυτή επίσης έχει εγκριθεί. Η μονάδα της Δράμας και αυτά τα οποία ανέφερα στο τέλος στα phasing νησιά είναι ουσιαστικά η μονάδα επεξεργασίας της Λευκάδας και η κατασκευή του ΧΥΤΑ της Κέας. Δεν θα σας κουράσω, μια συνολική ουσιαστικά, θα είναι και στο site η παρουσίαση οπότε μπορείτε να το δείτε, εδώ τα έργα τα οποία έχουν ουσιαστικά ενταχθεί. Αυτά τα ανέφερα και πριν, ότι έχουμε ουσιαστικά στην πρόσκληση αυτή των μελετών, εγκρίθηκε ποσό 8 εκατ. ευρώ, από τις 17 προτάσεις εγκρίθηκαν οι 3, υπάρχει ένα διαθέσιμο 1,5 εκατ. € από τη συγκεκριμένη πρόταση. Τα αντίστοιχα ποσά, για να μην σας κουράζω με τον πίνακα θα σας το δείξω περισσότερο σε ένα ιστόγραμμα που φαίνεται εδώ σε ποια κατάσταση ήμασταν από πλευράς εντάξεων και πληρωμών το 2016, που βρισκόμαστε το 2017 και που βρισκόμαστε το 2018. Βλέπετε λοιπόν ότι το κουτάκι με τις πληρωμές δεν έχει ανεβεί, είναι σταματημένο στο ίδιο επίπεδο με πολύ μικρές διαφορές. Ποιοι είναι οι λόγοι; Οι λόγοι είναι ότι αυτές τις δαπάνες που έχουμε εδώ σαν πρόγραμμα τις έχουμε κατά κανόνα από τα έργα τα οποία είχαν ξεκινήσει την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και έχουν ενταχθεί στην παρούσα προγραμματική περίοδο και κυρίως στις

μονάδες αυτές, τα ποσά αυτά τα έχουμε κυρίως από τις δύο τρεις μονάδες της διαχείρισης απορριμμάτων των ΣΔΙΤ της Ηπείρου και των Σερρών οι οποίες με το που εντάχθηκαν είχαν ήδη υπογεγραμμένες συμβάσεις οπότε η υλοποίησή τους ήταν άμεση και επειδή η διαδικασία των έργων αυτών δεν είναι διαδικασία τιμολογίου ή πληρωμών και πιστοποιήσεων, αλλά είναι διαδικασία με 31:09 και ορόσημα και είναι συγκεκριμένες οι χρονικές στιγμές που θα πληρωθεί ο ανάδοχος χωρίς αποκλίσεις, είναι δαπάνες οι οποίες είναι σταθερές και οι οποίες θα μας φέρουν δαπάνες μέχρι να υλοποιηθούν αυτά τα έργα, αλλά αυτό είναι πραγματικά ένα απογοητευτικό αποτέλεσμα από πλευράς δαπανών, το οποίο μπορούμε να το ανατάξουμε και να το αντιστρέψουμε μόνο αν όλοι μαζί προσπαθήσουμε να ενεργοποιήσουμε τις δημοπρατήσεις των αντίστοιχων έργων τα οποία έχουν ενταχθεί. Με αυτά τα έργα που έχουν ενταχθεί μπορούμε να αυξήσουμε τις δαπάνες και τις απορροφήσεις πολύ σημαντικά. Πρέπει όμως να προχωρήσουμε στις ενεργοποιήσεις των δημοπρατήσεων. Αντίστοιχα κάποια έργα τα οποία έχουν ενταχθεί στο ΠΕΠ Θεσσαλίας, Ιωνίων Πελοποννήσου, κεντρικής Μακεδονίας ΑΜΘ. Τα αντίστοιχα, έχουν βγει περίπου 9 προσκλήσεις από τις αντίστοιχες περιφέρειες και από αυτά περίπου 8 προσκλήσεις είναι που αφορούν την κατηγορία 17 και οι υπόλοιπες την κατηγορία 18. Το συνολικό προκηρυσσόμενο ποσό είναι περίπου 271 εκατ.. Πάλι προχωράμε γιατί είναι απλώς τα έργα και πάμε κατευθείαν στο ιστόγραμμα και βλέπουμε εδώ ποιες δράσεις είχαν ενταχθεί το 2016 με τις αντίστοιχες δαπάνες και συμβάσεις, το 2017 και το 2018. Εδώ οι δαπάνες είναι λίγο μεγαλύτερες, βλέπουμε μια καλύτερη εξέλιξη στα περιφερειακά προγράμματα για το λόγο τον ίδιο που είχαμε και εμείς, γιατί ουσιαστικά κυρίως στην κεντρική Μακεδονία έχουν ενταχθεί δράσεις οι οποίες είχαν ήδη ξεκινήσει να υλοποιούνται από την προηγούμενη προγραμματική περίοδο και τώρα στην παρούσα φάση ολοκληρώνονται. Μια συνολική εικόνα της διαχείρισης των απορριμμάτων και στα ΠΕΠ και στο ΥΜ ΕΠΠΕΡΑΑ είναι αυτή που βλέπετε. Το 2016 ήταν ένα έτος αναγνωριστικό που έβγαιναν οι προσκλήσεις, και εδώ να θυμίσω ότι δεν ήταν μόνο οι προσκλήσεις που έβγαιναν το 2016, το 2016 είχαμε και το τεράστιο πρόβλημα ότι όταν είχαμε βγάλει εμείς την πρόσκληση το 2016 τον Ιούλιο είχαμε το τεράστιο πρόβλημα το οποίο δεν είχε λυθεί και η αιρεσιμότητα και ήταν ότι δεν ήταν εγκεκριμένοι οι ΠΕΣΔΑ. Το οποίο ήταν πάρα πολύ κρίσιμο για εμάς, και να εντασσόταν ένα έργο κανένας δεν ενεργοποιούσε τις δράσεις του, γιατί έπρεπε οπωσδήποτε να ολοκληρωθεί το περιφερειακό του σχέδιο, τα οποία όλα τα περιφερειακά σχέδια, με τελευταία αν θυμάμαι την Πελοπόννησο, εγκρίθηκαν περί το τέλος του 2016, οπότε το 2016 υλοποιούσε έργα τα οποία ήταν ή ονοματισμένα στο ΠΕΣΔΑ ή έργα τα οποία είχε ξεκινήσει η υλοποίησή τους και προχωρούσαν τις διαδικασίες. Το 2017 και το 2018 πλέον, το 2018 εντάξει, έχουμε πάρα πολύ λίγους μήνες μέσα στο 2018, αλλά το 2017 ήταν θεωρώ το μεγαλείο πικ που ουσιαστικά τότε κάναμε τις πολλές εντάξεις και προχωρήσαμε όσο το δυνατόν και στις συμβασιοποιήσεις και στις απορροφήσεις. Θέλω να σταθώ τώρα στην τελευταία διαφάνεια και να πω ορισμένα πράγματα για το θέμα των δημοπρατήσεων. Το θέμα θεωρώ των δημοπρατήσεων είναι το πιο κρίσιμο. Εντάξεις έργο, μια χαρά, προχωράει η διαδικασία, εάν δεν το δημοπρατήσεις δεν έχεις ούτε σύμβαση, ούτε δαπάνες και χάνεις το τρένο και την προγραμματική περίοδο. Μέχρι τώρα υπήρχε ένα θέμα με τον νόμο τον 4412, το οποίο ουσιαστικά από το νόμο τον 4412 αν εξαιρέσουμε ένα μικρό

πρόβλημα που υπήρχε με το σύστημα μελέτη, κατασκευή, το οποίο θεωρώ ότι πολλοί φορείς είχαν κολλήσει στο θέμα μελέτης, κατασκευής, δηλαδή έλεγαν εξαρχής ότι το έργο θα το κάνω μελέτη, κατασκευή και από τη στιγμή που υπήρχε ένα πρόβλημα διαδικαστικό με τον νόμο σταματάω και δεν κάνω τίποτα. Αυτό θεωρώ ότι δεν ήταν μια σωστή γενικώς και ορθή ενέργεια, γιατί από τότε που βγήκε ο νόμος έδινε τη δυνατότητα να υπάρξουν άλλες εναλλακτικές προσεγγίσεις στον νομό για να μπορέσεις να υλοποιήσεις τα αντίστοιχα έργα. Βέβαια άργησαν και από την ανεξάρτητη αρχή να βγουν τα τεύχη τα πρότυπα, παρόλα αυτά η αιτιολογία και πιστεύω ότι είναι και ορθή αιτιολογία και δικαιολογία ήταν ότι κάποιες άλλες προσεγγίσεις στον νόμο εκτός από τις κλασικές μεθόδους ήταν πολύ δύσκολες να τις κατανοήσει ένας φορέας εξαρχής και ήταν πάρα πολύ δύσκολες και από πλευράς ανάληψης της ευθύνης, ότι αυτήν τη διαδικασία μπορεί να την κάνει και να είναι νόμιμη, σωστή, χωρίς να έχει προβλήματα καταγγελιών, προσφυγών και ενστάσεων. Για το λόγο αυτό υπήρχε αυτή η καθυστέρηση. Θεωρώ τώρα ότι τέλος του χρόνου και με την αρχή λειτουργίας του μητρώου, το οποίο σας επιβεβαιώνω και προσωπικά λειτουργεί κανονικότητα το μητρώο, βγαίνουν επιτροπές για όλες τις διαδικασίες, τώρα πλέον βγαίνουν και για το μελέτη, κατασκευή, άρα έχει τη δυνατότητα ο κάθε φορέας να επιλέξει τη δική του προσέγγιση σε διαδικασίες δημοπράτησης, είτε αυτή είναι μελέτη, κατασκευή, είτε άρθρο 86, είτε 36:24, είτε οτιδήποτε, αρκεί να πατήσει στον νόμο, να βρει τα αντίστοιχα αντικειμενικά κριτήρια με διαφάνεια, χωρίς ειδικούς όρους πάρα πολύ συγκεκριμένους ώστε να μην υπάρχει πρόβλημα μετά προσφυγών και θεωρώ ότι πρέπει όλοι να ενεργοποιηθούν γιατί τα περιθώρια για να μπορέσουμε να υλοποιήσουμε τα έργα μας και να πιάσουμε τους στόχους, όπως είπα και πριν, είναι πάρα πολύ περιορισμένα. Οι στόχοι του προγράμματος μας το έτος 2018 το οποίο αφορούσε και το πλαίσιο επίδοσης είναι ήδη χαμένοι, το πώς θα το αντιμετωπίσουμε είναι άλλο θέμα, πάντως είναι ήδη χαμένοι, να μην χάσουμε τουλάχιστον το επόμενο χρονικό διάστημα ώστε να υλοποιήσουμε μέχρι το 2023 τα έργα που είναι αναγκαία και απαιτητά στην καθεμιά περιοχή του καθενός. Θέλω στο τέλος να πω γενικά για την Κρήτη και να αναφέρω τις πολύ σημαντικές ενέργειες που έχει κάνει η αείμνηστη Βιργινία, η οποία πραγματικά μαζί με τον Σταύρο τον Αρναουτάκη έδωσαν τα πάντα για να μπορέσει να υλοποιηθεί αυτός ο περιφερειακός σχεδιασμός και να καταλήξω, ίσως είναι μια ωραία κατάληξη, ότι σήμερα το πρωί που ξύπνησα και άνοιξα το παράθυρο και έβλεπα και θάλασσα, είδα πραγματικά ότι ζούμε στην πιο όμορφη χώρα του κόσμου, μην την προδώσουμε. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Να ευχαριστήσουμε τον κ. Μαμαλούγκα και να πάμε στο επόμενο θέμα που θα αναπτυχθεί, παρουσίαση του νέου νόμου για την ανακύκλωση. Να έρθει στο βήμα ο πρόεδρος ΕΟΑΝ, ο κ. Πολιτόπουλος.

ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Καλή σας μέρα. Είναι μεγάλη μας χαρά και θα ήθελα να συγχαρώ για την οργάνωση και είναι μεγάλη ευκαιρία σήμερα να περάσουμε αργά αλλά σταθερά στην εφαρμογή του 4496, που είναι ένας νόμος ο οποίος πλέον δίνει άλλες δυνατότητες στους δήμους. Λέγαμε ότι οι δήμοι μέχρι σήμερα ήταν συλλέκτες, ο νέος νόμος τους κάνει διαχειριστές, διαχειριστές όχι μόνο στα λόγια αλλά και στην πράξη, όπως θα δούμε και στη συνέχεια. Ο νόμος λοιπόν 4496 ψηφίστηκε το Νοέμβριο του 2017, στο άρθρο 8 αναφέρει

ότι οι ΟΤΑ πρώτου βαθμού φέρουν πλέον την ευθύνη της εναλλακτικής διαχείρισης των δημοτικών αποβλήτων συσκευασίας. Η οργάνωση πραγματοποιείται, είτε από τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού, αυτό είναι εντελώς καινούργιο, είτε από τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού σε συνεργασία με τους φορείς ΣΣΕΔ αποβλήτων συσκευασιών ή τους φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης οικονομίας, εφόσον αυτοί προβλέπεται στα τοπικά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων. Επίσης οι ΟΤΑ μπορούν αυτοτελώς να οργανώνουν την εναλλακτική διαχείριση των δημοτικών αποβλήτων συσκευασιών. Σε περίπτωση που έχουμε τέτοια διαδικασία από κάποιο δήμο ακολουθεί ακριβώς τις ίδιες διαδικασίες που ακολουθεί και ένα σύστημα, δηλαδή πρέπει να υποβάλει ετήσια έκθεση στον ΕΟΑΝ και έκθεση προγραμματισμού. Η παράγραφος 5 ίσως είναι η πιο σημαντική και αναφέρεται στις βασικές αλλαγές πλέον που θα έχουν οι νέες συμβάσεις οι οποίες θα υπογράφονται μεταξύ των συστημάτων και των δήμων. Κυρίως λοιπόν για πρώτη φορά στις νέες συμβάσεις θα καθορίζονται τα επιχειρησιακά σχέδια της εναλλακτικής διαχείρισης που θα περιλαμβάνουν τις εργασίες διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών τις οποίες αναλαμβάνουν τα συμβαλλόμενα μέλη, τους ποσοτικούς στόχους, για πρώτη φορά στις συμβάσεις θα υπάρχουν ποσοτικοί στόχοι με βάση τον εθνικό σχεδιασμό, άρα λοιπόν θα ελέγχονται οι δήμοι από τον ελληνικό οργανισμό ανακύκλωσης αν επιτυγχάνουν τους στόχους ετησίως και θα ελέγχονται και μέσω του ηλεκτρονικού μητρώου αποβλήτων που ήδη οι δήμοι σχεδόν στην πλειοψηφία τους είναι εγγεγραμμένοι. Δεύτερον, το χρονοδιάγραμμα επίτευξης και επειδή θα είναι εξαετές, μέσα στο εξαετές πρόγραμμα θα υπάρχει το πρόγραμμα επίτευξης μέσα στο εξαετές λοιπόν σύμβαση. Και φυσικά τις προδιαγραφές των ανακτώμενων υλικών. Εδώ λοιπόν αναφερόμαστε κυρίως στα τέσσερα ρεύματα, διότι όπως και χθες ελέγχθη ένας από τους μεγάλους στόχους είναι η αύξηση της ποιότητας των ανακυκλώσιμων υλικών προκειμένου αυτά να μπορούν να διατεθούν είτε στην εγχώρια αγορά, είτε στο εξωτερικό, με δεδομένο ότι και η αγορά της Κίνας πλέον δεν δέχεται κακής ποιότητας ανακυκλώσιμα υλικά. Επίσης για πρώτη φορά βλέπετε ότι στο ίδιο πλαίσιο θα υπάρχουν οι όροι και τα κριτήρια υπολογισμού του ανταλλάγματος που καταβάλλεται από τον φορέα ΣΣΕΔ στους ΟΤΑ πρώτου βαθμού και στους φορείς κοινωνικής αλληλεγγύης οικονομίας και αυτό θα είναι και εξοπλισμός και χρηματικό αντάλλαγμα. Βέβαια το χρηματικό αντάλλαγμα πρέπει να ανταποκρίνεται στο πραγματικό κόστος της συνολικής διαχείρισης στο οποίο συνυπολογίζεται η μείωση των δαπανών των ΟΤΑ λόγω της εναλλακτικής διαχείρισης των αποβλήτων συσκευασιών. Τι σημαίνει αυτό; Αυτό είναι το δεύτερο σκέλος, καινούργιο, οι δήμοι πλέον θα μπορούν να διαθέτουν στην αγορά και στο εμπόριο τα συλλεγόμενα ανακυκλώσιμα υλικά. Βέβαια οι δήμοι θα πρέπει να ξεκινήσουν και να ζητούν από την ελληνική εταιρία αξιοποίησης ανακύκλωσης την αντικατάσταση του μπλε κάδου με τρεις κάδους, με δεδομένο ότι ο μπλε κάδωνας θα εξακολουθεί να δέχεται γυαλί. Θα υπάρξει επίσης μια υπουργική απόφαση, θα είναι μια ΚΥΑ μεταξύ του υπουργείου εσωτερικών και του υπουργείου περιβάλλοντος, όπου θα θεσπίζονται και κριτήρια τιμολογιακής πολιτικής που θα εφαρμόσει ο ΦΟΣΔΑ έναντι των δήμων που επιτυγχάνουν τους στόχους. Αυτό έχει ξεκινήσει ήδη η πρώτη επεξεργασία και νομίζω ότι θα κληθούν οι ΦΟΣΔΑ, εφόσον 43:50 ΦΟΣΔΑ θα κληθούν προκειμένου να ανοίξει ένας διάλογος για να καταλήξουμε με ποια κριτήρια οι δήμοι θα χρηματοδοτούνται. Όμως δεν είναι μόνο προνόμιο για τους δήμους, οι δήμοι

πλέον θα ελέγχονται και θα έχουν και διοικητικές κυρώσεις αν δεν εφαρμόζουν την παράγραφο 1 και 4 του άρθρου 8, άρα θα παρακαλούσα τους δήμους να διαβάσουν καλά τον 4496 και αυτό θα καθοριστεί με μια ΚΥΑ που θα υπογράψει το υπουργείο εσωτερικών και το υπουργείο περιβάλλοντος και θα πρέπει να πω ότι ήδη έχει ξεκινήσει η μελέτη για την μέθοδο της επιμέτρησης και τα κριτήρια που θα οριστούν. Εδώ λοιπόν βάσει του νόμου 4483/2017 προβλέπεται ότι στο άρθρο 134 αναγράφεται ο τρόπος με τον οποίο οι δήμοι μπορούν πλέον να διαθέτουν στην αγορά τα ανακυκλώσιμα υλικά. Με όλα όσα σας ανέφερα αντιλαμβάνεστε ότι οι δήμοι θα έχουν περισσότερους πόρους διότι για πρώτη φορά στη νέα τους σύμβαση θα πληρώνεται η συλλογή, μεταφορά, ανά τόνο θα είναι η πληρωμή της συλλογής, μεταφοράς, άρα θα είναι κίνητρο για τους δήμους να συλλέξουν περισσότερα ανακυκλώσιμα υλικά για να έχουν περισσότερα έσοδα από το σύστημα και από όλα τα συστήματα. Άρα λοιπόν ο ένας πόρος είναι για τη συλλογή, μεταφορά, όπου θα οδηγηθεί σχεδόν σε μηδενικό κόστος η συλλογή, μεταφορά των ανακυκλώσιμων υλικών και το δεύτερο φυσικά είναι η διάθεση των ανακυκλώσιμων υλικών, αυτά τα δύο θα μειώσουν αισθητά το κόστος της λειτουργίας σε ό,τι αφορά τη διαχείριση των ανακυκλώσιμων υλικών και νομίζω ότι όσο πιο γρήγορα οι δήμοι ενεργοποιηθούν τόσο πιο γρήγορα θα μπορέσουμε να ξεκινήσουμε αυτή τη διαδικασία. Θα σας πω ότι οι καινούργιες συμβάσεις, θα το δούμε στη συνέχεια, θα κατατεθούν από το σύστημα ως τις 5 Μαΐου στον ελληνικό οργανισμό ανακύκλωσης, θα εγκριθούν, άρα θα είναι στη διάθεση των δήμων μέσα στο 2018 και ευελπιστούμε ότι αργά αλλά σταθερά και μέσα στο εξαετές πρόγραμμα όλοι οι δήμοι θα περάσουν στη διαχείριση των τεσσάρων ρευμάτων, που δεν είναι κατ' ανάγκη τέσσερις κάδοι, είναι στη διακριτική ευχέρεια των δήμων με ποιον τρόπο θα εφαρμόσουν τα τέσσερα ρεύματα. Όπως επίσης είναι στην ευχέρεια των δήμων με ποιους θα συνεργαστούν. Η πολιτεία έχει φροντίσει ώστε οι δήμοι να είναι ελεύθεροι να κινηθούν με μόνο σκοπό να πετύχουν τον στόχο. Η πολιτεία τον στόχο θα ελέγχει και όχι τον τρόπο με τον οποίο ο δήμος επιτυγχάνει την ανακύκλωση και αυξάνει τα ποσοστά. Εδώ είναι οι υποχρεώσεις που έχουν τα συστήματα και βλέπετε ότι μέχρι 8/5/2018, το τελευταίο, είναι η υποβολή του αναθεωρημένου επιχειρησιακού σχεδίου και σχεδίου μείωσης του ειδικού αποθεματικού. Οι βασικοί πόροι λοιπόν που θα υπάρξουν για τους πρώτους εξοπλισμούς θα απορρέουν από την μείωση του ειδικού αποθεματικού που έχουν όλα τα συστήματα στο 35%, δηλαδή το 65% του αποθεματικού που υπάρχει σήμερα στο πλαίσιο των εξαετών συμβάσεων θα διατεθεί για αύξηση του εξοπλισμού, των κάδων και των αυτοκινήτων. Επίσης θα υποβληθεί κανονισμός προμηθειών, υπηρεσιών και έργων και αυτό γιατί θέλουμε να ελέγξουμε οι δαπάνες των συστημάτων να είναι αν θέλετε μέσα στα πλαίσια της λογικής δαπάνης και να μην υπάρχουν υπερβολικές δαπάνες που αποβαίνουν εις βάρος των πόρων που θα πάνε στην ανακύκλωση. Εδώ επίσης για πρώτη φορά έχουμε βάλει αυστηρότατους όρους για τα συστήματα, με εξαίρεση τα ΑΕΚΚ για κάποιους από αυτούς γιατί για τα ΑΕΚΚ έχει ξεκινήσει ήδη η επεξεργασία ενός νέου νομοθετήματος το οποίο και αυτό μέσα στο 2018 μετά από διαβούλευση που θα γίνει με τα συστήματα θα έχει ψηφισθεί. Εδώ πλέον ξεκαθαρίζει ποιοι θα πρέπει να είναι οι μέτοχοι στα συστήματα και τι ασυμβίβαστα έχουν οι μέτοχοι και επίσης τα ασυμβίβαστα που θα έχουν οι εργαζόμενοι και κυρίως τα διοικητικά στελέχη στα διάφορα συστήματα. Επίσης θα ελεγχθούν τα συστήματα για ό,τι έχουν

πετύχει μέχρι σήμερα και αν έχουν επί της ουσίας εφαρμόσει και πως έχουν πετύχει το παλαιότερο αναπτυξιακό τους σχέδιο, δεν σημαίνει δηλαδή με το αναπτυξιακό σχέδιο δεν θα ελεγχθούν για την επίτευξη των στόχων που είχαν θέσει και αν έχουν πετύχει ή όχι τους στόχους αυτούς. Και βέβαια θα είναι με έναν τόσο αναλυτικό τρόπο ώστε να μπορούμε να τα ελέγξουμε. Θα πω επίσης ότι μέσα στον νόμο έχει θεσπιστεί μια μεγαλύτερη διαφάνεια, πάρα πολλά από αυτά τα στοιχεία θα αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΕΟΑΝ για να μπορούν οι πολίτες να έχουν μια γνώση το που πηγαίνουν οι πόροι, γιατί θεωρούμε δεδομένο ότι οι πόροι που δίνουν οι παραγωγοί είναι οι πόροι που πληρώνουν οι πολίτες όταν αγοράζουν ένα προϊόν. Εδώ λοιπόν είναι το περιεχόμενο που θέλουμε να έχουν τα επιχειρησιακά σχέδια. Μπαίνουν λοιπόν μια σειρά από παραμέτρους ώστε να έχουμε μια πλήρη εικόνα και να μπορούμε να ελέγξουμε κατά πόσον τα συστήματα την εφαρμόζουν. Και εδώ είναι τα περιεχόμενα των αναπτυξιακών σχεδίων που πρέπει να υπάρχουν, βλέπετε εκείνο που μας ενδιαφέρει είναι το πλαίσιο συμβάσεων εργασίας με ΟΤΑ πρώτου βαθμού, φορείς κοινωνικής αλληλέγγυας οικονομίας. Θεωρούμε δηλαδή ότι οι ενεργοί πολίτες σε τοπικό επίπεδο θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ένα κοινωνικό φορέα και να συμμετέχουν στην ανακύκλωση. Είναι και η πρώτη φορά αν θέλετε που η πολιτεία δίνει ένα συγκεκριμένο ρόλο και συγκεκριμένα εργαλεία στους ενεργούς πολίτες να δημιουργήσουν τις γνωστές μας σε όλους και ΚΟΙΝΣΕΠ, διότι είναι γνωστό ότι στην Ελλάδα οι ΚΟΙΝΣΕΠ προσφέρουν ελάχιστα στο ΑΕΠ ενώ στο εξωτερικό ξεπερνάει το 3% με 4% η προσφορά των ΚΟΙΝΣΕΠ στο ακαθάριστο προϊόν. Ήδη έχει ξεκινήσει η προετοιμασία του ΕΟΑΝ για όλο αυτό το πλαίσιο που θα αλλάξει ριζικά, σας αναφέρω ότι τα συστήματα σήμερα είναι 22, άρα ο ελληνικός οργανισμός καλείται να ελέγξει και να εγκρίνει 22 συστήματα, μέχρι τέλος του χρόνου ίσως να υπάρξει και κάποιο σύστημα τον Γενάρη του 2019. Άρα θεωρήστε ότι τον Γενάρη του 2019 τα επιχειρησιακά σχέδια θα είναι έτοιμα, άρα και οι δήμοι θα πρέπει σε αυτό το χρονικό διάστημα σιγά-σιγά να αιτούνται από τα συστήματα την εφαρμογή του νόμου ώστε από το 2019 να βρισκόμαστε σε μια πλήρη ανάπτυξη και εφαρμογή του νομοσχεδίου για να μπορέσουμε να μετρήσουμε τα αποτελέσματα από το τέλος του 2019. Επί τη ευκαιρία θα σας πω ότι ήδη ξεκίνησε ένας δήμος να κάνει, σήμερα ακριβώς, σήμερα δηλαδή βάζει τους κάδους, ξεκίνησε ένας δήμος λοιπόν να ξεκινάει με διαλογή στην πηγή σε τέσσερα ρεύματα, ο οποίος είναι ο δήμος Τήνου και ευελπιστούμε του χρόνου να έχουμε τα πρώτα αποτελέσματα για να δούμε κατά πόσο οι στόχοι επιτυγχάνονται και κατά πόσον έχει ανέβει η ανακύκλωση, είναι ένα καλό παράδειγμα για τους υπόλοιπους. Θα ήθελα να πω επίσης ότι γίνεται μια πολύ μεγάλη προσπάθεια στα πλαίσια της φοροδιαφυγής. Ένα νέο μέτρο που έχει θεσπισθεί στο εθνικό μητρώο, στο ΕΜΠΑ, είναι ότι οι παραγωγοί οι οποίοι χρησιμοποιούν συσκευασίες και οι οποίες συσκευασίες μετά την χρήση στους γίνονται απόρριμμα είναι υποχρεωμένοι σε όλα τα παραστατικά τους στοιχεία να αναγράφουν τον αριθμό μητρώου ΕΜΠΑ. Αυτό τι σημαίνει, σημαίνει ότι έχουν καταβάλει τις εισφορές προς τα συστήματα, εισφορές τις οποίες όλοι μας πληρώνουμε όταν αγοράζουμε ένα προϊόν. Αυτό θα οδηγήσει στη μείωση, όπως είπα προηγουμένως, τουλάχιστον στις συσκευασίες η εισφοροδιαφυγή είναι της τάξης του 47%, δηλαδή ξεπερνάει τα 10 εκατ. ετησίως, και αυτοί επίσης είναι πόροι που θέλουμε να κατευθυνθούν προς την τοπική αυτοδιοίκηση. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Εδώ λοιπόν να πω ότι είναι το νέο οργανόγραμμα του

οργανισμού, όλοι θα γνωρίζετε ότι ήταν υποστελεχωμένος οργανισμός, αναγνωρίστηκε από την πολιτεία όμως ότι ο ρόλος του είναι πλέον πολύ σημαντικός και του έχει δώσει σημαντικές αρμοδιότητες, άρα λοιπόν βρισκόμαστε σε μια αναδιάρθρωση, στο τέλος του χρόνου ο οργανισμός θα έχει 60 άτομα. Σκεφτείτε ότι 15 Απριλίου βάσει κινητικότητας θα έχει μόνο 6, σήμερα αυτό συμβαίνει, οπότε νομίζω ότι θα είμαστε και σε θέση να εφαρμόσουμε πλήρως τον νόμο. Θα πω ότι στο οργανόγραμμα δημιουργείται τμήμα τοπικής αυτοδιοίκησης, άρα θα υπάρχει άμεση επικοινωνία των δήμων με τον ελληνικό οργανισμό και επίσης υπάρχει και διεύθυνση ελεγκτών και επιθεωρητών, γιατί μέχρι σήμερα ήταν αδύνατη η δυνατότητα να ελέγχει ο ελληνικός οργανισμός ανακύκλωσης τυχόν καταστάσεις οι οποίες δεν ήταν σύννομες. Δεν θα σας μιλήσω για τη κυκλική οικονομία, θα τρέξουμε πολύ γρήγορα, δεν έχει κανένα νόημα. Θα καταλήξω μόνο σε αυτό, όταν λοιπόν θα ξεκινήσει η ανακύκλωση στα τέσσερα ρεύματα, αυτές οι οδηγίες πλήρωσης κάδων θα δίνονται από τον ελληνικό οργανισμό σε όσους δήμους ξεκινάνε ανακύκλωση στα τέσσερα ρεύματα. Να πω βέβαια ότι έχει συμφωνηθεί με την ΕΟΑΝ όσο υπάρχουν οι μπλε κάδοι σε αυτή τη φάση δεν θα αλλάξει το χρώμα, θα αλλάξουν τα καπάκια μόνο και τα αυτοκόλλητα για να μπορέσουμε να κάνουμε μια οικονομία. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ. Θεωρώ ότι ήταν σημαντικά αυτά που ακούσαμε εχθές και αυτά που θα ακούσουμε και σήμερα.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κ. Πολιτόπουλε μια ερώτηση. (ομιλίες εκτός μικροφώνου)

ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι ο ΕΟΑΝ, ο ΕΟΑΝ είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, είναι πολιτεία, άρα δίνεται η ευκαιρία να διαχωρίσουμε τη θέση μας, το σύστημα δηλαδή, η ελληνική εταιρία αξιοποίησης ανακύκλωσης. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Και σήμερα μέσα στο μπλε κάδο όλα τα ανακυκλώσιμα, δεν μπαίνουν μόνο οι συσκευασίες. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Βέβαια.

ΒΟΥΡΝΟΥΣ: Μανώλης Βουρνούς, είμαι δήμαρχος της Χίου. Βλέποντας πραγματικά το τμήμα της διαχείρισης με διαλογή στην πηγή δείχνει ότι είναι το πλέον ενδεδειγμένο και βοηθάει πάρα πολύ στην αύξηση την κατακόρυφη της ποιότητας των ανακυκλώσιμων αλλά και σε πολύ μεγάλο βαθμό πρέπει να πω στην ευαισθητοποίηση των πολιτών. Είναι εντελώς διαφορετικό το να πηγαίνει κανείς να τα ρίχνει όλα μαζί σε έναν κάδο και εντελώς διαφορετικό, εννοώ δηλαδή από τη μια τα σύμμεικτα και από την άλλη τα ανακυκλώσιμα, και εντελώς διαφορετικό η διαλογή στην πηγή. Εμείς εφαρμόζουμε διαλογή στην πηγή εδώ και τέσσερα χρόνια και μάλιστα και με την ελληνική εταιρεία αξιοποίησης ανακύκλωσης έχουμε αναβαθμίσει τους κάδους με διαφορετικά καπάκια, όπως ακριβώς το περιγράψατε, και δεν είναι τόσο πολύ δύσκολο όσο το φανταζόμαστε, παρότι και η Χίος έχει μικρούς που δρόμους, στενούς και με δυσκολία, το πολύ δύσκολο είναι το κομμάτι της προσέγγισης της χωροθέτησης. Ωστόσο νομίζω ότι θα βοηθούσε αρκετά εάν υπήρχε μεγαλύτερη πραγματικά βοήθεια σε θέματα μηχανολογικού εξοπλισμού και επίσης αυτό το οποίο είναι πολύ βασικό για το τι θα κάνεις από εκεί και πέρα και για την πρόοδο των πραγμάτων, θα μπορούσε ο ελληνικός οργανισμός ανακύκλωσης να βοηθούσε στη σύνταξη των μελετών που χρειάζονται από εκεί και πέρα για τη διαχείριση. Από αυτά που ειπώθηκαν προηγουμένως και από τον κ. Μαμαλούγκα εγώ βλέπω πάντα ότι το στενό σημείο στο οποίο κολλάνε τα πράγματα είναι η ωρίμανση των διαδικασιών, εάν μπορούσε να

χρηματοδοτήσει ή να δώσει απευθείας ανθρώπους οι οποίοι θα βοηθούσαν σε αυτό θα μας διευκόλυνε πάρα πολύ.

ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Καταρχάς δεν χρηματοδοτεί ο ελληνικός οργανισμός ανακύκλωσης, παρόλα αυτά έχουμε ξεκινήσει μια μεγάλη καμπάνια, επισκεπτόμαστε ήδη δήμους οι οποίοι μας καλούν και κάνουμε έναν πολύ μεγάλο διάλογο κυρίως σε ό,τι αφορά την ενημέρωση και την εκπαίδευση του κοινού και στα πλαίσια της αποκεντρωμένης διαχείρισης που θέλουμε να κάνουμε θεωρούμε ότι αργά αλλά σταθερά θα πρέπει να δημιουργήσουμε τουλάχιστον στους πιο μικρούς δήμους μια σειρά από μικρά κέντρα διαλογής και αυτό θα είναι επίσης ένα από τα θέματα που θα συζητάμε στο επίπεδο των δήμων. Δηλαδή το σκεπτικό μας είναι οι δήμοι να έχουν και ένα μικρό ΚΔΑΥ, μιλάω για τους δήμους που δεν έχουν πολύ μεγάλες ποσότητες, να μπορούν να δεματοποιούν, να μπορούν να διαθέτουν στην αγορά, να έχουν δηλαδή όλη την αλυσίδα και να μην φεύγει, ειδικά για τα νησιά, να μην φεύγει τίποτα από το νησί παρά μόνο τα ανακυκλώσιμα που θα πηγαίνουν για διάθεση. (ομιλίες εκτός μικροφώνου)

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Πριν κάνετε την ερώτηση να πω ότι είναι η τελευταία ερώτηση που θα δεχθεί ο κ. Πολιτόπουλος. Όπως αντιλαμβάνεστε υπάρχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον όμως πρέπει να τηρηθεί ο χρόνος, θα δώσω μια ανοχή επειδή σας είδα τώρα, αλλά μετά από κάθε τοποθέτηση μέχρι τρεις ερωτήσεις πολύ σύντομες. Σας ευχαριστώ.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Να συνεχίσω την ερώτηση της κυρίας Καργάκη, μέχρι σήμερα μιλούσαμε για συσκευασίες, έχουμε όμως και το έντυπο χαρτί, θα βάλουμε ξεχωριστό κάδο για το έντυπο χαρτί; Ο φορέας αυτός στο σύστημα τα λεφτά τα συνεισφέρουν οι εταιρείες συσκευασιών, τι θα αλλάξει σε αυτή την περίπτωση; Ποιος θα καλύψει το κόστος αυτό; Οι εταιρείες συσκευασιών θα αναλάβουν και το έντυπο χαρτί που είναι 7% με 8%, ίσως και περισσότερο; Και δεν είναι μόνο το έντυπο χαρτί, έχουμε και άλλα εκτός συσκευασιών, τα ανακυκλώσιμα είναι οι συσκευασίες συν ό,τι άλλο ανακυκλώσιμο, άρα πρέπει να το δούμε όλο. Οι κάδοι τέσσερις στην οδηγία σαφέστατα είναι για τα ανακυκλώσιμα, δεν είναι για τις συσκευασίες, εμείς εδώ το σύστημα πώς θα το φτιάξουμε; Διάγει μόνο τα ανακυκλώσιμα.

ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Έχετε απόλυτο δίκιο. Θα εξεταστεί στην πορεία αν απαιτηθεί για κάποια άλλα υλικά να δημιουργηθεί σύστημα. Στην πραγματικότητα όμως τα υλικά αυτά θα τα διαχωρίζει ο εκάστοτε δήμος, θα πληρώνεται από το σύστημα για τα υλικά συσκευασίας που εμπíπτουν στις διαδικασίες του συστήματος και μιλάμε για την συλλογή μεταφορά, αντίθετα τα υπόλοιπα υλικά θα τα διαθέτει στην αγορά. Αργότερα θα δούμε ποια από τα υλικά αυτά θα πρέπει να ενταχθούν στη δημιουργία ενός συστήματος, αλλά αυτή τη στιγμή έχουμε πολύ άλλη δουλειά να κάνουμε για να φτάσουμε σε αυτό το σημείο να τα εξετάσουμε.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Μια ακόμα ερώτηση.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Κ. Πολιτόπουλε πολύ καλή παρουσίαση, σας ευχαριστούμε. Εγώ ήθελα να ρωτήσω το εξής, είμαι αντιδήμαρχος τον δήμο νέας Σμύρνης

Αττικής, και θα ήθελα να ρωτήσω το εξής, ο αντιπρόεδρος του οργανισμού ο κ. Μπιλλίνης, είχαμε τη χαρά και την τιμή να είναι στην διαβούλευση που κάναμε για το μικρό πράσινο σημείο, όπως και εκπροσώπηση από τον ΕΣΣΝΑ και θέλω να σας πω ότι ήταν πάρα πολύ φοβικό το κλίμα των πολιτών αλλά και καχύποπτο. Όταν μιλάς για τέσσερις κάδους οι πολίτες σου λένε εμείς δεν θέλουμε τους δύο, να πάνε στον απέναντι γείτονά, άρα πως θα πάμε στους τέσσερις; Άρα το κομμάτι ευαισθητοποίησης του κοινού είναι πάρα πολύ δύσκολο και χρειάζεται και δια ζώσης, γειτονιά-γειτονιά αλλά και ηλεκτρονικά και πάλι δεν ξέρω εάν φθάνει. Επίσης θέλω να βάλουμε στο μυαλό μας το εξής, όταν λέμε ότι θα αλλάξουμε τα καπάκια, μας είπε και ο κ. Κρεμλής χθες ότι όταν αλλάξουμε τα καπάκια γίνεται το εξής, ότι το απορριμματοφόρο θα μαζεύει τους τέσσερις κάδους και θα τα βάζει όλα μαζί; Είναι ένα σημείο που μας προβληματίζει αυτό. Από εκεί και πέρα στο μικρό πράσινο σημείο που εμείς σχεδιάζουμε και περάσαμε από το δημοτικό συμβούλιο από διαβούλευση θεωρώ ότι πρέπει να βγουν κίνητρα στους πολίτες από την πολιτεία και από τον ΕΟΑΝ και όχι από τα συστήματα. Αυτό θα πρέπει να το βάλουμε σε μια βάση συζήτησης γιατί είναι ένα πρόβλημα που εμείς αργά αλλά σταθερά προχωράμε, αυτοδιοίκηση και πολιτεία, αλλά εάν δεν μας ακολουθήσει η κοινωνία δεν θα κάνουμε τίποτα. Σας ευχαριστώ.

ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Καταρχάς τα κίνητρα θα τα δώσει ο δήμος. Από τη στιγμή που βάζουμε τους δημότες σε μια διαδικασία να κάνουν διαλογή στην πηγή και οι δήμοι είναι συνεπείς σε αυτή τη διαδικασία θα έχουν πόρους, άρα θα πρέπει να βρουν και διαδικασίες να ανταμείψουν τους πολίτες. Αυτή λοιπόν είναι μια εσωτερική διεργασία που πρέπει να κάνουν οι δήμοι. Υπάρχουν πάρα πολλοί τρόποι, να μην τους αναπτύξουμε τώρα, μπορούμε να το συζητήσουμε κατ' ιδίαν γιατί νομίζω ότι πρέπει να κάνουμε λίγη οικονομία του χρόνου. Κατά τα άλλα θεωρούμε ότι επειδή στα μεγάλα αστικά κέντρα το να έχουμε σε κάποιες περιοχές όλους αυτούς τους κάδους, ίσως οι δήμοι θα πρέπει να υιοθετήσουν διαδικασία πόρτα-πόρτα, αυτή είναι μια διαδικασία λοιπόν την οποία θα την δει ο εκάστοτε δήμος ανάλογα με τα χωροταξικά του προβλήματα και τις δυνατότητες που έχει.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε πολύ.

ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Και εγώ ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Πάμε στην επόμενη ενότητα, κυκλική οικονομία και στερεά απόβλητα, νέες χρηματοδοτικές ανάγκες και δυνατότητες. Καλώ στο βήμα τον κ. Ηλιόπουλο, χημικό μηχανικό, διευθύνοντα σύμβουλο ΕΠΤΑ Α.Ε..

ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ: Κυρίες και κύριοι, αφού συγχαρούμε, γιατί ακόμη και σήμερα δεύτερη μέρα, χθες μέχρι και αργά το βράδυ ο κόσμος έμεινε εδώ με αμείωτο ενδιαφέρον, άρα προκαταβολικά και πριν λήξει το συνέδριο νομίζω ότι πρέπει να συγχαρούμε όλους τους διοργανωτές του ΕΣΔΑΚ και όλους τους συνδιοργανωτές, να πούμε ότι σήμερα είναι ακόμη πιο ευχάριστο γιατί είναι άνθρωποι από τη νέα γενιά εδώ, βλέπω στα θεωρεία, γιατί η νέα γενιά πρέπει να ζήσει με όποιες αποφάσεις λάβουμε και λάβουν στην Ευρώπη, στην Ελλάδα, για την κυκλική οικονομία τα επόμενα χρόνια. Και να μπω ευθύς εξαρχής στο θέμα της παρουσίασης από την σκοπιά που το έχουμε ζήσει

εμείς ως μελετητικό γραφείο πάνω από 22-23 χρόνια ασχολούμενοι με θέματα μελετών και χρηματοδοτήσεων και κυρίως έργων δημοσίου συμφέροντος πάνω στο περιβάλλον και στα απορρίμματα και πλέον και στην κυκλική οικονομία. Ποιοι είναι οι βασικοί δείκτες, για να κατανοήσουμε κιάλας και ποιος είναι ο μηχανισμός της κυκλικής οικονομίας. Πάμε στο νούμερο ένα, η παραγωγή και η κατανάλωση είναι το νούμερο ένα. Δηλαδή οι εταιρείες που σχεδιάζουν προϊόντα για να τα πουλήσουν σε εμάς πλέον θα πρέπει να ανασχεδιάσουν τα προϊόντα με πιο οικολογικό τρόπο, τις συσκευασίες τους, τα υλικά τους, ώστε φέρνοντας τα στον πολίτη στο ράφι να είναι φιλικά στον πολίτη για να μην απορρίψουμε μεγάλο κομμάτι από αυτό από κατανάλωση. Άρα πρώτα στη κυκλική οικονομία είναι η παραγωγή, κι η Ε.Ε. έχει ειδικό πλαίσιο και ειδικές χρηματοδοτήσεις για τους παραγωγούς. Δεύτερο κομμάτι είναι οι καταναλωτές, δηλαδή θα πας στο ράφι και πρέπει να έχεις πάει ευαισθητοποιημένος και ενημερωμένος από τις ταμπέλες, από όλες τις πληροφορίες, ώστε να αγοράσεις όσο χρειάζεται και να καταναλώσεις όσο πρέπει για να γίνει επιτόπου η πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων. Στο μηχανισμό της κυκλικής οικονομίας όμως είναι αναπόφευκτο να υπάρχουν απορρίμματα μετά την κατανάλωση και εδώ αρχίζει ο δεύτερος μηχανισμός, το πορτοκάλι, που είναι να αρχίσει αυτό το απόρριμμα, το “άχρηστο” υλικό να ξανά γίνεται χρήσιμο μέσα από τη διαδικασία της ανακύκλωσης που ξεκινάει από τη διαλογή στην πηγή, συνεχίζει με την ανάκτηση μέσα στα ΚΔΑΥ και καταλήγει με την τελική ανακύκλωση για να ξαναγίνει νέο πλαστικό, νέο χαρτί και νέες εφαρμογές. Εδώ είναι το νούμερο 3, που είναι η αξιοποίηση και η αγορά των ανακυκλώσιμων, δηλαδή δεν φτάνει ότι το συλλέξαμε και το πήραμε με το απορριμματοφόρο του δήμου και το διαλέξαμε, πρέπει να δημιουργηθεί μια εθνική, τοπική και ευρωπαϊκή αγορά. Μέχρι σήμερα βρίσκαμε εύκολη αγορά, την αγορά της Κίνας, να εξάγουμε τα ανακυκλώσιμα μας, αυτή η αγορά φαίνεται ότι έκλεισε, αν όχι οριστικά, έκλεισε οριστικά με την παλιά μορφή, δηλαδή στείλε τα εκεί και εκείνοι θα αναλάβουν με τις δικές τους διαδικασίες να παράξουν νέα προϊόντα και να μας τα στείλουν πίσω υπό μορφή κινεζικών παιχνιδιών για τα παιδιά μας, πίσω τα πλαστικά να τα ξαναχρησιμοποιήσουμε. Αυτό γινόταν, έκλεισε την πόρτα η Κίνα, σωρεύονται αυτή τη στιγμή τα ανακυκλώσιμα που δεν έχουμε πόρτα να πάμε. Ευκαιρία να δημιουργηθούν στην Ελλάδα, στην Κρήτη και σε όλη την Ευρώπη οι ανακυκλωτικές δραστηριότητες των υλικών. Τέσσερα και κλείνει ο κύκλος, οι ιδιωτικές επενδύσεις και η καινοτομία. Δεν υπάρχει περίπτωση να συζητάμε για κυκλική οικονομία και να σκεφτόμαστε μέσα στο κουτί, το κουτί τέλος, το είδαμε χθες, εφαρμογές φοβερές και τρομερές που παρουσιάστηκαν σε LIFE, σε διάφορα κ.τ.λ.. Να σκεφτόμαστε τα απόβλητα για παράδειγμα, που ακούστηκε χθες πως θα τα κάνουμε χρήσιμες ζωοτροφές για να επανέλθουν στον κύκλο ζωής τα οργανικά. Συνεπώς σκεφτόμαστε έξω από τον κύκλο την καινοτομία. Για να δούμε όμως παραδείγματα στο πρώτο στάδιο, στο στάδιο της πρόληψης και επανάχρησης, πριν πάμε στην ανακύκλωση, να ένα δημοτικό κοινωνικό ανταλλακτήριο του δήμου Παλλήνης π.χ., υπάρχει και εδώ, είναι σίγουρο, που ο πολίτης αντί να το πετάξει γιατί αδυνάτησε ή πάχυνε και βρήκε την εύκολη λύση, πέταξε το, πηγαίνει και το δίνει για κοινωνικό σκοπό και δεν περνάει το ύφασμα στην χωματερή. Όχι μόνο αυτό, και παιχνίδια και άλλα, έτσι; Το δεύτερο παράδειγμα, η μείωση της χρήσης πλαστικών σακουλών, ορθή πρωτοβουλία και εξαιρετικά από αυτά που φαίνεται επιτυχημένη, από τα στοιχεία του ισοτιπούτου καταναλωτών της

χρέωσης τέλους στην πλαστική σακούλα, φαίνεται ότι πάει για 70% κ. Πολιτόπουλε, είναι εξαιρετικό το νούμερο αν επιβεβαιωθεί και έναντι αυτής πάμε στην τσάντα την επαναχρησιμοποιημένη, τη σωστή όμως με τις σωστές προδιαγραφές. Μεγάλη υπόθεση στο κομμάτι της πρόληψης παραγωγής αποβλήτων πλαστικών. Τρίτον, πράσινες προμήθειες, γιατί ο δήμος να μην καλέσει στις προδιαγραφές του αντί να φέρουμε και να κάνουμε μια παιδική χαρά κ.τ.λ., να μην έχει η παιδική χαρά και υλικά ανακυκλώσιμα μέσα. Για ποιο λόγο; Θα τονώσει την οικονομία. Οι πράσινες προμήθειες του δημοσίου. Τέταρτο παράδειγμα, αυτή είναι η παρέλαση της 25^{ης} Μαρτίου, παρελαύνουν τα κουτιά δυστυχώς, αυτή είναι η κατάντια η οποία δείχνει ότι αυτό που θα πάει 30% με 40% στις θάλασσες της Κρήτης, του Αιγαίου και οπουδήποτε θα κάνει 500 χρόνια να διασπαστεί και θα περάσει κομμάτια του μέσα στη διατροφική αλυσίδα. Αυτό εναλλακτικά θα μπορούσε και αυτό είναι στις επιχειρήσεις περισσότερο να ενθαρρύνουν, στις αλυσίδες καφέ κ.τ.λ., να δίνουν ελάχιστα φθηνότερο τον καφέ εφόσον ο πολίτης πάρει από αυτούς το αρχικό πολλαπλών χρήσεων του καφέ ειδικό κυπελάκι. Να η κατάσταση που δημιουργείται, η ανακοίνωση, ο κ. Κρεμλής τα ξέρει καλύτερα απ' όλους, στις 16 Γενάρη του 2018, καμπανάκι ως εκεί που δεν παίρνει για την πλαστική οικονομία την παγκόσμια στην οποία έχουμε περιπέσει όλοι, το πλαστικό κυριαρχεί. Ναι στο πλαστικό για σωστές χρήσεις, εκεί που χρειάζεται, αλλά πρώτα η πρόληψη στα μικροπλαστικά τα οποία είναι μιας χρήσης, αποφυγή πάση θυσία με πολιτικές. Δεύτερον, σε αυτά που πρέπει να χρησιμοποιήσουμε, γιατί είναι καλής ποιότητας το πλαστικό, σχεδιασμός υποχρεωτικά για να μπορούν να έχουν ταμπελάκι και χαρακτηριστικά επανάχρησης, επισκευασιμότητας και ανακύκλωσης. Διότι υπάρχουν πολλά πλαστικά παιχνίδια τα οποία δεν μπορούν να ανακυκλωθούν. Τα πάμε εμείς και τα βάζουμε στο μπλε κάδο και νομίζουμε ότι κάτι έγινε και δυστυχώς δεν ανακυκλώνονται και επανέρχονται στις χωματερές και ούτω καθεξής. Πάμε λίγο όμως στο κομμάτι το δεύτερο της αλυσίδας που είναι οι δήμοι κυρίως, ότι ό,τι δεν κάναμε πρόληψη, μείωση και επαναχρησιμοποίηση πρέπει να το μαζέψουμε στην πηγή. Να τα καπάκια τα καινούργια που είπε ο αντιδήμαρχος τεσσάρων ρευμάτων πριν της νέας Σμύρνης κ.λπ. στο σύστημα που υπάρχει αυτή τη στιγμή για χαρτί, πλαστικό, μέταλλο, γυαλί. Εδώ η ευρωπαϊκή επιτροπή πλέον με τη νέα οδηγία ξεκαθαρίζει περισσότερο τα πράγματα και λέει πρέπει πάση θυσία τέσσερα ρεύματα, εάν υπάρχει εξαίρεση θα είναι ειδική περίπτωση, απομακρυσμένη περιοχή κ.τ.λ., πολύ ειδική περίπτωση. Δεν αποτελεί εξαίρεση για την ευρωπαϊκή επιτροπή ένας πυκνοκατοικημένος δήμος, καλή ώρα η νέα Σμύρνη που έχει τον νούμερο ένα δείκτη στην Ελλάδα πυκνοκατοίκησης, για αυτό έχει πρόβλημα ο αντιδήμαρχος και το λέει έτσι, δυστυχώς δεν κάνει διάκριση. Θέλει έξυπνο τρόπο εδώ για τη σωστή χωροθέτηση και ευαισθητοποίηση, σημεία συλλογής γειτονιάς δηλαδή, μικρούλια, ώστε να μην διασπείρει όλη η νέα Σμύρνη τέσσερα καπάκια με τέσσερις κάδους, δεν γίνεται τεχνικά, αλλά σε σημεία συγκέντρωσης να οδηγήσει τους πολίτες έξυπνα και σωστά οργανωμένα. Λύσεις υπάρχουν. Οικιακή κομποστοποίηση που προφανώς μας δίνει την δυνατότητα να ανακυκλώσουμε για τον εαυτό μας το οργανικό, τα αποφάγια μας που δεν χρησιμοποιούμε, ανακυκλώνουμε για τον εαυτό μας. Προφανής προϋπόθεση κήπος, προφανής προϋπόθεση ότι δεν μπαίνουν όλα τα υλικά μέσα εκεί, στην οικιακή κομποστοποίηση μπαίνουν μόνο φυτικά. Πράσινα σημεία, τα γνωστά. Δηλαδή φτάνουμε είτε μέσω του δήμου που τα εναποθέτει ο πολίτης σε ένα

σημείο για να τα παραλάβει ο δήμος, είτε απευθείας ο πολίτης επισκεπτόμενος τα πράσινα σημεία με το αυτοκίνητό του και με κίνητρο φυσικά να εναποθέσουμε τα πιο ογκώδη μας υλικά εκεί. Όμως στον στόχο τον καινούργιο της Ε.Ε. προφανώς κι η ανάκτηση υλικών σε ΜΕΑ με σύγχρονο σωστό τρόπο, στην σωστή ποιότητα και με εμπορική αξία, έτσι; Γιατί πρώτα κάνουμε το σωστό για το περιβάλλον, αλλά από την άλλη πρέπει να βρούμε και αγορές, ναι, αν γίνεται με σύγχρονο και σωστό τρόπο και ανάκτηση υλικών σε ΜΕΑ ως συμπληρωματικός τρόπος της διαλογής στην πηγή είναι λειτουργικός. Περαιτέρω πολύ σημαντικό στην ευρωπαϊκή ιεραρχία στο κομμάτι της ανακύκλωσης είναι χωριστή συλλογή βιοαποβλήτων. Χωριστή συλλογή για κόμποστ υψηλής ποιότητας για όλες τις χρήσεις και φυσικά αν συνδυάζεται και τεχνοοικονομικά στέκει λόγω δυναμικότητας και η παραγωγή βιοαερίου για παραγωγή ενέργειας ακόμη καλύτερα, αλλιώς μόνη της. Γιατί; Γιατί αυτό παράγεται για όλες τις χρήσεις και εκτρέπεται από τους ΧΥΤΑ ως οργανικό που εκεί είναι βλαβερό. Όχι όμως το κόμποστ το οποίο είναι από σύμμεικτα το οποίο πλέον μέσα από τη νέα οδηγία, ενώ ήταν διευκρινίσεις της παλιάς, δεν ήταν στην παλιά οδηγία υπήρχαν διευκρινίσεις, τώρα μπήκε μέσα στην οδηγία ρητώς, είναι υλικό επίχωσης, δεν μετράει στην ανακύκλωση και πρέπει να περιορίζεται αυστηρά, όπως λέει το σχέδιο της νέας οδηγίας, στις ελάχιστες ποσότητες για την επίχωση σύμφωνα με τις άδειες αποκατάστασης. Στις ελάχιστες ποσότητες, πιο ξεκάθαρο δεν μπορούσε να το κάνει η ευρωπαϊκή επιτροπή, το CLO, το κακό κόμποστ. Τέλος, άλλες εφαρμογές ενδεικτικά, το είπαμε πριν, ακούστηκε και χθες, ενδεικτικές είναι αυτές, η χρήση υπολειμμάτων τροφών για ζωοτροφές. Πάμε στην ενεργειακή αξιοποίηση υπολειμμάτων, πολύς λόγος, είναι στην κυκλική οικονομία; Υπάρχει το paper της ευρωπαϊκής επιτροπής, το είπε ο κ. Κρεμλής χθες, Γενάρης του 2017, ναι, φυσικά, έρχεται οριζόντια, είναι η στρατηγική για την κυκλική οικονομία κι είναι η στρατηγική για την ενεργειακή Ευρώπη. Και που μπαίνει οριζόντια; Ξεκάθαρα, μπαίνει οριζόντια στην ανανεώσιμη χώνευση των προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων που είπαμε πριν εφόσον κάνεις παραγωγή ενέργειας, που είναι δύο καλά ταυτόχρονα, καλό κόμποστ, ενεργεία, μπαίνει όμως και στα υπολείμματα εφόσον όμως τηρήσεις όλες τις ιεραρχίες και διαστασιολογήσεις τα πάντα υπέρ των πάνω βαθμίδων κι αυτό που θα σου περισσέψει επειδή υπάρχει το όριο του 10% ανώτερης ταφής στους ΧΥΤΑ στη νέα οδηγία έρχεσαι με την ενεργειακή οδηγία που έρχεται εκεί κάτω και σου λέει τι; Συγκεκριμένα υψηλής ενεργειακής απόδοσης να χρησιμοποιήσεις τεχνικές λύσεις, όπως, σημείο ένα, αεριοποίηση, πυρόλυση, όπως παρακάτω, εφαρμογές σε αποκεντρωμένη παραγωγή ενέργειας για ανάγκες σε σχολεία κ.τ.λ. κ.τ.λ.. Άρα σου τα λέει όλα. Κλείσαμε; Όχι, υπάρχει η καινοτομία, υπάρχει η δημιουργικότητα, υπάρχουν τα νέα προϊόντα. Αυτά ήταν πριν μέσα στο κουτί, τώρα θα πάμε έξω. Βλέπετε πως πολλές επιχειρήσεις αν τις στηρίξεις, αν τους δώσεις ενημέρωση μπορούν να μετεξελιχθούν και να δείτε ξαφνικά εδώ στην Κρήτη μια επιχείρηση να πουλάει από πεταμένα αυτά και να γίνονται ανάρπαστα. Βλέπετε πως ένα μπαλάκι του τένις μια επιχείρηση το έκανε έτσι και έγινε ανάρπαστο. Βλέπουμε από πανιά χρησιμοποιημένα για πέταμα πώς έγιναν τσάντες επώνυμες κ.τ.λ.. Όλα αυτά όμως θέλουν και κάποια τεχνικά εργαλεία και είναι τα έξυπνα συστήματα. Δηλαδή πρέπει για να μπορεί ο αντιδήμαρχος να κάνει τη δουλειά του και τότε θα στείλω το απορριμματοφόρο για το χαρτί, πλαστικό, χωριστή συλλογή και τα κοστολόγια μου, να δει πώς θα ενσωματώσει έξυπνους μετρητές φτηνούς στην σωστή

θέση όμως του κάδου, όχι στο καπάκι γιατί οι Έλληνες το αφήνουμε ανοιχτό, το καπάκι ανοιχτό ο μετρητής θα μετράει τον αέρα, στην πλάτη ώστε να μετρήσει σωστά, να δώσει το μήνυμα και να ξέρει πώς θα οργανώσει τα δρομολόγια του. Και εξοικονόμηση και δεν ξεχειλίζουν οι κάδοι. Επίσης και φτηνές λύσεις. Επίσης να βάλει τον πολίτη, χωρίς ταγκό με τον πολίτη δεν υπάρχει κυκλική οικονομία. Ο πολίτης θέλει ενημέρωση, εκπαίδευση, θέλει και επιβράβευση. Το σύστημα το εθνικό το ξέρουμε, είναι η Δ.Ε.Η. που μας χρεώνει, η Δ.Ε.Η. έχει πληροφοριακό σύστημα με τέσσερις εγγραφές που μπορεί να δεχθεί μόνο με τα τετραγωνικά και ο δήμος αποφασίζει, οικιακός χρήστης 1, επιχείρηση, βιομηχανία, τις χρήσεις ανά τετραγωνικό δυστυχώς και αυτό σαν εισπραξιμότητα δουλεύει όσο δουλεύει, αλλά σαν περιβαλλοντικά δεν, πρέπει να βρει και άλλους στόχους. Ποιους; Είπε ο κ. Πολιτόπουλος να βρει και άλλους στόχους και έχει δίκιο. Αυτός είναι ο δήμος Παλλήνης, έκανε μια πλατφόρμα που κάνει ανακύκλωση με τα υφιστάμενα συστήματα του δήμου, δεν αλλάζει τίποτα, παίρνεις πόντους επιβράβευσης και πηγαίνεις στα μαγαζιά της περιοχής και αγοράζεις φτηνά προϊόντα σε σχέση με την τρέχουσα αγορά. Με αυτό τον τρόπο κατάφερε προσωρινά να επιβραβεύσει τους πολίτες μέχρι να δει την μείωση στα ανταποδοτικά τέλη την πραγματική από την πραγματική εξοικονόμηση και να αρχίσει να σκέφτεται και τρόπους μέσα από τα ανταποδοτικά τέλη. Κλείνω, το χρηματοδοτικό κομμάτι πλέον είναι καλυμμένο. Υπήρχε παλιά η συζήτηση, το 2014-2015, οι ανάγκες, αυτό, δεν κλείνει η τρύπα και τα λοιπά. Είπε ο κύριος, ξεκινάω από το νέο εθνικό πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ, το νέο εθνικό πρόγραμμα ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ έχει ανακοινωθεί στο αναπτυξιακό συνέδριο από την κυβέρνηση χθες στην περιφέρεια κεντρικής Μακεδονίας, ξεκινάει με μισό δισεκατομμύριο το οποίο θα αναπτυχθεί ως 2 δισ.. Αφορά δήμους, ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ και αφορά εφαρμογές και κυκλικής οικονομίας στα απορρίμματα, εκτός φυσικά επιλεξιμότητας ΕΣΠΑ, πρώτα είναι το ΕΣΠΑ, αλλά υπάρχουν και μερικά που είτε οι δαπάνες του ΕΣΠΑ δεν φτάνουν να τις καλύψουν, τα διαθέσιμα τους εννοώ, είτε είναι αυτά καθ' αυτά επιλέξιμα όπως έχουν διαρθρωθεί οι άξονες. Είναι ένα εργαλείο πολύ σημαντικό. Δεύτερον, τα ευρωπαϊκά προγράμματα τα οποία είναι γνωστά, τα HORIZON, τα LIFE, βλέπουμε πόσο κινητική είναι η περιφέρεια Κρήτης και μπράβο της, όλοι οι δήμοι κ.τ.λ. σε αυτά να συνεχίσουν, δίνει το αίσθημα της καινοτομίας της εφαρμοσμένης. Τρίτον, ο νέος νόμος για τις ενεργειακές κοινότητες, μεγάλη υπόθεση, έρχεται και κουμπώνει στο κομμάτι της κυκλικής οικονομίας, στο κομμάτι της παραγωγής, είτε από αναερόβια χώνευση που είπαμε πριν των καλών βιοαποβλήτων, είτε στο κομμάτι των υπολειμμάτων. Κίνητρα οικονομικά στις ενεργειακές κοινότητες, άρα πρέπει να το αξιοποιήσουμε, να μην το φοβηθούμε. Τέταρτον, μικρής κλίμακας συμπράξεις δημόσιου, ιδιωτικού τομέα με την τοπική οικονομία θα εξηγηθώ τι εννοώ εδώ, οι συμπράξεις δημόσιου ιδιωτικού τομέα εφαρμόστηκαν στην χώρα μας στον κλάδο των απορριμμάτων με μεγάλη κλίμακα στην αρχή, ακριβώς για να έχουν όσο το δυνατόν χρηματοοικονομικά τη δυνατότητα να είναι πιο ελκυστικές, κλίμακα μεγάλη 01:22:22. Όμως πλέον βλέποντας τις ανάγκες σε τοπικό επίπεδο των πράσινων σημείων, του τρόπου χωριστής συλλογής, που πρέπει να γίνεται, η τοπική οικονομία έχει τη δυνατότητα να συνδράμει με μια σύμπραξη που θα αναλάβει να κάνει κάποιες δράσεις συμπληρωματικές από τις κύριες δράσεις του δήμου που είναι εστιασμένος στα σύμμεικτα και τα σύμμεικτα είναι ο μεγάλος μπελάς που είναι η βασική καθαριότητα μέχρι να

μειωθούν, πάντα βέβαια με σύμπραξη με τον δήμο, ο δήμος είναι αυτός που έχει τον έλεγχο τη σύμβαση και την απόφαση για το τι δίνει, αλλά ο ιδιώτης, ο μικρός, ο τοπικός, ο μικρής κλίμακας, είναι εντελώς άλλης φιλοσοφίας, έρχεται να συνδράμει στην εκτέλεση κρίσιμων εργασιών και να τις χρηματοδοτήσει εν μέρει. Το νέο ταμείο υποδομών που ανακοινώθηκε επίσης και ετοιμάζεται να βγάλει τις πρώτες προσκλήσεις, το οποίο είναι 1 δισ., 500 εκατ. είναι από το ΕΣΠΑ και από την ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων και τα υπόλοιπα από ιδιωτικές τράπεζες για έργα και δράσεις ιδιωτικού και δημόσιου τομέα κυκλικής οικονομίας. Πιο βαριές υποδομές εδώ μπορούν να χρηματοδοτηθούν που έχουν ανάγκη συγχρηματοδότησης και από δανεισμό, γιατί πιθανότατα όλα τα έργα δεν μπορούν να λάβουν 100% χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ λόγω επιλεξιμότητας. Ειδικά προγράμματα του ταμείου Παρακαταθηκών και δανείων, δανειακά για τις ΕΤΕΠ, υπάρχουν για την ενέργεια, γιατί να μην αναπτυχθούν και ειδικά, ακούγεται αυτό, και για την κυκλική οικονομία στους δήμους; Στα ειδικά προγράμματα υπάρχει και το πράσινο ταμείο, μην το ξεχνάμε, κ. Πολιτόπουλε εσείς ίσως το ξέρετε καλύτερα, πλαστική σακούλα με τον ρυθμό μείωσης που έχουμε φαίνεται με τα τρία λεπτά θα συγκεντρωθούν πόροι 30 εκατ. ευρώ στο πράσινο ταμείο φέτος (ομιλίες εκτός μικροφώνου) συνγνώμη, στον ΕΟΑΝ, λάθος. 20 με 30 εκατ. θα συγκεντρωθούν φέτος παρόλη την δραστική μείωση από αυτό που παραμένει στο 30% και το πληρώνουμε αυτή τη στιγμή ως τέλος εμείς στα σουπερμάρκετ. Αυτά τα 30 εκατ. σκεφτείτε πραγματικά, υπάρχει ο νόμος που λέει ότι πρέπει να διατεθούν ξανά πίσω, 30 εκατ. και θα είναι κάθε έτος αυτά, επαναλαμβανόμενα, νέα χρηματοδοτική πηγή. Τέλος, η αυτοχρηματοδότηση των ΟΤΑ από μείωση του κόστους, δηλαδή όταν θα έρθει η ώρα, δεν είναι στο ξεκίνημα, και θα λειτουργήσουν τα συστήματα και θα μειωθούν τα κοστολόγια σε δεύτερο χρόνο μέρος των οφειλών πρέπει να τα επανεπενδυθεί από τους ΟΤΑ και θα πρέπει να επιστρέψουν μέσα από τα ανταποδοτικά τέλη. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Να ευχαριστήσουμε τον κ. Ηλιόπουλο, να είστε καλά. Και πάμε να κλείσουμε την πρώτη ενότητα, περιβαλλοντικός και κοινωνικός έλεγχος, εναλλακτικά χρηματοδοτικά εργαλεία. Η διευθύντρια VM & A SA, η κυρία Τζανιδάκη να έρθει στο βήμα.

ΤΖΑΝΙΔΑΚΗ: Καλησπέρα.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κύρια Τζανιδάκη προτού ξεκινήσετε θα ήθελα και εσείς να είσαστε το ίδιο σύντομη για να ολοκληρώσουμε με βάση το πρόγραμμα με μια μικρή καθυστέρηση ενός τετάρτου.

ΤΖΑΝΙΔΑΚΗ: Αν δείτε ότι μακρηγορώ ring the bell. Θα ήθελα να πιαστώ από την παρουσίαση του Γιώργου πιο πριν και να πω ότι στην καινούρια εποχή αλλάζουν οι όροι χρηματοδότησης, τα έργα μας γίνονται πιο σύνθετα, πιο μεγάλα, μπαίνουν όροι όπως κυκλική οικονομία και προκειμένου να αντλήσουμε πόρους από χρηματοδότες σε ευρωπαϊκό επίπεδο υπάρχει ένα εργαλείο το οποίο λέγεται περιβαλλοντικός και κοινωνικός έλεγχος, στα αγγλικά είναι environmental and social due diligence. Το εργαλείο αυτό έχει ρίζες κοινωνικής αποδοχής. Θα πρέπει να δούμε πως τα νέα έργα μας θα πρέπει να τα εφαρμόσουμε στον κανόνα αυτών των μεγάλων

χρηματοδοτικών οικονομικών ινστιτούτων όπως είναι η EBRD, η EIB και το IFCI, δηλαδή η παγκόσμια τράπεζα, η ευρωπαϊκή τράπεζα ανασυγκρότησης και η ευρωπαϊκή τράπεζα επενδύσεων. Πολύ σύντομα θα σας παρουσιάσω τι σημαίνει αυτό και το πώς μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε και πώς αφορά τα έργα που σχεδιάζουμε. Θα δούμε λίγο τις αρχές του, είναι μια αρχή που βασίζεται όπως είπαμε στην κοινωνική οικονομία και μέσω της κυκλικής οικονομίας επιστρέφουν τα προτερήματα στο έργο μας. Θα δούμε την μεθοδολογία, πώς το κάνει κανείς αυτό για να σχεδιάσει τα έργα και ποια είναι τα προτερήματα, πώς αυτό διευκολύνει την επένδυσή μας, είτε πρόκειται για δημόσιο, είτε για ιδιωτικό έργο. Το concept λοιπόν, αυτή η έννοια όπως είπαμε και πριν είναι μια τακτική κοινωνικής οικονομίας όταν ένα έργο εξετάζεται ή είναι υποψήφιο για χρηματοδότηση. Ο έλεγχος αυτός από κοινωνικής και περιβαλλοντικής σκοπιάς διευκολύνει την αποτελεσματικότητα της επένδυσης, προωθεί τη διαφάνεια της επένδυσής μας, με ένα interaction με το κοινωνικό σύνολο επιστρέφει τα αποτελέσματα που επιτυγχάνει και έχει ένα μεγαλύτερο αναπτυξιακό αποτέλεσμα. Το εργαλείο αποτελεί ένα πλαίσιο προώθησης της αειφόρας και διαχείρισης ρίσκου από πλευράς χρηματοδότησης, από την πλευρά των χρηματοδοτών. Θα θέλαμε να σας προτρέψουμε να χρηματοδοτήσετε τα έργα σας και να τα αξιολογήσετε σχεδιάζοντας τα με αυτόν τον τρόπο, έτσι ώστε να κοιτάξουμε εναλλακτικά εργαλεία χρηματοδότησης, δηλαδή να σχεδιάσουμε έργα χρηματοδοτήσιμα από μεγάλους ευρωπαϊκούς φορείς. Η μεθοδολογία έχει δέκα περίπου στάνταρ πώς σχεδιάζουμε το πρότζεκτ μας. Το πρώτο στάνταρ αφορά συνολικά τη διαχείριση του περιβαλλοντικού και του κοινωνικού ρίσκου. Κοιτάμε στην ουσία το κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο συνολικά. Το δεύτερο είναι η εργασία και οι συνθήκες εργασίας. Το τρίτο στάνταρ είναι η αξιοποίηση των φυσικών πόρων. Το τέταρτο είναι πώς η επένδυση μας μπορεί να έχει αποτέλεσμα επενδύοντας στην κοινότητα. Το πέμπτο είναι η απόκτηση γης και με ποιον τρόπο αυτή η απόκτηση γης μπορεί να περιλαμβάνει κάποιου είδους διαχείριση, μπορεί για παράδειγμα να περιλαμβάνει μια μετακίνηση μιας στάνης στον τόπο όπου εμείς θέλουμε να κάνουμε την επένδυσή μας. Το έκτο έχει να κάνει με την βιοποικιλότητα. Το έβδομο δεν εφαρμόζεται στην Ελλάδα, έχει να κάνει με τους ντόπιους πληθυσμούς, ιθαγενείς πληθυσμούς, που οι τράπεζες αυτές επενδύουν σε χώρες όπως είναι η Αφρική, η λατινική Αμερική κ.τ.λ.. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς. Και το τελευταίο είναι η κοινωνική αποδοχή και ο τρόπος που κάνουμε engagement με το community με το οποίο θέλουμε να επικοινωνήσουμε. Η προϋπόθεση έχει έρθει πλέον και στην Ελλάδα, οι συστημικές τράπεζες έχουν υιοθετήσει αυτά τα μοντέλα και θέλουν να τα εφαρμόσουν έτσι ώστε να σχεδιάσουν έργα περιβαλλοντικά και κοινωνικά ορθά. Το πρώτο στάνταρ έχει να κάνει με το αντίκτυπο του περιβαλλοντικού και κοινωνικού ρίσκου όπως είπαμε, εδώ θα πρέπει να δούμε ακριβώς ποιο είναι το περιβαλλοντικό και κοινωνικό ρίσκο, να βγάλουμε προϋπολογισμό στο ρίσκο μας, να δούμε πόσο μας κοστίζει και πώς τα μέτρα αυτά θα τα περάσουμε μέσα στο έργο μας. Θα πρέπει να δημιουργήσουμε μια καμπύνα περιβαλλοντικής και κοινωνικής διαχείρισης με βασική προϋπόθεση την επικοινωνία με την τοπική κοινότητα και πώς αυτή η πληροφορία αφορά την πρόοδο και το σχεδιασμό του έργου μας. Αυτό αφορά και την κατασκευή και τη λειτουργία, αφορά και τον κατασκευαστή και τον λειτουργό, αλλά και τον sponsor. Το δεύτερο έχει να κάνει με την εργασία και τις συνθήκες εργασίας,

προφανώς η παιδική εργασία απαγορεύεται, το στάνταρ αυτό εξετάζει την διαχείριση των ανθρώπινων πόρων στο έργο μας. Ποιο είναι το προσωπικό που θα προσλάβουμε, ποιες είναι οι ομάδες του κατασκευαστή και του λειτουργού και του sponsor, πως περνάμε την πολιτική της διαχείρισης των ανθρώπινων πόρων με ορθές πρακτικές μέσα στο έργο μας, έχουμε δώσει ίσες ευκαιρίες σε όλους τους ανθρώπους που θα απασχοληθούν στο έργο μας; Υπάρχει πολιτική προώθησης ίσων δικαιωμάτων από πλευράς sponsors και πως σε αυτά θα γίνουν flow down στον κατασκευαστή και στο λειτουργό; Μπορεί το προσωπικό να παραπονηθεί με οποιοδήποτε τρόπο; Υπάρχει αυτή η διαδικασία διαφάνειας στις συνθήκες εργασίας; Για παράδειγμα, μπορεί να γίνει ένα έργο που απαιτείται διαμονή του προσωπικού, ο χώρος αυτός διαμονής αρμόζει στις οδηγίες τις διεθνείς και τις ευρωπαϊκές; Εκπαιδεύεται σε συστήματα υγιεινής και ασφάλειας; Η διαχείριση των natural resources έχει να κάνει κυρίως με την αποτελεσματική χρήση των φυσικών πόρων, πρέπει να υπάρχουν πολιτικές διαχείρισης και μείωσης των αποβλήτων κατά τη διάρκεια της κατασκευής και της λειτουργίας. Θα πρέπει να υπάρχει ειδική πολιτική για την διαχείριση των επικίνδυνων και πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας και μείωσης των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου όταν είμαστε στη διάρκεια υλοποίησης ενός μεγάλου και σύνθετου έργου. Το θέμα του community και της ασφάλειας και της υγιεινής της τοπικής κοινότητας. Όταν κατασκευάζουμε δημιουργούμε προϋποθέσεις κινδύνου ίσως τις οποίες θα πρέπει να λάβουμε υπ' όψιν μας, είναι η ασφάλεια των πολιτών κατά τη διάρκεια της κατασκευής και της λειτουργίας, αλλά και το πως διασφαλίζουμε την ασφάλεια της τοπικής κοινότητας σε περιπτώσεις επείγουσας ανάγκης. Υπάρχει πολιτική για την προστασία της ιδιοκτησίας και της τοπικής κοινότητας στο πλαίσιο το χωροταξικό στο οποίο κατασκευάζουμε και θέλουμε να κάνουμε μια επένδυση; Αυτό συνδέεται με το προηγούμενο στάνταρ που είδαμε και έχει να κάνει με την αγορά και την απόκτηση γης. Δεν θα ήθελα να σταθώ πολύ εδώ, αλλά έχει σημασία όταν χωροταξικά ψάχνουμε τις συνέπειες της επένδυσής μας και το κοινωνικό αντίκτυπο της επένδυσης πρέπει να κοιτάμε την καλύτερευση των υφιστάμενων συνθηκών διαβίωσης. Για παράδειγμα, θα πρέπει να αιτιολογήσουμε στον χρηματοδοτικό φορέα με ποιον τρόπο αποκτήσαμε την γη, εάν θα έπρεπε να μετεγκαταστήσουμε κάποια οικονομική δραστηριότητα και με ποιον τρόπο αυτή η οικονομική δραστηριότητα υπολογίστηκε έτσι ώστε να αποζημιωθεί αυτός που ασκούσε την οικονομική δραστηριότητα. Όπως είπαμε και πριν, για παράδειγμα, μπορεί στην περιοχή υπήρχε μια ενεργή στάνη. Η βιοποικιλότητα, στην Ελλάδα είμαστε καλοί σε αυτό, θα ήθελα να τονίσω όμως όταν κάνουμε μια επένδυση πόσο σημαντική είναι η βιοποικιλότητα στην τοποθεσία ενός έργου. Αν το έργο μας είναι σε περιοχή NATURA ή αν το έργο μας εμποδίζει πουλιά και ζώα τα οποία περνούν θα πρέπει να το έχουμε σχεδιάσει σωστά έτσι ώστε να αποδείξουμε ότι το έργο μας είναι σωστά σχεδιασμένο. Για παράδειγμα, αν θέλουμε να κάνουμε ένα αιολικό πάρκο τα στάνταρς αυτά προϋποθέτουν την ύπαρξη της σχετικής πολιτικής σχετικά με τις νυκτερινές και τον θάνατό τους. Η προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, δεν είναι μόνο όταν κατασκευάζουμε, σκάβουμε, βρίσκουμε αρχαία, τι κάνουμε, ότι πρέπει να έχουμε μια πολιτική γι' αυτό, είναι ότι αν δίπλα στο έργο μας υπάρχει ένα μνημείο πολιτιστικής κληρονομιάς θα πρέπει να το αναδείξουμε και με ποιον τρόπο θα διατηρήσουμε την σημαντικότητα του έτσι ώστε να υπάρχει το σωστό interaction με την επένδυσή μας. Το τελευταίο στάνταρ το οποίο είναι

αρκετά καινούργιο έχει να κάνει με τη διασφάλιση της συμμετοχικότητας των φορέων που εμπλέκονται, αλλά όχι μόνο των φορέων, και των απλών πολιτών, κατά την πρόοδο του έργου ξεκινώντας από την ωρίμανση του και δεν μιλάω για την διαβούλευση σε επίπεδο περιβαλλοντικής αδειοδότησης, μιλάω για όλες αυτές τις υποστηρικτικές ενέργειες που κάνουμε και την ύπαρξη πλάνου για την διασφάλιση της συμμετοχικότητας και της πολιτικής μας για την χρήση των πληροφοριών τις οποίες συλλέγουμε. Συνήθεις πρακτικές είναι να υπάρχει ένας community liaison officer, δηλαδή ένας υπάλληλος ο οποίος συλλέγει τις πληροφορίες, μπορούμε να κάνουμε ενημέρωση μέσω του site της επένδυσής μας, υπάρχει κάτι το οποίο λέγεται state holders engagement plan, είναι απαραίτητο για την εκκίνηση μιας επένδυσης για την χρηματοδότηση από τους ευρωπαϊκούς φορείς που αναφέραμε. Και μια καλή εκκίνηση θα ήταν να ξεκινήσουμε από αυτό ακριβώς, από την χαρτογράφηση της τοπικής κοινότητας στην περιοχή του έργου μας, να αναπτύξουμε ισχυρά σχέδια ανθρωπίνων πόρων, έτσι ώστε να υπάρχουν μηχανισμοί ελέγχου των υπερβολών μας, υπάρχουν τρόποι, δεν θέλω να μακρηγορήσω. Το τρίτο είναι να φτιάξουμε μια κοινωνική και περιβαλλοντική πολιτική διαχείρισης, ένα πλάνο το οποίο ως sponsors να το περάσουμε στον κατασκευαστή μας και στον λειτουργό μας και αυτοί αντιστοίχως να κάνουν τον ίδιο έλεγχο στους υπερβολάβους τους. Το τέταρτο είναι να πάρουμε την κοινωνική άδεια για τη λειτουργία, να αρχίσουμε να εισάγουμε το θέμα κοινωνικό στα πρότζεκτ μας και βέβαια να υπάρχει διαφάνεια. Τα προτερήματα, πολλοί από εσάς κάνατε το 01:38:50, μπορούμε να καταλάβουμε όλοι, είναι η διαχείριση ρίσκου, με αυτόν τον τρόπο και μέσω αυτής της μεθοδολογίας διαχειριζόμαστε τα ρίσκα έτσι ώστε να έχουμε ένα καλό και λειτουργικό πρότζεκτ. Βελτιώνουμε την οικονομική του απόδοση και έχει να κάνει και με τη κυκλική οικονομία, πως το community επιστρέφει πίσω στο έργο μας. Αποκτούμε την κοινωνική άδεια για λειτουργία και βέβαια παίρνουμε μια σφραγίδα διεθνούς αναγνώρισης και έγκρισης. Υπάρχουν τέτοια έργα στην Ελλάδα, εμείς έχουμε δουλέψει αρκετά, που έχουν σχεδιαστεί με αυτόν τον τρόπο και έχουν χρηματοδοτηθεί από αυτούς τους φορείς και έχουν υιοθετήσει αυτά τα στάνταρτς. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε κυρία Τζανιδάκη. Θα κάνουμε μια διακοπή ενός τετάρτου με είκοσι λεπτά. (διάλλειμα) Θα ξεκινήσουμε σιγά-σιγά για την 7^η ενότητα του συνεδρίου, την 2^η για σήμερα, Περιφερειακός σχεδιασμό, εφαρμογή του ΠΕΣΔΑ Κρήτης. Βεβαίως εδώ δίνουμε λόγο και στις 4 περιφερειακές ενότητες. Επειδή στην περιφερειακή ενότητα του Ηρακλείου υπάρχουν δύο εισηγητές, ο χρόνος είναι περίπου ένα τέταρτο, για τις υπόλοιπες περιφερειακές ενότητες είναι οκτώ με δέκα λεπτά, υπάρχει μια μικρή ανοχή. Θα πάμε στην περιφερειακή ενότητα του Ηρακλείου. Ο κ. Στυλιανίδης, πολιτικός μηχανικός, διευθυντής του ΕΣΔΑΚ θα πάρει το λόγο και αμέσως μετά θα δώσω τη σκυτάλη στον κ. Νικολουδάκη. Θέλω να πω ότι σε αυτό το μέρος είχαμε εισήγηση από τον κ. Παπαδάκη, διευθυντή ΦΟΣΔΑ, έχει ενημερώσει και χαιρετίζει το συνέδριο, δυστυχώς, μια απώλεια ενός πολύ στενού του προσώπου, του αδελφού του, τον κρατάει μακριά από το συνέδριο και βεβαίως κατανοούμε απόλυτα αυτή την απουσία, να μεταφέρουμε και τα θερμά μας συλλυπητήρια. Κ. Στυλιανίδη έχετε το λόγο.

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ: Κυρίες και κύριοι καλώς ήρθατε στο συνέδριό μας του ΕΣΔΑΚ και σας εύχομαι καλησπέρα. Θα μιλήσω για την περιφερειακή ενότητα Ηρακλείου στο θέμα που αφορά βέβαια τον ΕΣΔΑΚ, γιατί υπάρχουν άλλοι δύο ΦΟΣΔΑ μέσα στην περιφερειακή ενότητα. Θα είμαι πολύ σύντομος γιατί ο χρόνος έχει περιοριστεί. Ο δαίμων του τυπογραφείου στο πρόγραμμά μας πέτυχε την συγχώνευση των ΦΟΣΔΑ και μας έβαλε όλους μαζί σε ένα δεκάλεπτο, οπότε θα προσπαθήσω να είμαι πάρα πολύ σύντομος. Ο σκοπός των σχεδίων διαχείρισης αποβλήτων είναι όπως ξέρουμε όλοι σύμφωνα με την οδηγία 2008/98 της Ε.Ε. η πρόληψη και η μείωση στην κορυφή, η επαναχρησιμοποίηση, η ανακύκλωση, η ανάκτηση και τελικό στάδιο η διάθεση. Τα παραγόμενα απόβλητα είναι τα τελευταία χρόνια σε μέσο όρο στον δήμο Ηρακλείου 95.000 τόνοι ανά έτος, δηλαδή περίπου 500 κιλά ανά κάτοικο και στους υπόλοιπους δήμους που εξυπηρετούνται στον ΧΥΤΑ Πέρα Γαλήνων είναι 17.000 τόνοι στο Μαλεβίζι, περίπου 7.800 στην Γόρτυνα, 13.000 στην Φαιστού και στην Βιάννο που εξυπηρετείται προσωρινά στον παλιό ΧΥΤΑ της τα απορρίμματα είναι περίπου 3.200 τόνοι. Σύντομα βλέπετε εδώ Πέρα ότι ο μέσος όρος από το 2011 έως το 2017 μας δείχνει ότι δεν μεταβάλλεται σημαντικά η ποσότητα των παραγόμενων απορριμμάτων στο δήμο Ηρακλείου. Η υφιστάμενη κατάσταση και οι υποδομές που έχουμε σαν ΕΣΔΑΚ μέσα στο νομό Ηρακλείου. Πρώτα είναι το κέντρο διαλογής το οποίο όπως όλοι ξέρουμε μαζεύει και επεξεργάζεται τον μπλε κάδο, έχει πετύχει αρκετά αλλά όχι όσα θα έπρεπε, όλοι ξέρουν τα προβλήματα τα οποία έχουν παρουσιαστεί κατά καιρούς με απεργίες εργαζομένων, με υπέρβαση της ημερήσιας δυνατότητας επεξεργασίας που μας ειδοποίησε και πρόσφατα και για μερικές ημέρες έκλεισε, αλλά και πέραν τούτου ένα άλλο πρόβλημα που εγώ θα έβαζα είναι ότι πολύ συχνά αλλάζει ο ανάδοχος με αποτέλεσμα αυτές οι συχνές και συνεχείς αλλαγές να δημιουργούν μείωση του αποτελέσματος, το οποίο θα ήταν η επιθυμία όλων. Έχουμε την μονάδα προεπεξεργασίας απορριμμάτων, η οποία έγινε το 2008-2009 και δουλεύει μέχρι σήμερα. Η μονάδα προεπεξεργασίας έχει δυναμικότητα 75.000 τόνους, το τελικό δεματοποιημένο προϊόν που οδηγείται στον ΧΥΤΑ των Πέρα Γαλήνων είναι σταθεροποιημένο και έχει 50% λιγότερη υγρασία από το εισερχόμενο στην μονάδα, γίνεται ανάκτηση των μετάλλων και ταυτόχρονα μείωση των οσμών και του βάρους κατά 25%, μεγαλύτερο μάλλον, έχουμε πετύχει μέχρι και 35% με 40% σε μερικές περιπτώσεις. Αυτό είναι ένα σύντομο διάγραμμα που αποτυπώνει την λειτουργία της μονάδας προεπεξεργασίας, που δείχνει την είσοδο, τον τεμαχισμό, 14 μέρες που μένει μέσα στην μονάδα βιοξήρανσης και μετά βγαίνει, συσκευάζεται, δεματοποιείται και οδηγείται με ειδικά απορριμματοφόρα στους Πέρα Γαλήνους. Έχουμε τον σταθμό μεταφόρτωσης του Ηρακλείου, ο οποίος έχει πέντε θέσεις, έχει φτιαχτεί σε δύο φάσεις και μία ακόμα τρίτη φάση συμπλήρωσης κάποιων εγκαταστάσεων, όπως ήταν η πυρόσβεση και τα ειδικά πλαίσια προστασίας από τον αέρα. Ο ΧΥΤΑ Πέρα Γαλήνων είναι η εξέλιξη του ΧΑΔΑ, είχα την ευκαιρία αρχικά σαν υπάλληλος του δήμου Ηρακλείου αλλά και κατόπιν σαν υπάλληλος του ΕΣΔΑΚ να είμαι ο επιβλέπων αποκατάστασης δύο τεράστιων ΧΑΔΑ του Ηρακλείου, ο ένας ήταν στον Σκαφιδαρά, που το 2002 ολοκληρώθηκε σε ένα πάρκο αναψυχής, αλλά με τεράστιο αποτέλεσμα στη βελτίωση του περιβάλλοντος της περιοχής. Ο δεύτερος ήταν ο ΧΑΔΑ Πέρα Γαλήνων που ήταν σε απελπιστική κατάσταση, όταν τον παρέλαβε ο ΕΣΔΑΚ, καταφέραμε να τον αποκαταστήσουμε και σταδιακά να γίνει ΧΥΤΑ με όλες τις απαραίτητες εγκαταστάσεις του ελέγχου

του βιοαερίου, του ελέγχου επεξεργασίας των στραγγισμάτων, όλα τα προληπτικά μέτρα για τα ζώα, την πυρκαγιά και την προστασία των εργαζομένων και επιπλέον τρία κύτταρα τα οποία έχουν γίνει σταδιακά πάνω από τον τότε υπάρχοντα ΧΑΔΑ με ειδικές γεωτεχνικές μελέτες βέβαια για να μην έχουμε ατυχήματα και αστοχίες. Η δυναμικότητά του είναι 120.000 τόνοι σύμμεικτων απορριμμάτων και οι εξυπηρετούμενοι δήμοι είναι ο δήμος Ηρακλείου, Μαλεβιζίου, Γόρτυνας και Φαιστού. Άλλη μια άποψη του ΧΥΤΑ που δείχνει πώς τοποθετούνται τα δεματοποιημένα απορρίμματα μετά την προεπεξεργασία τους στη μονάδα που είπαμε στην Αλικαρνασσό. Αυτά είναι τα τρία κύτταρα που βλέπετε, αυτό που είναι με το γεωύφασμα που φαίνεται άσπρο και δουλεύεται αυτή τη στιγμή είναι το τρίτο ανάμεσα στα δύο πρώτα, έχουμε εκμεταλλευτεί όλες τις δυνατότητες χώρου για να έχουμε πετύχει μεγαλύτερη χωρητικότητα. Οι δράσεις και οι υποδομές στο πλαίσιο του ΠΕΣΔΑΚ και των τοπικών σχεδίων διαχείρισης απορριμμάτων κυρίως μεταξύ του ΕΣΔΑΚ του δήμου Ηρακλείου που έχει τις μεγαλύτερες ανάγκες αλλά και των υπολοίπων δήμων της διαχειριστικής μας ενότητας. Σε αυτό το περιβαλλοντικό πάρκο που είναι στη φάση ωρίμανσης όλων των μελετών, σας έχει μιλήσει αναλυτικά ο πρόεδρος του ΕΣΔΑΚ, και διακρίνουμε μέσα σε αυτό το πάρκο όλες τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις όπως θα είναι στην μετεξέλιξή τους. Δηλαδή διακρίνουμε την λαχαναγορά και την ιχθυαγορά από την πάνω αριστερή πλευρά, η μάντρα του δήμου κάτω-κάτω, το ΚΔΑΥ που είναι αμέσως μετά και δίπλα σε σκούρο χρώμα και άσπρο η επέκταση της μονάδας προεπεξεργασίας και η εξέλιξη της σε μονάδα επεξεργασίας απορριμμάτων. Ο υπόλοιπος χώρος αφού διευθετηθούν τα δύο ρεύματα που υπάρχουν θα γίνει χώρος αναψυχής και διαφόρων πιλοτικών προγραμμάτων τα οποία θα εφαρμοστούν εκεί. Ήδη αυτή τη στιγμή εφαρμόζονται δύο, το F4F και το A2U. Η μονάδα επεξεργασίας απορριμμάτων αναβαθμίζεται, γίνεται MBT μέγιστης δυναμικότητας 75.000, αν και ο ΠΕΣΔΑΚ αναφέρει ότι θα έχουμε γύρω στους 50.000-52.000 τόνους μετά τη διαλογή στην πηγή των βιοαποβλήτων και της ανακύκλωσης βέβαια η οποία θα αναπυυχθεί ακόμα παραπάνω λόγω της κατασκευής των πρασίνων σημείων σε όλους τους δήμους. Αυτό είναι πάλι το ΚΔΑΥ το οποίο θα εκσυγχρονιστεί για να μπορέσει να αντιμετωπίζει όλα τα ρεύματα τα οποία απαιτεί η νέα οδηγία της Ε.Ε. για την ανακύκλωση και ο νέος νόμος που έχει βγει πρόσφατα και θα εναρμονιστεί με την λειτουργία της μονάδας ώστε να έχουμε βέλτιστο βαθμό ανακύκλωσης. Ο σταθμός μεταφόρτωσης θα υποστεί και αυτός μια μετεξέλιξη και έναν εκσυγχρονισμό ώστε να μπορεί να μεταφορτώνονται και τα κλαδοκάθαρα με δυνατότητα τεμαχισμού ώστε να μπορούν να οδηγηθούν και να γίνει ένα κόμποστ σύμφωνα με τις τελευταίες οδηγίες καλής ποιότητας, γιατί αλλιώς μας είναι άχρηστο. Η αναβάθμιση των εγκαταστάσεων του ΧΥΤΑ Πέρα Γαλήνων, πρέπει και εκεί να προσαρμοστεί στο νέο πρόγραμμα εργασιών. Θα πρέπει να αξιοποιήσουμε και έχουμε αργήσει γι' αυτό, το βιοαέριο, το οποίο τώρα έχει πυρσό καύσης με μια μονάδα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας η οποία έχει ήδη μελετηθεί και σκεφτόμαστε τον τρόπο χρηματοδότησης για να εφαρμοστεί. Έχουμε εγκαταστήσει πρόσφατα, πριν από μερικές ημέρες, έναν τεμαχιστή αρκετά μεγάλων δυνατοτήτων ο οποίος θα μπορεί να τεμαχίσει όλα τα ογκώδη αντικείμενα και τα κλαδοκάθαρα, τα οποία στη συνέχεια μπορούν με μια διαδικασία κομποστοποίησης να βγάλουμε ένα Α ποιότητας κόμποστ το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πράσινο του δήμου, στο πράσινο της περιοχής και της αποκατάστασης

των κυττάρων του ίδιου του ΧΥΤΑ και σε άλλες εφαρμογές τις οποίες θα δούμε ανάλογα με την ποσότητα παραγωγής. Επίσης σε αυτό το σημείο μπορεί να γίνει και η κομποστοποίηση των οργανικών βιοαποβλήτων τα οποία δεν θα πάνε άμεσα στο εργοστάσιο της Χερσονήσου, γιατί εκεί προβλέπεται από τον ΠΕΣΔΑΚ να πάνε 15.000 προδιαλεγμένου, αλλά πιθανόν, όπως προβλέπει και ο ΠΕΣΔΑΚ να υπάρχουν μεγαλύτερες ποσότητες παραγωγής, μακάρι να τις πετύχουμε δηλαδή, οπότε τότε θα έχουμε μια εναλλακτική λύση διαχείρισης. Η διαχείριση λοιπόν των οργανικών αποβλήτων, πρώτα απ' όλα είναι η συλλογή, μεταφορά και επεξεργασία τους, να διαθέσουμε μεγάλους ειδικούς κάδους στους μεγάλους παραγωγούς, όπως είναι τα ξενοδοχεία, η ΣΕΑΠ, τα νοσοκομεία κ.λπ. και τους καφέ κάδους που πρέπει να αναπτύξουμε μαζί με τα άλλα χρώματα της ανακύκλωσης για να μπορέσουμε να τα πετύχουμε. Επίσης αυτό το οποίο θα πρέπει πάση θυσία να πετύχουμε είναι η συμφιλίωση των πολιτών με το σύστημα διαχείρισης των απορριμμάτων. Δηλαδή θα πρέπει να τους κάνουμε κοινωνούς και αρωγούς στην προσπάθειά μας για να μπορέσουμε να πετύχουμε τους στόχους μας, χωρίς αυτούς δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα. Μια γενική άποψη του πράσινου σημείου, ήδη μία συνάδελφός μου, η κυρία Μπορμπουδάκη, θα σας μιλήσει μετά για τα πράσινα σημεία, πως σκεπτόμαστε να τα αναπτύξουμε και όχι μόνο του δήμου Ηρακλείου. Τα προγράμματα τα LIFE και A2U και το ρομποτικό έχουν από άλλους ομιλητές αναπτυχθεί αρκετά καλά, οπότε δεν πρόκειται εγώ να ασχοληθώ άλλο, τα αναφέρω μόνο σαν ενασχόλησή του ΕΣΔΑΚ και συμμετοχή. Και εδώ θα πρέπει όλοι να σκεφτούμε ότι σε σχέση με τα απορρίμματα το παρελθόν μας διδάσκει, το παρόν μας χαρακτηρίζει και το μέλλον θα μας κρίνει. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ο κ. Νικολουδάκης, χημικός μηχανικός, σύμβουλος του δήμου Αρχανών Αστερουσίων να πάρει το λόγο.

ΝΙΚΟΛΟΥΔΑΚΗΣ: Καλησπέρα και από εμένα, εγώ θα σας πιάω λίγο νοτιότερα από το Ηράκλειο. Όπως προείπε ο κ. Στυλιανίδης υπάρχουν τρεις ΦΟΣΔΑ αυτή τη στιγμή τουλάχιστον στο νομό Ηρακλείου, ένας από τους τρεις είναι ο σύνδεσμος ΦΟΣΔΑ διαχείρισης περιβάλλοντος πρώην δήμων Νίκου Καζαντζάκη, Αρχανών, Τεμένους. Εδώ θα δούμε την γεωγραφική θέση του χώρου, είναι σημαντικό και για αυτό το τονίζω, είναι κεντροβαρικά του νομού Ηρακλείου με αποτέλεσμα να μπορεί να εξυπηρετήσει δήμους που είναι νοτιότερα και πιάνουν μέχρι τα νότια παράλια του νομού Ηρακλείου και φυσικά κάποιους βορειότερα βάσει του περιφερειακού σχεδιασμού. Δίπλα έχουμε ένα κοντινό πλάνο της χωροθέτησης των υφιστάμενων έργων του ΧΥΤΑ. Για τον ΧΥΤΑ δύο λόγια, στην υφιστάμενη κατάσταση, είναι μια συνολική έκταση 160 στρέμματα ιδιοκτησίας του δήμου Αρχανών Αστερουσίων και δήμου Ηρακλείου, καθώς όταν είχε γίνει η αγορά, τα συμβόλαια, ο δήμος Τεμένους τότε ήταν στον ΦΟΣΔΑ, επομένως, ένα τμήμα του παραμένει στον δήμο Ηρακλείου. Η έκταση του ΧΥΤΑ του υφιστάμενου όπως είναι τώρα αδειοδοτημένος είναι 60 στρέμματα, είχε ξεκινήσει τη λειτουργία του το 2001, το πρώτο κύτταρο έκλεισε περί τα τέλη του 2007 οπότε μπήκε και στην φάση της μετέπειτα φροντίδας και ξεκίνησε η λειτουργία του δεύτερου κυττάρου το 2008, το οποίο λειτουργεί ακόμη και σήμερα με μια εσωτερική επέκταση που έχουμε πραγματοποιήσει στον χώρο. Διαθέτει

μονάδα επεξεργασίας στραγγισμάτων και σύστημα συλλογής βιοαερίου. Στην υφιστάμενη κατάσταση οι εξυπηρετούμενοι δήμοι είναι ο δήμος Αρχανών Αστερουσίων με τις δημοτικές ενότητες Αρχανών, Καζαντζάκη και Αστερουσίων με πληθυσμό περίπου 16.700 κατοίκους και η δημοτική ενότητα Τεμένους με πληθυσμό 3.500 κατοίκους περίπου. Οι εργασίες που πραγματοποιούνται στην υφιστάμενη κατάσταση είναι οι γνωστές, υγειονομική ταφή και απλά ανακύκλωση, άρα έχουμε ένα σύστημα συλλογής στους εξυπηρετούμενους δήμους σε δύο ρεύματα, χρήση δύο κάδων στην ουσία, του μπλε και του πράσινου, και στόχος είναι τουλάχιστον στην τωρινή φάση να αυξήσουμε όσο μπορούμε την ανακύκλωση ώστε να μειωθεί η ποσότητα απορριμμάτων που καταλήγει σε υγειονομική ταφή. Περίπου 10.000 τόνους απορριμμάτων τον χρόνο, τα τελευταία χρόνια έχει μειωθεί, και 600 τόνους ανακυκλώσιμων υλικών από τον δήμο Αρχανών Αστερουσίων. Τώρα, μίλησα προηγουμένως για μία επέκταση που πραγματοποιήθηκε πρόσφατα ώστε να μπορέσει να εξυπηρετήσει στο μεταβατικό στάδιο μέχρι την υλοποίηση των νέων έργων του ΠΕΣΔΑΚ. Πραγματοποιήθηκε με αυτεπιστασία από τον δήμο Αρχανών Αστερουσίων, είχε λάβει απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων και πρόκειται για ένα χώρο, μια έκταση η οποία καλύπτει 7,5 στρέμματα με δυναμικότητα γύρω στα 55.000 κυβικά. Θα μπορεί να καλύψει θεωρητικά τις ανάγκες των εξυπηρετούμενων δήμων για 4,5 έτη περίπου, λειτουργεί ήδη 2 χρόνια. Εδώ είναι κάποιες φωτογραφίες από τη διάρκεια κατασκευής του έργου, αφού έγινε με αυτεπιστασία είναι σημαντικό να δούμε λίγο το κόστος, πόσο στοίχισε αυτή η κατασκευή και αυτή η επέκταση. Χωματοργικές εργασίες της τάξεως των 30.000 € διότι η λεκάνη ήταν ήδη διαμορφωμένη λόγω του ότι η επέκταση αυτή πραγματοποιήθηκε ανάμεσα σε δύο κύτταρα παλιά, οπότε η λεκάνη στην ουσία ήταν διαμορφωμένη. Έγινε προμήθεια όλων των απαραίτητων υλικών για την στεγνωτική μόνωση του κυττάρου, γεωμεμβράνες, γεωυφάσματα, στραγγιστήρια και υλικά λατομείου ώστε να φτιάξουμε την στραγγιστική στρώση. Και μια τρίτη εργασία που πραγματοποιήθηκε είναι η συγκόλληση των μεμβρανών και η τοποθέτηση των γεωυφασμάτων στο τελικό στάδιο. Τώρα, πάμε στα προτεινόμενα έργα πλέον που πρέπει να είναι κατ' εφαρμογή του νέου ΠΕΣΔΑΚ, του περιφερειακού σχεδιασμού. Η διαχειριστική ενότητα είναι η πέμπτη αυτή που μας αφορά, περιλαμβάνει στον προτεινόμενο σχεδιασμό τους δήμους Αρχανών Αστερουσίων, Γόρτυνας, Μαλεβιζίου και Φαιστού. Αντίστοιχα υπάρχει πρόβλεψη και για έργα διαχείρισης προδιαλεγμένου οργανικού κλάσματος στους ίδιους δήμους και είναι η πέμπτη διαχειριστική ενότητα. Ο πληθυσμός συνολικά των τεσσάρων δήμων ανέρχεται στους 82.000 περίπου μόνιμο πληθυσμό και τα παραγόμενα αστικά απόβλητα είναι 50.000 τόνοι ετησίως. Όσον αφορά τα έργα διαχείρισης προδιαλεγμένου οργανικού ο δήμος Αρχανών Αστερουσίων βάσει προγραμματικής με το σύνδεσμο ΦΟΣΔΑ και προκειμένου να υποστηρίξει τον ΦΟΣΔΑ κατέθεσε πρόταση για την μονάδα κομποστοποίησης προδιαλεγμένου οργανικού που θα καλύπτει τις ανάγκες των δήμων που είπαμε προηγουμένως. Έχει λάβει απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, η δυναμικότητα επεξεργασίας είναι περί τους 10.000 τόνους ετησίως και έχει λάβει απόφαση ένταξης από την ειδική υπηρεσία διαχείρισης του ΥΜ ΕΠΠΕΡΑΑ. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου είναι στα 5 εκατ. και περιλαμβάνει κλειστό κτίριο υποδοχής εισερχομένων αποβλήτων, μονάδα επεξεργασίας μηχανικής διαλογής για την απομάκρυνση τυχόν προσμίξεων στο προδιαλεγμένο οργανικό κλάσμα ώστε

να μπορέσουμε να έχουμε ένα προϊόν καλύτερης ποιότητας ακόμη όσο γίνεται και περνώντας στην κομποστοποίηση είναι μια κλειστή μονάδα κομποστοποίησης με δυναμικό αερισμό και δυνατότητα επεξεργασίας 8 αυτόνομων ρευμάτων σε ισάριθμα κελιά κομποστοποίησης. Ακολουθεί το ραφινάρισμα του προϊόντος με κοσκίνιση, υπάρχει αντίστοιχη μονάδα και το στέγαστρο, η μονάδα ωρίμανσης όπως αλλιώς μπορούμε να το πούμε, του τελικού προϊόντος. Σε όλες τις διεργασίες φυσικά έχει προβλεφθεί σύστημα απόσπησης σε βιόφιλτρα και αποκονίωσης με σακρόφιλτρα. Τώρα είναι ένα στοίχημα σε αντίθεση με τα άλλα δύο έργα της Χερσονήσου και του Αμαρίου που αφορούν σύμμεικτα απόβλητα, εδώ είναι ένα στοίχημα πώς θα μπορέσουμε όταν κατασκευάσουμε το έργο, την πρώτη ημέρα να έχουμε οργανικά απόβλητα να μπορούμε να επεξεργαστούμε. Από τον δήμο Αρχανών Αστερουσίων έχουν γίνει κάποιες ενέργειες για την διαλογή στην πηγή και τη συλλογή του οργανικού κλάσματος και πιο συγκεκριμένα στηριχθήκαμε σε τρεις άξονες. Ο πρώτος αφορούσε να πιάσουμε τους μεγάλους παραγωγούς, δηλαδή να εφαρμόσουμε το πρόγραμμά διαλογής στην πηγή σε μεγάλους παραγωγούς που στην περιοχή υπάρχουν και κέντρα εστίασης μεγάλα και λαϊκές αγορές αλλά και σουπερμάρκετ. Επίσης βάλαμε στο πρόγραμμα στοχευμένα νοικοκυριά, όπου επιλέχθηκε ένας μικρός κάδος αποβλήτων που θα συλλέγουν τα απόβλητα κουζίνας, απόβλητα τροφών, και κατά επέκταση μετά σε κεντρικό κάδο συλλογής, στον καφέ κάδο, όπου θα συλλέγονται τα απόβλητα για να πηγαίνουν στην μονάδα κομποστοποίησης και τέλος εφαρμόζουμε και ένα πρόγραμμα οικιακής κομποστοποίησης σε απομονωμένους οικισμούς, σε αποκεντρωμένους οικισμούς, όπου είναι δύσκολη η συλλογή του προδιαλεγμένου οργανικού κλάσματος. Υπάρχει σαν δεύτερη προτεραιότητα σε αυτούς τους οικισμούς να μπουν μηχανικοί κομποστοποιητές μελλοντικά. Τώρα όσον αφορά την προμήθεια των κάδων, επίσης είχε υποβληθεί σαν υποέργο στην πρόταση στο ΥΜ ΕΠΠΕΡΑΑ, εντάχθηκε, είχε ένα συνολικό προϋπολογισμό γύρω στα 60.000 € με 65.000 €. Από αυτή την κατανομή των κάδων εντός δήμου Αρχανών Αστερουσίων εκτιμούμε ότι η συλλογή θα ανέρχεται σε 1500 με 1800 τόνους ετησίως και έτσι θα μπορούμε να επιτύχουμε το στόχο εκτροπής του 40% των οργανικών αποβλήτων. Επίσης ζήτημα είναι και το τελικό προϊόν, παράγουμε κόμποστ, αλλά τι θα το κάνουμε μετά; Καταρχήν στόχος μας και γι' αυτό αφού είναι και προδιαλεγμένο οργανικό είναι να πωλείται ως πρώτη ύλη πλούσια σε οργανικά για παραγωγή εδαφοβελτιωτικών προϊόντων. Συνεπώς, προκειμένου να γίνει χρήση στις καλλιέργειες θα πρέπει κατ' ελάχιστον να καλύπτονται οι απαιτήσεις της πρόσφατης εγκυκλίου του 2014 για τις προδιαγραφές του κόμποστ, αλλά και επιπλέον θα πρέπει να καλύπτει και τις οριακές τιμές στις ποσότητες βαρέων μετάλλων που μπορούμε να εισαγάγουμε κατ' έτος σε καλλιεργημένα εδάφη. Τώρα, σχετικά με τη δυνατότητα απορρόφησης του και ήταν ας το πούμε και προϋπόθεση για να ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ, ήταν να μπορούμε να εξασφαλίσουμε τη διάθεση του προϊόντος σε καλλιέργειες, οπότε έχουν ήδη συνταχθεί κάποια προσύμφωνα με τοπικούς συνεταιρισμούς της περιοχής οι οποίοι έχουν δηλώσει ενδιαφέρον να προωθήσουν το προϊόν στους παραγωγούς καθότι προερχόμαστε και από μια περιοχή όπου ο παραγωγικός τομέας της ευρύτερης περιοχής είναι κυρίως πρωτογενής. Σε συνέχεια της διαχείρισης των αποβλήτων στην περιοχή έχουμε προβλέψει και την κατασκευή ενός νέου ΧΥΤΥ πλέον, συνολική έκταση 14 στρέμματα και προβλέπεται και μια νέα

μονάδα επεξεργασίας στραγγισμάτων, MBR, για να φύγουμε από το παλιό σύστημα των υδροβιότοπων. Στην περίπτωση αυτή η εκροή θα μπορεί να διατίθεται είτε για άρδευση φυτικής κάλυψης του παλαιού κυττάρου, είτε διάθεση στους υφιστάμενους υδροβιότοπους και ένα μικρό μέρος, ελπίζουμε καθόλου, σε επανακυκλοφορία στο σώμα του ΧΥΤΑ. Τώρα να δούμε κάποια υπό μελέτη έργα που αφορούν κυρίως τον δήμο και όχι τόσο τον ΦΟΣΔΑ της περιοχής. Υπάρχει η πρόθεση να φτιαχτεί ένας σταθμός μεταφόρτωσης καθώς όπως θα δείτε ο δήμος Αρχανών Αστερουσίων ξεκινάει από αρκετά βόρεια μπορώ να πω, σχεδόν Ηράκλειο, η δημοτική ενότητα Αρχανών είναι όμορη του Ηρακλείου και φτάνει μέχρι τα νότια παράλια του νησιού. Επομένως ένας σταθμός μεταφόρτωσης απαιτείται για την μεταφορά των απορριμμάτων και την μείωση του κόστους μεταφοράς. Ο δήμος Αρχανών Αστερουσίων διαθέτει χώρο στον οποίο είναι εγκατεστημένος ο βιολογικός καθαρισμός των λυμάτων του οικισμού Πύργου, στον ίδιο χώρο προτείνεται η κατασκευή του σταθμού μεταφόρτωσης συν του πράσινου σημείου, οπότε να γίνει ένας χώρος περιβαλλοντικός με πολλαπλά οφέλη. Επίσης προβλέπεται η δημιουργία τριών πράσινων σημείων, ένα ανά δημοτική ενότητα και εκεί σαν στόχος έχει μπει να χωρίζεται και να συλλέγεται το 5% της συνολικής ποσότητας των παραγόμενων αστικών στερεών αποβλήτων. Για το τέλος άφησα και ένα εργοστάσιο που εκκρεμεί βάσει ΠΕΣΔΑΚ, αποτελεί βέβαια έργο δεύτερης προτεραιότητας και είναι το εργοστάσιο επεξεργασίας σύμμεικτων αποβλήτων που προβλέπεται για την πέμπτη διαχειριστική ενότητα. Ναι μεν αποτελεί έργο δεύτερης προτεραιότητας αλλά σιγά-σιγά πρέπει να αρχίσει να προετοιμάζεται και αυτό. Σαν πρόταση από τον δήμο Αρχανών Αστερουσίων είναι η χωροθέτηση του στη συγκεκριμένη περιοχή, υπάρχουν ήδη διαθέσιμα εκτός από τα υφιστάμενα έργα και αυτά που προτείνονται ή που θα κατασκευαστούν ελπίζουμε άμεσα, υπάρχει χώρος εκατό στρέμματα, είναι σε κεντροβαρικό σημείο του νομού και επιπλέον μπορεί ο δήμος Αρχανών Αστερουσίων ή κατ' επέκταση ο εκάστοτε ΦΟΣΔΑ μπορεί εύκολα να μισθώσει χώρους υποψηφίους για να δεχτούν τέτοια έργα, τέτοιες μονάδες, και αναφέρω ενδεικτικά ότι ο χώρος που θα κατασκευαστεί η μονάδα κομποστοποίησης του προδιαλεγμένου οργανικού έχει μισθωθεί αυτή τη στιγμή από τον ιδιοκτήτη που είναι η ιερά μονή Αγ. Γεωργίου Επανωσήφη και έχει μισθωθεί για 25 έτη με δυνατότητα ανανέωσης αλλά 75 με μόλις 600 € ετησίως. Είναι αρωγός, βοηθάει και συντελεί στα κοινωνικά οφέλη η μονή σε αυτή την περίπτωση. Αυτά από εμάς, ευχαριστώ για την προσοχή σας και να ευχαριστήσω για την πρόσκληση και να συγχαρώ τα στελέχη και τον πρόεδρο του ΕΣΔΑΚ για το συνέδριο. Καλή συνέχεια.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Να ευχαριστήσουμε τον κ. Νικολουδάκη. Με αφορμή την απώλεια που σας είπα νωρίτερα ο δήμαρχος Χερσονήσου θέλει να πει κάτι στο βήμα.

ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ: Καλημέρα και από εμένα, δεν ήταν στο πρόγραμμα να είμαι εγώ ομιλητής, θα έπρεπε να είναι ο διευθυντής με τον πρόεδρο του φορέα μας, το φορέα διαχείρισης βόρειας πεδιάδος Α.Ε., αλλά μιας και είμαι εδώ θα ήθελα να πω πέντε πράγματα πολύ σύντομα περιγραφικά, χωρίς κάποια παρουσίαση για το φορέα διαχείρισης αποβλήτων βόρειας πεδιάδας Α.Ε. ΟΤΑ. Ο φορέας μας εξυπηρετεί αυτή τη στιγμή σύμφωνα με τον περιφερειακό σχεδιασμό το δήμο Χερσονήσου και τις ανάγκες του και του δήμου Μινώα και

κατά εξαίρεση και το δήμο Οροπεδίου Λασιθίου με τις μικρές ποσότητες απορριμμάτων που παράγει. Διαχειρίζεται στην ουσία έναν περιβαλλοντικό χώρο ο οποίος εκτός από τον ΧΥΤΑ και τις εγκαταστάσεις του συμπεριλαμβάνει και την μονάδα ηλιακής ξήρανσης την λυματολάσπη, αναφέρθηκε και χθες, την μονάδα επεξεργασίας των στραγγισμάτων του ΧΥΤΑ και έναν τεμαχιστή ογκωδών, ο οποίος χρησιμοποιείται για τον τεμαχισμό είτε ογκωδών αντικειμένων που έρχονται στον ΧΥΤΑ, όπως είναι στρώματα από τις ξενοδοχειακές μονάδες, άλλα υλικά που πρέπει να τεμαχιστούν για να μην καταλαμβάνουν παραπάνω χώρο στον ΧΥΤΑ και διάφορα κλαδέματα. Διαθέτει στην ουσία και λειτουργεί τέσσερα πράσινα σημεία, τρία από αυτά είναι στον δήμο Χερσονήσου και ένα στο δήμο Μινώα Πεδιάδος. Στην Χερσόνησο λειτουργούν τα δύο, το πράσινο σημείο στα Μάλια εδώ και πάρα πολλά χρόνια και τα τελευταία τέσσερα χρόνια το αντίστοιχο της Επισκοπής, είναι έτοιμο να λειτουργήσει το πράσινο σημείο στην δημοτική κοινότητα λιμένα Χερσονήσου. Έχει κατασκευάσει δύο σταθμούς μεταφόρτωσης απορριμμάτων, ο ένας είναι υπό λειτουργία, αυτός του δήμου Μινώα Πεδιάδος και έπεται να λειτουργήσει και ο σταθμός στο λιμένα Χερσονήσου. Πέρα από την λειτουργία του σαν φορέας διαχείρισης στερεών αποβλήτων για την περιοχή αυτό που γνωρίζετε και ειπώθηκε και σε προηγούμενες εισηγήσεις είναι ότι έχει εγκριθεί και η χρηματοδότηση για την κατασκευή της μονάδας επεξεργασίας απορριμμάτων Χερσονήσου, η οποία στην ουσία σύμφωνα με τον περιφερειακό σχεδιασμό θα εξυπηρετήσει τα σύμμεικτα απορρίμματα και τα προδιαλεγμένα οργανικά των δήμων Χερσονήσου, Μινώα Πεδιάδος, Βιάννου, Οροπεδίου Λασιθίου, Αγ. Νικολάου και το προδιαλεγμένο οργανικό των 15.000 τόνων από το Ηράκλειο. Είναι μια μονάδα η οποία θα έχει μια πολύ μεγάλη σημασία στο σχεδιασμό των απορριμμάτων για την Κρήτη και θεωρούμε ότι εάν ολοκληρωθεί η διαδικασία η διαγωνιστική σύντομα θα μπορέσει να εξυπηρετήσει τις ανάγκες για τις οποίες μελετήθηκε και αδειοδοτήθηκε. Επίσης αυτό που έχει κάνει με πάρα πολύ μεγάλη επιτυχία ο φορέας στη διαδικασία του για να προωθήσει την πολιτική προς την πρόληψη των απορριμμάτων, στην επανάχρηση του και στον περιορισμό του γενικά, πέρα από την ανακύκλωση και μετά την αξιοποίησή τους, είναι ότι πιλοτικά για τρία χρόνια λειτούργησε ένα σύστημα με συγκεκριμένους ξενοδόχους επιχειρηματίες της περιοχής αναπτύσσοντας το pay as you throw σαν μια πρακτική η οποία στην ουσία κατέγραψε όλες τις ποσότητες των απορριμμάτων που παράγονται από τα ξενοδοχεία που συμμετείχαν σε αυτό το πρόγραμμα σε όλα τα ρεύματα που θα μπορούσαν αυτά να διοχετευτούν και έτσι υπάρχει η εικόνα το τι υλικό παράγεται σε ημερήσια και ετήσια βάση από τις ξενοδοχειακές μονάδες της περιοχής και που ήταν στην ουσία ένας πολύ σημαντικός παράγοντας για να στοιχειοθετηθεί και να κοστολογηθεί και να μελετηθεί η μονάδα επεξεργασίας απορριμμάτων, η οποία θα κατασκευαστεί στην Χερσόνησο. Έχει κάνει πάρα πολλές πιλοτικές δράσεις σε επίπεδο πρόληψης με την διανομή πάρα πολλές φορές οικιακών κάδων κομποστοποίησης και την παρακολούθησή τους και κάθε χρόνο λειτουργεί και στην ουσία πραγματοποιεί ένα πρωτάθλημα σχολικής ανακύκλωσης στα σχολεία όλων των βαθμίδων του δήμου Χερσονήσου που συμμετέχουν σε αυτό. Για την φετινή περίοδο αν δεν κάνω λάθος, 12 σχολεία συμμετέχουν σε αυτή τη δράση με πάρα πολύ σημαντικά οφέλη προς την εκπαιδευτική κοινότητα, είτε τους μαθητές, είτε τους εκπαιδευτικούς οι οποίοι μπαίνουν και ενστερνίζονται την διαδικασία της

ανακύκλωσης και της επανάχρησης των απορριμμάτων. Έχει επίσης μελετήσει ένα κέντρο επαναχρησιμοποίησης υλικών και απομένει να γίνει η μελέτη στην ουσία για να μπορέσει αυτό το έργο να αναζητήσει χρηματοδότηση και να μπορέσει να εξυπηρετήσει τον σκοπό της επανάχρησης των υλικών που ειδικά στην περιοχή μας και λόγω της τουριστικής ανάπτυξης, αλλά και της δραστηριοποίησης των ξενοδοχειακών μονάδων της περιοχής πιστεύω ότι θα μπορέσει να έχει άμεσα αποτελέσματα τοπικά και υπερτοπικά για την κοινωνία της Χερσονήσου. Δεν θα ήθελα να επεκταθώ παραπάνω, είναι ένας φορέας ο οποίος έχει δείξει μια δυναμική και μια αξιοπιστία μέσα στο χρόνο, συνεργάζεται πάρα πολύ καλά με όλους τους φορείς που πρέπει της Κρήτης, είτε με τον ΕΣΔΑΚ που ήταν πρώην μέλος ούτως ή άλλως σαν πρώην δήμοι, ο δήμος χερσονήσου και ο δήμος Μαλίων, με την περιφέρεια, συμμετείχαμε στον περιφερειακό σχεδιασμό και στην τροποποίηση του και θεωρώ ότι είναι ένας από τους φορείς που δίνουν μια αξιόμαχη προσπάθεια στην κατεύθυνση που όλοι επιθυμούμε για την ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων και επίσης για την κατεύθυνση της πολιτικής της κυκλικής οικονομίας, που θεωρώ ότι είναι επιτακτικός σκοπός πλέον. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε το δήμαρχο της Χερσονήσου. Πάμε στην περιφερειακή ενότητα Χανίων, η κυρία Φλεμετάκη, υποδιευθύντρια μεταφορών επικινδύνων υλικών και θεμάτων της ΔΕΔΙΣΑ Α.Ε. μπορεί να πάρει το λόγο.

ΦΛΕΜΕΤΑΚΗ: Χαίρεται από εμένα κυρίες και κύριοι. Πρώτα απ' όλα δεν μπορώ να μην συγχαρώ τους διοργανωτές για το συνέδριο που οργάνωσαν με θέμα τη κυκλική οικονομία, που αυτή η κυκλική οικονομία μπορεί να επιτευχθεί και μέσω του περιφερειακού σχεδιασμού διαχείρισης απορριμμάτων Κρήτης. Θα προσπαθήσω μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, όχι σε λίγο, να παρουσιάσω κάποια στοιχεία από την διαχειριστική ενότητα Χανίων σε σχέση με το που βρισκόμαστε αυτή τη στιγμή για την εφαρμογή αυτού του περιφερειακού σχεδιασμού. Πρώτα απ' όλα δεν μπορούμε να μην ξεκινήσουμε από ένα μικρό ιστορικό γιατί είναι συνυφασμένο με τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων στην περιφερειακή ενότητα Χανίων που είναι ο Κουρουπητός, το όνομά της είναι συνυφασμένο αυτής της χαράδρας με την ανεξέλεγκτη απόρριψη που υπήρχε για χρόνια στην περιφερειακή ενότητα Χανίων, που όμως υπήρξε και η αιτία για να κατασκευαστεί το εργοστάσιο μηχανικής ανακύκλωσης και κομποστοποίησης και ο χώρος υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων Χανίων. Αυτό το εργοστάσιο που λειτουργεί από το 2005 το λειτουργεί εξ αρχής η διαδημοτική επιχείρηση διαχείρισης στερεών αποβλήτων, η ΔΕΔΙΣΑ, θα αναφερθώ με δύο λόγια και σε αυτήν, που ουσιαστικά προήλθε από μια διαδημοτική συνεργασία το 1993 που αφορούσε την μηχανική αποκομιδή τότε από 2 δήμους και 7 κοινότητες και συγχρόνως ανέλαβε να υλοποιεί το πρόγραμμα διαλογής στην πηγή χαρτιού που ήδη λειτουργούσε στον δήμο Χανίων πιλοτικά από το 1992, κανονικά από το 1993 και συστηματικά πλέον από το 1994 από την ΔΕΔΙΣΑ. Η ΔΕΔΙΣΑ βέβαια συγχρόνως ανέλαβε και τη λειτουργία του εργοστασίου μηχανικής ανακύκλωσης και κομποστοποίησης και του χώρου υγειονομικής ταφής εννοείται το 2005, που είναι η χρονιά ορόσημο για την περιφερειακή ενότητα Χανίων, καθώς ξεκίνησε η εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών. Με δύο

ρεύματα εξαρχής, με τον μπλε κάδο όπου αποθέτουμε τα υλικά συσκευασίας πλην των γυάλινων συσκευασιών καθώς και το χαρτί και το δεύτερο ρεύμα είναι οι γυάλινες συσκευασίες σε κίτρινο κάδο, πλέον έχουν γίνει κίτρινες καμπάνες. Το 2009 εξελίχθηκε η ΔΕΔΙΣΑ από άποψη νομικού πλαισίου που την διέπει και έγινε ανώνυμη εταιρεία ΟΤΑ ως ΦΟΣΔΑ πλέον όπως το επέβαλε η νομοθεσία και το 2010 βάσει του Καλλικράτη οι μέτοχοι της είναι πλέον δύο, ο δήμος Χανίων κύριος μέτοχος και ο δήμος Πλατανιά. Ως ΦΟΣΔΑ η ΔΕΔΙΣΑ αυτή τη στιγμή στο μεταβατικό στάδιο του ΠΕΣΔΑΚ Κρήτης είναι ο αρμόδιος φορέας για την πρώτη διαχειριστική ενότητα Κρήτης. Εννοείται, όπως είπαμε ότι λειτουργεί το εργοστάσιο του χώρου υγειονομικής ταφής, υποστηρίζει τους ΟΤΑ όταν της το ζητάνε σε σχετικά έργα και έχει υλοποιήσει αποκαταστάσεις ΧΑΔΑ, κατασκευές κινητών σταθμών μεταφόρτωσης, πιο πολύ την προμήθεια του εξοπλισμού και έχει αναλάβει ένα μεγάλο έργο από δική της πρωτοβουλία, την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών, αλλά κυρίως της μαθητιώσας νεολαίας, γιατί από εκεί πρέπει να ξεκινάμε. Έχει δηλαδή από το 2005 έναν μόνιμο προγραμματισμό η διεύθυνση εναλλακτικής διαχείρισης της ΔΕΔΙΣΑ και τηγαίνει και ενημερώνει την μαθητιώσα νεολαία επί τόπου στα σχολεία. Συγχρόνως βέβαια υλοποιούνται και αρκετές επισκέψεις στο εργοστάσιο μηχανικής ανακύκλωσης που βλέπει επιτόπου η μαθητιώσα νεολαία το πώς μπορούν τα απορρίμματα να μετατραπούν σε αξιοποιήσιμα υλικά. Βεβαίως συμμετέχουμε και σε διάφορα ερευνητικά πιλοτικά χρηματοδοτούμενα προγράμματα που έχουν σχέση με την αειφορική διαχείριση των απορριμμάτων. Ως παράδειγμα εδώ αναφέρουμε ένα πιο παλιό που είναι ένα πιλοτικό πρόγραμμα οικιακής κομποστοποίησης όπου διανεμήθηκαν 100 κάδοι οικιακής κομποστοποίησης στην ευρύτερη περιοχή του δήμου Χανίων. Μία όμως κύρια δραστηριότητά μας είναι και η αποκομιδή, για αυτή είναι άλλωστε ιδρύθηκε η ΔΕΔΙΣΑ, υλοποιεί αποκομιδή σύμμεικτων και ανακυκλώσιμων απορριμμάτων κατόπιν προγραμματικής σύμβασης με τους δήμους, δηλαδή η συλλογή, μεταφορά αστικών στερεών αποβλήτων, ογκωδών και τα προγράμματα διαλογής στην πηγή συσκευασιών. Αυτή η αποκομιδή ευελπιστούμε ότι στον καινούργιο νόμο που θα βγει για τους φορείς διαχείρισης στερεών αποβλήτων θα παραμείνει ως δυνατότητα για τους ΦΟΣΔΑ γιατί αυτό συγχρόνως βέβαια είναι και επιθυμία και των δήμων της περιφερειακής ενότητας Χανίων και όχι μόνο της ΔΕΔΙΣΑ. Ας πάμε όμως τώρα και στο τι προβλέπει ο περιφερειακός σχεδιασμός διαχείρισης απορριμμάτων ειδικά για την περιφερειακή ενότητα Χανίων. Πρώτα απ' όλα ο περιφερειακός σχεδιασμός διαρθρώνεται σε δύο στάδια, το μεταβατικό και το τελικό στάδιο, που το τελικό στάδιο θα είναι όταν και εάν ολοκληρωθούν, κατασκευαστούν όλες οι υποδομές που προβλέπονται στην Κρήτη και αρχίσουν να λειτουργούν. Συγχρόνως διαρθρώνεται ο σχεδιασμός σε τρεις κατηγορίες διαχειριστικών ενότητων αποβλήτων, τις διαχειριστικές ενότητες σύμμεικτων αστικών στερεών αποβλήτων, διαχειριστικές ενότητες προδιαλεγμένου οργανικού και διαχειριστικές ενότητες αποβλήτων συσκευασίας. Ας δούμε τώρα για την περιφερειακή ενότητα Χανίων ποιες είναι οι προβλέψεις του σχεδιασμού ειδικά για τον εξοπλισμό και τα έργα. Βλέπουμε έναν πίνακα, δεν θα σας τον αναλύσω, είναι αρκετοί κομποστοποιητές για όλους τους δήμους, μεγάλα, μικρά πράσινα σημεία, κάποιοι σταθμοί μεταφόρτωσης, μονάδες επεξεργασίας πράσινων αποβλήτων και γεωργικών υπολειμμάτων, την Κουντούρα την κουβαλάμε δεν ξέρω πόσα χρόνια στον περιφερειακό σχεδιασμό διαχείρισης Κρήτης, να

δούμε πότε θα υλοποιηθεί, και ένα προς διερεύνηση για την Κίσαμο που πιθανώς τον χρειάζεται. Και βεβαίως όλο το νομό Χανίων τον εξυπηρετεί η ολοκληρωμένη εγκατάσταση διαχείρισης απορριμμάτων Χανίων, το ΕΜΑΚ και ΧΥΤΥ που είπαμε πριν. Εδώ πέρα οι προβλέψεις του ΠΕΣΔΑΚ σε σχέση με το μεταβατικό στάδιο που διανύουμε είναι ότι όλοι οι δήμοι τα απορρίμματα από τον πράσινο κάδο, τα σύμμεικτα, να οδεύουν στο ΕΜΑΚ και ΧΥΤΥ Χανίων. Συγχρόνως στο ΕΜΑΚ και ΧΥΤΥ Χανίων οδεύουν και όλων των δήμων της περιφερειακής ενότητας Χανίων αλλά και Ρεθύμνης του μπλε κάδου μόνο, δηλαδή πλην της γυάλινης συσκευασίας, μέχρι να ολοκληρωθεί η εγκατάσταση που προβλέπεται στο Αμάρι και να λειτουργήσει. Στο τελικό στάδιο αν όλα πάνε καλά, τότε θα πηγαίνει στο ΕΜΑΚ και ΧΥΤΥ Χανίων τα ανακυκλώσιμα υλικά μόνο της περιφερειακής ενότητας Χανίων, καθώς θα λειτουργεί ήδη το εργοστάσιο στην περιφερειακή ενότητα Ρεθύμνης ευχόμεστε, τα σύμμεικτα στο ΕΜΑΚ θα πήγαιναν όλοι οι δήμοι της περιφερειακής ενότητας Χανίων πλην της Γαύδου, γιατί θα έχει κατασκευαστεί ο χώρος υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων Γαύδου και τα βιοαπόβλητα πάλι θα οδεύουν στο ΕΜΑΚ Χανίων όλοι οι δήμοι της περιφερειακής ενότητας Χανίων εκτός Γαύδου, αυτό γίνεται και από τώρα, γιατί έχουν ήδη διανεμηθεί κάδοι οικιακής κομποστοποίησης στην Γαύδο όπως θα δούμε και αργότερα. Οι στόχοι τώρα ομαδοποιημένοι είναι για το έτος 2020 μέσα στο ΠΕΣΔΑΚ για το μεταβατικό στάδιο να έχουμε το 2020 50% διαλογή στην πηγή, αναλυτικά τα ρεύματα τα βλέπετε στον πίνακα και 50% σύμμεικτα ΑΣΑ προς επεξεργασία. Τώρα βέβαια εμείς θα δούμε στοιχεία του 2017, πρώτα απ' όλα στον εξοπλισμό και τα έργα διαχείρισης, με μαύρο βλέπετε αυτά που ήδη όντως υπάρχουν αυτή τη στιγμή, 40 οικιακοί κομποστοποιητές στην Γαύδο, 1 σταθμός μεταφόρτωσης ανακυκλώσιμων υλικών που λειτουργεί από το 2018, 1 για σύμμεικτα απορρίμματα στα Σφακιά και η ΟΕΔΑ, στην Κάντανο, Σέλινο, έχει πραγματοποιηθεί η παραχώρηση κινητού εξοπλισμού, ακόμα δεν λειτουργεί. Όλα τα υπόλοιπα είναι προς διερεύνηση να βρεθούν χρηματοδοτήσεις, να σχεδιαστεί, να ωριμάσουν κιόλας, κάποια χρειάζονται ωρίμανση, έτσι ώστε να κατασκευαστούν και να λειτουργήσουν. Εδώ πέρα απλά αναφέρονται γιατί οφείλουμε και να τα αναφέρουμε τις χρηματοδοτήσεις που έχουν δοθεί για αυτή την ολοκληρωμένη εγκατάσταση διαχείρισης αστικών απορριμμάτων ουσιαστικά δίπλα στον Κουρουπητό στην Κορακιά Χανίων, έχουν δοθεί περίπου 40 εκατ. για αυτή τη μονάδα, λίγο λιγότερα, και σχετικά πρόσφατα γύρω στα 7 εκατ., γιατί η πράξη περιελάμβανε και άλλου είδους έργα μέσα, για τον εκσυγχρονισμό της μονάδας έτσι ώστε να διαχωρίζει τα ανακυκλώσιμα του μπλε κάδου που είναι μικτό ρεύμα ανακυκλώσιμων και να είναι αυτά αξιοποιήσιμα με μεγάλη καθαρότητα. Πρόσφατα υπήρξε και η έγκριση της επέκτασης του ΧΥΤΑ Χανίων, υπήρξε το Σεπτέμβριο του 2017 όταν από αρχές το 2008 είχαμε δει ως ΔΕΔΙΣΑ ότι χρειάζεται να προχωρήσουμε σε αυτή την επέκταση και πάντοτε ήταν στο πλάι μας και η περιφέρεια και η ειδική υπηρεσία διαχείρισης Κρήτης και υπήρχε και απόφαση έγκρισης ΠΕΧΩ από το 2008 που γνωμοδοτούσε θετικά για την προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του εν λόγω έργου και είχε υποβληθεί το 2009 η μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, η ένταξη όμως ήρθε το 2017. Τώρα, για τα συλλογικά συστήματα τα οποία δραστηριοποιούνται στην περιφερειακή ενότητα Χανίων, δραστηριοποιούνται γενικά για όλα τα είδη ανακυκλώσιμων αξιοποιήσιμων υλικών. Πρόσφατα αξιοποιείται και συλλογικό σύστημα για την ανακύκλωση των αποβλήτων από

εκσκαφές, κατασκευές και κατεδαφίσεις και γι' αυτό είμαστε αρκετά χαρούμενοι, γιατί είναι ένα ρεύμα το οποίο εννοείται ότι δεν θέλουμε μέσα στους κάδους των σύμμεικτων αφενός και αφετέρου δεν το θέλουμε ούτε στις χαράδρες. Εδώ πέρα βλέπετε δεξιά τα πρώτα αποτελέσματα, έχουμε και μία μονάδα αδειοδοτημένη που λειτουργεί στην περιφερειακή ενότητα Χανίων για αυτού του είδους των αποβλήτων και ο δήμος Χανίων, προσπαθεί να το αποφεύγει βέβαια, αλλά συλλέγει ξεχωριστά τα δημοτικά που προκύπτουν από τα σπίτια δηλαδή κάποια απόβλητα από κατασκευές και τα πηγαίνει σε αυτή τη μονάδα. Τώρα κάποια νούμερα για το πού βρισκόμαστε, έχω ομαδοποιήσει σε κάποιες κατηγορίες τα ρεύματα που γίνεται ήδη διαλογή στην πηγή στην περιφερειακή ενότητα Χανίων. Βέβαια με αυτό τον τρόπο θα δείτε και αργότερα στα ποσοστά ότι αδικώ κάποιον δήμο, ένα με δύο δήμους. Εδώ πέρα συνολικά για την περιφερειακή ενότητα Χανίων, ήδη γίνεται διαλογή στην πηγή χαρτί και συσκευασίες, πλην γυάλινων, στον μπλε κάδο, γυάλινες συσκευασίες στις κίτρινες καμπάνες, ενδύματα, υποδήματα από το 2017 σε 2 δήμους, απόβλητα ηλεκτρονικού και ηλεκτρικού εξοπλισμού, ηλεκτρικές στήλες. Συγχρόνως έχουμε διαλογή στην πηγή κλαδοκάθαρων και βιοαποβλήτων που στο ΕΜΑΚ τουλάχιστον καταφθάνουν του δήμου Χανίων τα κλαδοκάθαρα και τα βιοαπόβλητα, ογκώδη που δεν συμπεριλαμβάνουν μέσα τα απόβλητα ηλεκτρονικού ηλεκτρικού εξοπλισμού που έρχονται προς επεξεργασία στην ΟΕΔΑ και σύμμεικτα απορρίμματα. Κάποιοι δήμοι βέβαια κάνουν προσωρινή αποθήκευση πρασίνων και ογκωδών και με κάποιο τρόπο τα διαχειρίζονται ή τα αφήνουν για να τα διαχειριστούν αργότερα. Εδώ πέρα δεν είναι καταγεγραμμένες οι μικρές ποσότητες ΑΕΚ που συλλέγει ο δήμος Χανίων και προωθεί προς ανακύκλωση σε άλλη μονάδα. Αν το πάμε συνολικά σαν περιφερειακή ενότητα Χανίων βάσει των νούμερων, τα αθροίσματα δηλαδή από τον προηγούμενο πίνακα, θα δούμε ότι το 2017 έχουμε φτάσει σε μια διαλογή στην πηγή του 25% και τα σύμμεικτα απορρίμματα να είναι 75%. Προείπα όμως ότι αδικούμε κάποιον δήμο και ειδικά το δήμο Χανίων γιατί δεν έχουμε αυτή την επίτευξη αυτών των στόχων βέβαια από τους μικρότερους δήμους για ευνόητους λόγους. Βέβαια αυτά τα ποσοστά ως επίτευξη είναι του 2017, ευχόμαστε μέσα σε 2,5 χρόνια να βοηθήσουν τόσο και χρηματοδοτήσεις που πρέπει να γίνουν, ειδικά για τα προδιαλεγμένα βιοαπόβλητα για να προχωρήσουν οι δήμοι σε αυτό το ρεύμα και να υλοποιήσουν την διαλογή στην πηγή και να ανεβάσουμε αυτό το ποσοστό και να βοηθήσουν και οι ίδιοι οι δήμοι αναγκαστικά με περισσότερα βέβαια δρομολόγια, είναι ένα κόστος, έτσι ώστε να εκτραπεί άλλο ένα 25% ει δυνατόν ακριβώς όπως προβλέπεται στον περιφερειακό σχεδιασμό απορριμμάτων Κρήτης. Διαλογή στην πηγή βιοαποβλήτων, έχουμε ξεκινήσει ένα πιλοτικό από το 2016 τον Αύγουστο. Ήδη τρέχει και μια μελέτη για το πώς θα οργανωθεί έτσι ώστε αυτό το πιλοτικό από τους μεγάλους παραγωγούς να επεκταθεί και σε μια συνοικία του δήμου Χανίων. Η μελέτη ως μελέτη πηγαίνει καλά και έχουμε ήδη παράγει στα χαρτιά και το πως μπορεί να οργανωθεί και αποδοτικά και έχουν βγει και τα σχεδιαγράμματα, το σήμα για τη διαλογή στην πηγή βιοαποβλήτων στην περιφερειακή ενότητα Χανίων, έχει βγει και το γραφικό που θα υπάρχει στο απορριμματοφόρο που θα συλλέγει και συλλέγει τώρα βιοαπόβλητα. Το πρόβλημα είναι ότι χρειάζεται και η αντίστοιχη χρηματοδότηση ή να βάλουν το χέρι στην τσέπη οι δήμοι ώστε να υλοποιούνται αυτά τα δρομολόγια, αλλά χρειάζεται σίγουρα και χρηματοδότηση για τους κάδους που χρειάζονται στα νοικοκυριά και στα

καταστήματα για να διανεμηθούν. Χωρίς αυτή τη χρηματοδότηση δεν μπορεί να προχωρήσει η διαλογή στην πηγή βιοαποβλήτων. Η Γαύδος είπαμε λειτουργεί πλέον από το 2018 ο σταθμός μεταφόρτωσης ανακυκλώσιμων υλικών, έχουν πραγματοποιηθεί ήδη δύο δρομολόγια μεταφόρτωσης ανακυκλώσιμων υλικών και έχουν παραδοθεί 40 κάδοι οικιακής κομποστοποίησης. Ήρθαμε όμως να καταθέσουμε εδώ και κάποιες ανησυχίες, προβληματισμούς, βέβαια πλέον εγώ προσωπικά ηρέμησα και χάρηκα πάρα πολύ από κάτι που ανέφερε ο κ. Πολιτόπουλος πριν, αλλά ας πάμε στην πρώτη. Ιλύες, κουβαλάμε τις ιλύες στους χώρους υγειονομικής ταφής της χώρας πάρα πολλά χρόνια, είναι οργανικός πόρος. Κάποια στιγμή θα πρέπει να εκτραπούν από τους χώρους υγειονομικής ταφής και όχι μόνο επειδή είναι πόρος αλλά και για άλλους λόγους. Υποδεχόμαστε εμείς στο ΧΥΤΥ Χανίων προς το παρόν δύο ΔΕΥΑ, όταν λειτουργήσουν και άλλες επί αρκετά έτη θα πρέπει να προστεθούν και άλλες ποσότητες ιλύος. Η ΔΕΥΑΧ π.χ. έχει απολύτως ώριμη μελέτη και έργο για να φτιάξει υποδομή για επεξεργασία και αξιοποίηση της ιλύος, περιμένει να ανοίξει πρόγραμμα. Θα μας βοηθούσε όλους μας αν η ιλύς έφευγε από τους ΧΥΤΥ της Ελλάδας και από τον δικό μας τον ΧΥΤΥ. Προβληματισμοί υπάρχουν που αναφέρθηκαν πριν για την διαλογή στην πηγή βιοαποβλήτων, θα πρέπει σίγουρα να εξοπλιστούν οι δήμοι αφενός και αφετέρου να οργανωθούν αρκετά σωστά έτσι ώστε να μην κοστίζει πάρα πολύ η αποκομιδή τους. Τα πράσινα σημεία ναι, είναι προβληματισμός. Θα χωροθετηθούν; Πού θα χωροθετηθούν; Θα τα δεχτούν οι κάτοικοι; Πώς θα λειτουργήσουν; Τι κανονισμούς λειτουργίας θα έχουν; Ή θα μετατραπούν σε χώρους προσωρινής αποθήκευσης κάποιων υλικών που δεν μπορούν να προωθηθούν για αξιοποίηση; Και αυτό πρέπει να είναι σε μεγάλη προσοχή των δήμων. Γιατί τα πράσινα σημεία είναι ουσιαστικά ένας μικρός σταθμός μεταφόρτωσης ανακυκλώσιμων υλικών που πάνε προς αξιοποίηση και προς την αγορά και τίποτα άλλο. Επίσης προβληματισμοί για τις μικρές ποσότητες επικίνδυνων αποβλήτων και τα απόβλητα υγειονομικών μονάδων από κατ' οίκον νοσηλεία. Ναι, θέλουμε να φύγουν, να εκτραπούν από τα σύμμεικτα, δεν μπορεί να γίνει εύκολα αυτό, ο μοναδικός τρόπος ουσιαστικά είναι να γίνει μέσω δημοτικών συστημάτων συλλογής. Ίσως ένα όνειρο απατηλό, εμείς θα το προσπαθήσουμε αλλά ίσως να έπρεπε πρώτα να αρχίσουν από άλλους αρμόδιους φορείς οι έλεγχοι στα κανονικά απόβλητα υγειονομικών μονάδων. Ένας άλλος προβληματισμός ήταν τα ρεύματα διαλογής στην πηγή, αλλά δεν θα αφιερώσω πολύ χρόνο καθώς με κάλυψε ο κ. Πολιτόπουλος, γιατί γι' αυτό είχαμε σκοπό να αφιερώσουμε αρκετό χρόνο, ότι πλέον ο κάθε δήμος θα κρίνει με πόσους κάδους θα φέρει ως αποτέλεσμα την εκτροπή που χρειάζεται. Άρα εδώ πέρα δεν θα επεκταθώ, πάντως σε αυτό στάθηκε δίπλα μας η περιφέρεια όταν ως ΔΕΔΙΣΑ γινόταν η διαβούλευση και καταθέσαμε τον προβληματισμό ότι αυτό δεν είναι περιβαλλοντικά ορθό να εφαρμοστεί στην περιφερειακή ενότητα Χανίων που πρόσφατα αφιερώθηκαν και 7 εκατ. για να εκσυγχρονιστεί ένα εργοστάσιο και να διαχωρίζει τα ανακυκλώσιμα απόβλητα και να είναι σε τέτοιο καλό βαθμό η καθαρότητα για να οδεύουν προς το εμπόριο απευθείας και ξαφνικά να γεμίσουμε κάδους και δρομολόγια όταν ήδη την λύση την έχουμε σε ένα εργοστάσιο. Αλλά είμαστε πάρα πολύ χαρούμενοι με αυτά που είπε ο κ. Πολιτόπουλος, άρα δεν εμμένουμε. Θεωρούμε βέβαια ότι στους στόχους εκτροπής θα βοηθήσει και αυτό θέλουμε μια συνεργασία και με το αρμόδιο συλλογικό σύστημα, στο να έχουμε πλήρη πληθυσμιακή κάλυψη.

Βέβαια υπάρχουν προβλήματα ειδικά όταν είναι κάποιιοι δήμοι που είναι ορεινοί και έχουν ιδιαίτερο γεωγραφικό ανάγλυφο. Αυτή τη στιγμή στην περιφερειακή ενότητα Χανίων δηλαδή βλέπουμε ότι ο δήμος Σφακίων δεν είναι σε θέση οικονομικά να στηρίξει τη διαλογή στην πηγή και στον δήμο Καντάνου Σελίνου πρόσφατα μπήκαν καμπάνες μόνο για γυάλινες συσκευασίες. Θα πρέπει με κάποιο τρόπο να βρεθεί μια βέλτιστη τεχνικοοικονομική λύση που να μην μεταφερθεί το κόστος μόνο στον πολίτη με τα ανταποδοτικά τέλη, έτσι ώστε να επεκταθεί η διαλογή στην πηγή και πληθυσμιακά σε όλη την περιφερειακή ενότητα Χανίων. Κινητά πράσινα σημεία; Κινητά πράσινα σημεία. Άλλος τρόπος; Άλλος τρόπος.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κυρία Φλεμετάκη θα ήθελα να προχωρήσετε λίγο πιο γρήγορα.

ΦΛΕΜΕΤΑΚΗ: Θα προσπαθήσω, ευχαριστώ πάρα πολύ, θα κάνω ό,τι μπορώ. Αυτό φαίνεται άλλωστε και από τη διαλογή στην πηγή των γυάλινων συσκευασιών που έχουμε εδώ πέρα φαίνονται οι ποσότητες που έχουν συλλεχθεί στην περιφερειακή ενότητα Χανίων από το 2009 μέχρι το 2016, όπου από το 2014 μέχρι το 2016 έχει υπερδιπλασιαστεί η ποσότητα, αλλά υπερδιπλασιάστηκαν και τα δρομολόγια. Τα δρομολόγια βέβαια έγινε αυτό γιατί υπερδιπλασιάστηκαν και τα σημεία συλλογής. Ναι, μπορούμε με μεγαλύτερη κάλυψη να έχουμε περισσότερες ποσότητες και το αντίστοιχο κόστος βέβαια. Εκτός από τους προβληματισμούς ας το δούμε και κάποια χρήσιμα που όλοι μας πρέπει να χρησιμοποιούμε και αυτά μας βοηθούν και στο έργο μας ή και στον αλλάζουμε τις πρακτικές μας στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων. Χρηματοδοτικά μέσα, που έχουμε συμμετάσχει σε πολλά, και έρευνες συμπεριφοράς και απόψεων. Ένα LIFE EWAS μεταξύ των πολλών που έχουμε συμμετάσχει και άλλων χρηματοδοτικών μέσων μεταξύ των άλλων αποτελεσμάτων είχε και ένα εργαλείο, το eGarbage, το οποίο μέσω αυτού έχουμε συλλογή δεδομένων σε πραγματικό χρόνο από τους κάδους με την εγκατάσταση φορητών αισθητήρων και ρυθμίζονται για την μέτρηση πληρότητας των κάδων με ελάχιστη ανάλυση μιας ώρας. Τα οφέλη; Είναι η γνώση της πληρότητας των κανόνων σε πραγματικό χρόνο, με αυτό τον τρόπο έχεις βελτιστοποίηση δρομολογίων, αν χρησιμοποιείς αυτή την πληροφορία βέβαια, και μείωση της κατανάλωσης καυσίμων, άρα μείωση του κόστους συλλογής. Στην περιφερειακή ενότητα Χανίων έχουν εγκατασταθεί 500 αισθητήρες σε μπλε κάδους ανακύκλωσης και σε κίτρινες καμπάνες συλλογής γυάλινων συσκευασιών. Τέτοιου είδους εργαλεία θα πρέπει να τα χρησιμοποιούμε όλοι μας για να βελτιστοποιούμε τις υπηρεσίες μας. Έρευνες συμπεριφοράς και απόψεων, η ΔΕΔΙΣΑ έχει υλοποιήσει δύο έρευνες, το 2010 και το 2017 με ίδιους πόρους πάντα. Το 2010 έθετε τον προβληματισμό της αποφυγής της πλαστικής σακούλας. Τότε είχε απαντήσει μόνο το 31% ότι ναι, τις αποφεύγει. Αυτό που μας είχε κάνει όμως εντύπωση σε ένα δείγμα που ήταν αποκλειστικά μαθητές δευτέρας λυκείου ότι υπήρχε ένα 23% που δεν τους ενδιέφερε καθόλου το θέμα της πλαστικής σακούλας. Αυτό εμείς ως πληροφορία το χρησιμοποιήσαμε όμως, το χρησιμοποιήσει η διεύθυνση εναλλακτικής διαχείρισης της ΔΕΔΙΣΑ για το πρόγραμμα ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που κάνει έτσι ώστε να εντείνει σε αυτό τον στόχο της συμπεριφορά των παιδιών για να αποφεύγουν τις πλαστικές σακούλες. Να το προχωρήσω γρήγορα, είδαμε ότι δηλώνουν 6% με 7% περισσότερο ότι

ανακυκλώνουν σε αυτές τις έρευνες που κάναμε, διαφορά 2010 με 2017. Ένα άλλο ενδιαφέρον και δεν είναι απλά ενδιαφέρον, αλλά μας βοηθάει και εμάς στο που θα εστιάσουμε την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, είναι στο τι είδους υλικά ανακυκλώνουν και το χωρίζουμε και ανά φύλο και αυτά είναι αποτελέσματα του 2017. Βλέπουμε ότι αυτό που ανακυκλώνουν συχνά είναι χαρτί, χάρτινες συσκευασίες, πλαστικό, ηλεκτρικές στήλες πάνω από το 50%. Άρα θα πρέπει να εστιάσουμε στα υπόλοιπα υλικά με κάποιον τρόπο, στην ενημέρωση του κοινού και των μαθητών. Για ασφαλή διαχείριση στα φάρμακα δυστυχώς είμαστε κάτω του 30%. Και αυτό που βλέπουμε είναι ότι πρωταθλητές στην ανακύκλωση είναι οι γυναίκες, άρα με κάποιον τρόπο πρέπει να προσεγγίσουμε τους άντρες, πρέπει να συμμετέχουν πιο ενεργά και οι άντρες στη διαδικασία της ανακύκλωσης. Για τα πράσινα σημεία τέθηκε ερώτηση, το θετικό είναι ότι κατά 90% το θεωρούν ένα καλό να υπάρχει και 84% θεωρούν ότι θα χρησιμοποιούν αυτή την περιβαλλοντική υποδομή. Τους προετοιμάζουμε δηλαδή σιγά-σιγά για τα πράγματα που θα έρθουν. Εν κατακλείδι στην περιφερειακή ενότητα Χανίων η τοπική αυτοδιοίκηση μέχρι σήμερα τουλάχιστον, ήταν από τους πρωτοπόρους που υιοθέτησε την συστηματική διαλογή στην πηγή για ανακύκλωση χαρτιού, ήταν τέσσερις, πέντε πόλεις στην Ελλάδα αν θυμάμαι σωστά το 1992 πιλοτικά. Από το 1993 όμως το εδραίωσε ο δήμος Χανίων και η ευρύτερη περιοχή και συγχρόνως το 1993 πάλι εδραίωσε και τη διαδημοτική συνεργασία διαχείρισης απορριμμάτων στην μηχανική αποκομιδή. Πάλι η τοπική αυτοδιοίκηση Χανίων λόγω του Κουρουπητού είναι μια από τις ελάχιστες εξαιρέσεις, όπου η αγαστή συνεργασία της τοπικής αυτοδιοίκησης με το κεντρικό κράτος κατέληξε σε αποδεκτή τεχνική, οικονομική και περιβαλλοντική λύση με την κατασκευή του εργοστασίου μηχανικής ανακύκλωσης και κομποστοποίησης και του χώρου υγειονομικής ταφής υπολειμμάτων σε εύλογο χρονικό διάστημα. Το 1999 είχε ψηφιστεί ο νομαρχιακός σχεδιασμός και μετά ξεκίνησε η δημοπράτηση, ο διαγωνισμός, η κατασκευή και το 2005 λειτουργούσε το εργοστάσιο μηχανικής διαλογής και κομποστοποίησης και πιο πριν ο χώρος υγειονομικής ταφής. Συγχρόνως η τοπική αυτοδιοίκηση της περιφερειακής ενότητας Χανίων, όταν χρειάζεται προσαρμόζεται και εφαρμόζει ευρωπαϊκές πολιτικές όταν απαιτείται, προσπαθώντας όμως να μην επιβαρύνονται αναίτια οι πολίτες. Με στόχο την ευρεία κοινωνική συμμετοχή στην ανακύκλωση και την πρόληψη δημιουργίας αποβλήτων, που αποτελούν προϋποθέσεις για την πορεία προς μια κυκλική οικονομία που είναι το αντικείμενο μας. Ναι, βεβαίως να έχουμε κυκλική οικονομία, αλλά θα πρέπει και στο σχεδιασμό που μας αφορά εμάς τουλάχιστον, που είναι η ανακύκλωση και η συλλογή, να προσέξουμε τον κρίκο που αφορά την συλλογή μεταξύ της κατανάλωσης και της ανακύκλωσης έτσι ώστε να είναι σχεδιασμένος, να είναι προσαρμοσμένος, βάσει των τοπικών αναγκών και των τοπικών δυνατοτήτων που υπάρχουν και στα εργοστάσια π.χ. διαχείρισης στερεών αποβλήτων και ευχόμαστε σε αυτό τον κρίκο να παραμείνουν και οι φορείς διαχείρισης στερεών αποβλήτων. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε κύρια Φλεμετάκη. Θα ήθελα να τηρηθεί αυστηρά ο χρόνος, βεβαίως και υπάρχει ανοχή, όμως επειδή υπάρχουν πολλοί εισηγητές και αρκετοί προβληματισμοί που πρέπει να τεθούν αντιλαμβάνεστε ότι αν γίνονται με πιο ευέλικτο τρόπο και επί της ουσίας μπορούμε να πούμε περισσότερα πράγματα. Θα πάμε στην περιφερειακή

ενότητα του Ρεθύμνου, η κυρία Γιακουμάκη, μηχανολόγος μηχανικός από τον ΕΣΔΑΚ θα πάρει το λόγο.

ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗ: Καλησπέρα και από εμένα, μαζί θα κινηθούμε λίγο πιο ανατολικά σε σχέση με την περιφερειακή ενότητα Χανίων, θα μιλήσουμε πολύ σύντομα για τον περιφερειακό σχεδιασμό στην περιφερειακή ενότητα Ρεθύμνου. Το σύνολο της περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνου συνιστά την τρίτη διαχειριστική ενότητα του ΠΕΣΔΑΚ. Ο ΕΣΔΑΚ όντας ο ορισμένος ΦΟΣΔΑ των δήμων της περιφερειακής ενότητας έχει αναλάβει να δρομολογήσει τα έργα που ο σχεδιασμός προβλέπει. Στον πίνακα της διαφάνειας φαίνονται οι ποσότητες των αποβλήτων που θα κληθούμε να διαχειριστούμε διαχρονικά μέχρι το 2020. Ας δούμε όμως τις υφιστάμενες υποδομές. Σήμερα το σύνολο της παραγωγής αποβλήτων της περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνου οδηγείται σε έναν ΧΥΤΑ που βρίσκεται στο δήμο Αμαρίου. Στο δήμο Ρεθύμνου λειτουργεί σήμερα ο ΣΜΑΥ ανακυκλώσιμων υλικών μέσω του οποίου τα προδιαλεγμένα ανακυκλώσιμα υλικά, αυτά δηλαδή τα υλικά του μπλε κλάδου κινούνται στις εγκαταστάσεις διαλογής της ΔΕΔΙΣΑ. Ο ΧΥΤΑ Αμαρίου είναι ένας από τους παλαιότερους ΧΥΤΑ της περιφέρειας Κρήτης, ξεκίνησε να κατασκευάζεται το έτος 1997 από τον τότε σύνδεσμο κοινοτήτων Αμαρίου. Σήμερα αποτελεί έναν από τους πλέον σύγχρονους ΧΥΤΑ με δυναμικότητα 44.000 τόνους απορριμμάτων το έτος και η λειτουργία του σήμερα διενεργείται από την εταιρία Αμάρι Α.Ε. και έχουμε τη χαρά να βρίσκεται και η πρόεδρος, η κυρία Βασιλάκη, σήμερα εδώ μαζί μας. Για την ασφαλή διάθεση των απορριμμάτων της περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνου ο ΕΣΔΑΚ προχώρησε τη δημοπράτηση του έργου επέκταση ενεργού ΧΥΤΑ Αμαρίου και αυτή τη στιγμή κατασκευάζεται η επέκταση του ΧΥΤΑ συνολικού προϋπολογισμού 544.000 €. Η περιοχή επέκτασης φαίνεται στην περιοχή με το μπλε. Σε μερικές μέρες ολοκληρώνονται οι χωματουργικές συνεργασίες και το νέο κύτταρο αναμένεται να είναι έτοιμο σε δύο μήνες. Η χωρητικότητα της λεκάνης είναι 104.000 τόνοι και η διάρκεια ζωής της είναι δύο έτη. Ποια έργα όμως προβλέπει ο ΠΕΣΔΑΚ και τα οποία πρέπει να είναι λειτουργικά έως το έτος 2020; Προβλέπεται λοιπόν μια μονάδα ή αλλιώς ΟΕΔΑ, ολοκληρωμένη εγκατάσταση επεξεργασίας απορριμμάτων, η οποία χωροθετείται στη σημερινή θέση του ΧΥΤΑ Αμαρίου. Προβλέπεται επίσης ένα δίκτυο ΣΜΑ που αποτελείται από το ΣΜΑ στο δήμο Ρεθύμνου, στον δήμο Μυλοποτάμου και στον Αγ. Βασιλείου. Με την ενσωμάτωση των τοπικών σχεδίων στον ΠΕΣΔΑΚ προβλέπονται σημαντικές επιτελικές υποδομές, όπως πράσινα σημεία, ΚΑΕΔΙΣΠ, κοινοτικοί κομποστοποιητές και άλλα. Ο ΕΣΔΑΚ έχει ήδη δημοπρατήσει μελέτη για την περιβαλλοντική αδειοδότηση ενός μεγάλου πράσινου σημείου σε καθέναν από τους δήμους της περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνου. Ανέφερα προηγουμένως την ΟΕΔΑ Αμαρίου, η πράξη προϋπολογισμού 34 εκατ. ευρώ περίπου εντάχθηκε στην τρέχουσα προγραμματική περίοδο του ΕΣΠΑ και την πρόταση προετοίμασε ο ΕΣΔΑΚ σε συνεργασία με την περιφέρεια Κρήτης. Η πράξη περιλαμβάνει πέντε υποέργα με κεντρικό αυτό της κατασκευής της κεντρικής μονάδας. Χρηματοδοτούνται επίσης η απόκτηση γης, η μεταφορά του δικτύου μέσα στην περιοχή του έργου, ο τεχνικός σύμβουλος και δράσεις δημοσιότητας και ευαισθητοποίησης κοινού. Δύο λόγια για την μονάδα του Αμαρίου, η μονάδα θα υποδέχεται σε ετήσια βάση 8.500 τόνους προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων, 15.000 τόνους προδιαλεγμένων ανακυκλώσιμων και 27.200 τόνους

σύμμεικτων απορριμμάτων. Συνολική δυναμικότητα 51.400 τόνων με βάση στοιχεία του ΠΕΣΔΑΚ. Η μονάδα φυσικά προβλέπει την εγκατάσταση σύγχρονων συστημάτων μηχανικής διαλογής, όπως οπτικοί διαχωριστές, βαλλιστικοί διαχωριστές, η ποσότητα των ανακυκλώσιμων υλικών που θα ανακτώνται στην μονάδα του Αμαρίου αναμένεται ότι θα είναι περί τους 12.000 τόνους το χρόνο. Με τη χρήση τεχνολογίας ξηρής αναερόβιας χώνευσης του οργανικό τμήματος των αποβλήτων με διακριτές δομές για τα προδιαλεγμένα οργανικά και για τα σύμμεικτα θα οδηγούνται στις εγκαταστάσεις αναερόβιας χώνευσης όπου θα παράγεται βιοαέριο. Η ηλεκτρική ενέργεια που θα παραχθεί από την καύση του βιοαερίου εκτιμάται ότι θα είναι της τάξεως του 0, 7 Μεγαβάτ εγκατεστημένης ισχύος. Μετά την αναερόβια χώνευση το υλικό θα υφίσταται κομποστοποίηση σε σωρούς όπου θα λαμβάνεται περίπου 19.000 τόνους χωνέματος τύπου Α και 4.000 τόνους κόμποστ υψηλής ποιότητας από τη γραμμή του προδιαλεγμένο οργανικού. Τα απορρίμματα θα οδηγούνται στη μονάδα του Αμαρίου μέσω του δικτύου σταθμών μεταφόρτωσης όπως προαναφέρθηκε. Ο ΕΣΔΑΚ έχει ήδη αναθέσει την εκπόνηση των μελετών και των τευχών δημοπράτησης για όλους τους ΣΜΑ της περιφερειακής ενότητας, οι οποίες αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί μέχρι τα τέλη Μαΐου. Προβλέπονται για τον ΣΜΑ Ρεθύμνου τέσσερις θέσεις εκφόρτωσης, η μία εκ των οποίων θα προβλέπει μόνο ανακυκλώσιμα υλικά, ενώ θα γίνει η προμήθεια 3 τρακτόρων και 6 κλειστών αυτοσυμπιεζόμενων κοντέινερ. Σε αντίθεση με τον ΣΜΑ Ρεθύμνου, ο ΣΜΑ Μυλοποτάμου και ο ΣΜΑ Αγ. Βασιλείου δεν θα περιλαμβάνουν μόνιμες υποδομές μεταφόρτωσης και τα απορρίμματα θα ανυψώνονται με τη βοήθεια αλυσομεταφορέα. Το σχέδιο της διαφάνειας απεικονίζει την γενική διάταξη του ΣΜΑ Μυλοποτάμου από την μελέτη που εκπονείται αυτή τη στιγμή. Τελειώνοντας την παρουσίαση μου θα αναφερθώ σε μία από τις δράσεις ευαισθητοποίησης που υλοποιεί ο ΕΣΔΑΚ και αφορά τον περιορισμό της χρήσης της πλαστικής σακούλας. Στην φωτογραφία της διαφάνειας θα δείτε την εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε από τον ΕΣΔΑΚ στην πόλη του Ρεθύμνου στα τέλη Ιανουαρίου. Στην εκδήλωση αυτή έγινε ενημέρωση του κοινού και διανεμήθηκαν δωρεάν στους συμμετέχοντες οι σακούλες πολλαπλών χρήσεων που ο ΕΣΔΑΚ έχει εκδώσει και είναι αυτή πάνω στην φωτογραφία μία από τις τσάντες. Ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Να ευχαριστήσουμε την κυρία Γιακουμάκη. Πάμε στην περιφερειακή ενότητα Λασιθίου, τεχνολόγος πολιτικός μηχανικός ΕΣΔΑΚ ο κ. Μανασάκης για να έρθει στο βήμα. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Αν θέλετε να περιμένετε, με το τέλος της ενότητας αν υπάρχουν ερωτήσεις θα γίνουν. Σας ευχαριστώ.

ΜΑΝΑΣΑΚΗΣ: Καλησπέρα και από εμένα, ως μέλος της ομάδας ΕΣΔΑΚ θα ήθελα να σας καλωσορίσω στο Ηράκλειο και να σας ευχαριστήσω που συμβάλλατε στις εργασίες αυτού του συνεδρίου. Ως τελευταίος ομιλητής πριν από το σύντομο γεύμα θα φροντίσω να είμαι αρκετά σύντομος. Θα μιλήσουμε για το τι προβλέπει ο περιφερειακός σχεδιασμός απορριμμάτων Κρήτης ειδικά στην περιφερειακή ενότητα του Λασιθίου. Όπως όλοι γνωρίζουμε ο σκοπός ενός σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων έχει την ανάλυση και την αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης παραγωγής και διαχείρισης των στερεών αστικών αποβλήτων στους δήμους, την ενσωμάτωση των νέων απαιτήσεων και

στόχων της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων με έμφαση στις αρχές της πρόληψης, της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης. Η εξειδίκευση επίσης των εθνικών στόχων είναι μέρος αυτού του σχεδίου και οι προτεινόμενες δράσεις για την μείωση των αποβλήτων που οδηγούνται για ταφή, για την αύξηση των ποσοστών διαλογής στην πηγή και τέλος την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών και την επιτυχία των προτεινόμενων δράσεων. Οι υφιστάμενες υποδομές διαχείρισης στο Λασιθί, έχουμε στον δήμο Σητείας ένα παραγόμενο όγκο αποβλήτων μεταξύ 9.000 και 10.000 τόνων κατ' έτος και τα ανακυκλώσιμα υλικά που συλλέγονται από το δίκτυο των μπλε κάδων μεταφέρονται στο ΚΔΑΥ Ηρακλείου και αντιστοιχούν σε 300 τόνους ετησίως. Εδώ παρακολουθούμε μια γενική άποψη του ΧΥΤΑ Σητείας, ο ΧΥΤΑ Σητείας, έχει δυναμικότητα 10.000 τόνων ΑΣΑ κατ' έτος και πρόσφατα προχωρήσαμε σε μια μικρή επέκταση μέχρι την κατασκευή ελπίζουμε του νέου έργου. Στον δήμο Σητείας επίσης έχει κατασκευαστεί και λειτουργεί ο σταθμός μεταφόρτωσης ανακυκλώσιμων υλικών, το ΣΜΑΥ Σητείας, είναι δυναμικότητας 500 τόνων ετησίως και χωροθετείται εντός του ΧΥΤΑ της Σητείας. Στον δήμο Ιεράπετρας έχουμε έναν παραγόμενο όγκο αποβλήτων περί τις 15.000 τόνους ετησίως, ενώ το ποσοστό αυτό αναμένεται να αυξηθεί κατά 2.500 τόνους έως το 2020. Τα ανακυκλώσιμα υλικά που συλλέγονται από το δίκτυο των μπλε κάδων αντιστοιχούν στους 1.000 τόνους και μεταφέρονται στο ΚΔΑΥ Ηρακλείου. Εδώ παρακολουθούμε κάποιες εικόνες από το ΣΜΑΥ Ιεράπετρας. Ο ΣΜΑΥ Ιεράπετρας έχει κατασκευαστεί στην περιοχή του πρώην ΧΑΔΑ και έχει δύο θέσεις παραλαβής και μεταφόρτωσης απορριμμάτων με κλειστά κοντέϊνερς. Εδώ βλέπουμε μια γενική άποψη του ΧΥΤΑ Αγ. Νικολάου, τα ανακυκλώσιμα υλικά που συλλέγονται από το δίκτυο του μπλε κάδου μεταφέρονται στο ΚΔΑΥ Ηρακλείου μέσω του ΣΜΑΥ Αγ. Νικολάου, το οποίο επίσης είναι χωροθετημένο εντός του ΧΥΤΑ. Εδώ παρακολουθούμε κάποιες ποσότητες που οδηγούνται στον ΧΥΤΑ του Αγ. Νικολάου, δεν είναι ενημερωμένη η διαφάνεια, το 2015 ήταν περί τους 30.000 τόνους. Και τώρα θα δούμε κάποιες δράσεις και υποδομές στο πλαίσιο του ΠΕΣΔΑΚ που πρόκειται να πραγματοποιηθούν στην περιφερειακή ενότητα του Λασιθίου. Ο περιφερειακός σχεδιασμός Κρήτης προτείνει την κατασκευή μίας μονάδας μηχανικής διαλογής και επεξεργασίας στην Σητεία η οποία θα εξυπηρετήσει τα σύμμεικτα αστικά στερεά απόβλητα της Ιεράπετρας και της Σητείας, ενώ παράλληλα προβλέπεται μία μονάδα μηχανικής διαλογής και επεξεργασίας, όπως μίλησε και ο δήμαρχος Χερσονήσου προηγουμένως, στην Χερσόνησο, η οποία θα εξυπηρετήσει τον δήμο Αγ. Νικολάου και το δήμο Οροπεδίου από την περιφερειακή ενότητα Λασιθίου. Όσον αφορά τα προδιαλεγμένα βιοαπόβλητα έχουμε την μονάδα επεξεργασίας προδιαλεγμένων στην Ιεράπετρα που θα εξυπηρετήσει το δήμο Ιεράπετρας και της Σητείας και την μονάδα μηχανικής διαλογής της Χερσονήσου, όπως είπαμε προηγουμένως, όσον αφορά τον Αγ. Νικόλαο και το Οροπέδιο. Στα προδιαλεγμένα ανακυκλώσιμα η μονάδα μηχανικής διαλογής της Σητείας θα εξυπηρετήσει την Ιεράπετρα και την Σητεία, ενώ το ΚΔΑΥ Ηρακλείου θα εξυπηρετήσει τους δήμους του Αγ. Νικολάου και του Οροπεδίου. Να δούμε κάποια πράγματα για την μονάδα επεξεργασίας αστικών στερεών αποβλήτων της Σητείας, αναμένεται να κατασκευαστεί στο χώρο του υφιστάμενου ΧΥΤΑ και θα έχει μια δυναμικότητα 23.600 τόνων κατ' έτος. Η μονάδα θα είναι τεχνολογίας μηχανικής διαλογής και κομποστοποίησης, θα μπορεί να

επεξεργάζεται 15.000 τόνους ΑΣΑ και 8.600 τόνους ανακυκλώσιμα. Τα προϊόντα που θα προκύψουν μετά την επεξεργασία είναι ανακυκλώσιμα υλικά και κόμποστ τύπου Α και το υπόλειμμα θα απορρίπτεται στο νέο ΧΥΤΥ που πρόκειται να κατασκευαστεί πλησίον του υφιστάμενου ΧΥΤΑ. Εδώ βλέπουμε μια γενική άποψη του ΚΔΑΥ Σητείας, ο προϋπολογισμός των 27 εκατ. ευρώ είναι ο αρχικός προϋπολογισμός, τώρα έχει μειωθεί στα 25 εκατ. ευρώ, αλλά ίσως αναμένουμε και μια περαιτέρω μείωση της τάξεως του 20%. Εδώ βλέπουμε για την κατασκευή που προτείνει ο ΠΕΣΔΑΚ της μονάδας επεξεργασίας προδιαλεγμένων οργανικών αποβλήτων στην Ιεράπετρα, πρόκειται να κατασκευαστεί στο χώρο του υφιστάμενου αποκατεστημένου ΧΑΔΑ και θα είναι ετήσιας δυναμικότητας 5.000 τόνων. Η μέθοδος που θα εφαρμοστεί είναι η ανοιχτού τύπου εγκατάσταση με δημιουργία ανοιχτών σειρών, σειράδια, σε κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους με χρήση μηχανήματος ανάδευσης των σορών. Ο ΠΕΣΔΑ Κρήτης προτείνει την κατασκευή και τον εκσυγχρονισμό διαφόρων ΣΜΑ στην περιφερειακή ενότητα του Λασιθίου. Προτείνεται και προβλέπεται ο εκσυγχρονισμός του υφιστάμενου ΣΜΑ της Ιεράπετρας και η δημιουργία δύο νέων ΣΜΑ, ένα στην περιοχή του Μακρύ Γιαλού και ένα στον ΧΥΤΑ του Αγ. Νικολάου, ετήσιας δυναμικότητας 15.000 τόνων περίπου έκαστος. Τέλος, ο περιφερειακός σχεδιασμός προβλέπει και προτείνει τη δημιουργία πράσινων σημείων, αρχικά την κατασκευή ενός βασικού πράσινου σημείου σε κάθε δήμο της περιφερειακής ενότητας Λασιθίου που θα περιλαμβάνει υποδομές για τη συγκέντρωση όλων των ανακυκλώσιμων υλικών, χαρτί, μέταλλο, γυαλί, πλαστικό για άλλα και ένα δίκτυο μικρότερων υποδομών, οι οποίες περιλαμβάνουν μικρά πράσινα σημεία, γωνιές ανακύκλωσης, καθώς και κινητές μονάδες που θα διαθέτουν κατάλληλες υποδομές για κάθε υλικό προς ανακύκλωση. Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Με το κλείσιμο αυτής της ενότητας και πριν το πρώτο μεγαλύτερο διάλειμμα δεν ξέρω εάν υπάρχουν ερωτήσεις που θα θέλατε να θέσετε.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Ήθελα να ρωτήσω όταν έχουμε μια παλιά ηλεκτρική συσκευή, πλυντήριο κ.τ.λ., τι θα το κάνουμε; Επειδή έψαξα λίγο στο ίντερνετ και δεν βρήκα καμία άκρη τι μπορώ να το κάνω.

ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΗ: Μπορείτε να απευθυνθείτε στο εναλλακτικό σύστημα διαχείρισης ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών, υπάρχει ένα ενημερωμένο site στο οποίο μπορείτε να μπειτε και να υποβάλλετε το αίτημα αυτό. Θα επικοινωνήσουν μαζί σας για να σας δώσουν οδηγίες πώς μπορείτε να κινηθείτε.

ΠΕΤΡΑΚΗΣ: Γεια σας, λέγομαι Πετράκης, είμαι γιατρός, εκπροσωπώ τον ιατρικό σύλλογο σε θέματα υγείας και περιβάλλοντος. Ήθελα να σας συγχαρώ για την πολύ δυνατή παρουσία των στοιχείων που έχετε αναφέρει και γνωρίζοντας ότι ένα μεγάλο μέρος των απορριμμάτων στην Κρήτη έχει προέλευση αγροτοκτηνοτροφική και συγκεκριμένα ένα 75% είναι αγροτοκτηνοτροφικά απορρίμματα, δεδομένου ότι είναι περίπου 1 εκατ. τα ελαιόκλαδα από την ετήσια συγκομιδή, 800.000 περίπου είναι οι τόνοι του κασίγαρου, 400.000 είναι τα στερεά απόβλητα από τα σημεία εκτροφής των

ζώνων της Κρήτης, ήθελα να ρωτήσω, επειδή οι ποσότητες που άκουσα μιλάνε για 100.000 τόνους, για 150.000 τόνους σύμμεικτα σε όλη την περιφέρεια της Κρήτης, ήθελα να ρωτήσω εάν υπάρχει κάποια πρόβλεψη και ένας σχεδιασμός για την αξιοποίηση αυτών των αποβλήτων και ιδιαίτερα στην κατηγορία της σωστής διαχείρισης, της ανακύκλωσης των κενών συσκευασίας των φυτοφαρμάκων. Και μια δεύτερη ερώτηση, αν υπάρχει κάποια διαπιστευμένη αξιολόγηση της μέχρι τώρα λειτουργίας των ΧΑΔΑ και ΧΥΤΑ στη ρύπανση των υπογείων υδροφορέων, όσον αφορά δηλαδή την παρουσία (κακός ήχος) χλωριωμένων παραγώγων και άλλων οργανικών ρύπων. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Θα σας ευχαριστήσουμε πολύ. Νομίζω ότι υπάρχει μια παρέμβαση που πρέπει να γίνει. Κύρια Γερακιανάκη θα με βοηθήσετε λίγο; Είναι η κύρια Βρέντζου, σωστά; Μπορεί η κυρία Βρέντζου να έρθει στο βήμα. Η γενική γραμματέας διοικούσας επιτροπής του επιμελητηρίου Ηρακλείου. Κύρια Βρέντζου μπορείτε να πάρετε το λόγο για τα επόμενα πέντε λεπτά.

ΒΡΕΝΤΖΟΥ: Για σας, χαιρετίζω αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα και ουσιαστική εκδήλωση-συνέδριο του ΕΣΔΑΚ σε σχέση με τον περιφερειακό σχεδιασμό εκ μέρους της διοικούσας επιτροπής του τεχνικού επιμελητηρίου τμήματος ανατολικής Κρήτης και των μηχανικών ανατολικής Κρήτης, παρακολουθούμε με πάρα πολύ ενδιαφέρον το θέμα αυτό της κυκλικής οικονομίας και της διαχείρισης των απορριμμάτων, είχαμε συμβάλει και στον περιφερειακό σχεδιασμό και έχουμε και πολύ μεγάλη αγωνία για το πώς θα προχωρήσει όλο αυτό το θέμα. Σήμερα καθώς και χθες που παρακολουθήσαμε τις εργασίες αυτού του συνεδρίου πραγματικά χαρήκαμε ως προς την πορεία του νομοθετικού πλαισίου, η οποία είναι σε θετική κατεύθυνση, όμως θεωρούμε ότι θα πρέπει να είναι πολύ πιο συγκεκριμένη και να δοθούν πολύ πιο συγκεκριμένοι στόχοι και η υλοποίηση να παρακολουθείται, να δοθούν κίνητρα βασιζόμενοι καταρχήν στη διαλογή στην πηγή, δηλαδή θεωρούμε πολύ σημαντικό το κομμάτι της ανακύκλωσης και της διαλογής στην πηγή έτσι ώστε να έχουμε ένα ελάχιστο υπόλειμμα στο τέλος, είναι η θέση του τεχνικού επιμελητηρίου σταθερά εδώ και χρόνια. Αυτό που απευχόμαστε είναι να φτάσουμε κάποια στιγμή και να αναγκαστούμε ως Κρήτη να κάνουμε μεθόδους οι οποίες θεωρούμε ότι είναι πολύ επιζήμιες, όπως είναι ας πούμε το θέμα της καύσης, για να γίνει όμως αυτό θα πρέπει να υλοποιηθεί άμεσα η νομοθεσία σε σχέση με τους στόχους, ξεκινώντας από τους μεγάλους παραγωγούς, να το πούμε έτσι, απορριμμάτων, δηλαδή ξενοδοχειακές μονάδες, βιοτεχνικές μονάδες, έτσι ώστε να δοθούν και τα κίνητρα και οικονομικά κίνητρα επί της ουσίας έτσι ώστε να μπορούν να ξεκινήσουν τη διαλογή στην πηγή επί της ουσίας και υποχρεωτικά, αλλά το να συνεχιστούν και σε επίπεδο κατοικίας έτσι ώστε να μπει το σύστημα που χρόνια λειτουργεί και στην Ευρώπη σε σχέση με τους κάδους ανά πολυκατοικία και ανά σπίτι για να μπορέσουμε κάποια στιγμή πραγματικά να πούμε ότι όντως διαχειριζόμαστε το θέμα των απορριμμάτων με τον σωστό τρόπο. Αυτή τη στιγμή έχουμε θέματα όπως φάνηκε και από την παρουσίαση, δηλαδή τα ποσοστά μας δεν είναι αυτά που θα θέλαμε, σε αυτό είμαστε εδώ και για να συμβάλουμε σε οτιδήποτε απαιτηθεί, γιατί θεωρούμε ότι πραγματικά αυτό το επίπεδο της διαχείρισης μιας χώρας των απορριμμάτων της είναι ένα δείγμα πολιτισμού και δείχνει πραγματικά σε ποια θέση βρίσκεται και εμείς θεωρούμε

ότι μπορούμε να το κάνουμε αυτό, αλλά χρειάζονται τομές και θα είμαστε μαζί εδώ να μπορέσουμε να συμβάλουμε σε αυτό. Ευχαριστώ πολύ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε η κυρία Βρέντζου. (ομιλίες εκτός μικροφώνου)

ΚΡΕΜΛΗΣ: Πολύ-πολύ σύντομα, συγχαρητήρια σε όλους τους ομιλητές, συγχαρητήρια στην ΔΕΔΙΣΑ για τις πρωτοποριακές επενδύσεις που κάνει και θεωρώ ότι θα πρέπει να βρεθούν οι επιπλέον πόροι οι οποίοι χρειάζονται για να συμπληρωθεί το πρόγραμμα τους, είναι κάτι το οποίο μπορούμε να συζητήσουμε και με τον κ. Μαμαλούγκα αλλά και στο πλαίσιο των νέων δυνατοτήτων που προσφέρει η Ε.Ε.. Απλά να πω ότι διαπίστωσα και την αναφορά στα οικοδομικά απόβλητα και απόβλητα κατασκευών, πρέπει να σας πω ότι με την δέσμη πλέον των νέων οδηγιών οι στόχοι θα ανέβουν πάρα πολύ, από το 75% θα πάμε στο 85%, είναι κάτι για το οποίο εργασίες πρέπει να αρχίσουν από τώρα και να δημιουργηθούν οι κατάλληλες υποδομές. Εάν πάτε στην Μαγιόρκα που είναι κάτι το αντίστοιχο με την Κρήτη υπάρχει μια μονάδα αξιοποίησης των οικοδομικών αποβλήτων τα οποία χρησιμοποιούνται για την τοπική οικονομία και πολλές φορές εξάγονται και στην ηπειρωτική Ισπανία. Να πω επίσης και κάτι άλλο κ. προεδρεύοντα σε σχέση με το προηγούμενο πάνελ, στη νέα προγραμματική περίοδο μετά το 2020 μέχρι το 2027 θα εξακολουθούν να υπάρχουν αιρεσιμότητες για τα απόβλητα, οι οποίες θα συνδέονται με τα νέα διαχειριστικά, τους νέους δηλαδή ΠΕΣΔΑ, που θα πρέπει να γίνουν μετά την έναρξη της εφαρμογής των νέων οδηγιών οι οποίες θα αρχίσουν να εφαρμόζονται δύο χρόνια μετά τη δημοσίευσή τους στην επίσημη εφημερίδα. Αν λοιπόν μέσα στο χρόνο, περίπου στο πρώτο εξάμηνο εγκριθούν θα πρέπει να υπολογίσουμε δύο χρόνια ακόμη, αλλά ο προγραμματισμός θα πρέπει να γίνει σε αυτή τη βάση. Και ένα τελευταίο σε σχέση και με την τελευταία παρέμβαση, πρέπει να σας πω ότι πολύ σύντομα θα αρχίσει η διαβούλευση για την προετοιμασία της νέας προγραμματικής περιόδου. Η διαβούλευση δεν γίνεται μόνο με τα κράτη μέλη, είχαμε μια συζήτηση προηγουμένως με τον πρόεδρο του ΕΣΔΑΚ, η διαβούλευση γίνεται με όλους τους ενδιαφερόμενους και υπό την έννοια αυτή και οι φορείς διαχείρισης και οι δήμοι και η περιφέρεια και τα πανεπιστήμια θα μπορούν να στείλουν τις προτάσεις τους και τις απόψεις τους στις Βρυξέλλες, τόσο για να ενισχυθεί η κυκλική οικονομία και οι πόροι της νέας προγραμματικής περιόδου που θα είναι δυστυχώς πολύ λιγότεροι από ό,τι οι πόροι της παρούσας και υπό αυτή την έννοια είναι μια ευκαιρία ότι είναι να γίνει να γίνει στο πλαίσιο της παρούσας προγραμματικής περιόδου, αλλά και να εντάξουμε την έννοια της νησιωτικότητας στη νέα προγραμματική περίοδο ώστε να γίνουν συγκεκριμένες αναφορές στους κανονισμούς που θα ψηφιστούν από το ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και από το συμβούλιο. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε πολύ. Θα κάνουμε μια διακοπή μίας ώρας. (διακοπή) Πάμε στην ενότητα 8, τοπικά σχέδια δήμων Κρήτης. Θα ξεκινήσουμε με τα τοπικά σχέδια και τη συμβολή της περιφέρειας. Η κυρία Καργάκη, στέλεχος από την περιφέρεια Κρήτης, θα πάρει το λόγο.

ΚΑΡΓΑΚΗ: Ευχαριστώ. Μην ξανασυστηθούμε πάλι, μόνο να πω συγχαρητήρια, ήθελα να το πω από την αρχή αλλά τώρα είναι η ώρα μου. Θα

ήθελα να πω πάρα πολλά από την πλευρά της περιφέρειας και για τον σχεδιασμό και για τα τοπικά διαχειριστικά και για τη συμβολή μας και όλα αυτά αλλά θα προσπαθήσω να πω όσα λιγότερα μπορώ γιατί δεν είναι η κατάλληλη ώρα. Με αυτό το σχεδιάγραμμα που έχω σχεδιάσει από τότε που ξεκινήσαμε το σχεδιασμό μας, βλέπουμε ότι αυτό που αλλάζει με τον νέο σχεδιασμό είναι ότι αυξάνεται στο 50% η διαλογή στην πηγή με έμφαση στην προδιαλογή των οργανικών στον 40%. Αυτό το 50% λοιπόν διαλογής στην πηγή προέρχεται από το ρεύμα των οργανικών, το 40% προδιαλογή, 35% στα ανακυκλώσιμα υλικά, είτε συσκευασίας, είτε γενικά υλικά και 34% των λοιπών ανακυκλούμενων υλικών. Θα τα εξηγήσω παρακάτω. Γιατί όμως μπήκαμε πάλι στη διαδικασία να ξανασχεδιάσουμε τον ΠΕΣΔΑΚ εφόσον ήμασταν μέσα στα όρια της οδηγίας 2008/98; Διότι καταλάβαμε ότι για να κατορθώσουμε να υλοποιήσουμε τον νέο σχεδιασμό πρέπει να δώσουμε βάση και να δώσουμε έμφαση στη διαχείριση που θα κάνει ο κάθε δήμος ξεχωριστά για τη διαλογή στην πηγή. Ήταν λοιπόν ανάγκη να διαμορφωθεί ένας σχεδιασμός σε επίπεδο δήμου. Τυπικά λοιπόν αλλά και ουσιαστικά έπρεπε ο κάθε δήμος να φτιάξει ένα τοπικό διαχειριστικό το οποίο θα έδινε έμφαση στη διαλογή στην πηγή προχωρώντας στην έννοια του οράματος που έβαλε ο εθνικός σχεδιασμός και η οδηγία για την ανακύκλωση. Έπρεπε όλοι οι στόχοι διαλογής στην πηγή, που είναι το πιο δύσκολο κομμάτι του σχεδιασμού, να το επιτύχουν οι δήμοι, να πείσουν τους πολίτες τους να επιτύχουν το 50% διαλογής στην πηγή. Αυτό, όσο και αν μας φαίνεται εύκολο, γιατί το έχουμε πει πάρα πολλές φορές, είναι πάρα πολύ δύσκολο. Τι προέβλεπε λοιπόν ένα τοπικό διαχειριστικό; Όλες τις δραστηριότητες πρόληψης και διαλογής στην πηγή. Δηλαδή το δίκτυο κάδων για τα οργανικά, για τα ανακυκλώσιμα, το δίκτυο πράσινων σημείων, το σύστημα αποκομιδής και μεταφοράς, τις δράσεις υποκίνησης συμμετοχής των πολιτών, ευαισθητοποίηση, ενημέρωση και όλα τα σχετικά και δραστηριότητες διαλογής και επεξεργασίας σε επίπεδο δήμου. Δηλαδή πρόβλεψη για χώρους υποδοχής και διαλογής των προδιαλεγμένων ανακυκλώσιμων υλικών, οικιακή και κοινοτική κομποστοποίηση, τοπικές μονάδες διαχείρισης των προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων, σταθμοί μεταφόρτωσης και έπρεπε να κάνει μια πρόβλεψη για να είναι σύνομο με τον εθνικό σχεδιασμό για προτάσεις για μονάδες επεξεργασίας των σταδιακά μειούμενων σύμμεικτων. Τι σημαίνει αυτό; Ότι έπρεπε να έχει προβλέψει μέσα στο τοπικό του διαχειριστικό που θα πήγαιναν τα υπόλοιπα από το δήμο και προτάσεις για ΧΥΤΥ για τα υπολείμματα. Αυτό λοιπόν, όταν μας επιβλήθηκε από τον εθνικό σχεδιασμό ήταν λίγο ανάποδα σε σχέση με το δικό μας το δρομολόγιο διότι είχαμε φτιάξει τον περιφερειακό σχεδιασμό και έπρεπε να έρθουν τα τοπικά διαχειριστικά να κουμπώσουν πάνω στον σχεδιασμό μας, δεν ήταν εύκολο. Τι έπρεπε λοιπόν να κάνει η περιφέρεια; Τι έκανε και τι πρέπει να συνεχίσει να κάνει; Καταρχήν τα υποστήριξε και επιστημονικά και τεχνικά και οικονομικά, κάναμε τις μελέτες των δήμων, των 17 από τους 24 δήμους. Με πράσινο σημείο είναι οι δήμοι που με τη σύμφωνη γνώμη τους, την εξουσιοδότηση τους κάναμε τα τοπικά τους διαχειριστικά. Οι δήμοι που έκαναν μόνοι τους τα διαχειριστικά τους ήταν η Σητεία, η Ιεράπετρα, ο Αγ. Νικόλαος, η Χερσόνησος, το Ηράκλειο, ο δήμος Αρχανών Αστερουσίων και Μινώα Πεδιάδος. Εκτός λοιπόν από την εκπόνηση των τοπικών διαχειριστικών που κάναμε ως περιφέρεια τα ομογενοποιήσαμε μέσα στον ΠΕΣΔΑΚ και πήραμε και τα υπόλοιπα τοπικά διαχειριστικά των υπολοίπων δήμων, τους κάναμε μια αξιολόγηση και τα ομογενοποιήσαμε όλα

μαζί ώστε να μπορούμε να τα εντάξουμε μέσα στο σχεδιασμό και να είναι σύμφωνα με το σχεδιασμό. Βέβαια κανένας δήμος δεν είπε παράλογα πράγματα και κανείς δεν ξέφυγε από τον γενικό σχεδιασμό γιατί όλοι κατάλαβαν ότι έπρεπε να κινηθούμε συλλογικά και βέβαια οι δήμοι μας βοήθησαν πάρα πολύ σε αυτό και οι φορείς διαχείρισης. Από εδώ και πέρα είμαστε υποχρεωμένοι ως περιφέρεια να υποστηρίξουμε και την υλοποίηση τους, στο σημείο που μπορούμε βέβαια, και με τις αδειοδοτήσεις των έργων και με τον έλεγχο και την παρακολούθηση των τοπικών διαχειριστικών από εδώ και πέρα. Τι περιέχει το τοπικό διαχειριστικό; Όλοι ξέρετε, αλλά θα τα πω πολύ γρήγορα, την παραγωγή των αποβλήτων στον δήμο, την υφιστάμενη διαχείριση, τι γινόταν μέχρι σήμερα, την ποσοτικοποίηση των στόχων με βάση τον καινούργιο εθνικό σχεδιασμό, τις προτάσεις για τη διαλογή στην πηγή την ξεχωριστή του κάθε δήμου και τον προϋπολογισμό και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής. Ενδεικτικά εδώ παίρνω τον δήμο Κισσάμου, θα πω κάποια στοιχεία σε κάθε τοπικό διαχειριστικό που κάναμε για να έχετε μια άποψη, όλοι βέβαια οι δήμοι έχουν άποψη, για τους υπόλοιπους τα λέω. Για κάθε δήμο λοιπόν έγινε αναλυτικός υπολογισμός της παραγωγής των ΑΣΑ τόσο χρονικά, όσο και χωρικά. Βλέπεται το διάγραμμα εκεί πάνω δείχνει το πικ στον Αύγουστο λόγω του τουριστικού δήμου, το μέγεθος των κύκλων δείχνει τη συγκέντρωση της παραγωγής των ΑΣΑ. Πήραμε υπ' όψιν όλα τα υφιστάμενα δεδομένα, εδώ πέρα φαίνεται η πυκνότητα των μπλε κάδων των υφιστάμενων. Επίσης υπολογίσαμε τις αποστάσεις που διανύουν τα απορριμματοφόρα από την κοντινότερη μονάδα διαχείρισης εδώ που είναι η ΔΕΔΙΣΑ, μιλάμε πάντα για τον δήμο Κισσάμου, από τον κάθε οικισμό. Επίσης για κάθε δήμο έγινε υπολογισμός των στόχων που θέτει η νομοθεσία και των αναγκών για επεξεργασία ανά ρεύμα αποβλήτων. Βλέπετε οι βασικοί στόχοι του ΠΕΣΔΑΚ είναι ότι το 50% πρέπει να είναι η προδιαλογή στην πηγή, που είναι η εκτροπή των οργανικών, η εκτροπή ανακυκλώσιμων κάθε υλικού ξεχωριστά και η εκτροπή και ανάκτηση των λοιπών ρευμάτων στα πράσινα σημεία και το 50% που θα πηγαίνει στις κεντρικές μονάδες διαχείρισης και από εκεί θα κάνουν την παραπέρα ανάκτηση. Να σας πάω λίγο στο αρχικό σχεδιάγραμμα για να το εξηγήσω αυτό, βλέπετε ότι το 50% των σύμμεικτων πάει στις μονάδες επεξεργασίας και από εκεί σύμφωνα με τον σχεδιασμό μας έχουμε υπολογίσει και με βάση τις μελέτες των μονάδων μας που είναι κάπως υποτίθεται εξελιγμένες τεχνολογικά και μπορούμε να έχουμε μια καλή ανάκτηση, ένα 26% πάει στον ΧΥΤΥ, και η ανάκτηση είναι 24% μέσα από τις μονάδες. Δηλαδή έχουμε σχεδιάσει ένα πάρα πολύ υψηλό ποσοστό ανάκτησης, έχουμε επενδύσει σε αυτές τις μονάδες, άλλο τώρα το υπουργείο αν μας κόβει κάποιο προϋπολογισμό, όμως εμείς δεν έχουμε υποχωρήσει στην καλή τεχνολογία των εργοστασίων γιατί περιμένουμε από εκεί ότι θα πάρουμε κάποια υλικά. Και φυσικά όλο το υπόλοιπο 50% είπαμε στην διαλογή στην πηγή. Εδώ πέρα, συνεχίζω με τα τοπικά διαχειριστικά, έγινε ακόμα μια προσπάθεια και διαιρέθηκαν οι δήμοι σε ομάδες με συγκεκριμένα συστήματα διαλογής στην πηγή βιοαποβλήτων ανάλογα με τα γεωγραφικά χαρακτηριστικά του δήμου. Τα κίτρινα σημεία είναι οι οικισμοί, βλέπετε λοιπόν ότι ανάλογα με την γεωγραφία του κάθε οικισμού, εμείς είμαστε τώρα στα Χανιά και κοιτάμε προς το νότο, έχει μπει η φωτογραφία με αυτή την οπτική, βλέπετε ότι οι οικισμοί που είναι κοντά και έχουν ένα δικό τους γεωγραφικό κλοιό ας πούμε, έχουν μπει σαν διαφορετικό διαμέρισμα όσον αφορά και στα συστήματα συλλογής αλλά και στα πράσινα σημεία και στα ΣΜΑ, έχουν

μελετηθεί ξεχωριστά. Εδώ πέρα λοιπόν σε κάθε δήμο ποσοτικοποιήθηκαν οι στόχοι, βλέπετε ότι συνολικά και κάποιος το είπε κάποια στιγμή από το κοινό, ότι πόσο να είναι η παραγόμενη ποσότητα στην Κρήτη, στα αστικά στερεά απόβλητα το 2020 περιμένουμε να είναι 405.000 τόνοι η συνολική παραγωγή. Από αυτά λοιπόν με βάση τον στόχο τα 63.000 και αναλόγως επιμερίζεται σε κάθε δήμο το 40% των οργανικών των προδιαλεγμένων, των ανακυκλώσιμων το 36% είναι 116.000 τόνοι, στα υπόλοιπα που θα μαζεύουμε από τα πράσινα σημεία 22.000 τόνοι και στις μονάδες θα πηγαίνουν οι 200.000 τόνοι, δηλαδή το μισό όπως είπαμε της συνολικής ποσότητας. Τι βγάλαμε λοιπόν; Με όλα αυτά τα δεδομένα που βγάλαμε κάτω, τις δυσκολίες, την γεωμορφολογία, τους στόχους κ.τ.λ. βγάλαμε σε κάθε διαχειριστικό ποιες είναι οι ανάγκες για να μπορέσουμε να καλύψουμε τους στόχους και βλέπετε ότι σε κάθε δήμο έχουμε βάλει, να πάρουμε ενδεικτικά έναν δήμο, να πάρουμε Καντάνου Σελίνου που πάλι σχολιάστηκε αυτό, βλέπετε ότι είναι ο τρίτος δήμος στην σειρά από πάνω, έχουν προβλεφθεί οικιακοί κομποστοποιητές 150, έχει και τους συνοικιακούς κομποστοποιητές μαζί, κοινοτικοί κομποστοποιητές 3. Τι σημαίνει κοινοτικός κομποστοποιητής; Σημαίνει ότι στον δήμο Καντάνου Σελίνου θα μπουν 3 κοινοτικοί κομποστοποιητές, δηλαδή ανά κάποιους οικισμούς θα μπει μια κόμπιακτ μονάδα κομποστοποίησης, που δεν θα είναι ανοιχτή, θα έχει μια ιδιαίτερη τεχνολογία, είναι κάπως φτηνή και παίρνει μια μικρή ποσότητα. Αυτοί οι οικισμοί αντί να τρέχουν το οργανικό τους στην ΔΕΔΙΣΑ πάνω στα Χανιά θα κομποστοποιούν μόνοι τους σε αυτόν τον μικρό κομποστοποιητή. Επίσης θα έχει ένα μεγάλο πράσινο σημείο, μιλάμε για το δήμο Καντάνου Σελίνου, ένα δορυφορικό πράσινο σημείο, θα πούμε τι είναι αυτό, ένα ΣΜΑ και λέμε εδώ και μία μονάδα επεξεργασίας γεωργικών υπολειμμάτων. Αυτό το έχουμε πει πολλές φορές, όπως το λέτε, από παλιά είχαμε προβλέψει τρεις μονάδες σε όλη την Κρήτη, τώρα λέμε τέσσερις, είχαμε μία στην Ιεράπετρα, (ομιλίες εκτός μικροφώνου) είναι στη Φαιστό. Αυτές οι μονάδες, ας πούμε κομποστοποίησης, επεξεργασίας των αγροτικών αποβλήτων, υπολειμμάτων, δυστυχώς ή ευτυχώς δεν είναι ευθύνη της περιφέρειας, δεν είναι αρμοδιότητα της περιφέρειας. Η διαχείριση των αγροτικών είναι αρμοδιότητα των παραγωγών, των ιδιωτών, εμείς θα θέλαμε πάρα πολύ να βοηθήσουμε σε αυτό γιατί ξέρουμε ότι υπάρχει πολύ μεγάλο πρόβλημα στην Κρήτη κι έχουμε εστιάσει σε αυτό και το έχουμε μελετήσει και το έχουμε ψάξει, αλλά δυστυχώς φανταστείτε ότι δεν έχουμε τα λεφτά για να κάνουμε τις βασικές μονάδες που είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε των αστικών, δεν έχουμε λεφτά αυτή τη στιγμή για να κάνουμε τις μονάδες των γεωργικών. Αυτό είναι πάρα πολύ εύκολο να το κάνει ένας ιδιώτης, ένας ιδιώτης να φτιάξει ένα εργοστάσιο, να μαζεύονται τα γεωργικά υπολείμματα και να κάνει την κομποστοποίηση και να έχει και μεγάλο κέρδος, είτε από το λίπασμα είτε από την πελετοποίηση, αλλά δεν υπάρχει και ο μηχανισμός να πείσει όλους αυτούς τους ιδιώτες να τα φέρουν σε αυτόν, γιατί ένα μεγάλο πρόβλημα είναι και η μεταφορά. Βέβαια εδώ παίζει πάλι ρόλο η περιφέρεια και το έχουμε υπόψη μας. Μέσα σε όλη αυτή την καταγραφή είδαμε και πάρα πολλά προβλήματα και περιορισμούς που είχαν δυσκολέψει τους δήμους τόσα χρόνια, όπως η δυσκολία αποκομιδής, η κακή οικονομική κατάσταση, η πολύ χαμηλή συμμετοχή στην ανακύκλωση, η έλλειψη προσωπικού, το ότι δεν υπήρχαν προγράμματα διαλογής στην πηγή, οι πολύ αραιοκατοικημένες περιοχές και ο πολύ μικρός στόλος των απορριμματοφόρων και γενικά του εξοπλισμού. Θέλω να πω ότι είμαστε υποχρεωμένοι ως περιφέρεια να

υποστηρίζουμε τα τοπικά διαχειριστικά αλλά και εμείς στις δυνατότητες που έχουμε αυτή τη στιγμή και έχουμε κάνει κάποιες συζητήσεις για να δούμε πόσο μπορούμε να επεκταθούμε, αυτά που γράφω εδώ ισχύουν, απλά στο μέτρο που θα μπορούσαμε και στο μέτρο που τέλος πάντων είμαστε διαθέσιμοι να βοηθήσουμε. Έχουμε συζητήσει και με τον περιφερειάρχη ότι μια μικρή ενίσχυση θα υπάρχει στα μικρά έργα υποδομής των δήμων, στα ΣΜΑ, στα πράσινα σημεία. Ήθελα να κάνω και μια παρένθεση εδώ πέρα ότι γενικά επειδή έχουμε κάνει κάποιες κουβέντες και με τους αρμόδιους έχουμε καταλήξει ότι τα κινητά πράσινα σημεία είναι πολύ πιο αποδοτικά ίσως, διότι μεταφέρονται σε διάφορους δήμους και οι πολίτες δεν χρειάζεται να πηγαίνουν μεγάλες αποστάσεις για να δίνουν τα ιδιαίτερα αυτά απόβλητα, όπως είναι ο ρουχισμός, τα έπιπλα, τα ψυγεία κ.τ.λ., όποτε αυτό το έχουμε υπόψη μας και στη χρηματοδότηση και στον σχεδιασμό που μπορεί να συνεχίσουμε να κάνουμε. Επίσης πιστεύουμε ότι θα έχουμε ένα ποσό για να μπορέσουμε να κάνουμε και εμείς δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, που δεν έχουμε κάνει μέχρι στιγμής, και πώς να τις κάνουμε δηλαδή αφού ακόμα δεν υπάρχει και κάποιο σύστημα να μας στηρίξει, δεν έχει λειτουργήσει ακόμα κάτι. Και φυσικά θα στηρίξουμε και οποιαδήποτε τιμολογιακή πολιτική θέλει ο κάθε ΦΟΣΔΑ ή δήμος να εφαρμόσει. Επίσης, όπως σας είπε και ο κ. Καλογερός έχουμε δώσει έμφαση σε κάποια ιδιαίτερα ρεύματα αποβλήτων, όπως τα ΑΕΚ που είπαμε και ο κ. Κρεμλής δήλωσε με έμφαση ότι στην Ευρώπη αυξάνονται τώρα πάρα πολύ τα ποσοστά της ανακύκλωσης αυτών, τα κτηνοτροφικά απόβλητα, την ιλύ, τα απόβλητα των τυροκόμων. Γενικά μας έχουν απασχολήσει πολύ τα υπόλοιπα απόβλητα και όχι μόνο τα αστικά, και αυτά είναι μέσα στον σχεδιασμό απλά δεν είμαστε ακριβώς υποχρεωμένοι εμείς να το λύσουμε το θέμα, όμως σίγουρα είμαστε υποχρεωμένοι να το ελέγχουμε και να το κατευθύνουμε. Και φυσικά η περιφέρεια, όπως είπαμε, πρέπει να παρακολουθεί την στοχοθέτηση και την επικαιροποίηση του ΠΕΣΔΑΚ και γι' αυτό το λόγο και θα χρηματοδοτεί και θα ενθαρρύνει και θα βοηθάει. Επομένως, τι θέλουμε από τα τοπικά διαχειριστικά; Την δημιουργία ενός επαρκούς δικτύου κάδων συλλογής στερεών αποβλήτων με στόχο τη διαλογή στην πηγή, δημιουργία πράσινων σημείων, δημιουργία ΣΜΑ, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών και έναν καινούργιο τρόπο, έναν τρόπο έξυπνο που θα μπορούμε να ξεπεράσουμε το πρόβλημα του γιατί αυτός κάνει αυτό και πληρώνει λιγότερα, γιατί εμείς πληρώνουμε περισσότερο, γιατί εμείς που τα πάμε σε αυτή την μονάδα έχουμε περισσότερο κόστος και τέλος ας πούμε των πολιτών κ.τ.λ.. Αν βρεθούν τρόποι έξυπνοι, είτε μέσα από τα προγράμματα που κυνηγάμε εμείς, είτε από τους ΦΟΣΔΑ, είτε με τους δήμους που θα είναι θαρραλέοι να εφαρμόσουν ένα τέτοιο σύστημα, εμείς θα είμαστε κοντά τους. Αυτό λοιπόν που είναι βασικό, να τα πω πολύ γρήγορα, το πιο βασικό από όλα είναι οι δήμοι να καταλάβουν ότι πρέπει να ενημερώσουν τα παιδιά, να καταλάβουν ότι οι βασικοί στόχοι είναι δύο, το 40% του οργανικού και το 65% των ανακυκλώσιμων. Μην μπερδευόμαστε, πριν είπα 50% διαλογή στην πηγή, αυτό το 50% διαλογής στην πηγή είναι το 40% του οργανικού και το 65% των ανακυκλώσιμων. Όποιοι δεν το καταλαβαίνουν μπορούμε να το εξηγήσουμε καλύτερα ιδιαιτέρως. Τα πράσινα σημεία, που βλέπετε ότι μαζεύουμε αυτά τα ιδιαίτερα απόβλητα τα οποία έχουν πάρει μέρος στην στοχοθεσία. Είναι ένα 5% στη συνολική παραγωγή των αποβλήτων, μπορεί να μην είναι στις συσκευασίες μέσα, αλλά είναι ανακυκλώσιμα και μάλιστα δεν είναι

ανακυκλώσιμα, είναι επαναχρησιμοποιήσιμα, ακόμα καλύτερα. Εδώ έχω έναν χάρτη που δείχνει τις κεντρικές μονάδες διαχείρισης, όπως τις έχουμε σχεδιάσει. Με το νέο εθνικό σχεδιασμό έχουμε μια μείωση στη μονάδα επεξεργασίας του Ηρακλείου, που αν σε αυτή την περίπτωση είναι το πάρκο κυκλικής οικονομίας, από τους 75.000 τόνους θα πάμε στους 50.000 τόνους, μιλάω για αυτή εδώ. Έχουμε μείωση επίσης σε μια μονάδα που δεν έχουμε ακόμη υπολογίσει που θα πάει, που λέγαμε ή στην Αρχανών Αστερουσίων ή στο Μαλεβίζι, τέλος πάντων, και αυτή θα έχει μια μείωση. Η μονάδα της Χερσονήσου παραμένει όπως έχει, η μονάδα της Σητείας το ίδιο, του Ρεθύμνου το ίδιο, των Χανίων υπάρχει και λειτουργεί. Οι καινούργιες μονάδες βλέπετε είναι οι μοβ, οι πράσινες είναι καινούργιες αλλά προδιαλεγμένου οργανικού, οι τρεις μονάδες, Ρεθύμνου, Χερσονήσου και Αρχανών Αστερουσίων είπαμε ότι έχουν ενταχθεί. Το ΚΔΑΥ, ετοιμάζεται η μελέτη για την αναβάθμιση, η μονάδα του Ηρακλείου ετοιμάζεται, η μελέτη της Σητείας έχει υποβληθεί και αυτή για χρηματοδότηση και θα δούμε τι θα γίνει, η μονάδα της Ιεράπετρας το ίδιο. Άρα είμαστε σε ένα καλό δρόμο, δεν ξέρουμε τι θα κάνουν τα υπουργεία με τις χρηματοδοτήσεις. Εδώ πάλι φαίνονται οι μονάδες και οι ποσότητες ξεχωριστά σε κάθε ρεύμα αποβλήτων. Μόνο να πω ότι αυξάνεται της Χερσονήσου κατά 10.000 τόνους στην προδιαλογή ανακυκλώσιμων, είπαμε πως πέφτει του Ηρακλείου στην συνολική παραγωγή, αυξάνεται το ΚΔΑΥ Ηρακλείου στα ανακυκλώσιμα και η κεντρική μονάδα του Ηρακλείου, που δεν ξέρουμε πού θα γίνει όπως λέμε, πέφτει και αυτή σε ποσότητα. Εδώ έχω έναν προϋπολογισμό, έχω αφαιρέσει τον προϋπολογισμό των κεντρικών μονάδων, τον είχαμε κάνει τότε που σχεδιάζαμε τον ΠΕΣΔΑΚ, είχαμε και προϋπολογισμό στις κεντρικές μονάδες, τον αφαιρέσα γιατί το υπουργείο μετά την ένταξή μας στον μειώνει όλο και περισσότερο και αντιστοίχως βέβαια και οι προδιαγραφές κατά κάποιον τρόπο πέφτουν. Θέλω όμως να σας δείξω ότι η εφαρμογή συστημάτων διαλογής στην πηγή και οι υπόλοιπες ανάγκες, δηλαδή ΣΜΑ και εκσυγχρονισμοί και μελέτες μας κάνουν ένα ποσόν γύρω στα 46 εκατ., δεν είναι λίγο, είναι πάρα πολύ, αλλά επειδή πριν ακούσαμε τον κ. Μαμαλούγκα και πρέπει να ενεργοποιηθούν όλοι οι δήμοι σε αυτό και να το ψάξουν και να το κυνηγήσουν, να επαγρυπνήσουν, επειδή τα τοπικά διαχειριστικά σε όλη την Ελλάδα δεν είναι αρκετά προχωρημένα και δεν είναι εναρμονισμένα με τον καινούργιο εθνικό σχεδιασμό θα υπάρξει μια μελέτη που θα τα αξιολογήσει όλα αυτά, θα υπάρξουν λεφτά για μελέτες καινούργιες που θα αναθεωρήσουν τα τοπικά διαχειριστικά προς την κατεύθυνση της καλύτερης εναρμόνισης στον εθνικό σχεδιασμό και φυσικά αρκετά λεφτά, αν κατάλαβα καλά και από τις κουβέντες που είχαμε, περίπου στο ένα δισεκατομμύριο από το υπουργείο εσωτερικών για να χρηματοδοτήσουν αυτές τις δράσεις, τις μονάδες τις μικρές των δήμων, δηλαδή τις δραστηριότητες και τις δράσεις που θα πρέπει να κάνει ο κάθε δήμος με το τοπικό διαχειριστικό του. Οπότε θα ήθελα να πω ότι εμείς θα είμαστε μαζί σας, ό,τι δεν μπορείτε να κάνετε θα το συζητάμε και θα βρίσκουμε την λύση, αλλά θέλω να πω ότι και κάθε δήμος δεν μπορεί να τεμπελιάζει και να το αφήνει πάνω μας. Θα συνεργαζόμαστε και θα βρούμε και τις χρηματοδοτήσεις και τις κατάλληλες λύσεις. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε την κυρία Καργάκη. Προγράμματα διαλογής στην πηγή, κινητά πράσινα σημεία, η κυρία Τριτοπούλου, γενική διευθύντρια της CITIPOST θα πάρει το λόγο.

ΤΡΙΤΟΠΟΥΛΟΥ: Καλησπέρα και από εμένα. Καταρχήν ευχαριστώ πολύ το προεδρείο και τον ΕΣΔΑΚ, για αυτή την αλλαγή στο πρόγραμμα, και επίσης να συγχαρούμε τον ΕΣΔΑΚ για αυτή την πρωτοβουλία, είναι πολύ ενδιαφέρον αυτό το συνέδριο και πολύ καλό το πρόγραμμα, γιατί έχει φέρει όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς και δημόσιους και ιδιωτικούς, των οποίων η συνεργασία είναι απαραίτητη για να πετύχει αυτό το εγχείρημα. Εγώ θα σας μιλήσω για τα προγράμματα διαλογής στην πηγή, για υπηρεσίες και εξοπλισμό που προσφέρει η εταιρία μας και μπορούμε να βοηθήσουμε προς αυτή την κατεύθυνση και θα πω κυρίως για τα κινητά πράσινα σημεία. Ξεκινώντας, τα ακούσαμε πριν από την κυρία Καργάκη, αλλά να υπενθυμίσω γιατί είναι πολύ στενό το χρονικό περιθώριο, σύμφωνα με τον εθνικό σχεδιασμό οι δήμοι καλούνται να πετύχουν αυτούς τους στόχους, τους στόχους οι οποίοι είναι θετικό ότι είναι φιλόδοξοι στόχοι, το θέμα είναι και το μεγάλο στοίχημα είναι να τους πετύχουμε και πραγματικά έγκειται σε εσάς τους φορείς διαχείρισης και στους δήμους. Θα πρέπει μέχρι το 2020 να πετύχουμε όλοι μαζί το 50% του συνόλου των αστικών στερεών αποβλήτων να επαναχρησιμοποιείται και να ανακυκλώνεται. Απλά να πω ότι σε αυτό το σημείο είμαστε περίπου στο 18%, αναλόγως και την μέθοδο, οπότε σε δύο χρόνια πρέπει να φτάσουμε στο 50% και επίσης θα πρέπει να γίνεται χωριστή διαλογή των ανακυκλώσιμων υλικών κατά 65%, υλικών, όχι συσκευασιών που είναι το σύνολο, μέταλλο, γυαλί, χαρτί, πλαστικό και το 40% των οργανικών. Επίσης θα πρέπει οι δήμοι να σχεδιάζουν προγράμματα διαλογής στην πηγή, τα χωριστά ρεύματα, και για τα υλικά που αναφέρθηκαν, αλλά και για τα άλλα ανακυκλώσιμα υλικά, άρα οι δήμοι πρέπει να σχεδιάσουν άμεσες και αποτελεσματικές λύσεις, που αποτελεσματικές σημαίνει πετυχαίνουμε τους στόχους γρήγορα, άμεσα, οικονομικές και ανεξάρτητα από το που θα προέρχονται οι πόροι, είτε από χρηματοδοτικά προγράμματα είτε από ίδιους πόρους και σε αυτό θα έρθω να σας μιλήσω. Προς αυτή την κατεύθυνση οι δήμοι χρειάζονται κατάλληλο εξοπλισμό και σαφώς και προγράμματα εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών. Αυτά είναι οι δύο συνταγές, ούτε με τον εξοπλισμό μόνο του, ούτε με την εκπαίδευση από μόνη της μπορεί να φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα, ο σωστός συνδυασμός θα μας οδηγήσει στο να πετύχουμε τους στόχους. Έτσι ο εξοπλισμός είναι τα σταθερά πράσινα σημεία, τα κινητά πράσινα σημεία, που θα σας μιλήσω, και οι γωνιές ανακύκλωσης. Οι δημότες μέσα από όλο αυτό το πλαίσιο εκπαιδεύονται στο να αλλάζουν συνήθειες, να επωφελούνται από ένα καθαρότερο περιβάλλον το οποίο θα μπορεί έμμεσα να προστατεύσει και την υγεία τους και σαφώς να έχουν και αυτό το αίσθημα ότι βοηθάνε στην εξοικονόμηση φυσικών πόρων για τις μελλοντικές γενιές. Η εταιρία μας, όπως σας είπα, προσφέρει ολοκληρωμένες λύσεις στη διαχείριση στερεών αποβλήτων, ξεκινώντας από την κατασκευή του εξοπλισμού, τη διαχείριση των ανακυκλώσιμων υλικών και την ευαισθητοποίηση μαθητών και πολιτών. Μπορούμε δηλαδή να κλείσουμε αυτόν τον κύκλο που απαιτείται στη διαχείριση των ανακυκλώσιμων υλικών. Είναι όμιλος εταιριών με δραστηριότητα και σε άλλες χώρες, είμαστε πιστοποιημένοι για τις υπηρεσίες μας. Όραμά μας είναι οι πράσινες πόλεις, αλλάζοντας εμείς συνήθειες κάπως έτσι θα σώσουμε τον πλανήτη μας. Τα πράσινα σημεία, τα γνωρίζετε όλοι, είναι αυτό που περιμένουμε όλοι χρηματοδότηση για να προχωρήσουμε στην κατασκευή και στη διαχείριση. Θα σας μιλήσω λίγο πώς θα μπορούσε να γίνει

και ένας συνδυασμός κινητών σημείων και γωνιές ανακύκλωσης με τα σταθερά, αφού σας μιλήσω λίγο γι' αυτό τον εξοπλισμό. Βάσει της νομοθεσίας στις γωνιές ανακύκλωσης και στα κινητά πράσινα σημεία μπορούν οι πολίτες να εναποθέτουν πλαστικά, μέταλλα, χαρτί, γυαλί, ηλεκτρικές συσκευές μικρού μεγέθους και βρώσιμα έλαια και λίπη. Τι υπάρχει σήμερα, βλέπουμε τους κάδους, και τι θα μπορούσε να υπάρχει; Άρα αυτό που εμείς συζητάμε για γωνιές ανακύκλωσης είναι οργανωμένοι χώροι πολύ μικρής έκτασης στους οποίους οι πολίτες θα μπορούν να φέρνουν τα ανακυκλώσιμα υλικά. Χώροι οι οποίοι θα είναι είτε με την μορφή οικίσκου, οι δύο πρώτες εικόνες, είτε υπέργειοι κάδοι μεταλλικοί, είτε καλλωπιστικές, που είναι οι δύο κάτω φωτογραφίες, καλλωπιστικές κατασκευές οι οποίες περιέχουν μέσα απλούς κάδους, αυτούς που έχετε σήμερα τους μπλε κάδους, είτε τους μικρούς, είτε τους μεγάλους, είναι μεταλλικές κατασκευές και γύρω-γύρω έχει μπετόν, κλειδώνουν, προστατεύουν τα υλικά από κλοπές, βανδαλισμούς, από καιρικά φαινόμενα, δίνουν μια καλαισθησία στην πόλη γιατί μπορούν να μπουν και φυτά από πάνω και είναι αυτό που έρχεται και σαν απάντηση των ερωτημάτων που κάναμε και το πρώι εδώ και με τον κ. Πολιτόπουλο, πώς θα μπορούσαν να προχωρήσουν οι γωνιές αυτές με τους ξεχωριστούς κάδους. Περνώντας τώρα στα κινητά πράσινα σημεία, τα κινητά πράσινα σημεία όπως λέει και η νομοθεσία είναι εξοπλισμός των δήμων συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων. Οι ευκαιρίες που έχουμε με τα κινητά πράσινα σημεία είναι καταρχήν ότι μπορούμε να πετύχουμε τους στόχους, αυτό που λέμε διαλογή στην πηγή, σε συνδυασμό και με τις γωνιές ανακύκλωσης που σας έδειξα πριν, είναι ιδιαίτερως οικονομική λύση σε σχέση με τα σταθερά πράσινα σημεία, είναι άμεση λύση, δεν απαιτείται διαδικασία χρονοβόρα χωροθέτησης και περιβαλλοντικής αδειοδότησης, μπορούν να διευθετηθούν θέματα πληθυσμιακής και γεωγραφικής διασποράς, γιατί ο δήμος μπορεί να έχει ένα πρόγραμμα το οποίο να μετακινεί το κινητό πράσινο σημείο αναλόγως των αναγκών, να υπάρχει στην ιστοσελίδα του δήμου, οι πολίτες να ξέρουν ποια μέρα είναι στην τάδε πλατεία, στην επόμενη πλατεία, για να μπορούν και αυτοί να οργανώνουν τη δική τους διαλογή στην πηγή, στο σπίτι τους. Μπορεί να εξυπηρετήσει απομακρυσμένες περιοχές, χωριά, ειδικά σε μέρη εδώ όπως η περιφέρεια που υπάρχει μεγάλο πρόβλημα, μέσα σε αστικές περιοχές και μπορεί να εξυπηρετεί και όμορους δήμους, δηλαδή ένα κινητό πράσινο σημείο μπορεί να εξυπηρετεί και δύο και τρεις δήμους μαζί. Επίσης το κινητό πράσινο σημείο από μόνο του μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως ένα εργαλείο για μια εκστρατεία ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, να εκπαιδεύονται οι μαθητές και οι πολίτες για τα προγράμματα διαλογής στην πηγή, μπορεί να συνδυάζεται με διάφορες εκπαιδευτικές δράσεις, να γίνονται διάφορες εκδηλώσεις και για παιδιά, να δίνονται δώρα στα παιδιά, προγράμματα κ.λπ., επικοινωνία και του δημάρχου με τους δημότες, μπορεί να συνδυαστεί και ήδη τα δικά μας οχήματα το διαθέτουν αυτό, ανταποδοτική ανακύκλωση για τους δημότες, υπάρχει κατάλληλο λογισμικό εγκατεστημένο και δίνονται κάρτες στους πολίτες, έτσι ώστε όταν φέρνουν τα ανακυκλώσιμα υλικά να πιστώνονται οι πόντοι μέσα στην κάρτα ανάλογα με το υλικό που δίνουν και την ποσότητα, γιατί υπάρχει και το ζυγιστικό σύστημα κάτω από τους κάδους και σαφώς γλιτώνει ο δήμος λειτουργικά έξοδα και gate fee, πού θα πήγαινε αυτό το υλικό στους ΧΥΤΥ. Ο δήμος μετά θα πρέπει αυτές τις κάρτες και τους πόντους που πιστώνονται στους πολίτες να δει πώς θα δώσει κάποια οφέλη και κίνητρα στους πολίτες, είτε με προγράμματα δημοτικά, σε συνεργασία με

καταστήματα της περιοχής. Η κάρτα του δημότη που σας είπα πως θα μπορούσε να λειτουργήσει και κάποια ανταποδοτικά οφέλη, ίσως εισιτήρια για τοπικές πολιτιστικές εκδηλώσεις, εκπτώσεις ή κουπόνια σε τοπικές αγορές, παροχές του δήμου. Αυτή η κάρτα θα μπορούσε να συνδεθεί και με το δημοτολόγιο έτσι ώστε να γίνεται και κάποια επικαιροποίηση των στοιχείων ή οτιδήποτε. Σαφώς στα άλλα προγράμματα διαλογής στην πηγή πρέπει να γίνει και η κατάλληλη διαχείριση των οργανικών και κλαδεμάτων. Όπως σας είπα και πριν είναι ευκαιρία με το κινητό πράσινο σημείο όπως βλέπουμε γίνονται και δράσεις διαχείρισης, η εταιρία μας μπορεί να αναλάβει όλο το πακέτο και τις δράσεις διαχείρισης των ανακυκλώσιμων υλικών και δράσεις εκπαίδευσης. Η διαχείριση γίνεται ανάλογα με την υπόδειξη του δήμου και σε συνεργασία με τους φορείς που συνεργάζεται ο δήμος. Θα μπορούσε, κάνοντας μια πρώτη κατανομή για την Κρήτη, βλέπουμε ότι έχουν προβλεφθεί 26 μεγάλα πράσινα σημεία και 78 δορυφορικά πράσινα σημεία. Αυτό που προτείνουμε και θα μπορούσε να γίνει από τη στιγμή που δεν υπάρχει η έννοια πλέον του δορυφορικού πράσινου σημείου, είναι να υπάρχει ένα σταθερό πράσινο σημείο σε κάθε δήμο, είτε μεγάλο, δηλαδή ας πούμε από τα 78 θα μπορούσαν να γίνουν 4 μικρά, 4 σημεία σε δήμους που δεν υπάρχουν, να γίνουν 16 κινητά πράσινα σημεία για όλη την Κρήτη και τα υπόλοιπα 50 γωνιές ανακύκλωσης. Ο συνδυασμός της διαχείρισης των υλικών από τα κινητά πράσινα σημεία και τις γωνιές ανακύκλωσης θα μπορούσε να συνδυαστεί με τα σταθερά πράσινα σημεία τα οποία θα μπορούσαν να λειτουργήσουν σαν logistic centers για να συγκεντρώνονται εκεί τα υλικά. Αυτό θα ήταν μια αποδοτική πρόταση την οποία κιόλας προτείνουμε. Σας ευχαριστώ πολύ και είμαι στην διάθεσή σας.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε κύρια Τριτοπούλου. Η κυρία Μπορμπουδάκη, χημικός μηχανικός του ΕΣΔΑΚ, πράσινα σημεία, σχεδιασμός, πλαίσιο υλοποίησης και προοπτικές.

ΜΠΟΡΜΠΟΥΔΑΚΗ: Γεια σας και από εμένα, θα προσπαθήσω μέσα σε λίγο χρόνο, ήδη αρκετά είπε και η κυρία Τριτοπούλου στο πλαίσιο στο οποίο θα μιλήσω, να σας δώσω μια γενική εικόνα του σχεδιασμού, του πλαισίου υλοποίησης και των προοπτικών των πράσινων σημείων στο πεδίο της διαχείρισης αποβλήτων. Μια σημαντική τομή στη διαχείριση αποβλήτων με βάση την ευρωπαϊκή στρατηγική και την κυκλική οικονομία σύγχρονη και φιλική στο περιβάλλον, που ενθαρρύνει την κοινωνική οικονομία και αναβαθμίζει το ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης αποτελούν και οι υποδομές των πράσινων σημείων. Τα πράσινα σημεία λοιπόν, τα κέντρα ανακύκλωσης, εκπαίδευσης, διαλογής στην πηγή ή εν συντομία Κ.Α.Ε.Δι.Σ.Π., οι γωνιές ανακύκλωσης και τα κινητά πράσινα σημεία αποτελούν πλέον σε τοπικό επίπεδο βασικό στοιχείο του συστήματος διαχείρισης αποβλήτων. Σχεδιάζονται και οργανώνονται από τους ΟΤΑ πρώτου βαθμού, μεμονωμένα ή σε συνεργασία με άλλους φορείς, και είναι συμβατά με τα εκάστοτε τοπικά και περιφερειακά σχέδια διαχείρισης αποβλήτων. Οι υποδομές αυτές εντάσσονται στην υλοποίηση της στρατηγικής των πολιτικών και των στόχων του εθνικού σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων και του εθνικού στρατηγικού σχεδίου πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και στοχεύουν στην προώθηση της ιεράρχησης στην διαχείριση των αποβλήτων και ιδίως της επαναχρησιμοποίησης και της ανακύκλωσης με διαλογή στην πηγή, στην

ανάκτηση υλικών υψηλότερης καθαρότητας ως αποτέλεσμα της χωριστής συλλογής, στην προώθηση των πρωτοβουλιών των ΟΤΑ και των φορέων κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας στον τομέα του περιβάλλοντος και στην ευαισθητοποίηση των πολιτών με την άμεση συμμετοχή τους και την περιβαλλοντική τους εκπαίδευση. Στο σχήμα αυτό απεικονίζεται η αλληλεπίδραση των πράσινων σημείων με την ιεράρχηση της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, τα πράσινα σημεία επιδρούν σημαντικά σε όλα τα επίπεδα της διαχείρισης καθώς δίνεται σημαντική ώθηση στην πρόληψη, στην προετοιμασία για επαναχρησιμοποίηση και στην ανακύκλωση. Οι έννοιες των όρων πράσινο σημείο, κέντρο ανακύκλωσης, εκπαίδευσης, διαλογή στην πηγή, γωνιά ανακύκλωσης και κινητό πράσινο σημείο, προβλέπονται στο άρθρο 11 το νομού 4042/2012, όπως ισχύει σήμερα. Έτσι λοιπόν από τον νόμο ως πράσινο σημείο ορίζεται ένας χώρος οργανωμένος από ΟΤΑ πρώτου βαθμού ο οποίος είναι οριοθετημένος και διαμορφωμένος με την κατάλληλη υποδομή και εξοπλισμό ώστε οι πολίτες να αποθέτουν χωριστά συλλεχθέντα ανακυκλώσιμα αστικά απόβλητα ή χρησιμοποιημένα αντικείμενα, προκειμένου αυτά να προωθηθούν για ανακύκλωση ή για επαναχρησιμοποίηση. Στους δύο πίνακες που ακολουθούν και που περιλαμβάνονται στο παράρτημα 1 της ΚΥΑ 18485/2017 δίνονται τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά για την κατηγοριοποίηση των πράσινων σημείων. Έτσι λοιπόν ανάλογα με την αποθηκευτική ικανότητα σε τόνους και τις κατηγορίες των ανακυκλώσιμων υλικών που δέχονται, τη λειτουργία τους και την έκταση που καταλαμβάνουν, διακρίνονται πλέον σε μεγάλα και σε μικρά πράσινα σημεία. Ενδεικτικά, για παράδειγμα, σας αναφέρω ότι για έκταση μεγαλύτερη από 1000 τετραγωνικά και αποθηκευτική ικανότητα μεγαλύτερη από 1000 τόνους εκτός σχεδίου και 200 τόνους εντός σχεδίου, αναφερόμαστε σε μεγάλο πράσινο σημείο όπου μπορούν να γίνουν αποδεκτές οι κατηγορίες αποβλήτων που βλέπετε σύμφωνα με τους κωδικούς **03:31:53**. Ενώ εδώ βλέπετε τα χαρακτηριστικά μεγέθη ενός μικρού πράσινου σημείου. Ως Κ.Α.Ε.Δι.Σ.Π. ορίζεται πάλι κατά την έννοια του ίδιου νόμου, ο οργανωμένος εκείνος χώρος από φορείς κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και για τον οποίο ισχύουν όσα ισχύουν για τα πράσινα σημεία και επιπλέον σε αυτούς τους χώρους πραγματοποιούνται υποχρεωτικά δράσεις εκπαίδευσης για τη διαλογή στην πηγή. Εδώ βλέπετε τα χαρακτηριστικά μεγέθη σχεδιασμού ενός Κ.Α.Ε.Δι.Σ.Π.. Τα Κ.Α.Ε.Δι.Σ.Π. εγκαθίστανται σύμφωνα με τα οριζόμενα για τα πράσινα σημεία, διέπονται λοιπόν από τους ίδιους όρους και περιορισμούς, και επιπλέον αυτών η έκταση που καταλαμβάνουν δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 500 τ.μ. και εντός του χώρου δύναται να ανεγερθεί κατάλληλη αίθουσα για την εξυπηρέτηση του εκπαιδευτικού σκοπού της εγκατάστασης. Συνεχίζουμε με τις γωνιές ανακύκλωσης, που είναι σημεία συλλογής αποβλήτων πολύ μικρής κλίμακας με κατάλληλο δάπεδο, χωρίς περίφραξη ή οποιεσδήποτε κατασκευές, αλλά με σαφές περίγραμμα. Αποτελούν ελεύθερους μονίμως προσβάσιμους χώρους από τους πολίτες. Στις γωνιές ανακύκλωσης γίνεται χωριστή συλλογή διαφορετικών κατηγοριών ανακυκλώσιμων αστικών αποβλήτων σε κατάλληλους περιέκτες με την κατάλληλη σήμανση. Η πρόσβαση του κοινού σε αυτές είναι ελεύθερη. Οι γωνιές ανακύκλωσης δεν υπόκεινται σε περιβαλλοντική ή οικοδομική αδειοδότηση, με την επιφύλαξη των οριζόμενων από τις διατάξεις του νόμου 4042/2012. Εδώ βλέπετε ξανά από το ίδιο παράρτημα της ΚΥΑ τα χαρακτηριστικά μεγέθη σχεδιασμού μιας γωνιάς

ανακύκλωσης. Η αποθηκευτική ικανότητα μιας γωνιάς ανακύκλωσης δεν υπερβαίνει τους 15 τόνους, καταλαμβάνει έκταση μικρότερη από 50 τ.μ.. Τα απόβλητα που συλλέγονται σε μια γωνιά ανακύκλωσης είναι περιορισμένα ως προς τις κατηγορίες, όπως βλέπετε στον πίνακα αυτόν. Και τελειώνοντας με τους κουραστικούς ορισμούς, αλλά νομίζω ότι δίνουν μια εικόνα για το τι μιλάμε, ως κινητό λοιπόν πράσινο σημείο ορίζεται το αυτοκινούμενο ή ρυμουλκούμενο όχημα το οποίο διαθέτει ξεχωριστά μέσα συλλογής, όπως κάδοι ή κοντέινερ για κάθε επιμέρους υλικό που συλλέγεται. Οι κατηγορίες των αποδεκτών λοιπόν από τα ΚΙΠΣ ανακυκλώσιμων αστικών αποβλήτων είναι αντίστοιχες με αυτά που δέχονται και οι γωνιές ανακύκλωσης. Τα κινητά πράσινα σημεία λειτουργούν με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου βάσει προγράμματος το οποίο περιλαμβάνει τα καθορισμένα σημεία στους κοινόχρηστους χώρους όπου θα βρίσκεται το όχημα και το χρονοδιάγραμμα σε εβδομαδιαία βάση. Το πρόγραμμα κοινοποιείται ευρέως στους πολίτες. Τα κινητά πράσινα σημεία όπως ανέφερε και η κυρία Τριτοπούλου συμβάλλουν πολύ στην αύξηση της συμμετοχής του κοινού στην ανακύκλωση, καθώς με αυτά διευκολύνεται η πρόσβαση σε πολίτες που δεν έχουν την ευχέρεια μεταφοράς υλικών στα πράσινα σημεία. Οι υποδομές που απαιτούνται γενικά για την κατασκευή σταθερών πράσινων σημείων τις βλέπετε στον πίνακα αυτό, πολύ συνοπτικά θα σας πω ότι περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων οριοθέτηση και διαμόρφωση του χώρου, κτιριακές εγκαταστάσεις, εξοπλισμό συλλογής, εσωτερική οδοποιία και δίκτυα. Απαραίτητο είναι να διασφαλίζεται η ασφαλής πρόσβαση σε φορτηγά οχήματα μεταφοράς των υλικών εκτός πράσινων σημείων. Το πλαίσιο υλοποίησης των πράσινων σημείων παρουσιάζεται σε αυτό το σχήμα που βλέπετε και περιλαμβάνει τους περιβαλλοντικούς στόχους, το νομοθετικό και το οικονομικό πλαίσιο, εντός του οποίου αυτοί μπορούν να επιτευχθούν. Το μέγιστο λοιπόν περιβαλλοντικό όφελος επιτυγχάνεται με την στοχευμένα χωριστή συλλογή συγκεκριμένων ρευμάτων τα οποία μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν, να ανακυκλωθούν και να ανακτηθούν. Βασικός οικονομικός στόχος της λειτουργίας ενός δικτύου πράσινων σημείων είναι η επίτευξη της βιωσιμότητας του και η σταδιακή αύξηση των εσόδων που προκύπτουν από την επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των συλλεγόμενων υλικών. Για μικρούς ή και μεσαίους δήμους ενδείκνυται η διαδημοτική συνεργασία, προκειμένου να μεγιστοποιούνται τα περιβαλλοντικά και τα οικονομικά οφέλη. Οι βασικές πηγές εσόδων από τα πράσινα σημεία είναι η πώληση αντικειμένων και υλικών, είτε στο εμπόριο, είτε μέσω συμβάσεων με τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης. Η πυκνότητα του δικτύου υποδομών τύπου πράσινων σημείων εξαρτάται ιδίως από τον εξυπηρετούμενο πληθυσμό, τη βιωσιμότητά τους και την φέρουσα ικανότητα της περιοχής, ενώ η χωροθέτηση τους εξαρτάται επιπροσθέτως και από την προσβασιμότητα τους. Προϋπόθεση για την ανταπόκριση των πολιτών είναι η ορθή λειτουργία των πράσινων σημείων η οποία συνίσταται στις εξής βασικές παραμέτρους, στην ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών, στην ασφάλεια κοινού και εργαζομένων, στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας του συστήματος, στην επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης και στην παρακολούθηση λειτουργίας και στη μέτρηση της επίδοσης. Τα βασικά έσοδα ενός πράσινο σημείου προέρχονται από τις ακόλουθες πηγές, από τα ανταποδοτικά τέλη καθαριότητας, από τα τέλη χρήσης που καταβάλλονται από τους χρήστες εκτός των δημοτών και από την πώληση υλικών και αντικειμένων προς τρίτους. Η τιμολογιακή λοιπόν πολιτική στα πράσινα

σημεία θα πρέπει να ισορροπεί μεταξύ εξασφάλισης της βιωσιμότητας, της επίτευξης υψηλών στόχων ανακύκλωσης και της δυνατότητας καταβολής τελών. Αυτό προϋποθέτει αναθεωρήσεις πολιτικής ανάλογα με τα αποτελέσματα διαχείρισης και τους νέους στόχους που τίθενται κάθε φορά. Οι βασικές παράμετροι που εξετάζονται κατά τη διαμόρφωση της τιμολογιακής πολιτικής είναι τα εκτιμώμενα έξοδα επένδυσης και λειτουργίας ή και αποσβέσεων και οι απαιτούμενες εισροές για την κάλυψη αυτών, οι εναλλακτικές πηγές εσόδων, η παροχή κινήτρων προς τους πολίτες και οι δυνατότητες καταβολής και είσπραξης των τελών. Εδώ μπορούμε να δούμε την κάρτα του πολίτη, είναι η αποδοτικότερη πρακτική, η δωρεάν λοιπόν εξυπηρέτηση των πολιτών μέσω κάποιου συστήματος ταυτοποίησης του χρήστη, όπως είναι η κάρτα δημότη. Η προσέλευση είναι μεγαλύτερη όταν οι πολίτες αισθάνονται ότι δεν επιβαρύνονται οικονομικά με την απόθεση των υλικών, λαμβάνοντας υπ' όψιν την μετακίνησή τους από και προς τα πράσινα σημεία. Ασφαλώς η μη άμεση χρέωση των πολιτών κάθε φορά που προσκομίζουν υλικά δεν συνεπάγεται και μηδενική τελική χρέωση, καθώς η χρηματοδότηση των πράσινων σημείων μέσω των δημοτικών τελών είναι απαραίτητη για τη βιωσιμότητά τους. Όσον αφορά την εξυπηρέτηση επιχειρήσεων ή άλλων χρηστών εφαρμόζεται χρέωση ανάλογα με το είδος και την ποσότητα των υλικών που παραδίδονται, αλλά αυτό μπορεί να μεταβάλλεται ανάλογα και με την κατηγορία των υλικών. Για παράδειγμα για τα αντικείμενα που μπορούν να προσφέρουν έσοδα ή για τα οποία έχει καθοριστεί υψηλός στόχος συλλογής πολλές φορές μπορεί να προσφέρεται ένα συμβολικό αντίτιμο προς τους χρήστες. Στην Κρήτη σήμερα ο ΕΣΔΑΚ ως εξειδικευμένο εργαλείο για τους ΟΤΑ μέλη του σε θέματα σχεδιασμού και διαχείρισης στερεών αποβλήτων στο πλαίσιο όλων των παραπάνω βρίσκεται σε διαγωνιστική διαδικασία για την ανάδειξη μελετητή που θα εκπονήσει την περιβαλλοντική αδειοδότηση 13 πράσινων σημείων σε τρεις περιφερειακές ενότητες της Κρήτης. Η μελέτη αυτή χρηματοδοτείται εξολοκλήρου από πόρους της περιφέρειας Κρήτης και αφορά συγκεκριμένα ένα επιτελικό πράσινο σημείο σε κάθε ένα από τους εικονιζόμενους με σημαϊάκι δήμους σύμφωνα με τα τοπικά σχέδια διαχείρισης τους. Στην παρούσα φάση κανένας δήμος δεν έχει προχωρήσει στην υλοποίηση των προβλεπόμενων πράσινων σημείων από το τοπικό του σχέδιο οπότε εκτιμούμε ότι αυτή η μελέτη θα δώσει μια σημαντική ώθηση στους δήμους να ολοκληρώσουν άμεσα τουλάχιστον ένα κεντρικό τους πράσινο σημείο. Επιπλέον ο ΕΣΔΑΚ προχωρά και στην υλοποίηση όλων των απαιτούμενων μελετών για τη δημοπράτηση της κατασκευής ενός μεγάλου πρασίνου σημείου στην πόλη του Ηρακλείου που θα χωροθετηθεί εντός του αστικού ιστού. Ολοκληρώνοντας θα ήθελα να αναφέρω ότι σε διεθνές επίπεδο τα πράσινα σημεία είναι ένας ήδη ευρύτατα διαδεδομένος και ταχύτατα αναπτυσσόμενος πυλώνας ορθής διαχείρισης αποβλήτων. Στην Ευρώπη υπάρχει πλήθος παρόμοιων υποδομών που λειτουργούν με επιτυχία και αποτελούν καλές πρακτικές που μπορούν να υιοθετηθούν και αναπροσαρμοστούν στα δικά μας δεδομένα και σε κάποιους δήμους στη χώρα μας έχουν ήδη δημιουργηθεί υποδομές πράσινων σημείων και έχουν μάλιστα ξεκινήσει να λειτουργούν όπως θα δείτε στις ακόλουθες φωτογραφίες. Εδώ είναι ένα κινητό πράσινο σημείο στον δήμο Αγ. Παρασκευής που έχει εφαρμόσει και την ανταποδοτική κάρτα ανακύκλωσης. Το πράσινο σημείο στο δήμο Πύργου, στην Λάρισα. Και κλείνοντας εδώ θα σας παρουσιάσω μια περίπτωση δικτύου πράσινων σημείων στο Cassel, μια

πόλη της κεντρικής Γερμανίας με πληθυσμό περίπου 200.000 κατοίκων, τα δύο πράσινα σημεία στα οποία αναφερόμαστε εδώ ξεκίνησαν τη λειτουργία τους το 2000 και το 2008 και το 2014 έφτασαν συνολικά στις 134.000 περίπου επισκέψεις από χρήστες. Με εξαήμερη λοιπόν εβδομαδιαία λειτουργία, που φτάνει μάξιμουμ στο χειμώνα στις 47,5 ώρες ανά εβδομάδα και ανά πράσινο σημείο συλλέγονται συνολικά 30 διαφορετικά είδη αντικειμένων, χωρίς ή με συμβολική χρέωση για τα νοικοκυριά. Το 2014 υπολογίζεται ότι παραδόθηκαν σε αυτά τα πράσινα σημεία συνολικά 6.300 περίπου τόνοι αντικειμένων προς ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση, δηλαδή περίπου 32 κιλά ανά κάτοικο όταν με το κλασικό σύστημα αποκομιδής συλλέχτηκαν 20 κιλά ανά κάτοικο. Εδώ βλέπετε μερικές φωτογραφίες, μια άποψη του χώρου. Και κλείνοντας θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την προσοχή σας και να σας ζητήσω να συμμετέχετε ενεργά στις προσπάθειες των δήμων σας για την επιτυχή λειτουργία των πράσινων σημείων που σύντομα αναμένεται να εγκατασταθούν σε όλους τους δήμους του νησιού μας. Σας ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε την κυρία Μπορμπουδάκη. Θα δώσουμε το λόγο στους ίδιους τους δήμους για την παρουσίαση των τοπικών σχεδίων δήμων Κρήτης. Θα ξεκινήσω από τους πρώτους φορείς των δήμων που βλέπω εδώ, τρεις δημάρχους. Θα ήθελα να σας πω ότι επειδή εδώ υπάρχει μια συγκεκριμένη αρκετά μεγάλη λίστα θέλω να τηρηθεί αυστηρά ο χρόνος των τοποθετήσεων, δηλαδή δεν θα ήθελα η κάθε τοποθέτηση να ξεπεράσει τα 5 με 7 λεπτά. Νομίζω ότι με λίγα λόγια και σταράτα λόγια μπορούμε να πούμε πολλά. Λέω να ανηφορίσουμε προς την μαρτυρική Βιάννο και να καλησπερίσουμε τον δήμαρχο Βιάννου, τον κ. Παύλο Μπαριτάκη.

ΜΠΑΡΙΤΑΚΗΣ: Καλησπέρα και από εμένα. Συγχαρητήρια για το διήμερο συνέδριο που πραγματοποιεί ο ΕΣΔΑΚ στον πρόεδρο και τα στελέχη του ΕΣΔΑΚ που δούλεψαν πάρα πολύ για αυτή την πολύ εμπειριστατωμένη δουλειά που έχει γίνει αυτό το διήμερο. Ο δήμος Βιάννου είναι ο πιο μικρός δήμος του νομού Ηρακλείου, ορεινός δήμος, βέβαια και εμείς σε συνεργασία με την περιφέρεια, την οποία ευχαριστούμε, και τα στελέχη της περιφέρειας έχουμε εκπονήσει τοπικό διαχειριστικό σχέδιο, με βάση βέβαια τις ανάγκες, τις ιδιαιτερότητες και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουμε. Σαφώς προβλέπεται η κατασκευή ενός σταθμού μεταφόρτωσης απορριμμάτων, το ευχάριστο είναι ότι έχουμε ήδη αδειοδοτηθεί, έχουμε πάρει και την περιβαλλοντική αδειοδότηση και προχωράμε πλέον στην υποβολή χρηματοδότησης και το πράσινο σημείο που σε συνεργασία με τον ΕΣΔΑΚ, γιατί οι μελέτες έχουν γίνει από τον ΕΣΔΑΚ και για το ΣΜΑ και για το πράσινο σημείο με χρηματοδότηση όμως από την περιφέρεια Κρήτης, όπως γίνεται και για όλους τους υπόλοιπους δήμους της Κρήτης. Άρα τα δύο αυτά βασικά εργαλεία για να μπορέσουμε να προχωρήσουμε στην υλοποίηση του τοπικού σχεδίου βρίσκονται σε εξέλιξη και θα είμαστε ευτυχείς αν σε σύντομο χρονικό διάστημα εξασφαλιστούν και οι χρηματοδοτήσεις που χρειάζονται για να προχωρήσουμε σε αυτή την οργάνωση. Πρέπει να πούμε ότι ο δήμος Βιάννου έχει πρωτοπορήσει από πολύ παλιά, από την εποχή των κοινοτήτων, πριν ακόμα γίνει επί Καποδίστρια, διότι είχαμε λειτουργία ΧΥΤΑ στην περιοχή μας. Πρέπει να πούμε ότι η κοινωνία της Βιάννου δέχτηκε να γίνει ΧΥΤΑ την ώρα που άλλοι ήταν στα κάγκελα και δεν ήθελαν στην περιοχή τους να κάνουν διαχείριση απορριμμάτων. Αυτό αποδείχθηκε πάρα πολύ ωφέλιμο καταρχήν

για το κόστος, ότι με ένα πολύ μικρό κόστος καταφέραμε να διαχειριστούμε τα απορρίμματα όλου του δήμου, ήταν πολύ σημαντικό αυτό, ένας ΧΥΤΑ που βέβαια έχει ολοκληρώσει τον κύκλο ζωής του και βέβαια περιμένουμε πλέον την κατασκευή του ΣΜΑ για να ενταχθούμε και εμείς στο γενικό περιφερειακό σχεδιασμό, όπως άλλωστε προβλέπεται. Τώρα, οι αδυναμίες των ορεινών δήμων, των μικρών δήμων, είναι πολλές. Καταρχήν τα πολλά χιλιόμετρα που έχουμε να κάνουμε αποκομιδή απορριμμάτων λειτουργούν ανασταλτικά διότι πρέπει να καλύψουμε πολλούς οικισμούς, πολλά χιλιόμετρα, με έναν πεπαλαιωμένο στόλο απορριματοφόρων που καταλαβαίνετε πόσο δύσκολο είναι να μπορέσουμε να διανύσουμε τόσα χιλιόμετρα, την ώρα που το Ηράκλειο θέλει για να κάνει ένα οικοδομικό τετράγωνο να γεμίσει ένα απορριματοφόρο, εμείς πρέπει να διανύσουμε κάθε μέρα 250-300 χιλιόμετρα προκειμένου να κάνουμε την αποκομιδή, άρα έχουμε τεράστια προβλήματα στα ίδια μέσα, έχουμε προβλήματα στα καύσιμα και βέβαια στο προσωπικό. Παρά ταύτα όμως διαθέτει ο δήμος Βιάννου τέσσερα απορριματοφόρα, σήμερα όμως σε χρήση είναι μόλις τα δύο απορριματοφόρα. Από τη μια δεν έχουμε προσωπικό για να κινηθούν και να καλυφθούν όλες οι βάρδιες αυτές, όμως καταβάλουμε μια προσπάθεια και σε γενικές γραμμές είναι ένας καθαρός δήμος. Δηλαδή στο πλαίσιο της αποκομιδής δεν θα δούμε φαινόμενα κάδων να έχουν ξεχειλίσει ή οτιδήποτε άλλο, έχουμε ένα επίπεδο, θα ενισχυθούμε και τώρα με 4 νέες προσλήψεις από τις ανταποδοτικές υπηρεσίες, ολοκληρώθηκε και περιμένουμε τους προσωρινούς πίνακες και τους οριστικούς για να έχουμε προσωπικό και έτσι να διαχειριστούμε. Πάντως τα προβλήματα αυτή τη στιγμή είναι ότι πρέπει να ανανεωθεί ο στόλος των απορριματοφόρων, είναι γερασμένα τα απορριματοφόρα μας και βέβαια οι οικονομικές δυνατότητες των μικρών δήμων δεν είναι φυσικά στα καλύτερα τους, εδώ οπωσδήποτε χρειαζόμαστε οικονομική ενίσχυση είτε από την πολιτεία, είτε από την περιφέρεια, που πάντα στέκεται δίπλα μας, ειδικά η περιφέρεια Κρήτης είναι συνεργός και βοηθάει σε αυτά τα προβλήματα τα οποία έχουμε. Να πούμε βέβαια ότι υστερούμε, υστερούμε στην ανακύκλωση, δεν υπάρχει απορριματοφόρο και δεν υπάρχει προσωπικό να κάνει την ανακύκλωση, ένα από τα προβλήματα τα οποία πρέπει να λύσουμε και να πούμε ότι με τον καινούργιο περιφερειακό σχεδιασμό πρέπει να δούμε πώς θα λυθεί, ενδεχομένως με μια διαδημοτική συνεργασία να λύσουμε το πρόβλημα της ανακύκλωσης, είναι τεράστιο πρόβλημα, εδώ κυρία Καργάκη καλώς μπήκε η Βιάννος, η διαχείριση των γεωργικών απορριμμάτων ένα μεγάλο πρόβλημα. Η περιοχή η δική μας είναι πρώτη σε εξαγωγή πρώιμα κηπευτικά, έχουμε τεράστιους όγκους γεωργικών αποβλήτων που πρέπει να διαχειριστούμε, δεν εξυπηρετεί να μεταφέρονται αυτά διότι το κόστος θα είναι μεγαλύτερο και δεν μπορεί ούτε ο δήμος, ούτε οι ίδιοι οι παραγωγοί, να διαχειριστούν το πρόβλημα. Επιμένουμε και θα δούμε πώς θα πάμε σε μια διαχείριση των γεωργικών αποβλήτων στην περιοχή, διότι δυστυχώς ένα πολύ μικρό μέρος, το 10% γίνεται αυτοδιαχείριση από τους παραγωγούς, το υπόλοιπο δυστυχώς ξέρετε πού καταλήγει και αυτό δημιουργεί ένα τεράστιο πρόβλημα. Επίσης έχουμε καταβάλει μια τεράστια προσπάθεια και έχουμε κλείσει σχεδόν όλες τις παράνομες χωματερές. Δηλαδή δεν λειτουργούν παράνομες χωματερές στον δήμο μας ή είναι ελάχιστες αυτές, αυτοδημιούργητες από κάποιους ασυνείδητους, έχει γίνει μια πολύ τεράστια δουλειά το τελευταίο χρονικό διάστημα, έχουν περιφραχτεί και έχουν εξασφαλιστεί αυτοί οι χώροι να μην έχουμε παράνομη εναπόθεση

απορριμμάτων. Αυτά σε γενικές γραμμές. Σας είπα ότι καταβάλλουμε καθημερινή προσπάθεια με την καθαριότητα και βέβαια όλες εκείνες τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν για να έχουμε πλήρη ενσωμάτωση στον περιφερειακό σχεδιασμό που είναι και ο στόχος μας και σε όλα αυτά τα οποία έχουν ήδη ακουστεί εδώ πέρα, είτε είναι το σύμμεικτο, είτε είναι η ανακύκλωση και όλες οι υπόλοιπες ενέργειες και οι στόχοι που πρέπει να μπουν. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε τον δήμαρχο Βιάννου, έδωσε και το καλύτερο παράδειγμα στην αρχή με μια τοποθέτηση πέντε λεπτών, νομίζω ότι κατάφερε να δώσει την εικόνα του δήμου. Θα μείνουμε στην ενδοχώρα της Κρήτης, θα πάμε στον δήμο Γόρτυνας και στο δήμαρχο τον κ. Νίκο Σχοιναράκη.

ΣΧΟΙΝΑΡΑΚΗΣ: Κυρίες και κύριοι χαιρετίζω και εγώ με την σειρά μου τις εργασίες του συνεδρίου και συγχαίρω τον ΕΣΔΑΚ για την άρτια διοργάνωση της σημερινής διήμερης ημερίδας. Ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός διαχείρισης απορριμμάτων προϋποθέτει όχι μόνο την ανάπτυξη και εδραίωση συστημάτων διαλογής στην πηγή για τον πρωτογενή διαχωρισμό των σύμμεικτων αστικών στερεών αποβλήτων στους χώρους που παράγονται, αλλά και την δημιουργία μίας ή περισσότερων μονάδας επεξεργασίας για την διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων με τρόπο σύννομο με τα όσα ορίζονται στην κείμενη κοινοτική και εθνική νομοθεσία. Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το ενδιαφέρον στρέφεται στην επεξεργασία των βιοαποβλήτων αλλά και στην αξιοποίηση των ανακυκλώσιμων αποβλήτων. Γεγονός απόλυτα αναμενόμενο εφόσον αυτά τα δύο κλάσματα αποτελούν το μεγαλύτερο ποσοστό των απορριμμάτων και περιλαμβάνουν αξιοποιήσιμα υλικά και αυτό μπορεί να γίνει αποτελεσματικά, όχι μόνο να σχεδιαστεί αλλά και να υλοποιηθεί σε επίπεδο δήμων. Στο πνεύμα αυτό ο νέος εθνικός σχεδιασμός διαχείρισης αποβλήτων υποχρέωσε κάθε δήμο να καταρτίσει ένα τοπικό διαχειριστικό σχέδιο για τα παραγόμενα αστικά στερεά απόβλητα που θα εξειδικεύεται στα τοπικά χαρακτηριστικά κάθε περιοχής και θα μπορέσει έτσι να εδραιώσει πιο αποτελεσματικά συστήματα διαλογής στην πηγή. Συνεπώς γίνεται κατανοητό ότι υπάρχει επιτακτική ανάγκη, όχι μόνο η σύνταξη, αλλά και η λειτουργία και η υλοποίηση αυτών των τοπικών σχεδίων των δήμων. Κυρίες και κύριοι προς αυτή την κατεύθυνση το τοπικό σχέδιο διαχείρισης του δήμου ο Γόρτυνας έχει αναλύσει και αξιολογήσει την υφιστάμενη κατάσταση στον τομέα καθαριότητας ως κάτωθι, δυσκολία αποκομιδής και διαχείρισης συγκεκριμένων αποβλήτων, π.χ. τα ογκώδη απόβλητα, εξαιρετικά χαμηλή συμμετοχή των δημοτών στην ανακύκλωση και έλλειψη οργανωμένης ενημέρωσης. Υστέρηση στην εφαρμογή προγραμμάτων για την συλλογή βιοαποβλήτων. Περιορισμοί. Γενικότερα δυσχερής οικονομική κατάσταση του δήμου που του απαγορεύουν την ορθή λειτουργία της ανακύκλωσης, γενικότερα έλλειψη προσωπικού, παλαιωμένος στόλος οχημάτων και υποδομών. Δυνατότητες. Δυνατότητα χαμηλού κόστους συλλογής λόγω ήπιου ανάγλυφου στην μορφολογία του δήμου, καθαρότητα ανακυκλώσιμων στον μπλε κάδο πάνω από 60%, προώθηση πρακτικών ανακύκλωσης και ανάκτησης μέσα από την εφαρμογή ολοκληρωμένου τοπικού σχεδίου διαχείρισης απορριμμάτων με έμφαση στην προδιαλογή. Περαιτέρω αξιοποίηση υφιστάμενου δικτύου μπλε κάδο, εθελοντική δράση λειτουργίας ομάδας περιβάλλοντος διαχείρισης αποβλήτων. Ευκαιρίες. Χρηματοδοτικές

ευκαιρίες από προγράμματα και λοιπά χρηματοδοτικά μέσα, διερεύνηση συνεργασιών με όμορους δήμους, δημιουργία πράσινων σημείων για την ενίσχυση της προδιαλογής. Πιο αναλυτικά αναφέρω τα κάτωθι, η διαχρονική απουσία επενδύσεων στον τομέα αποκομιδής των απορριμμάτων έχει συσσωρεύσει σημαντικά και πιεστικά προβλήματα στον τομέα της καθαριότητας. Υπάρχει σημαντική έλλειψη προσωπικού στον τομέα της καθαριότητας, με αποτέλεσμα να μη λειτουργεί σωστά το πρόγραμμα ανακύκλωσης ή όσο θα θέλαμε. Η συμμετοχή των δημοτών στην ανακύκλωση είναι σχετικά χαμηλή, η ενημέρωση των δημοτών για την ανακύκλωση είναι κατά κάποιον τρόπο ελλιπής και υπάρχει μεγάλη ανάγκη σταθερής και διαρκούς ενημέρωσης στήριξης. Ο δε σχεδιασμός στο δήμο μας αφορά τα βιοαπόβλητα, θα εφαρμοστεί ένα σύστημα με την χρήση μικρού κάδου μέσα σε κάθε νοικοκυριό ή και μεγάλων παραγωγών, π.χ. εστιατορίων και την τελική συλλογή σε κάδους κοντά στα νοικοκυριά, κάδους 10 και 50 λίτρων και κεντρικό κάδο συλλογής 150 λίτρων. Σε ό,τι αφορά τα ανακυκλώσιμα παραμένει ο μπλε κάδος και εισάγεται νέος κάδος για τη διαλογή του γυαλιού. Πράσινα σημεία, αρχικά θα ξεκινήσουμε με τη δημιουργία ενός πράσινου σημείου και στην πορεία θα προχωρήσουμε στα υπόλοιπα πέντε μικρά που είναι ενταγμένα στο τοπικό σχέδιο διαχείρισης, καθώς και ένας σταθμός μεταφόρτωσης απορριμμάτων. Το δε τοπικό σχέδιο αποβλέπει στη δημιουργία ενός επιπλέον που πολύ πιθανόν να το δημιουργήσουμε. Και εδώ θα ήθελα να ευχαριστήσω τόσο την διοίκηση του ΕΣΔΑΚ, όσο και τον πρόεδρο και τα στελέχη του ΕΣΔΑΚ, γιατί πραγματικά η βοήθειά τους προς αυτή την κατεύθυνση είναι πάρα πολύ σημαντική, καθώς και την περιφέρεια, γιατί αν δεν συνεργαστούμε όλοι μαζί δεν θα μπορέσουμε σε καμία περίπτωση να πετύχουμε το επιθυμητό αποτέλεσμα. Κυρίες και κύριοι δεν χωρά αμφιβολία ότι το τοπικό σχέδιο διαχείρισης αποτελεί μονόδρομο, η διαχείριση απορριμμάτων πέφτει στους ώμους της τοπικής αυτοδιοίκησης, η οποία έχει ανάγκη όχι μόνο από χρηματοδοτήσεις ικανές να καλύψουν τις ανάγκες που προκύπτουν από το τοπικό σχέδιο αλλά και εξειδικευμένο προσωπικό. Παράλληλα όμως είναι και απαραίτητη προϋπόθεση και θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν και να καταλάβουν ότι και οι ίδιοι οι πολίτες θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά σε αυτή τη διαδικασία πρωτίστως, γιατί χωρίς αυτούς δεν μπορεί να υλοποιηθεί το όλο σχέδιο. Η νέα φιλοσοφία που θέλει να εισάγει ο δήμος σε όλους τους δημότες συνοψίζεται σε μια φράση, διαχειριζόμαστε απορρίμματα, ένα χρήσιμο αγαθό, δεν πετάμε σκουπίδια. Σας ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Να ευχαριστήσουμε τον δήμαρχο Γόρτυνας και να καλέσουμε στο βήμα τον δήμαρχο Χερσονήσου, τον κ. Γιάννη Μαστοράκη.

ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ: Καλησπέρα ξανά. Σαν ένας δήμος μεγάλος παραγωγός απορριμμάτων, περίπου 35.000 τόνοι ετησίως συνολικά αστικών αποβλήτων λόγω του τουρισμού, δεν θα μπορούσαμε παρά να είμαστε ενεργοί στην επιταγή την κανονιστική του κράτους μας για την σύνταξη τοπικού σχεδίου διαχείρισης απορριμμάτων, το οποίο μετά από σύσταση επιτροπής από τα στελέχη του δήμου, την γενική γραμματεία αλλά και δημοτικούς συμβούλους και στελέχη του φορέα διαχείρισης των απορριμμάτων και τη διαβούλευση που έπρεπε συντάξαμε και εγκρίναμε στο δημοτικό μας συμβούλιο. Η φιλοσοφία του τοπικού σχεδίου διαχείρισης των απορριμμάτων της

Χερσονήσου δεν διαφέρει σε πολύ από αυτά που οι προλαλήσαντες είπαν και η κυρία Καργάκη και η κυρία Μπορμπουδάκη, γιατί δεν θα μπορούσε να είναι διαφορετική από τον εθνικό και περιφερειακό σχεδιασμό όπως αυτός έχει ορισθεί και έχει εγκριθεί. Έλαβε σαφώς υπ' όψιν κάποιες ιδιαιτερότητες που έχει η περιοχή, στηρίζεται στη λειτουργία της μονάδας επεξεργασίας απορριμμάτων, που όπως είπα και σε προηγούμενη τοποθέτησή μου είναι εγκεκριμένη θα ακούστηκε ότι θα κατασκευαστεί στο επόμενο διάστημα και επίσης των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που έχει με τους μεγάλους παραγωγούς, τα ξενοδοχεία και τα καταστήματα μαζικής εστίασης, που ενώ δημιουργούν πολλές υποχρεώσεις και απαιτούν μεγάλης έντασης εργασίας υπηρεσίες έχουν και πάρα πολλές προκλήσεις να δώσουν στην περιοχή και στην αντιμετώπιση διαχείρισης των απορριμμάτων μιας και αυτοί οι μεγάλοι παραγωγοί θεωρούμε και πιστεύουμε ότι έχουν τη δυνατότητα και την υποχρέωση να διαχειριστούν τα απορρίμματα με τον καλύτερο, σοφότερο και αποδοτικότερο τρόπο. Σε αυτή λοιπόν τη διαδικασία, έχοντας κάνει μια προεργασία παλαιότερα με το σύστημα pay as you throw, όπως είπα και πριν, έχουμε ήδη εντάξει στην φιλοσοφία της χωριστής διαλογής αρκετούς από τους μεγάλους παραγωγούς ξενοδόχους της περιοχής, έχουν ήδη ούτως ή αλλιώς υιοθετήσει πρακτικές διαχωρισμού των απορριμμάτων, μιας και οι περιβαλλοντικές τους αδειοδοτήσεις και το προφίλ που θέλουν να έχουν στον ξένο επισκέπτη είναι φιλικό σε αυτές τις ευθύνες και υποχρεώσεις και το κάνουν με περισσή χαρά, άρα στην ουσία σε εμάς το κομμάτι της διαλογής στην πηγή και του διαχωρισμού των απορριμμάτων στους μεγάλους παραγωγούς έχει ένα πεδίο το οποίο μας κάνει αισιόδοξους στο να μπορέσουμε να πιάσουμε τους στόχους, τόσο για την μονάδα που θα κατασκευαστεί και τη λειτουργία της, με βασικό στόχο και επικέντρωση στην ουσία του σχεδιασμού στο προδιαλεγμένο οργανικό που είναι και το μεγάλο βαρίδι στα αστικά απορρίμματα. Αν το προδιαλεγμένο οργανικό φύγει ακόμη και από τα σύμμεικτα απορρίμματα στην ουσία μιλάμε για απορρίμματα τα οποία είναι σε πάρα πολύ καλή κατάσταση και που θα έχουν πολύ καλά αποτελέσματα μετά από μια μηχανική διαλογή. Αυτά λοιπόν είναι τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του δήμου μας που έρχεται να εξυπηρετήσει μεγάλες ποσότητες σε μικρό χρονικό διάστημα και αυτή είναι μια πάρα πολύ μεγάλη πρόκληση για τον τόπο και την περιοχή, την οποία όμως θεωρώ ότι και την γνωρίζουμε και μπορούμε να την υπηρετήσουμε με πλήρη αξιοπιστία. Σχετικά τώρα με τα υπόλοιπα που αναφέρονται στο τοπικό σχέδιο διαχείρισης των απορριμμάτων και έχουν να κάνουν με τα πράσινα σημεία, με τις γωνιές ανακύκλωσης και με όλες τις πολιτικές που αναφέρονται στις αρχές της κυκλικής οικονομίας και της πρόληψης και της ορθολογικής διαχείρισης των απορριμμάτων, να προσθέσω και να επαναλάβω ότι ο δήμος ο δικός μας είναι από τους ευτυχείς δήμους που ήδη λειτουργεί πράσινα σημεία εδώ και πάρα πολλά χρόνια, πλέον των δέκα ετών υπάρχει η λειτουργία του πράσινου σημείου στα Μάλια, στα έξι χρόνια πλέον είναι η λειτουργία του πράσινου σημείου στην Επισκοπή, θα μπει τώρα η λειτουργία του πράσινου σημείου στο λιμάνι της Χερσονήσου και σχεδιάζεται και ένα κεντρικό πράσινο σημείο στην περιοχή των Γουβών το οποίο κεντροβαρικά θα πάρει και το βάρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας που θα πρέπει να έχει όπως είπε και η κυρία Μπορμπουδάκη. Εγώ δεν θα μείνω σε αυτά και στον σχεδιασμό που πολύ καλά είπαν κι οι προηγούμενοι συνάδελφοι, αλλά και οι συνεργάτες του ΕΣΔΑΚ, αλλά θα βάλω κάποιους προβληματισμούς τους οποίους εμείς ήδη

τους αντιμετωπίζουμε. Θεωρώ ότι δεν είναι δυνατόν στην Ελλάδα του 2018 έχοντας κάνει ένα τόσο φιλόδοξο εθνικό σχεδιασμό και έχοντας τον υιοθετήσει σε τοπικό επίπεδο όλοι οι δήμοι, μιας και θέλουμε να συμμορφωθούμε με τις περιβαλλοντικές επιταγές να πρέπει να υποστηρίζουμε τη λειτουργία των πράσινων σημείων μέσα από την ανταποδοτικότητα. Θεωρώ ότι είναι απαράδεκτο. Όλα τα απορρίμματα που συγκεντρώνουμε στα πράσινα σημεία είναι απορρίμματα που θα έπρεπε να μπουκν και δεν μπαίνουν και τα εκτρέπουμε από τον πράσινο κάδο; Μήπως μπορούμε να βάζουμε ξύλα στον πράσινο κάδο και δεν το γνωρίζουμε; Μήπως μπορούμε να βάζουμε μια καρέκλα για παράδειγμα, ένα έπιπλο, ένα στρώμα ή αντίστοιχα οικιακά απορρίμματα και δεν το γνωρίζουμε; Μήπως τα απορριμματοφόρα μας έχουν τη δυνατότητα να συλλέγουν τέτοιους τύπου απορρίμματα και δεν το γνωρίζουμε; Μάλλον εδώ στην ουσία δεν λέμε αλήθειες μεταξύ μας, το μεγαλύτερο κομμάτι των δήμων της χώρας έχουν πρόβλημα και το βλέπουμε κάθε χρόνο από τους προϋπολογισμούς στην τήρηση της ανταποδοτικότητας των τελών, αυτό δεν γίνεται γιατί οι δήμαρχοι δεν επιδιώκουν να κάνουν ορθολογική κοστολόγηση των τελών, γίνεται γιατί ο κόσμος δεν έχει περιθώριο να πάει σε πραγματική κοστολόγηση των τελών. Δεν είναι δυνατόν να μιλάμε για την καρδιά της κρίσης στην τελευταία πενταετία, επταετία, που διανύουμε και να έρχονται δήμοι και να πρέπει να αναπροσαρμόσουν τα τέλη τους 30% και 40% για να υποστηρίξουν τέτοιες δράσεις που είναι κοστοβόρες. Ένα πράσινο σημείο για να λειτουργήσει θέλει τουλάχιστον έναν άνθρωπο, άρα μίνιμουμ 15.000 € το χρόνο στο σύνολο της απασχόλησης του αν πρέπει να είναι σε εβδομαδιαία και σε οκτάωρη βάση, συν τα κόστη για την μεταφορά των κοντέινερ στους χώρους που θα πρέπει να πάνε. Αυτά πώς θα πληρωθούν από τα δημοτικά τέλη; Τα δημοτικά τέλη είναι οριακά παντού. Πως είναι δυνατόν να μπούμε στη διαδικασία της απόκτησης εξοπλισμού για τις μικρές πράσινες γωνιές του δήμου όταν στην ουσία λειτουργούμε στα όρια μας ακριβώς για να αγοράσουμε τις λάμπες και το υλικό για να συντηρήσουμε τον οδο φωτισμό και τους απαραίτητους κάδους για να μην μας φέρει ο πολίτης τα απορρίμματα στην πόρτα του γραφείου του δημάρχου ή του αντιδημάρχου; Αυτές είναι πραγματικότητες που πρέπει να τις λάβουμε υπ' όψιν μας, διαχείριση απορριμμάτων χωρίς πόρους δεν μπορεί να υπάρχει. Ας πει λοιπόν το κράτος στον πολίτη ευθέως ότι πρέπει να του ανεβάσουμε τα τέλη για να μπορέσουμε να υπηρετήσουμε τα τοπικά και εθνικά σχέδια ή ας μας δώσει την δυνατότητα με μια απλή διαδικασία λογιστικά από τα ίδια έσοδα του δήμου να δεσμεύσουμε πόρους για να εξυπηρετήσουμε τις ιδιαίτερες ανάγκες των τοπικών σχεδίων διαχείρισης. Εγώ δεν ζητώ να απαλλαχτούν οι δήμοι από την υποχρέωση της ανταποδοτικότητας για την αποκομιδή των απορριμμάτων, όχι. Αλλά να πάμε στα εξειδικευμένα πράγματα που και κόστος θέλουν και η διάχυση τους χρειάζεται χρήματα, αυτά πρέπει να βρούμε έναν τρόπο αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς μεταξύ μας να τα αποδεχθούμε και να δώσουμε την δυνατότητα να τα χρηματοδοτήσουν οι δήμοι από το ταμείο τους, εφόσον μπορούν ή να αναζητήσουν, βέβαια, κάτι που δεν απαγορεύεται ούτως ή άλλως, πόρους με άλλον τρόπο από τα εθνικά ή ευρωπαϊκά προγράμματα, τα οποία όμως δεν είναι πάντα προσβάσιμα σε όλους, δεν είναι πάντα επίκαιρα και δεν τρέχουν πάντα. Για παράδειγμα εμείς αυτή τη στιγμή που μιλάμε θα μπορούσαμε να έχουμε είκοσι πράσινες γωνιές στον δήμο μας, αλλά από τη στιγμή που δεν έχει ανοίξει κάποιο πρόγραμμα δεν μπορούμε να περιμένουμε κάτι άλλο,

αλλά μόνο να χωρέσουν στην ανταποδοτικότητα δεν υπάρχει. Εδώ θα πρέπει να παίξει σημαντικό ρόλο και η ΠΕΔ με την ΚΕΔΕ, είναι ένα παιγνίδι των μεγάλων αστικών δήμων, οι οποίοι έχουν ένα μεγάλο κουμπαρά στα ανταποδοτικά και ενίοτε τον χρησιμοποιούν όπως θέλουν, αλλά δυστυχώς η πραγματικότητα είναι η άλλη, εκείνων των τουλάχιστον 250 δήμων της χώρας, οι οποίοι είναι σε μια μέση κατάσταση και οι οποίοι έχουν κοστολογήσει με πάρα πολλή σύνεση και ακρίβεια την διαχείριση των απορριμμάτων τους. Να πω ότι στον δήμο Χερσονήσου που με αφορά το κόστος διαχείρισης, το κόστος για τις κατοικίες είναι 0,80 € το τ.μ. και κλιμακώνεται στις επιχειρήσεις μέχρι και 4 €, με τα ξενοδοχεία να είναι από 0,80 € έως 1,60 € για τα δωμάτιά τους, εφαρμόζουμε την εποχικότητα, την πλασματικότητα και ό,τι λέει ο νόμος και δυστυχώς δεν μας περισσεύει τίποτα, δεν έχουμε την δυνατότητα όμως ούτε να πείσουμε τον πολίτη ότι πρέπει να εφαρμόσουμε πρακτικές αύξησης των τελών για να υποστηρίξουμε όλα αυτά τα αξιόλογα προγράμματα που και εμείς τα πιστεύουμε και θέλουμε να τα υιοθετήσουμε, αλλά επίσης θεωρώ ότι και η συγκυρία η οικονομική της χώρας και του τόπου και του δικού μας δεν επιτρέπει σε καμία περίπτωση διαφοροποίηση των τελών προς τα πάνω. Η πολιτική και η φιλοσοφία μας θα πρέπει να είναι προς τα κάτω.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κύριε δήμαρχε ένα λεπτό ακόμα.

ΜΑΣΤΟΡΑΚΗΣ: Ναι κ. Δασκαλάκη, θα τελειώσω σε μισό λεπτό. Να πω ότι η προσδοκία εσόδων από την ανακύκλωση είναι ένα ζητούμενο, δεν υπάρχει όμως αυτή τη στιγμή ούτε ο τρόπος ούτε ο μηχανισμός για να το κάνουμε. Και θα βάλω και έναν δεύτερο προβληματισμό και θα κλείσω με αυτό, θα κατασκευάσουμε στην Κρήτη άμεσα δύο μεσαίες μονάδες παραγωγής ανακυκλώσιμων υλικών από μηχανική διαλογή και υπάρχει και η τρίτη των Χανίων που ήδη λειτουργεί. Θα γίνουν και αντίστοιχες άλλες, είτε με ΣΔΙΤ, είτε με εθνικούς ή ευρωπαϊκούς όρους, και στην υπόλοιπη χώρα και στα επόμενα χρόνια πιστεύω ότι θα υπάρξει μια μεγάλη βεντάλια η οποία θα έχει διασπάρει από τα Δωδεκάνησα μέχρι και την Ήπειρο, ποια θα είναι η διαδικασία διάθεσης των προϊόντων αυτών που θα παραχθούν από αυτές τις μονάδες, θα υπάρξει ένας κανιβαλισμός μέσω των δημοπρασιών που θα πρέπει και θα είμαστε υποχρεωμένοι να κάνουμε για να διαθέσουμε αυτά τα προϊόντα; Μήπως θα πρέπει να μπορούμε στη διαδικασία μιας ενιαίας διαχείρισης αυτών των προϊόντων έτσι ώστε το προϊόν που παράγεται το ανακυκλώσιμο στην Κρήτη που έχει ένα κόστος μεταφοράς ή το άλλο της Ρόδου, που μπορεί να έχει ένα ακόμη πιο επιβαρημένο ή της Χίου να μην είναι αρνητικά ανταγωνιστικό με αυτό της Αθήνας, της Θεσσαλονίκης ή της Κοζάνης; Μήπως πρέπει να μπορούμε σε μια ενιαία πλατφόρμα διαχείρισης αυτών των προϊόντων ή ενός ενιαίου φορέα δημοπράτησης και ενός εθνικού δημοπρατηρίου για αυτά τα προϊόντα; Πρέπει λοιπόν να δούμε και άλλα πράγματα πέρα από τον σχεδιασμό ο οποίος είναι πολύ καλός, είναι ορθολογικός και τον αποδεχόμαστε γιατί αυτές πρέπει να είναι οι αρχές που πρέπει να προτείνουμε και εμείς στην κοινωνία αλλά θέλει μια πολύ σημαντική υποστήριξη πίσω από αυτό και από τα υπουργεία αλλά και από τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση των απορριμμάτων. Κλείνοντας, θέλω να συγχαρώ τον πρόεδρο, τον Χάρη το Μαμουλάκη και τα στελέχη του ΕΣΔΑΚ για αυτή την εξαιρετική διημερίδα, να πω ότι είναι ένας φορέας τον οποίο υπηρέτησα στα δύο πρώτα χρόνια της θητείας μου σαν δήμαρχος και που

από την καρδιά του είδα ότι είναι ένας φορέας που έχει προσφέρει πάρα πολλά στη διαχείριση των απορριμμάτων του νησιού, προσφέρει ακόμη περισσότερα στα μέλη δήμους που υποστηρίζει και έχει να προσφέρει πάρα πολλά ακόμα στο μέλλον. Συγχαρητήρια Χάρη και πάντα κάτι παρόμοιο να κάνεις.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστώ τον δήμαρχο Χερσονήσου, ευχαριστώ και για την κατανόηση δήμαρχε. Θα πάμε στην περιφερειακή ενότητα του Ρεθύμνου, θα πάμε στο δήμο Αμαρίου και καλώ τον αναπληρωτή δήμαρχο, τον κ. Ψαρουδάκη.

ΨΑΡΟΥΔΑΚΗ: Εγώ θέλω να είμαι απολύτως σύντομος και μέσα στα πλαίσια του χρόνου λέγοντας ότι το Αμάρι αυτές τις μέρες, ακούστηκε πάρα πολλές φορές, και πρέπει να θυμίσω ότι το Αμάρι ακούστηκε γιατί είναι ο τόπος που φιλοξενεί τα απορρίμματα του Ρεθύμνου περισσότερο από δέκα χρόνια, όλης της περιφερειακής ενότητας του Ρεθύμνου. Θέλω να κάνω μερικές επισημάνσεις, δέκα χρόνια τώρα οι κάτοικοι μιας μικρής περιοχής φιλοξενούν τα απορρίμματα όλης της περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνου. Γιατί άραγε, αφού παράγουν 10 τόνους στους 40; Γιατί είναι μια σπουδαία περιοχή με ιστορικό, αρχαιολογικό, περιβαλλοντικό απόθεμα και έχουν υψηλή περιβαλλοντική συνείδηση. Αυτοί που κράτησαν το περιβάλλον στην περιοχή τους να είναι υψηλό ανέλαβαν και την ευθύνη στην περιφέρεια να κάνουν αυτό. Άρα πρέπει να κάνουμε μια αναφορά στη νοοτροπία, στους κατοίκους αυτούς που ιστορικά και που ζουν αυτή την περίοδο αλλά και που έχουν τη διαδρομή αυτή. Όμως φτάνει αυτό; Φτάνει δηλαδή ότι οι άνθρωποι αυτοί σε ένα ντόπιο περιβάλλον που έχει μείνει που σέβονται την παράδοση και έχουν την περιβαλλοντική ευθύνη αυτή, φτάνει αυτό για να κάνουν αυτό; Όχι. Βλέπουν όμως παράλληλα ότι σχεδιάζεται στην περιοχή τους ή σχεδιάζουμε στην περιοχή τους πράγματα που έχουν σχέση με τα απορρίμματα, την ενέργεια, το νερό, την εκπαίδευση. Απορρίμματα γιατί είχαμε τον ΧΥΤΑ, τον ΧΥΤΥ, τα εργοστάσια τώρα, η ενέργεια σχεδιάζεται το υβριδικό εργοστάσιο του Φράγματος των Ποταμών, νερό, έγινε πρόσφατα, δύο Μαρτίου υπογράφηκε ως εθνικής σημασίας πρώτης προτεραιότητας έργο στο υπουργείο υποδομών το φράγμα Πλατύ, που είναι ένα πλαίσιο που υποστηρίζει περιοχές του νότου πολύ μεγάλες, περίπου 85.000 στρέμματα, 35.000 στο Ηράκλειο και 45.000 στο Ρέθυμνο, που θα βοηθήσει για την ανάπτυξη και την επόμενη περίοδο και τη σχολή Ασωμάτων που αφορά τον πρωτογενή τομέα, την εκπαίδευση των αγροτών και την αλλαγή του περιβάλλοντος. Ό,τι αφορά τα απορρίμματα, τα νέα σχέδια, ό,τι αφορά την ανακύκλωση νομίζω ότι θα απαντήσω ότι ό,τι κάναμε, την ευθύνη που είχαμε θα συνεχίσουμε να την κάνουμε εκεί, δεν θα τεμπελιάσουμε. Θέλω να ευχαριστήσω όμως τελειώνοντας όλους αυτούς που όλο το διάστημα αυτό προσπαθούν, σχεδιάζουν, δούλεψαν, είχαν συνεργασία, συνέργια και δουλεύουν και σχεδιάζουν το μέλλον. Πιστεύουμε σε αυτή την περιοχή, υπηρετούμε αυτή την περιοχή και θέλουμε με τις εργασίες αυτές την βοήθεια όλων για να κάνουμε το μέλλον σε μια μικρή περιοχή ελπιδοφόρο. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε τον κ. Ψαρουδάκη και ελπίζω να γίνει καλό παράδειγμα και για τους επόμενους, μόλις τέσσερα λεπτά ήταν η τοποθέτηση

του. Θα πάμε στον δήμο Μαλεβιζίου, η κυρία Σφακιανάκη Ειρήνη, προϊσταμένη του τμήματος πρασίνου θα πάρει το λόγο.

ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ: Καλησπέρα και από εμένα, ευχαριστούμε τον ΕΣΔΑΚ που μας προσκάλεσε για να παρουσιάσουμε το τοπικό σχέδιο διαχείρισης στερεών αποβλήτων του δήμου. Ουσιαστικά μιλάμε για έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό διαχείρισης απορριμμάτων που προϋποθέτει διαλογή στην πηγή, διαχωρισμό των σύμμεικτων αστικών στερεών στους χώρους που παράγονται, αλλά και τη δημιουργία μίας ή περισσότερων μονάδων επεξεργασίας της διαχείρισης των παραγόμενων αποβλήτων. Το ενδιαφέρον πλέον στρέφεται στη επεξεργασία των βιοαποβλήτων, στην αξιοποίηση των ανακυκλώσιμων αποβλήτων και όλα αυτά σε επίπεδο δήμου. Έτσι κάποια χαρακτηριστικά του δήμου που θεωρώ ότι οι περισσότεροι γνωρίζετε, συνοπτικά, ο δήμος Μαλεβιζίου αποτελεί συνένωση των τριών πρώην Καποδιστριακών, Γαζίου, Κρουσώνα και Τυλίσου. Η έκταση του είναι γύρω στις 300.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα και αριθμεί περίπου 25.000 μόνιμους κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή του 2011, αλλά στην πραγματικότητα μιλάμε για 30.000 μόνιμους κατοίκους. Αναφορικά με την παραγωγή και τη διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων στον δήμο μας για το έτος 2014 ήταν γύρω στις 16.000, ενώ το 2015 είχαμε μια αύξηση περίπου 4%, μιλάμε για 640 κιλά ανά κάτοικο ανά έτος. Οι εκτιμώμενες ποσότητες των αστικών στερεών αποβλήτων στον δήμο Μαλεβιζίου σύμφωνα με το τοπικό σχέδιο διαχείρισης το 2014 ήταν γύρω στις 16.000 και εκτιμήθηκε ότι θα πηγαίναμε το 2025 στους 17.775 τόνους. Στην πραγματικότητα όμως εμείς που μετράμε στο δήμο είδαμε ότι το 2015 ήταν παραπάνω από 16.000, δηλαδή γύρω στις 16.500 και εκτινάχθηκε το 2017 προφανώς λόγω της ραγδαίας αύξησης του πληθυσμού, αλλά και του τουρισμού, στις 19.226, οπότε πρέπει να κάνουμε μια αναπροσαρμογή στο τοπικό σχέδιο. Ας μιλήσουμε λίγο για την υπηρεσία καθαριότητας, που ουσιαστικά διαθέτει 13 οχήματα, υπάρχουν 600 μπλε κάδοι για τα ανακυκλώσιμα, 1350 για τα σύμμεικτα. Οι μπλε κάδοι είναι τοποθετημένοι στις πολεοδομημένες περιοχές ανά 150-200 μ., ενώ στα χωριά και στους μικρούς οικισμούς του δήμου είναι σε δύο με τρία σημεία. Οι πράσινοι κάδοι είναι ανάλογα με τον πληθυσμό κατανομημένοι. Μιλώντας για τοπικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων μιλάμε ουσιαστικά για δραστηριότητες διαλογής στην πηγή, οπότε μιλάμε για βιοαπόβλητα όπου υπάρχουν τρεις μέθοδοι για χωριστή συλλογή των οργανικών και των πρασίνων αποβλήτων, είτε συλλογή πόρτα-πόρτα από κάθε νοικοκυριό ή κάθε κατοικία ή συλλογή σε ξεχωριστούς κάδους που βρίσκονται τοποθετημένοι σε πυκνό δίκτυο κοντά στα νοικοκυριά ή συλλογή σε κεντρικά σημεία όπου ο πολίτης μεταφέρει μόνος του τα διαχωρισμένα απόβλητα. Οι βασικοί στόχοι για τον δήμο Μαλεβιζίου, ουσιαστικά προσπαθούμε να εδραιώσουμε μια κοινωνία ανακύκλωσης, θέλουμε να ενισχύσουμε τη διαλογή στην πηγή, έχει ουσιαστικά ένα όραμα, όταν το 2020 αναμένεται να ξεπεράσει τους 20.000 τόνους το 50% αυτών να προδιαλέγονται στην πηγή. Μιλάμε δηλαδή για περίπου το ένα τρίτο των βιοαποβλήτων, λιγότερο από το διπλάσιο αυτών από τα ανακυκλώσιμα και γύρω στους 1000 τόνους από τα λοιπά απόβλητα, ογκώδη κ.τ.λ.. Οι υπόλοιποι 10.000 τόνοι θα οδηγηθούν σε κεντρικές μονάδες επεξεργασίας σύμμεικτων για περαιτέρω επεξεργασία. Οι προτάσεις διαχείρισης ανά ρεύμα αποβλήτων προτείνονται ως εξής, για τα βιοαπόβλητα ένα δίκτυο κάδων για προδιαλογή των βιοαποβλήτων, όπου προτείνεται να

εφαρμοστεί η χρήση μικρού κάδου μέσα σε κάθε νοικοκυριό ή και μεγάλου για τα εστιατόρια και τα ξενοδοχεία και τελική συλλογή σε κάδους κοντά στα νοικοκυριά, οι ποσότητες που θα συλλέγονται να οδηγούνται σε μονάδες επεξεργασίας προδιαλεγμένου οργανικού που σχεδιάζεται να γίνεται στην κεντρική περιφερειακή ενότητα Ηράκλειο, και στις απομονωμένες περιοχές και νοικοκυριά να εγκατασταθεί σύστημα οικιακού κομποστοποιητή. Για τα ανακυκλώσιμα προφανώς να παραμείνει ο μπλε κάδος, όμως να εισαχθεί και ένας νέος για τη διαλογή γυαλιού, ήδη έχουμε εμείς εξασφαλίσει συνεργασία με την Eco phoenix εδώ και 2 χρόνια και έχουμε τοποθετήσει 12 κώδωνες για τη διαλογή γυαλιού, προτείνουμε επιπλέον και έναν τρίτο κάδο κίτρινο για την χωριστή διαλογή του χαρτιού σε περιοχές προφανώς που έχει μεγάλη παραγωγή. Το περιεχόμενο των μπλε κάδων θα οδηγείται στον ΚΔΑΥ Ηρακλείου για περαιτέρω επεξεργασία. Ο ΕΣΔΑΚ αναμένει από εμάς ένα πράσινο σημείο, από κάθε ΟΤΑ, ήδη έχουμε χωροθετήσει τρία, ένα στην Τύλισο κοντά στο βιολογικό καθαρισμό, του Κρουσώνα, βορειοανατολικά του οικισμού, ενώ για το Γάζι μιλάμε για ένα πράσινο σημείο όπου προβλέπεται να χωροθετηθεί εντός του χώρου μαζί με έναν σταθμό μεταφόρτωσης, είναι κοντά στον Σκαφιδαρά, είναι νοτιοδυτικά του οικισμού. Θα μιλήσουμε λίγο για αυτό πιο εκτενώς. Πριν πούμε γι' αυτό ας πούμε λίγο και για τα σύμμεικτα, όπου είναι η μείωση προφανώς για τις δαπάνες του κλάσματος των σύμμεικτων, όμως μόνος του ο δήμος δεν μπορεί να το κάνει, δεν μπορεί να δημιουργήσει μονάδα επεξεργασίας σύμμεικτων και θεωρούμε ότι η λύση είναι να συνεργαστεί με όμορους δήμους ή σε επίπεδο περιφέρειας. Οι ποσότητες που συλλέγονται καταρχήν θα πηγαίνουν στους Πέρα Γαλήνους των σύμμεικτων, ενώ μελλοντικά θα οδηγηθούν σε μονάδες επεξεργασίας ΑΣΑ που σχεδιάζεται να γίνει στην κεντρική περιφερειακή ενότητα Ηρακλείου. Ας μιλήσουμε για κάτι που μας αφορά και μας απασχολεί πολύ προκειμένου να μειώσουμε τα οικονομικά και τα περιβαλλοντικά κόστη των μεταφορών προτείνουμε την κατασκευή ενός ΣΜΑ στο δήμο μας, όπου θα χωροθετηθεί εκεί που έχουμε χωροθετήσει και το πράσινο σημείο. Έχουμε ήδη εκπονήσει μελέτη η οποία είναι καθ' όλα ώριμη, μιλάμε για ένα κόστος κατασκευής 1.375.200 €, η μελέτη είναι ώριμη όσον αφορά όλες τις προβλεπόμενες αδειοδοτήσεις, έχει ήδη υποβληθεί στον ΕΣΔΑΚ από το τέλος του 2015 ο οποίος με τη σειρά του τον έχει υποβάλει στην ΕΥΔΕΠ, υποδομές μεταφορών περιβάλλον και αιφόρο ανάπτυξη, με σκοπό να χρηματοδοτηθεί στο ΕΣΠΑ που τρέχει τώρα. Ο χώρος αυτός έχει συνολική έκταση 10 στρεμμάτων, βρίσκεται στην περιοχή Σκαφιδαρά, όμορα στην παλιά αποκατεστημένη χωματερή του δήμου Ηρακλείου. Ας μιλήσουμε τώρα για το ότι προφανώς χρειαζόμαστε την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση του κοινού για να υλοποιήσουμε όλο αυτό το όραμα που έχουμε προγραμματίσει, χωρίς τους πολίτες μας δεν τα καταφέρουμε τίποτα και έχουμε ήδη προχωρήσει στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων και ιδιαίτερα των μικρών παιδιών. Έχουμε ήδη μοιράσει και θα συνεχίσουμε να ενημερώνουμε στα σχολεία του δήμου καλαίσθητα CD και ενημερωτικά φυλλάδια που εξηγούν στα παιδιά τι είναι ανακύκλωση και ποια είναι τα οφέλη, χωρίς τη βοήθειά τους δεν θα υπάρχει καθόλου μέλλον. Έχουμε διανείμει σακούλες ανακύκλωσης στους δημότες με στόχο την ευαισθητοποίηση και την απόκτηση συνείδησης και σε συνεργασία με τον ΕΣΔΑΚ προσπαθούμε να διανέμουμε σακούλες για την αντικατάσταση των πλαστικών. Σας ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστώ την κυρία Σφακιανάκη. Από τον δήμο Ρεθύμνου η διευθύντρια καθαριότητας, περιβάλλοντος και πρασίνου, η κυρία Νικολέτα Γκολφινόπουλου θα πάρει το λόγο.

ΓΚΟΛΦΙΝΟΠΟΥΛΟΥ: Καλησπέρα και από εμάς, την καλησπέρα του δημάρχου μας, του κ. Μαρινάκη, που για προσωπικούς οικογενειακούς λόγους δεν μπορούσε να παρευρεθεί. Θα πούμε και εμείς την κατάσταση που βιώνουμε στο Ρέθυμνο ύστερα από τις τόσο πολύ ωραίες εισηγήσεις εχθές και σήμερα. Το Ρέθυμνο είναι ο μεγαλύτερος δήμος της περιφερειακής ενότητας Ρεθύμνου, με πληθυσμό στην τελευταία απογραφή του 2011 γύρω στους 55.000 κατοίκους. Με πολλές απομακρυσμένες περιοχές, ορεινές, και ένα μεγάλο παραλιακό μέτωπο με μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες. Αυτή η εποχικότητα έχει ανταπόκριση και στην εποχική παραγωγή των αποβλήτων που έχει διάφορα προβλήματα και στον υπολογισμό των ποσοτήτων και στην εργασία της αποκομιδής, πολλές φορές έχουμε μείνει το καλοκαίρι χωρίς προσωπικό αναμένοντας τους συμβασιούχους, τουλάχιστον αυτό ξεπερνιέται προς το παρόν με τις προσλήψεις που αναμένουμε εντός των ημερών. Στον δήμο έχουμε τρία χωριστά ρεύματα, για τα σύμμεικτα τον πράσινο κάδο, την ανακύκλωση, τον γνωστό μπλε κάδο και τους κώδωνες του γυαλιού που και σε εμάς είναι κίτρινοι όπως και στα Χανιά, γιατί είχαμε παλιά τους μικρούς των 360 λίτρων που ήταν κίτρινοι και δεν θέλαμε να μπερδέψουμε τον δημότη με πολλά χρώματα. Επίσης κάνουμε ανακύκλωση ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών συσκευών, λαμπτήρων, μπαταριών και συσσωρευτών, τηγανελαιών, εκεί ήμασταν πρωτοπόροι, ξεκινήσαμε ένα πολύ καλό πρόγραμμα σε σχολεία και σε κάποια σημεία της πόλης, είδαμε τα προβλήματα που είχε από τα κεντρικά σημεία γιατί βανδαλίζονταν, ψάχναμε να βρούμε ακριβώς τι μορφή θα έχει ο κάδος των τηγανελαιών, αλλά τώρα είμαστε σε μια συνεργασία με το πολυτεχνείο Κρήτης, δεν μπορώ να ανακοινώσω πολλά όμως θα το επεκτείνουμε αυτό το σύστημα με έξυπνους κάδους για τηγανέλαια. Επίσης έχουμε πρόσφατα τοποθετήσει κόκκινους κάδους για συλλογή ρούχων και υποδημάτων και αυτό που έχουμε να καμαρώσουμε, όταν ξεκινήσαμε δηλαδή πρωτοπόρα στην Ελλάδα, την εφαρμογή της συλλογής πόρτα-πόρτα, όχι στα βιοαπόβλητα, κανονικά την συλλογή πόρτα-πόρτα από το μπλε και πράσινο κάδο με ατομικούς κάδους 10 λίτρων στην παλιά πόλη, που είναι μια συνοικία στην οποία δεν μπορούσε να γίνει η αποκομιδή εύκολα γιατί έχει στενούς δρόμους, οπότε δοκιμάσαμε τη συλλογή πόρτα-πόρτα με ατομικούς κάδους που μοιράστηκαν ανά νοικοκυριό, σηματοδοτημένο το κάθε νοικοκυριό με τον τάδε αριθμό κάδου, με επικοινωνία, με ενημέρωση, γιατί τότε είχαμε και πεντάμηνα. Μετά που έφυγαν τα πεντάμηνα ατόνησε και η ενημέρωση. Τονίζω λοιπόν πάλι ότι έχουμε έλλειψη στο προσωπικό για να παρακολουθεί όλα αυτά τα πράγματα, όμως έχουμε την εμπειρία, είδαμε πώς δουλεύει και νομίζω ότι είμαστε έτοιμοι να εφαρμόσουμε οποιοδήποτε άλλο σύστημα πόρτα-πόρτα αν μας δοθεί η ευκαιρία. Το άλλο που πονάμε είναι το ΣΜΑ, δεν έχουμε ΣΜΑ, ένα-ένα το απορριμματοφόρο πηγαίνει στον ΧΥΤΑ Αμαρίου, διανύει 50 χιλιόμετρα την ημέρα με ότι συνεπάγεται και αυτό σε χρόνο, κόστος, προσωπικό, φθορές των οχημάτων και όλα αυτά. Για το 2017 οι ποσότητες μας ήταν περίπου 32 τόνοι σύμμεικτα από τα οποία ήταν 5,5 τόνοι τα ανακυκλώσιμα, ένα πολύ καλό ποσοστό 14,5% περίπου από τη συλλογή αυτή χωρίς να έχουμε μπλε κάδους όπου υπάρχει πράσινος, δηλαδή δεν έχουμε δυστυχώς ακόμα επεκτείνει το μπλε κάδο σε κάθε απομακρυσμένο

χωριό, που είναι στους στόχους μας, αλλά επειδή αναλογικά πάμε τόσο καλά η εταιρία ανακύκλωσης μας έχει στους 10 καλύτερους δήμους σε ποσοστό ανακύκλωσης και μάλιστα καθαρού προϊόντος, θέλουμε να πούμε ότι δεν χρειάζεται μεγάλη διαλογή, ο δημότης στο Ρέθυμνο ξέρει ότι όταν κάνει ανακύκλωση κυρίως πρέπει να πλένει τις συσκευασίες, να μην αναμειγνύει τα απορρίμματα και όλα αυτά, είμαστε λοιπόν σε καλό ποσοστό όσο γίνεται αναλογικά με άλλους δήμους της χώρας. Έχουμε μια ποσοστιαία αύξηση χρόνο με το χρόνο στα απόβλητα παρά την οικονομική κρίση και αυτό οφείλεται στην αυξημένη τουριστική κίνηση που κάθε χρόνο αυξάνεται και περισσότερο και ευτυχώς έχουμε και ποσοστιαία αύξηση της ανακύκλωσης. Το σύστημα της αποκομιδής γίνεται κατά βάση από το δήμο και ένα μέρος γίνεται από ιδιωτική εταιρεία σε μέρος της πόλης που έχει αναλάβει κάποιες συγκεκριμένες περιοχές και την παλιά πόλη, τον οδοκαθαρισμό και ορισμένες άλλες περιοχές της πόλης και του παλιού δήμου Ρεθύμνου. Και εμάς ο στόλος μας είναι απαρχαιωμένος, τα τελευταία χρόνια προσπαθούμε να τον ανανεώσουμε με καινούργια απορριμματοφόρα και διάφορα άλλα μέσα. Το κόστος μας είναι αυτό που πονάμε και πολύ καλά τα είπε ο δήμαρχος Χερσονήσου, όλα αυτά τα οράματα είναι πάρα πολύ ωραία, το θέμα είναι εμείς που τα ζούμε από μέσα πώς μπορούμε να τα υλοποιήσουμε και όχι τίποτα άλλο, γιατί έχουν αντίκτυπο στον δημότη. Εμάς το 2017 χονδρικά η καθαριότητα κόστισε 4,6 εκατ. ευρώ, από τα οποία στον ΧΥΤΑ πήγαν 870.000 € και εάν συγκρίνουμε ότι το 2015 ήταν 740.000 €, δηλαδή μέσα σε δύο χρόνια είχαμε αύξηση 130.000 € και που είναι αυτό; Είναι στην αύξηση του Φ.Π.Α, ούτε τα σκουπίδια μας αυξήσαμε τόσο πολύ, ούτε ο ΧΥΤΑ μας επέβαλε κάτι παραπάνω. Είναι αυτή η αύξηση μόνο του Φ.Π.Α είχε 130.000 € αύξηση, το οποίο έπρεπε να το πληρώσει ο δημότης του Ρεθύμνου. Επίσης μέσα σε αυτό το κόστος δεν είναι μόνο οι δαπάνες καθαριότητας, το απορριμματοφόρο ή ο οδοκαθαρισμός, είναι ο αιγιαλός, είναι διάφορες άλλες δαπάνες που δεν καταλαβαίνει ο απλός κόσμος, αλλά στο χαρτί και στο μολύβι είναι χρήματα. Παρόλα αυτά μπορούμε να υπερηφανευτούμε ότι είμαστε μια καθαρή πόλη, έχουμε δώσει μεγάλα στοιχεία ειδικά μετά το καρναβάλι, που είναι ένα από τα μεγαλύτερα γεγονότα της πόλης και της Κρήτης, που την επόμενη ημέρα είναι σαν να μην έχει συμβεί τίποτα, σε λίγες ώρες ξεκινάει αμέσως η αποκομιδή. Αυτό που επίσης δεν έχουμε κάνει και στεναχωριόμαστε είναι ότι δεν έχουμε καμία κομποστοποίηση, δεν έχουμε καμία συλλογή βιοαποβλήτων, όμως έχουμε οράματα και με τις λίγες δυνατότητές μας προσπαθούμε να κάνουμε δειλά βήματα. Έχουμε κάνει λοιπόν μια έρευνα άτυπη στα ξενοδοχεία της πόλης, στα μεγάλα ξενοδοχεία που είναι στον Αδελιανό και στο 04:26:14, για εφαρμογή της διαλογής στην πηγή. Όπως ειπώθηκε και χθες και σήμερα αρκετά ξενοδοχεία ήδη το κάνουν και με την εφαρμογή του ΗΜΑ τώρα και επειδή είναι σε διάφορα περιβαλλοντικά προγράμματα, δεν έχουν φτάσει στο οργανικό όμως. Αν ξεπεραστούν κάποια εμπόδια, π.χ. του κόστους και σε αυτούς, που δεν είναι και τόσο τραγικό, της συνείδησης, που όμως είναι πιο ελεγχόμενο παρά στον απλό δημότη, γιατί και ποσότητες μπορούν να μετρήσουνε και τον έλεγχο μπορούμε να κάνουμε πιο εύκολα, ήδη υπάρχουν τα ψυγεία, οπότε αποφεύγουμε μυρωδιές, έντονα κ.τ.λ.. Είναι πολύ εύκολο να εφαρμοστεί πιλοτικά πρώτα εκεί παρά σε γειτονιές όπως έχουν κάνει κάποιοι δήμοι, όπως και εκεί είναι ένα άλλο πρόβλημα παράπνοο, ότι δεν έχουμε ένα data, που να παίρνουμε πληροφορίες για διάφορες πιλοτικές εφαρμογές που έχουν συμβεί

σε δήμους περιστασιακά. Διαβάζουμε ότι ο δήμος Αμαρουσίου, ο δήμος Χαλανδρίου, κάνουν προσπάθειες και μετά τι; Προχωράει; Τι προβλήματα είχαν; Θέλουμε ανταλλαγή εμπειριών κάτω από μια ομπρέλα κάποιου φόρουμ που θα ανταλλάσσουμε πληροφορίες και θα παίρνουμε στοιχεία.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κύρια Γκολφινόπουλου έχετε ένα λεπτό ακόμα.

ΓΚΟΛΦΙΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ωραία. Συνοψίζοντας, ήδη με έχουν καλύψει οι περισσότεροι, μην σας κουράζω και με στοιχεία, αυτό που θέλουμε είναι να βοηθηθούμε στην υλοποίηση, με ενίσχυση σε πόρους, με συμβουλευτική υποστήριξη, γιατί δεν μπορεί κάθε δήμος να ψάχνει προγράμματα μόνος του και με ενίσχυση σε τεχνογνωσία και όπου γίνεται σε προσωπικό. Η βοήθεια από δήμο σε δήμο, ειδικά και εμείς που έχουμε μικρούς δήμους δίπλα και γίνεται και μπορεί να γίνει ακόμη περισσότερο. Ευχαριστώ πολύ και συγχαρητήρια.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε την κυρία Γκολφινόπουλου. Θα παραμείνουμε στην περιφερειακή ενότητα του Ρεθύμνου, θα πάμε στο δήμο Μυλοποτάμου, να έρθει στο βήμα ο αντιδήμαρχος ποιότητας ζωής, ο κ. Μιχάλης Σαρρής.

ΣΑΡΡΗΣ: Καλησπέρα κυρίες και κύριοι, καταρχήν να συγχαρούμε τον πρόεδρο, το διοικητικό συμβούλιο και τα στελέχη του ΕΣΔΑΚ για την άψογη διεξαγωγή του συνεδρίου, αλλά και για την μέχρι σήμερα συνεργασία μας. Κυρίες και κύριοι σύνεδροι αυτό που χρειαζόμαστε πραγματικά είναι μια εναλλακτική διαχείριση των απορριμμάτων, η οποία θα είναι ασφαλής και με όφελος για την κοινωνία. Αυτός πρέπει να είναι ο στόχος τόσο σε περιφερειακό αλλά και σε εθνικό επίπεδο. Βασικοί παράγοντες για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι ο σχεδιασμός και η ενημέρωση από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να δημιουργηθεί στους πολίτες σύγχρονη βιωματική αντίληψη για την διαχείριση των αποβλήτων. Κατανοούμε την σημασία της ενημέρωσης αν αναλογιστούμε ότι ένα μεγάλο κομμάτι της κοινωνίας μας δεν έχει αντιληφθεί τα πολλαπλά οφέλη που αποδίδουν τα απορρίμματα ανάλογα με τον τρόπο που αντιμετωπίζονται, καθώς και το γεγονός ότι μπορούν να αποτελέσουν πηγή παραγωγικής και οικονομικής ανάπτυξης. Στον δήμο Μυλοποτάμου προσπαθούμε με συγκεκριμένο πλαίσιο ενεργειών, πρωτοβουλιών και δράσεων, σε συνεργασία με τους συναρμόδιους φορείς να ενημερώσουμε και να υλοποιήσουμε ένα προγραμματισμένο σχεδιασμό που είναι βασισμένος στις σημερινές συνθήκες και τις απαιτήσεις της περιοχής. Ο δήμος μας έχει συντάξει τοπικό σχέδιο διαχείρισης αποβλήτων με στόχο να επιτύχει μακροπρόθεσμα την μείωση της ποσότητας των αποβλήτων μέσω της επαναχρησιμοποίησης προϊόντων ή την παράταση της διάρκειας ζωής τους, μειώνοντας τις αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία. Ο σχεδιασμός του δήμου μας περιλαμβάνει την υλοποίηση βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων δράσεων για τη διαχείριση και των τριών ρευμάτων αποβλήτων. Οι βραχυπρόθεσμες δράσεις περιλαμβάνουν μια σειρά ενεργειών για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των πολιτών με έκδοση φυλλαδίων, με εκδηλώσεις και ομιλίες. Ο βραχυπρόθεσμος σχεδιασμός προβλέπει επίσης την υλοποίηση προγραμμάτων διαλογής στην πηγή με την ανάπτυξη ενός δικτύου από πράσινες γωνιές και πράσινου σημείου και ενός δικτύου

αποκομιδής και μεταφοράς. Συγκεκριμένα, κατασκευή και λειτουργία για 27 πράσινες γωνιές, στην ουσία πρόκειται για γωνιές ανακύκλωσης σε έδρες των τοπικών κοινοτήτων σε κοινόχρηστους χώρους του δήμου με απευθείας διαλογή στην πηγή και μεταφορά από τους ίδιους τους πολίτες με τις σακούλες που θα διανέμονται από τον δήμο. Στα σημεία αυτά θα συλλέγονται απορρίμματα συγκεκριμένων και ορισμένων κατηγοριών αναλόγως με τις ανάγκες των κατά τόπων περιοχών. Από τις πράσινες γωνιές θα μεταφέρονται και θα συγκεντρώνονται με κατάλληλα οχήματα και με την ευθύνη του δήμου στο πράσινο σημείο μεσαίου τύπου που έχει προγραμματιστεί να λειτουργήσει στην έδρα του δήμου σε πρώτη φάση. Με τη δημιουργία του πράσινου σημείου θα επιτευχθεί ο στόχος της αύξησης του ποσοστού των ανακυκλώσιμων υλικών στα όρια που θέτει η κείμενη νομοθεσία. Μακροπρόθεσμα ο σχεδιασμός του δήμου αφορά ένα σύστημα διαλογής στην πηγή των βιοαποβλήτων με την χρήση βιοκάδων συγκεκριμένων προδιαγραφών κοντά στα νοικοκυριά και στις επιχειρήσεις. Οι προτεινόμενες δράσεις τοπικής διαχείρισης βιοαποβλήτων ώστε να ενισχυθεί η προδιαλογή τους περιλαμβάνουν, πρώτον, την τοποθέτηση σε νοικοκυριά οικιακών συνοικιακών κομποστοποιητών και δεύτερον, την εγκατάσταση ενός μεγαλύτερου κοινοτικού κομποστοποιητή σε τοπικές κοινότητες του δήμου. Όσον αφορά τα υπόλοιπα σύμμεικτα απορρίμματα που εξακολουθούν να υπάρχουν προβλέπεται η δημιουργία ενός σταθμού μεταφόρτωσης απορριμμάτων βορειοανατολικά του δήμου ώστε να μειωθεί το κόστος συλλογής και μεταφοράς. Το συγκεκριμένο έργο θα υλοποιηθεί από τον ΕΣΔΑΚ μαζί με τα ΣΜΑ των υπολοίπων δήμων. Κλείνοντας θα πρέπει να τονίσουμε ότι η ορθή διαχείριση των απορριμμάτων είναι μια σύνθετη διαδικασία που απαιτεί αρμονική και αμφίδρομη συνεργασία με αλλαγή στον τρόπο σκέψης μας. Αναγκαίο είναι η ευαισθητοποίηση, η ενεργός συμμετοχή των πολιτών, των επαγγελματιών, όλων των εμπλεκόμενων φορέων συγχρόνως με την εφαρμογή νέων προγραμμάτων με βασικό στόχο το να γίνει κατανοητό από όλους ότι η κυκλική οικονομία είναι η μετεξέλιξη της ανακύκλωσης, δίνει την δυνατότητα εξοικονόμησης φυσικών πόρων και ενέργειας, προστατεύοντας παράλληλα το περιβάλλον, συμβάλλοντας αποτελεσματικά στην προσπάθεια επίτευξης καλύτερης ποιότητας ζωής για όλους μας. Πέρα όμως από τον σχεδιασμό και την κατάθεση ιδεών κύριε πρόεδρε και συνάδελφοι στην τοπική αυτοδιοίκηση ας προσγειωθούμε στη σκληρή πραγματικότητα της καθημερινότητας, χωρίς χρηματοδότηση αν και πρέπει να γίνουν πολλά από αυτά πολύ λίγα θα γίνουν. Σας ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε τον κ. Σαρρή. Πάμε στον δήμο Οροπεδίου Λασιθίου, ο αντιδήμαρχος καθαριότητας, ο κ. Γιώργος Στρατάκης, θα πάρει το λόγο.

ΣΤΡΑΤΑΚΗΣ: Καλησπέρα και από εμένα. Πρόεδρε συγχαρητήρια για το άψογο συνέδριο, συγχαρητήρια στους συνεργάτες σας. Θα μου επιτρέψετε να κάνω μια λίγο πιο ανάλαφρη παρουσίαση λόγω και της ώρας με μια μικρή ιστορική αναδρομή για το δήμο μας σχετικά με τα απορρίμματα γιατί νομίζω ότι είναι σημαντικό να σας παρουσιάσω αυτό που έχουμε περάσει κι αυτό που έχουμε κάνει. Στο δήμο Οροπεδίου Λασιθίου δεν υπάρχει κανείς στην καθαριότητα, έχουμε τις καρέκλες άδειες. Δυστυχώς δεν υπάρχει ούτε εργάτης καθαριότητας, ούτε οδηγός καθαριότητας. Αυτό λοιπόν, σε συνδυασμό με ένα

παλιό απορριμματοφόρο, που πρέπει να σας πω ότι το Σεπτέμβριο του 2015 μπήκε είκοσι τρεις φορές στο συνεργείο. Θα μου πείτε, πώς έγινε σε ένα μήνα είκοσι τρεις φορές; Ήταν η μέρα που μπήκε τρεις φορές στο συνεργείο. Έβγαινε, χαλούσε, έβγαινε, χαλούσε. Δυστυχώς αυτή ήταν η κατάσταση. Το αποτέλεσμα αυτής της κατάστασης ήταν αυτό που βλέπετε, τεράστιοι όγκοι από σκουπίδια έξω από εκκλησίες, από σχολεία, σε πλατείες. Εδώ ακριβώς που βλέπετε είναι ένα σημείο που 250.000 επισκέπτες, κάτω από το Δικταίο Άνδρο, περνάνε και έβλεπαν αυτή εδώ την κατάσταση και ακόμα χειρότερη. Θα ήθελα να πω ότι οι κάδοι ήταν σε άθλια κατάσταση, κάδοι χωρίς ρόδες, χωρίς καπάκια, δεν μπορούσαν να τραβηχτούν, οι εργάτες, τέλος πάντων, εργάτες, αυτή είναι μια άλλη ιστορία ποιοι έκαναν την αποκομιδή, θα την κάνουμε άλλη φορά, δεν μπορούσαν να τραβήξουν τους κάδους. Στείλαμε χαρτιά στα υπουργεία, στους δήμους, πολλά χαρτιά. Παντού στέλναμε χαρτιά, βοήθεια, ζητούσαμε βοήθεια απεγνωσμένα. Εδώ πρέπει να πω και να ευχαριστήσω τους όμορους δήμους, που περιστασιακά μας έστελναν ένα απορριμματοφόρο, έπαιρναν εκεί κάποιους τόνους, έφευγαν, μετά η ίδια κατάσταση, δεν μπορούσαμε να την παλέψουμε. Όσπου καλέσαμε την αεροπορία. Θα μου πείτε τώρα πού κολλάει η αεροπορία; Εδώ θέλω να ευχαριστήσω την 133 σμηναρχία μάχης στο Καστέλι που μας έστειλε το απορριμματοφόρο του στρατού για 25 μέρες, νομίζω και παραπάνω ήταν, με έναν οδηγό από την 133 και μας βοήθησε στην αποκομιδή. Είχαμε το περιθώριο να μπει το απορριμματοφόρο στο συνεργείο και να γίνουν κάποιες απαιτούμενες εργασίες για να μπορέσει να αντεπεξέλθει στο μίνιμουμ που μπορούσε και να γίνει η αποκομιδή και έτσι αρχίσαμε να ξεμπλοκάρουμε σιγά-σιγά. Στην πορεία λοιπόν πήραμε καινούργιο απορριμματοφόρο με ίδια έσοδα, πήραμε καινούργιους κάδους, πήραμε και άλλους μετά, περίπου το 90% των κάδων έχει αντικατασταθεί με καινούργιους, επανατοποθετήσαμε τους κάδους σε σημεία χαμηλής όχλησης, προμηθευτήκαμε νέους μπλε κάδους για την ανακύκλωση, το παλιό απορριμματοφόρο μπήκε μέσα, επισκευάστηκε, φτιάχτηκε και μπήκε στην ανακύκλωση όπου τα φορτία δεν είναι πολύ μεγάλα, έτσι μπορεί και ανταπεξέρχεται μέχρι στιγμής, να χτυπήσω ξύλο, ε πρόεδρε; Άψογα. Και ξεκινήσαμε ανακύκλωση για πρώτη φορά στο δήμο μας. Για μας είναι πολύ σημαντικό αυτό, ήταν ένα στοίχημα μετά από αυτό που είδατε να φτάσουμε στο σημείο να κάνουμε ανακύκλωση. Ήταν κάτι και είναι για εμάς πολύ σημαντικό και για τους δημότες μας. Εδώ βλέπετε τα σημεία όπου έχουν τοποθετηθεί οι κάδοι ανακύκλωσης. Συνεργαζόμαστε με τον ΕΣΔΑΚ, αυτά εδώ που συζητάμε τώρα για μας πριν δύο χρόνια ήταν όνειρα θερινής νυκτός, να μιλάμε για στόχους και να μιλάμε για όλα αυτά, κυκλική οικονομία, δεν μπορούσαμε καν να τα φανταστούμε. Τώρα πλέον όμως μπορούμε και τα φανταζόμαστε και στοχεύουμε σε αυτό. Εδώ βλέπουμε που μοιράζονται οι τσάντες πρόεδρε που προμηθευτήκαμε από εσάς μέσω του ΕΣΔΑΚ, πόρτα-πόρτα στους δημότες μας. Έχουν προκηρυχθεί 2 θέσεις εργατών και ενός οδηγού για την καθαριότητα, όπου τρέχει η προκήρυξη, σε λίγο καιρό θα τους έχουμε και είμαστε πολύ χαρούμενοι γι' αυτό διότι θα βγούμε από κάποιες άλλες περιπέτειες που έχουμε τώρα. Και έτσι είναι χαρούμενος ο δήμαρχος και οι δημότες μας. Όσον αφορά για το τοπικό σχέδιο αποκεντρωμένης διαχείρισης αποβλήτων του δήμου μας πρέπει να σας πω ότι από ό,τι μας είπε η κυρία Καργάκη είναι ένα πράσινο σημείο, εμείς ήδη έχουμε επιλέξει και θα μπορούσαμε και έχουμε έρθει σε συνεννόηση με τους δημότες μας και το έχουν δεχτεί για τρία πράσινα σημεία, τα οποία

θεωρώ ότι είναι υπερβολικά, αλλά δύο σταθερά νομίζω ότι είναι το κατάλληλο για τον δήμο μας. Στόχος είναι διαχωρισμός στην πηγή η οποία θα γίνει μέσω της προμήθειας κάδων τεσσάρων ρευμάτων και πιστεύω ότι μέχρι το τέλος του καλοκαιριού θα έχουμε προμηθευτεί οικιακούς κομποστοποιητές και επαγγελματικούς για τις επιχειρήσεις μας. Επίσης, ένας άλλος στόχος ο οποίος δεν ξέρω κατά πόσον θα είναι εφικτός γιατί δεν μπορούμε δυστυχώς να βρούμε το χώρο, δεν το δέχονται οι δημότες μας, την δημιουργία ΣΜΑ, γιατί χρειάζεται να κάνουν αρκετά χιλιόμετρα καθημερινά τα απορριμματοφόρα μας και ευχαριστώ και το δήμο Χερσονήσου βέβαια γιατί μας φιλοξενεί στον ΧΥΤΑ, να κατεβαίνουν στον ΧΥΤΑ Χερσονήσου και για την ανακύκλωση να κατεβαίνουν στον ΚΔΑΥ Ηρακλείου. Πάνω από όλα λοιπόν για εμάς, γιατί δεν θα μπορούσε να γίνει τίποτα χωρίς την ενημέρωση, προβαίνουμε πολύ συχνά με φυλλάδια, με όποιον τρόπο μπορούμε, στην ενημέρωση των δημοτών και ιδιαιτέρως των παιδιών μας. Νομίζω ότι μέσα από τα παιδιά μπορούμε να προχωρήσουμε να μπούμε στις οικογένειες, να μπούμε στους γονείς και να μεταφέρουμε το πνεύμα που θέλουμε να μεταφέρουμε για την ανακύκλωση. Ευχαριστώ πολύ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κ. Στρατάκη, επειδή βρισκόμαστε κάτω από τον τάφο του σπουδαίου Νίκου Καζαντζάκη θα σας πω κάτι που έγραψε ο Νίκος Καζαντζάκης στην Ασκητική του, ότι αν αντιλαμβάνεσαι την ζωή με χιούμορ αυτή θα σε ανταμείψει και επειδή είστε υπερήφανοι οι άνθρωποι στο Οροπεδίου Λασιθίου νομίζω ότι την λύση θα τη βρείτε μόνοι σας, γιατί δυστυχώς το Αθηνοκεντρικό κράτος τότε δεν κοιτάζει την περιφέρεια και εν έτη 2018 και αυτό πρέπει να είναι μια κατάκτηση όλων των ανθρώπων της περιφέρειας στο μέλλον. Σας ευχαριστούμε πολύ. Θα πάμε στην περιφερειακή ενότητα των Χανίων, στον δήμο Κισσάμου, στην αντιδήμαρχο καθαριότητας και περιβάλλοντος, στην κυρία Κατερίνα Πατερομιχελάκη.

ΠΑΤΕΡΟΜΙΧΕΛΑΚΗ: Καλησπέρα σας. Να ευχαριστήσω για την πρόσκληση, να συγχαρώ τον πρόεδρο κ. Μαμουλάκη Χάρη, το Δ.Σ. του ΕΣΔΑΚ, καθώς και όλους τους φορείς που συνεργάστηκαν για το συνέδριο αυτό. Εύχομαι να έχουμε την δύναμη όλοι μας να πετύχουμε τους στόχους μας. Στο διήμερο αυτό συνέδριο είχαμε την ευκαιρία να ακούσουμε απόψεις, να ανταλλάξουμε ιδέες, καθώς και προβληματισμούς. Ο δήμος Κισσάμου με την έγκριση του τοπικού σχεδίου διαχείρισης στερεών αποβλήτων σε συνεργασία με την περιφέρεια Κρήτης, την οποία και ευχαριστούμε ιδιαίτερα για την χρηματοδότηση, προχώρησε σε έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό διαχείρισης απορριμμάτων σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κείμενη εθνική και κοινοτική νομοθεσία. Ο δήμος Κισσάμου συντάχθηκε από την συνένωση των πρώην Καποδιστριακών δήμων Κισσάμου, Ινναχωρίου και Μυθήμνης, τοποθετείται βορειοδυτικά της περιφερειακής ενότητας Χανίων και εκτείνεται σε 335 τετραγωνικά χιλιόμετρα, ενώ αριθμεί περίπου 11.000 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011 και έδρα του είναι η Κίσσαμος. Καταλαμβάνει το βορειοδυτικό τμήμα της περιφερειακής ενότητας Χανίων και αποτελεί την δυτική είσοδο της Κρήτης από την Πελοπόννησο. Η μορφολογία του εδάφους χαρακτηρίζεται από έντονες πτυχώσεις, κοιλάδες, λοφώδεις και ορεινές μάζες. Παράλληλα στην περιοχή υπάρχουν πολλά φαράγγια, (κακός ήχος) Στην βορειοδυτική πλευρά της βρίσκονται οι παραλίες, Μπάλου, Φαλάσαρνα, Ελαφονησίου, όπου και σας καλούμε να τις προσεγγίσετε. Η οικονομία του

δήμου βασίζεται στη γεωργία, την κτηνοτροφία, την αλιεία και τον τουρισμό. Κυρίαρχο προϊόν είναι το ελαιόλαδο, το κρασί και τα αγροτικά προϊόντα. Έχει παρατηρηθεί αύξηση ενασχόλησης στον τριτογενή τομέα και στον κλάδο του τουρισμού τα τελευταία χρόνια. Οι φυσικές ομορφιές σε συνδυασμό με τα αξιοθέατα και το αρχαιολογικό ενδιαφέρον προσελκύουν επισκέπτες από όλη την Ελλάδα κάθε χρόνο και το εξωτερικό. Για να μπορέσει να εφαρμόσει το σχέδιο διαχείρισης ο δήμος μας και γενικότερα όλοι οι δήμοι, επιβάλλεται να χρηματοδοτηθούν ώστε να μπορέσουν να ωριμάσουν τις απαιτούμενες μελέτες και κατόπιν να δημοπρατήσουν και να υλοποιήσουν τους σταθμούς μεταφόρτωσης και τα επιπλέον ρεύματα ανακυκλώσιμων απορριμμάτων και σύμμεικτων, προσφέροντας καλύτερες υπηρεσίες στη συνολική διαχείριση και εξοικονόμηση των πόρων. Θερμές ευχαριστίες προς την ΔΕΔΙΣΑ που βρίσκεται κοντά μας, μας βοηθάει για να ολοκληρώσουμε τους στόχους εκτροπής. Τελειώνοντας νομίζω ότι το διήμερο αυτό συνέδριο πρέπει να αφιερωθεί σαν καλύτερο μνημόσυνο στην αείμνηστη Βιργινία Μανασάκη, που όλοι γνωρίζουμε την προσπάθεια που είχε κάνει σε αυτό τον τομέα. Σας ευχαριστώ και εύχομαι σε όλους καλό Πάσχα.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε πολύ. Καλώ στο βήμα τον κ. αντιπρόεδρο και διευθύνοντα συμβούλιο της εταιρίας SYCHEM (κακός ήχος) πρότυπος σταθμός βιοαερίου για την ολοκληρωμένη διαχείριση οργανικών αποβλήτων και απορριμμάτων με χρήση καινοτόμων τεχνολογιών στην βιομηχανική περιοχή του Ηρακλείου.

ΥΦΑΝΤΗΣ: Καταρχήν να δώσω και εγώ τα συγχαρητήριά μου για την οργάνωση του συνεδρίου, νομίζω ότι ήταν μια πάρα πολύ σημαντική πρωτοβουλία του ΕΣΔΑΚ, θεωρώ ότι τέτοιου είδους πρωτοβουλίες είναι εξαιρετικά σημαντικές για να μπορέσουμε πραγματικά να προχωρήσουμε στο μοντέλο της κυκλικής οικονομίας. Εγώ θα ήθελα, επειδή είναι προχωρημένη η ώρα, να σας παρουσιάσω πολύ σύντομα την προσπάθεια την οποία έχουμε κάνει εδώ στην Κρήτη για την κατασκευή του πρώτου υποσταθμού βιοαερίου, το οποίο θεωρώ ότι είναι και η απάντηση σε πολλά από αυτά που είπαν εδώ οι δήμοι, νομίζω ότι η πρόταση που θα ακούσετε στο τέλος είναι επαναστατική, γιατί πολύ απλά από αύριο το πρωί εδώ στην Κρήτη, ακριβώς επειδή υπάρχει αυτός ο μοναδικός σταθμός σε όλη την Ελλάδα, μπορείτε από να το αύριο το πρωί να μαζέψετε τα οργανικά των ξενοδοχείων και να τα φέρετε, η Κρήτη μπορεί αύριο το πρωί να πετύχει τον στόχο των βιοαποβλήτων. Αύριο το πρωί, είναι πολιτική απόφαση και νομίζω αυτό θα είναι το ενδιαφέρον καθώς δείτε στην συνέχεια το πώς ακριβώς έχει διαμορφωθεί. Θα κάνω μια γρήγορη αναδρομή στην εταιρία μας, με τι ασχολούμαστε και στη συνέχεια θα επικεντρωθούμε στο κομμάτι του βιοαερίου και θα σας εξηγήσω πώς λειτουργεί αυτός ο πρότυπος σταθμός. Η εταιρία μας έχει πέντε βασικά πεδία, είναι ο μεγαλύτερος κατασκευαστής μονάδων αφαλάτωσης, κατασκευάζουμε εδώ στην Κρήτη μονάδες αντιστροφής όσμωσης και εξαγάγουμε πάνω από το 80% σε όλο τον κόσμο. Είμαστε επίσης ο μεγαλύτερος παραγωγός νερού, παράγουμε αφαλατωμένο νερό, τόσο σε ιδιωτικές εταιρείες, όσο και σε δήμους. Ασχολούμαστε πάρα πολύ με την 04:45:49 γεωθερμία, έχουμε κάνει στην Κρήτη πάνω από 30 μεγάλα ξενοδοχεία διαθέτουν συστήματα γεωθερμίας, ψύξη, θέρμανση, με θαλασσινό νερό. Είμαστε ιδιαίτερα περήφανοι για το κομμάτι του βιοαερίου

που είναι ένας νέος τομέας, όπου στην πραγματικότητα πέραν των υπολοίπων σχετίζεται άμεσα με το θέμα του νερού, γιατί το μεγάλο πρόβλημα του σταθμού βιοαερίου είναι το υγρό απόβλητο, όπως είναι και στους ΧΥΤΑ τα στραγγίδια, αυτό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί. Και επίσης ασχολούμαστε με την ... προστασία. Στην Αθήνα είναι τα γραφεία μας αλλά η βιομηχανική μας καρδιά είναι εδώ στην Κρήτη όπου διαθέτουμε 20 στρέμματα στη βιομηχανική περιοχή Ηρακλείου, εκεί είναι οι εργοστασιακές μας εγκαταστάσεις τόσο για την κατασκευή των αφαλάτωσεων, όσο και για το κομμάτι του βιοαερίου. Έχουμε επίσης γραφεία στην Κύπρο και η δραστηριότητά μας για το κομμάτι της ... προστασίας είναι στην Κίνα. Επενδύουμε στην Ελλάδα, πάνω από 10 εκατ. € επενδύσεις μέσα στην κρίση, η αύξηση του προσωπικού μας, τριπλασιασμός από το 2012 μέσω των εξαγωγών μας, 140 άτομα προσωπικό, περίπου 70% μηχανικοί. Εδώ βλέπετε το κτίριο μας στην βιομηχανική περιοχή Ηρακλείου με το βασικό εξαγωγίμο προϊόν που είναι οι μονάδες αφαλάτωσης, τα κτίρια μας, αποθήκες, εδώ βλέπετε είναι η επέκταση του εργοστασίου μας μαζί με τον σταθμό βιοαερίου που θα δούμε αναλυτικά στη συνέχεια. Εδώ θα γίνει η επέκταση του εργοστασίου μας, προχωράω γρήγορα για να μην σας κουράσω, έργα του εξωτερικού διάσημα, στο Κουβέιτ, η όπερα του Κουβέιτ. Βλέπετε μεγάλα έργα αφαλάτωσης της τάξης των 10.000 κυβικών εξαγωγή μονάδες προκατασκευασμένες που φτιάχτηκαν εδώ στην Κρήτη και έχουν πάει στο Αμάν, έχουν πάει στην Ρωσία, για να καταλάβετε μεγέθη και για να καταλάβετε ότι η Κρήτη ψάχνει νερό για φέτος που έχει τον Αποσελέμη. Βλέπετε ότι εμείς έχουμε εξάγει από την Κρήτη πέντε φορές τον Αποσελέμη, σε κατασκευή μονάδων αφαλάτωσης που πάει σε όλο τον κόσμο. Βλέπετε εδώ άλλες εγκαταστάσεις, στο Αμάν, στην Γκάνα, ειδικές αφαλατώσεις για την παραγωγή νερού για σταθμούς παραγωγής ρεύματος, στο Κάσμπρακ στην Καλιφόρνια, στην Motor Oil στα διυλιστήρια, όπου βρίσκεται η μεγαλύτερη μονάδα που υπάρχει αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα με 12.000 κυβικά την ημέρα. Πολύ υπερήφανοι, το έργο του Αλμυρού, το πρώτο έργο που έδειξε και εδώ στην Κρήτη την δυναμική, μαζί με το πάρκο στο οποίο έχουμε γίνει ήδη χορηγοί, το εκπαιδευτικό πάρκο του Αλμυρού. Επίσης κατασκευάζουμε εξοπλισμούς για τα στραγγίδια για την ΧΥΤΑ. Εδώ βλέπετε διάφορες εγκαταστάσεις μας και προχωράω γρήγορα στο κομμάτι της ενεργείας, μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, αυτή η συγκεκριμένη θερμαίνεται, ψύχεται από νερό που παίρνει μπροστά από τον βραχίονα, έχει πηγή με θερμό νερό όπου θερμαίνεται, έχει αφαλάτωση, τα κάνει όλα και το νερό επιστρέφει πίσω, καμία εξωτερική μονάδα, όλα βρίσκονται στο κέντρο του ξενοδοχείου, το οποίο βρίσκεται εκπληκτικά πάνω σε έναν λόφο, ένα πράσινο ξενοδοχείο. Εδώ βλέπετε το μηχανοστάσιο του το οποίο επίσης έχουμε σχεδιάσει και κατασκευάσει. Αυτό είμαστε επίσης περήφανοι, ένα κτίριο το πρώτο στην ανατολική Ευρώπη αποκεντρωμένης γεωθερμίας. Σημαίνει ότι υπάρχουν γεωτρήσεις δεξιά και αριστερά του πολυώροφου κτιρίου που είναι 15 ορόφων, ο καθένας έχει ένα μικρό μηχάνημα σαν ψυγείο και από εκεί γίνεται ψύξη, θέρμανση, δεν υπάρχουν εξωτερικές μονάδες και 40% εξοικονόμηση ενέργειας και ξαναλέω ο καθένας σαν να έχει το κλιματιστικό του, απλά αυτό το κλιματιστικό δεν βρίσκεται απέξω, βρίσκεται όπως το ψυγείο μέσα σε μια ντουλάπα, εδώ βλέπετε πώς λειτουργεί το συγκεκριμένο. Και ερχόμαστε στο σημαντικό που είναι ο σταθμός βιοαερίου. Όλοι γνωρίζουμε πως μπορεί να παραχθεί το βιοαέριο, η πρωτοτυπία του σταθμού του συγκεκριμένου είναι ότι

είναι παμφάγος και είναι ειδικά προσαρμοσμένος για περιοχές όπως είναι η Κρήτη. Τι σημαίνει περιοχές όπως είναι η Κρήτη; Δεν υπάρχουν μεγάλες βιομηχανίες, δεν υπάρχει ένα ρεύμα αποβλήτων το οποίο να μπορεί να κάνει βιώσιμο έναν σταθμό και καθώς θα μιλήσουμε για την δυναμικότητα του θα καταλάβετε ότι αυτή τη στιγμή ο σταθμός που έχουμε κατασκευάσει στην Κρήτη έχει τη δυνατότητα να πάρει όλα τα οργανικά ολόκληρης της Κρήτης και εννοώ όλα τα ξενοδοχεία της Κρήτης και όλα τα αγροτοκτηνοτροφικά απόβλητα τα οποία είναι διαθέσιμα στην Κρήτη. Ακούγεται εντυπωσιακό, αλλά αυτή είναι η πραγματικότητα. Και είναι πραγματικότητα γιατί ακούσατε εδώ για απόβλητα, είναι εντυπωσιακό, ήταν εδώ από το Ρέθυμνο πριν που είπαν ότι εμείς έχουμε 3.500 τόνους βιοαπόβλητο, εντάξει, 70.000 τόνους μπορούμε να διαχειριστούμε γιατί κάνουμε επέκταση. 70.000 τόνους, ολόκληρο το Ηράκλειο, ολόκληρη η Κρήτη μπορεί να έρθει αυτή τη στιγμή με όλα της τα βιοαπόβλητα στον σταθμό. Με μια λεπτομέρεια, συλλογή στην πηγή. Ο σταθμός ο συγκεκριμένος δεν είναι φτιαγμένος για να πάρει καφέ κάδο και αυτή είναι μια λεπτομέρεια, άρα δεν μπορεί να πάρει το απόβλητο του καφέ κάδου, μπορεί όμως να πάρει όλα τα ξενοδοχεία που είναι πάνω από το 50% και όπου μπορεί να μαζευτεί από εστιατόρια κ.τ.λ., όπου μπορεί να γίνει συλλογή στην πηγή. Όμως κυρίες και κύριοι η λύση είναι μπροστά σας και σε αυτό το συνέδριο θα ήθελα να μιλήσουμε, γιατί ακούστηκαν τα πάντα, κομποστοποίηση, ιστορίες. Η λύση είναι μπροστά σας, τα βιοαπόβλητα στην Κρήτη είναι λυμένα. Πρέπει να γίνουν και οι υπόλοιπες επενδύσεις για το κομμάτι του καφέ κάδου. Αν αύριο το πρωί αποφασίσετε εσείς ως δήμαρχοι να πάρετε αποφάσεις θα είσατε η πρώτη περιφέρεια σε όλη την Ελλάδα και ίσως η μοναδική που θα πιάσει τον στόχο στα βιοαπόβλητα. Δεν έχετε παρά να βάλετε τα απορριμματοφόρα σας αντί να πηγαίνουν στην χωματερή να έρχονται στον αδειοδοτημένο σταθμό, είναι τόσο απλό, δεν υπάρχει τίποτα άλλο. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Χαμηλότερο από την χωματερή, το δηλώνω εδώ μπροστά σας. Αποφασίστε το. Δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο και τίποτα πιο περίεργο να συζητήσουμε. Πάμε λίγο παρακάτω. Τι κάνει αυτός ο σταθμός; Γιατί είναι σημαντικό. Βλέπετε το οικόπεδο και πώς κατασκευάστηκε, πήραμε ένα κατεστραμμένο οικόπεδο, το καμένο κτίριο της ποτοποιείας Κονιόρδου, από τις πρώτες βιομηχανίες του νησιού το 1970 τόσο, η πρώτη βαριά βιομηχανία, γύρω από αυτήν χτίστηκε η βιομηχανική είναι προ κατασκευής της βιομηχανικής, είχε καεί, είχε καταστραφεί, και πάνω σε αυτό κατασκευάσαμε τον σταθμό. Ο σταθμός είναι πρωτοποριακός γιατί είναι εντελώς κλειστός και τέτοιου τύπου δεν υπάρχει πουθενά αλλού στην Ελλάδα, είναι ένας από τους ελάχιστους σε πανευρωπαϊκό επίπεδο είμαστε πολύ υπερήφανοι να λέμε ότι αυτό που έχουμε κατασκευάσει δεν είναι απλώς προχωρημένο για την Ελλάδα, είναι ιδιαίτερα προχωρημένο για την Ευρώπη. Αυτή τη στιγμή έρχονται επισκέπτες από την Ευρώπη για να δουν αυτό το σταθμό. Και ποια είναι η ιδιομορφία του; Αυτό που βλέπετε. Ένας σταθμός μέσα στον αστικό ιστό, με δίπλα του παραγωγή τυροκομείου, απέναντι του αποθήκες σουπερμάρκετ και να μπορεί να διαχειρίζεται ό,τι πιο οσμηρό υπάρχει. Σφάγια, κοπριές, ληγμένα τρόφιμα. Όλα αυτά γίνονται μέσα σε αυτό το χώρο χωρίς να ενοχλούν τους γύρω και σε αυτό το χώρο των 7 στρεμμάτων συν άλλο μισό που θα πάρει τώρα ο αντιδραστήρας μπορούμε να διαχειριστούμε 75.000 τόνους οργανικών αποβλήτων, αυτή είναι η πραγματικότητα, για να μιλήσουμε για σχεδιασμούς. Βλέπετε τώρα τη συνέχεια του σταθμού, εδώ είναι ο χώρος ηλεκτροπαραγωγής. Τι παίρνουμε;

Παίρνουμε από χοιροστάσια και από πτηνοτροφεία. Αυτή τη στιγμή οι δύο μεγάλες και μοναδικές στο μέγεθός τους, η Creta Farm στο Ρέθυμνο, 70 χιλιόμετρα μακριά, θα πρέπει να αρχίσουμε να βλέπουμε τις αποστάσεις, έτσι; Συν το πτηνοτροφείο του Συντυχάκη το οποίο επεκτείνεται, φέρνουν αυτή τη στιγμή τα απόβλητά τους. Νούμερο; 20 τόνους περίπου την ημέρα η Creta Farm, 7 τόνους περίπου την ημέρα κουτσουλιά ο Συντυχάκης. Και αυτά είναι το 70% όλων των κτηνοτροφικών αποβλήτων που διαθέτει η Κρήτης, γιατί η Κρήτη δεν έχει κτηνοτροφία, έτσι; Παίρνουμε μικρές ποσότητες από διφασικό, έχουμε ξεκινήσει με κάποιες πιλοτικές, να παίρνουμε κασίγαρο και ουσιαστικά όχι κασίγαρο, θα έλεγα το διφασικό ελαιουργείου, το οποίο μπορεί να αναβαθμίσει και το προϊόν της Κρήτης, γιατί όλοι ξέρουν ότι το διφασικό λάδι έχει πολύ καλύτερη ποιότητα από το τριφασικό. Παίρνουμε τυρόγαλα, παράπονο εδώ μεγάλο, μια ολόκληρη χρονιά, για να ξέρετε τι γίνεται, ένα τυροκομείο έφερε το τυρόγαλα του, το gate fee είναι 0, δεν υπάρχει gate fee για το τυρόγαλα, ένα τυροκομείο έφερε. Τώρα αρχίζουν τα υπόλοιπα που η περιφέρεια αποφάσισε να κάνει ελέγχους και να βάλει και κανένα πρόστιμο, γιατί διαφορετικά και το τόσο δα αν ζητάς, που λες την μεταφορά πλήρωσε, δεν διατίθενται αφού στο ρυάκι μπαίνει πιο εύκολα δεν είναι κανείς 04:55:11 έτσι; Όλα τα σφάγια της Κρήτης αυτή τη στιγμή έρχονται στο σταθμό, είναι απελπιστικά λίγα. Δηλαδή δεν υπάρχει οργανωμένη κτηνοτροφία στην Κρήτη. Όλα τα μικρά σφαγεία της Κρήτης, ακόμη και το μεγαλείο, ένα μεγάλο υπάρχει κοντά στο Ρέθυμνο ιδιωτικό και υπάρχουν και όλα τα δημοτικά, δεν είναι ούτε το ένα πέμπτο ενός σφαγείου της Θεσσαλονίκης για παράδειγμα. Σημαντικό, ήδη αυτή τη στιγμή όλα τα ληγμένα τρόφιμα από τα σουπερμάρκετ έρχονται στις εγκαταστάσεις μας. Όπως επίσης έχουμε ήδη ξεκινήσει από κάποια εστιατόρια και κάποια ξενοδοχεία, είναι πολύ μικρές όμως οι ποσότητες και επίσης παίρνουμε πολύ σημαντικό ήδη από τώρα και ευτυχώς γιατί λειτουργεί 04:56:05 παίρνουμε λιποσυλλέκτες. Πάρα πολλά ξενοδοχεία κάνουν συμβάσεις πλέον και φέρνουν τους λιποσυλλέκτες ανακουφίζοντας ταυτόχρονα τις ΔΕΥΑ που έχουν τεράστιο πρόβλημα να παραλαμβάνουν τα λίπη τους στους βιολογικούς. Πώς δουλεύει ο αντιδραστήρας; Εδώ βλέπετε εσωτερικά ο χώρος, η παραλαβή, προχωράω γρήγορα, είναι ο αντιδραστήρας, είναι εδώ που κάνουμε ανάκτηση από τα καυσαέρια, παράγουμε ατμό από τα καυσαέρια, συζητάμε όχι απλά για παραγωγή ρεύματος, μιλάμε για 100% συμπαραγωγή, εμείς καίμε το αέριο, παράγουμε ρεύμα το οποίο πουλάμε και αξιοποιούμε τη θερμότητα για να μπορέσουμε να θερμάνουμε τον αντιδραστήρα, τον ατμό για να μπορέσουμε να κάνουμε την απαιτούμενη παστερίωση, η οποία μας ζητείται τόσο στα σφάγια, όσο και στα τρόφιμα δυστυχώς, που σημαίνει ότι όταν εγώ σας λέω ότι μπορεί να γίνει με gate fee λιγότερο της χωματερής είναι γιατί ο σχεδιασμός αξιοποιεί ενεργειακά το βιοαέριο, άρα η ενέργεια που χρειαζόμαστε για να παστεριώσουμε τα απόβλητα έρχεται από την ίδια τη μηχανή, άρα δεν πληρώνουμε ξανά ενέργεια, ο ορισμός της κυκλικής οικονομίας. Η μηχανή εδώ πέρα, εδώ είναι το σύστημα στραγγιδίων. Τι παράγουμε λοιπόν; Ρεύμα, θερμότητα, την οποία υπ' όψιν την περίσσεια μας σχεδιάζουμε να την δώσουμε σε διπλανές βιομηχανίες, ορισμός πάλι κυκλικής οικονομίας, να γίνουν πιο ανταγωνιστικές οι βιομηχανίες που είναι δίπλα μας, στον διπλανό μας που είναι τυροκομείο έχουμε ήδη συνδεθεί, που σημαίνει ότι θα βελτιώσουμε την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της βιομηχανικής όππου είναι και η καρδιά αυτή τη στιγμή της βιομηχανικής δύναμης της Κρήτης.

Παράγουμε το στέρεο αυτό το οποίο είναι εδαφοβελτιωτικό, το συγκεκριμένο είμαστε ήδη στη διαδικασία να το ξηράνουμε και να το κάνουμε οργανικό λίπασμα και να το πουλήσουμε, τόσο εντός Κρήτης, όσο και εκτός Κρήτης ως εξαγωγίμο προϊόν. Προφανώς συζητάμε για ξήρανση, πιστοποίηση και πώληση ως οργανικό. Αυτή τη στιγμή τα δίνουμε χειμαδιό ως εδαφοβελτιωτικό, ενώ στην πραγματικότητα δεν είναι εδαφοβελτιωτικό, όταν έχει 2,5% άζωτο μέσα, μόνο εδαφοβελτιωτικό δεν είναι, είναι κανονικό λίπασμα. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Αυτή τη στιγμή το χαρίζουμε, έρχονται και το παίρνουν και το πηγαίνουν στα χωράφια. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Ελάτε, όσο υπάρχει δωρεάν πάрте. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Και εγώ το λέω σοβαρά. Και το άλλο κομμάτι το οποίο έχουμε είναι νερό, αυτό που βλέπετε που βγαίνει από τον αντιδραστήρα, κάτι που είναι σημαντικό γιατί εδώ έχει γίνει μια μεγάλη παρεξήγηση, το βιοαέριο και η ενεργειακή αξιοποίηση δεν είναι τελική λύση, είναι ενδιάμεση λύση, είναι πολύ σημαντικό να το θυμόμαστε αυτό. Όταν παράγεις το βιοαέριο δεν τελείωσες, άρχισες, γιατί το βιοαέριο απλά ζύμωσε τον πολτό αυτόν και μετά έχεις ένα στραγγίδιο, έχεις 30.000 COD, έχεις ένα υγρό πράγμα το οποίο πρέπει να διαχειριστείς. Αν λοιπόν δεν έχεις δίπλα σου τουλάχιστον 15.000 στρέμματα να το απλώσεις, καλλιεργήσιμης γης, γιατί αυτή είναι μια μεθοδολογία, πιστοποιημένα, με βυτία, με πολύ μικρές ποσότητες, γιατί περιέχει κι αυτό 5000 με 6000 ppm άζωτο, εκτός του COD και του BOD, έτσι; Αυτό όμως το υγρό εμείς το επεξεργαζόμαστε, το καθαρίζουμε με τον βιολογικό καθαρισμό, που είναι μιας ειδικής τεχνολογίας και το μετατρέπουμε σε κάτω από 1000 COD και κάτω από 100 αρχικά, που σημαίνει πάει στον βιολογικό της βιομηχανικής περιοχής ως κανονικό λύμα, αλλά αν θέλουμε έχουμε την τεχνολογία να το κάνουμε νερό. Αν δεν υπήρχε δηλαδή θα το κάναμε κανονικότατα νερό, απλά αυτή τη στιγμή δεν μας συμφέρει να το κάνουμε νερό. Όμως το άλλο που έχουμε ένα ερευνητικό πρόγραμμα πολύ σημαντικό είναι ότι θα το μετατρέψουμε και αυτό μετά από ειδικές διαδικασίες αφαίρεσης σε υγρό λίπασμα για τα θερμοκήπια και θα γίνει και αυτό προϊόν. Θα μπορούσαμε λοιπόν να παίρνουμε αυτά τα ληγμένα και να κάνουμε το απόλυτο, να κάνουμε οργανικό λίπασμα στέρεο, οργανικό λίπασμα υγρό για υδροπονία, ενέργεια, θερμότητα, έχουμε κάνει την πλήρη ανακύκλωση των προϊόντων μας. Τώρα, προχωράω πολύ γρήγορα.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κ. Υφαντή έχετε δύο λεπτά.

ΥΦΑΝΤΗΣ: Ναι, προχωράω πολύ γρήγορα. Οι τρεις μεγάλες καινοτομίες, αυτό που διαφοροποιεί τον σταθμό σε σχέση με οποιονδήποτε υπάρχει στην Ελλάδα αλλά και που τον καθιστούν έναν από τους κορυφαίους στην Ευρώπη, κλειστό κτίριο διαλογής, αυτόματη διαλογή. Δεν υπάρχουν χέρια, όλα γίνονται αυτόματα, θα δείτε και το βίντεο, σε κλειστό χώρο με απόσμηση. Δεύτερον, βιόφιλτρα ή απόσμηση, το κτίριο είναι σε διαρκή υποπίεση, κοστίζει αυτό το πράγμα, θέλει σχεδιασμό, δεν μυρίζει. 20.000 κυβικά την ώρα, παίρνουμε τον αέρα μέσα από το κτίριο, το περνάμε από τα βιόφιλτρα, οι δεξαμενές μας είναι κάτω από το κτίριο και αποσμούνται και αυτές στα βιόφιλτρα, άρα δεν υπάρχει πουθενά καμία οσμή να ξεφύγει, γιατί όλα περνάνε μέσα από τα βιόφιλτρα. Το τρίτο, το σημαντικότερο, η καινοτομία με την οποία έχουμε ήδη ενταχθεί σε ένα ερευνώ, καινοτομώ, για να κάνουμε και αυτό το προϊόν μας εξαγωγίμο όπως οι αφαλατώσεις, γιατί πάρα πολλοί

σταθμοί βιοαερίου και στην Ευρώπη πλέον αντιμετωπίζουν πάρα πολύ έντονα αυτό το πρόβλημα, είναι ο βιολογικός καθαρισμός. Αυτός ο πρωτοποριακός βιολογικός καθαρισμός οποίος έχει τη δυνατότητα να επεξεργαστεί αυτό το πάρα πολύ ισχυρό λύμα και προσοχή τώρα για να μην μιλάμε πάλι για ανέκδοτα, με οικονομικό τρόπο, γιατί όλα γίνονται, αλλά αυτό εδώ ήθελε έναν βιολογικό καθαρισμό που η ενέργεια που ήθελε για να το κάνει συμβατικά έπαιρνε την ενέργεια ολόκληρου του σταθμού, για να το κάνεις με έναν κανονικό βιολογικό. Προχωράω να σας δείξω αυτό το οποίο είναι σημαντικό και κλείνω. Ένα λεπτό γιατί εδώ θα δείτε ακριβώς πως δουλεύει και νομίζω ότι μία φωτογραφία χίλιες λέξεις, είναι ακριβώς πως παραλαμβάνονται και πως ακριβώς γίνονται. Είναι σημαντικό ότι η επένδυση χρηματοδοτήθηκε μέσω ενός προγράμματος ΤΖΕΣΙΚΑ, προφανώς με την θετική εισήγηση του δήμου Ηρακλείου, όπου πήραμε ένα χαμηλότοκο δάνειο, άρα δεν υπάρχει επιδότηση του σταθμού, υπάρχει δανειοδότηση του σταθμού μέσω του χρηματοδοτικού εργαλείου ΤΖΕΣΙΚΑ. Ήταν πάρα πολύ σημαντικό γιατί ο σταθμός φτιάχτηκε μέσα στην κρίση και μάλιστα ο σταθμός έμπαινε σε δοκιμαστική λειτουργία εν μέσω capital control. Ο σταθμός τελείωσε και μπήκε σε δοκιμαστική λειτουργία τον Σεπτέμβριο του 2015, δηλαδή την ώρα που γινόταν όλα ήμασταν capital control, ήταν προφανές ότι αν δεν υπήρχε αυτό το χρηματοδοτικό εργαλείο και επειδή τότε οι τράπεζες ήταν (κακός ήχος) δεν θα μπορούσε να είχε υλοποιηθεί η συγκεκριμένη επένδυση, αυτό είναι πολύ σημαντικό ότι υπήρξε αυτή η στήριξη. Επίσης να πούμε και κάτι σημαντικό, ότι ο σταθμός αυτός έλαβε την χρηματοδότηση αλλά επιδοτείται από το κράτος. Να ήμαστε λίγο εξηγημένοι, εγώ είμαι άνθρωπος που πρέπει να τα λέμε ωμά τα πράγματα, ο λόγος που μπορεί να τα κάνει όλα αυτά είναι γιατί αυτή την στιγμή πουλάει το ρεύμα με 225 € την μεγαβατώρα. Δεν θα ήταν εφικτό (κακός ήχος) feed in tariff, άρα αν δεν είχε feed in tariff είναι προφανές ότι δεν θα μπορούσε να κάνει όλα αυτά. Βεβαίως εδώ βάζουμε μια τελεία, η δική μας φιλοδοξία είναι ότι αξιοποιώντας όλα τα προϊόντα μας (κακός ήχος) δεν χρειάζεται feed in tariff, άρα στο μέλλον αυτοί οι σταθμοί θα είναι βιώσιμοι από μόνοι τους και αυτός είναι ο ορισμός της κυκλικής οικονομίας. Δεν θα χρειάζεται με κάποιον τρόπο το κράτος να τον χρηματοδοτεί, γιατί εδώ εμμέσως τον χρηματοδοτεί. Βεβαίως το όφελος που έχει το κράτος σε σχέση με την αστεία χρηματοδότηση, γιατί όταν μιλάμε 500 κιλοβάτ και τώρα θα είναι ένα μεγαβάτ σιγά τα λάχανα, δηλαδή δεν είναι κάτι σε σχέση με το περιβαλλοντικό αποτύπωμα που δίνει αλλά είναι πραγματικότητα ότι υπάρχει feed in tariff, η οποία έχει καταστήσει το συγκεκριμένο πρότζεκτ βιώσιμο. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Βλέπετε, εδώ μπαίνει το φορτηγό με τα σφάγια, ξεφορτώνονται, είναι μέσα στα ειδικά 05:02:56, αυτός είναι ένας σπαστήρας, ανατρέπονται λοιπόν μέσα στον σπαστήρα όπου πολτοποιούνται και καταλήγουν σε μια υπόγεια δεξαμενή τσιμεντένια. Από αυτή την δεξαμενή πλέον, βλέπετε δεν υπάρχουν χέρια, πολτοποιούνται και πηγαίνουν στους παστεριωτές και από εκεί πάει κατευθείαν μέσα στον αντιδραστήρα. Εδώ τώρα αυτό που βλέπετε είναι όπως ορίζει η κτηνιατρική πλήρης απολύμανση του φορτηγού, των κάδων, επανατοποθέτηση, ώστε να πάμε να παραλάβουμε σφάγια. Είναι αδειοδοτημένα φορτηγά για κατηγορία ΖΥΠ. Βγαίνει όπως βλέπετε, περνάει μέσα από την λεκάνη απολύμανσης με χλώριο για τις ρόδες και φεύγει. Ξαναλέω, δίπλα μας λειτουργεί τυροκομείο, απέναντί μας είναι η αποθήκη του μεγαλύτερου σουπερμάρκετ τροφίμων. Ληγμένα τρόφιμα, σοκολάτες, κρουασάν, αυτόματη αποσυσκευασία, δεν υπάρχουν

χέρια, έτσι; Να το υγρό το οποίο βγαίνει, δηλαδή από εκεί που είδατε μπαίνουν, δεν υπάρχουν χέρια, όλα γίνονται αυτόματα, βγαίνουν, καθαρίζονται, τέλος. Αυτή είναι η διαδικασία και αυτό αν θέλετε είναι γιατί λέμε ότι αυτός ο σταθμός είναι πρωτοποριακός, είναι από τους ελάχιστους σταθμούς, μπορεί να συγκριθεί μόνο με σταθμούς που έχουν αυτή την στιγμή στην Δανία ή στην Σουηδία με την τελευταία λέξη της τεχνολογίας. Τελευταίο και ολοκληρώνω, είναι ότι το μέλλον σε αυτό δεν είναι μόνο αυτό που βλέπετε, η ηλεκτροπαραγωγή, το μέλλον στην Ευρώπη είναι το Green Gas, είναι δηλαδή ότι παίρνεις το βιοαέριο, το αναβαθμίζεις σε φυσικό αέριο, που είναι πανεύκολο πλέον, τα τελευταία πέντε χρόνια υπάρχουν μεμβράνες που περνάς το βιοαέριο και που το ξεχωρίζεις σε διοξείδιο του άνθρακα και μεθάνιο, κυριολεκτικά όπως το λέω και τόσο απλά, που σημαίνει ότι το upgrade του βιοαερίου προς LPG είναι απλούστατο. Υπάρχει ήδη στην αγορά, μιλάμε όμως για εξελίξεις που υπάρχουν τα τελευταία πέντε χρόνια πανευρωπαϊκά, μην πω παγκόσμια, όπου υπάρχει κοντέινερ, το οποίο το βάζεις εδώ απ έξω, παίρνεις το βιοαέριο και φορτώνεις το αμάξι από την άλλη πλευρά κυριολεκτικά. Άρα φτιάχνεις αέριο που μπαίνει στο αμάξι και αυτό που θα είναι συγκλονιστικό για την κυκλική οικονομία είναι ότι αυτός ο σταθμός, όλα τα φορτηγά του τα οποία του φέρνουν την πρώτη ύλη διακινούνται από αέριο.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κ. Υφαντή σας παρακαλώ.

ΥΦΑΝΤΗΣ: Ολοκλήρωσα. Που σημαίνει να γίνει όπως μια κυψέλη, πρέπει να μιμηθούμε την φύση, λέγονται bio bees, παίρνει ενέργεια από την κυψέλη, φέρνει το οργανικό, ξανά γυρνάει πίσω και αυτό είναι βιώσιμο. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Τώρα είναι 65% μεθάνιο, 35% διοξείδιο του άνθρακα. Είναι πολύ καλό αλλά δεν μπορεί να μπει σε αμάξι και δεν καίγεται σε καυστήρα φυσικού αερίου, θέλει ειδικούς καυστήρες βιοαερίου. Εδώ βλέπετε επίσης το βίντεο με το drone που δείχνει την εγκατάσταση. Θα χαρώ πολύ να σας ξεναγήσω και επίσης η πρόταση είναι ανοικτή, όποιος δήμος θέλει τα απορριμματοφόρα του αντί να τα πηγαίνουν στη χωματερή να έρθουν εδώ, η άδεια υπάρχει, μια συνεννόηση πρέπει να γίνει και αύριο το πρωί μπορεί να ξεκινήσει η συλλογή οργανικών αποβλήτων. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ευχαριστούμε τον κ. Υφαντή. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Να κάνουμε ερωτήσεις απλά θέλω να τηρηθεί το χρονοδιάγραμμα των τοποθετήσεων, υπάρχουν εισηγητές που είναι εδώ από το πρωί, περιμένουν πάρα πολλές ώρες για να μιλήσουν. Κ. Υφαντή μπορείτε να ανεβείτε στο βήμα και να δεχτείτε δύο ερωτήσεις από τον κόσμο. (ομιλίες εκτός μικροφώνου)

ΛΟΪΖΙΔΟΥ: Έχετε κάνει μεγάλη αναφορά στα βιοαπόβλητα (κακός ήχος) αναερόβια, που το θεωρώ πάρα πολύ αυτή την πρόταση, όμως σε ό,τι αφορά στην τιμή του βιοαερίου που βγαίνει από απόβλητα η ταρίφα είναι 10.

ΥΦΑΝΤΗΣ: Όχι, δεν είναι έτσι.

ΛΟΪΖΙΔΟΥ: Πρέπει να το ελέγξουμε αυτό γιατί λέει από απορρίμματα, που προφανώς δεν διευκρινίζει αν είναι από προδιαλεγμένα. Όταν λέει από

απορρίμματα, πρέπει να το προσέξουμε αυτό πάρα πολύ, να διορθωθεί στον νομό.

ΥΦΑΝΤΗΣ: Έχετε δίκιο, υπάρχει πρόβλημα σε αυτό.

ΛΟΪΖΙΔΟΥ: Γιατί εγώ πιστεύω σε αυτή την τεχνολογία και θα προσθέσω και κάτι ακόμη, όχι μόνο τα προδιαλεγμένα από το εστιατόριο και ο καφέ κάδος με μια συμπίεση των βιοαποβλήτων και παίρνοντας μόνο το ζουμί και αφήνοντας πίσω περίπου το 20% βγάζετε άριστο υλικό για να πάει στην αναερόβια.

ΥΦΑΝΤΗΣ: Να σας πω ποιο είναι το πρόβλημά μας, δεν έχουμε (κακός ήχος) διαλογή, που σημαίνει ότι αν στον καφέ κάδο ο άλλος πάει και μου πετάξει μέσα μια μπαταρία εγώ δεν μπορώ να το διαχειριστώ. Αυτό είναι το πρόβλημα του καφέ κάδου.

ΛΟΪΖΙΔΟΥ: Επειδή είμαι στα συμβούλια του βιοαερίου ξέρω ότι υπάρχει αυτό το θέμα, αλλά δεν φαίνεται μέσα στο αναερόβιο, είναι μηδενικό. Άρα είναι μια λύση αυτή για να λύσουμε το πρόβλημα των αποβλήτων με αναερόβια.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Ναι.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Ήθελα να ρωτήσω το εξής, για τα ελαιουργεία μόνο το διφασικό παίρνετε;

ΥΦΑΝΤΗΣ: Ναι, μπορούμε θεωρητικά να πάρουμε και τον κασιγάρο, το πρόβλημα με τον κασιγάρο είναι ότι έχει πάρα πολύ χαμηλή περιεκτικότητα σε λάδι, πάρα πολύ νερό, και στην πραγματικότητα είναι εντελώς ασύμφορο να το πάρουμε. (ομιλίες εκτός μικροφώνου) Αυτό είναι το λιγότερο. Άρα αυτή τη στιγμή και παγκοσμίως η λύση είναι τα ελαιουργεία να γίνουν διφασικά και εμείς να παραλάβουμε το διφασικό αφού έχετε απομακρύνει το κουκούτσι. Προσέξτε, στο διφασικό χωρίς το κουκούτσι που υπάρχει μέθοδος να βγει πάρα πολύ εύκολα. Οπότε ναι, θεωρώ ότι αυτό είναι και το μέλλον για τη σωστή διαχείριση του υπολείμματος των ελαιουργείων, ότι το διφασικό μπορεί να πάει σε αναερόβια χώνευση. Αυτή τη στιγμή ξαναλέω όμως ακόμα και στο διφασικό μπορούμε να πάμε περίπου στο 5% του αντιδραστήρα μας, άρα σήμερα δεν μπορούμε να πάρουμε πάνω από 5 τόνους την ημέρα, είναι πολύ λίγο. Άρα τι κάνουμε αυτή τη στιγμή; Μια έρευνα η οποία θα είναι ένα πρόγραμμα, ελπίζω να βγει, εδώ είναι η κύρια Χατζηγιάννη, θα υποβάλλουμε πρόταση ερευνητική για να κάνουμε έρευνα, να μαγειρέψουμε ως το πούμε το διφασικό, να το προετοιμάσουμε ώστε να μπορέσει να πάει στον βιοαντιδραστήρα και να διασπαστεί σε μεγάλα ποσοστά ώστε να έχουμε τη δυνατότητα να δώσουμε λύση. Και το παραγόμενο βιοαέριο να ξέρετε, ακριβώς επειδή η ηλεκτροπαραγωγή έχει προβλήματα με τις άδειες, να μετατραπεί σε CNG, δηλαδή να μπορέσουμε να μετατρέψουμε αυτό το αέριο, το οποίο θα μπορούσε να τροφοδοτήσει φορτηγά, logistics, απορριματοφόρα του δήμου, θα είναι φυσικό αέριο πράσινης προέλευσης.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Υπάρχει άλλο ερώτημα; Σας ευχαριστώ πολύ κ. Υφαντή. Θα καλέσω στο βήμα την κυρία Ξανθή-Μαρία Σουσιώνη, μηχανολόγο μηχανικό

της KAFSIS βιομηχανική ενεργειακή Α.Ε. για την παρουσίαση του περιβαλλοντικού προγράμματος ZEROWASTE.

ΣΟΥΣΩΝΗ: Καλησπέρα και από εμάς, συγχαρητήρια στον σύνδεσμο του ΕΣΔΑΚ και τα στελέχη για την διοργάνωση. Εμείς είμαστε εδώ να σας δώσουμε ένα παράδειγμα ορθής διαλογής και διαχείρισης των οργανικών αποβλήτων και του οργανικού κλάσματος γενικότερα, το οποίο αποτελεί παράδειγμα ότι όταν εφαρμόζονται οι κανόνες της ορθής διαλογής και ορθής διαχείρισης μπορούν να δοθούν λύσεις στο οργανικό κλάσμα και να δώσει σημαντικά παραδείγματα για την κυκλική οικονομία. Η εταιρεία KAFSIS ξεκίνησε το 2008 να δραστηριοποιείται στον τομέα διαχείρισης πάσης φύσεως αποβλήτων. Σήμερα θα παρουσιάσουμε το κομμάτι αυτό που αφορά τα οργανικά απόβλητα για να δείξουμε ότι μπορεί να πραγματοποιηθεί με οικονομία κλίμακος σωστή κυκλική διαχείριση. Σήμερα εξυπηρετούμε πάνω από 2500 σημεία συλλογής πανελλαδικά και επεξεργαζόμαστε τις ροές αυτές αποβλήτων με την βέλτιστη λύση, ώστε ανάλογα με τα φυσικοχημικά τους χαρακτηριστικά να οδηγηθούν σε ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση και όχι απλή απόρριψή τους στο έδαφος. Όλοι οι διαθέσιμοι πόροι της εταιρίας χρησιμοποιούνται ώστε όλες τις διαχειριζόμενες ποσότητες αποβλήτων να διατεθούν με σκοπό την παραγωγή ενέργειας, την παραγωγή δευτερογενών υλικών και την παραγωγή ζωοτροφών και λιπασμάτων δημιουργώντας μηδενικές πρόσθετες ροές αποβλήτων, οι οποίες θα καταλήξουν σε απόρριψη χωρίς περαιτέρω χρήση. Εδώ παρουσιάζονται οι βασικές εγκαταστάσεις της εταιρίας, που είναι είτε ιδιοκτήτες, είτε η εταιρεία συμμετέχει συμμετοχικά ώστε να εξασφαλίζει το δίκτυο των παραγωγών αποβλήτων τους οποίους εξυπηρετεί. Ως ZEROWASTE έχουμε ονομάσει τον σχεδιασμό του κύκλου ζωής των προϊόντων με σκοπό να αξιοποιηθούν και όχι απλά να απορριφθούν στο έδαφος. Εφαρμόστηκε το 2017 μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας που σχεδίασε η εταιρία την οποία έχουμε ονομάσει Gorilla up, όπου οι παραγωγοί έχουν δικό τους username και password, εφαρμόστηκε σε πάνω από 3000 τόνους οργανικών αποβλήτων, ωστόσο θα παρουσιαστεί το σύνολο των διαχειριζόμενων αποβλήτων που χρησιμοποίησε η εταιρία για το 2017. Στην ουσία από την εφαρμογή του ZEROWASTE εξασφαλίσουμε ότι όλα τα ζωικά υποπροϊόντα, τα οργανικά απόβλητα και κάθε είδους υλικά μεταφέρονται με τρόπο ώστε να μπορεί να είναι δυνατή η διαλογή τους και να πάμε όντως σε λύσεις αξιοποίησης και όχι σε απλή απόρριψη. Είναι πάρα πολύ δύσκολο να μεταφέρεις οργανικά υλικά λόγω της φύσης των αποβλήτων αυτών, η συλλογή και η μεταφορά γίνεται αποκλειστικά με φορτηγά ψυγεία μέσω παλετοκιβωτίων τα οποία πρέπει να απολυμαίνονται σύμφωνα με την κτηνιατρική. Δυστυχώς, αυτού του είδους απόβλητα είτε αφορά επίπεδο ιδιωτικού τομέα, όπως είμαστε εμείς, είτε αργότερα και ελπίζουμε να εφαρμοστεί σε επίπεδο δήμων, είναι ιδιαίτερα δύσκολα γιατί μειώνουν και το χρόνο ζωής στον ψυκτικών μηχανημάτων γιατί είναι πάρα πολύ δύσκολα στη διαχείρισή τους και στις συνθήκες που μεταφέρονται στην Ελλάδα λόγω κλίματος. Όλα αυτά τα υλικά οδηγήθηκαν σε παραγωγή ζωοτροφών, παραγωγή δευτερογενών υλικών, σε κομποστοποίηση και παραγωγή βιοαερίου. Στόχος ήταν να περιοριστούν οι επιπτώσεις στο περιβάλλον, να περιοριστεί το λειτουργικό κόστος παραγωγής με την αξιοποίηση των απορριπτόμενων υλικών και να συμβάλουν στους στόχους της Ελλάδας και της Ε.Ε. για τα επόμενα χρόνια. Πολλοί σημαντικοί παράγοντες του

προγράμματος ήταν η ιχνηλασιμότητα των υλικών αυτών, δηλαδή να μπορέσουν να καταγραφούν οι ποσότητες και τα συνοδευτικά έγγραφα από τα πρώτα στάδια διαχείρισής τους, ώστε να ξέρει ο παραγωγός που βρίσκονται τα απόβλητα του από το σημείο παραγωγής μέχρι το σημείο της επεξεργασίας και τελικής τους διάθεσης. Το 85% των συμμετεχόντων δήλωσε αδυναμία να παρακολουθήσει την πορεία των αποβλήτων του με δικά του μέσα, γι' αυτό το λόγο χρησιμοποιήθηκαν προγράμματα διαχείρισης στόλου, παρακολούθησης των οχημάτων και το αποτέλεσμα ήταν να μπορούν να δημιουργηθούν και reports που θα μπορούσαν αυτόματα να ενημερώνουν το μητρώο στερεών αποβλήτων που είχε ανοίξει το ΥΠΕΚΑ. Η επιτυχία του προγράμματος στηρίζεται κατά 70% στην ορθή διαλογή των οργανικών αποβλήτων και όταν λέμε ορθή διαλογή δεν εννοούμε μόνο διαλογή στην πηγή, εννοούμε και διαλογή στην προσωρινή αποθήκευση. Στην ουσία η εταιρία KAFSIS μπόρεσε να το κάνει αυτό με εξειδικευμένο προσωπικό και εξοπλισμό, ακριβώς επειδή διαθέτει μονάδες ενδιάμεσου χειρισμού και ενδιάμεσης προσωρινής αποθήκευσης από όπου δημιουργήθηκαν διακριτές ροές των συλλεγόμενων αποβλήτων από 2500 σημεία πανελλαδικά, ώστε να μπορούν να πάνε στην βέλτιστη τεχνικά λύση χωρίς να αυξάνεται το λειτουργικό κόστος και να μετακυλιέται αυτό στον παραγωγό. Μόλις το 2% των διαχειριζόμενων οργανικών αποβλήτων οδηγήθηκε προς απόρριψη χωρίς περαιτέρω χρήση. Μέσω του προγράμματος εκτός ότι πραγματοποιείται η αξιοποίηση όπως προανέφερα και η ελαχιστοποίηση της απόρριψής τους, είναι πολύ σημαντικό ότι δημιουργείται προφίλ του εκάστοτε παραγωγού αποβλήτων με στατιστικά δεδομένα των πραγματικών διαχειριζόμενων ποσοτήτων. Δηλαδή μπορεί να έχει μια ξεκάθαρη εικόνα, τα παραγόμενα απόβλητα του τα οποία δεν φοβάται πια να δηλώσει πόσα πραγματικά είναι, πόσα από αυτά μπόρεσαν να πάνε για ουσιαστική επαναχρησιμοποίηση αξιοποίηση και πόσα από αυτά δεν μπορούσαν να γίνουν τίποτα άλλο και έπρεπε απλά να απορριφθούν. Για να γίνει αυτό δημιουργήθηκε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα όπως σας είπα που ο κάθε πελάτης είχε δικό του username και password, αποδείχθηκε ότι είναι πολύ καλή εφαρμογή για εταιρείες όπως σουπερμάρκετ, οι οποίοι σε ένα Α.Φ.Μ. έχουν πάνω από 500 σημεία συλλογής πανελλαδικά, κάτι που καθιστά αδύνατο το να μπορούν να παρακολουθήσουν σε κάθε κατάσταση σουπερμάρκετ που πραγματικά πηγαίνουν οι ποσότητες των οργανικών. Γαλακτοβιομηχανίες, βιομηχανίες αποθήκευσης τροφίμων, παραγωγής τροφίμων, ιχθυοκαλλιέργειες, κέτερινγκ κ.λπ.. Ειδικά οι ιχθυοκαλλιέργειες αντιμετώπιζαν πολύ μεγάλο πρόβλημα γιατί το είδος των αποβλήτων τους φάνταζε πριν λίγα χρόνια σχεδόν αδύνατον να μαζευτεί, όμως με κατάλληλα μέσα μπορέσαμε και σώσαμε αρκετές ποσότητες που προέκυψαν από εκεί, ακόμα και αν χρειάστηκε να υπάρχει καθημερινά δύτης και να τροφοδοτεί το φορητό με αυτά. Εδώ φαίνεται το πού πήγαν οι ποσότητες του 2017 στο σύνολο της εταιρίας, παρά του ότι μόνο 3.000 τόνοι από αυτές ήταν συνδεδεμένοι με την ηλεκτρονική πλατφόρμα, βλέπουμε ότι είναι εφικτό να οδηγηθούν σε λύσεις όπως είναι η αναερόβια χώνευση, το βιοαέριο, το κόμποστ, το λίπασμα, οι ζωοτροφές, θεωρούμε ότι το 2% πήγε σε απόρριψη, που σημαίνει υγειονομική ταφή και η αποτέφρωση, όχι γιατί η αποτέφρωση θα μπορούσε να αποτελέσει μια λύση επεξεργασίας, αλλά επειδή στην Ελλάδα δεν υπάρχει ανάκτηση θερμότητας ή παραγωγής ενέργειας από την αποτέφρωση θεωρούμε ότι πηγαίνει προς την τελική απόρριψη χωρίς

περαιτέρω χρήση. Τα ποσοστά μιλάνε από μόνα τους και παρόλο το γεγονός ότι ήταν δύσκολο είναι εφικτό να διαχωρίσεις ποσότητες οι οποίες μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν άμεσα σε ζωοτροφές, να διαχωρίσεις το κλάσμα που μπορεί να πάει και να τροφοδοτήσει μονάδες όπως αυτή που παρουσιάστηκε προηγουμένως και είναι πολύ σημαντικό να υπάρξουν συνέργιες του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα για να εφαρμοστεί αυτό σε επίπεδο δήμων, όπως προαναφέρθηκε εδώ. Τα οφέλη του προγράμματος του ZEROWASTE σε μεγάλους παραγωγούς, και λέμε μεγάλους γιατί λόγω οικονομίας κλίμακος ήταν πολύ πιο εύκολο να δημιουργηθεί κάποιο ανταποδοτικό όφελος και να αποκτήσει υπεραξία η ποιότητα των προϊόντων τους. Με την εφαρμογή αυτού του προγράμματος μπόρεσαν και είχαν ένα παράδειγμα πραγματικής κυκλικής οικονομίας, πραγματικής διασφάλισης της δημόσιας υγείας από τις βλαβερές επιπτώσεις που έχουν αυτά τα απόβλητα αν δεν διαχειριστούν σωστά, μπόρεσαν να το εκμεταλλευτούν σε επίπεδο ανθρακικού αποτυπώματος στο διοξείδιο του άνθρακα, να δηλώσουν την πραγματική ιχνηλασιμότητα των αποβλήτων στους και να αποκτήσουν μια πράσινη ταυτότητα στην επιχείρησή τους. Ελπίζουμε αυτό να εφαρμοστεί και σε ευρύτερη κλίμακα, γιατί λύσεις υπάρχουν απλά πρέπει να βρεθεί και ο κατάλληλος τρόπος για να εφαρμοστούν. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε. Πάμε στο θέμα διαχείριση, αξιοποίηση των απορριμμάτων μέσω κυκλικής οικονομίας. Θα καλέσω στο βήμα τον διευθυντή του τομέα περιβάλλοντος της J&P ABAΞ Group, τον κ. Χασαποδήμο. Την εισήγηση θα ολοκληρώσει ο κ. Θεόδωρος Τιμπλαλέξης, μηχανικός περιβάλλοντος.

ΧΑΣΑΠΟΔΗΜΟΣ: Καλησπέρα σας. Εμείς έχοντας παρακολουθήσει όλο αυτό το διήμερο πραγματικά φεύγουμε σοφότεροι γιατί βλέπουμε και τα προβλήματα και πως πάνε να λυθούν και την γνώση των φορέων και όλα αυτά, αυτό είναι τεράστια επιτυχία του συνεδρίου. Εμείς με την σημερινή μας παρουσία θα θέλαμε να δηλώσουμε την επιθυμία μας και την απόφασή μας να συμμετάσχουμε στην μεγάλη αυτή προσπάθεια που έχει προγραμματιστεί στην Κρήτη για μια ορθολογική περιβαλλοντική διαχείριση των στερεών απορριμμάτων με κύρια κατεύθυνση την μείωση της παραγωγής απορριμμάτων, την ανακύκλωση και την αξιοποίησή τους. Επιθυμούμε να θέσουμε στην υπηρεσία του στόχου αυτού την οργάνωση και την εμπειρία της εταιρείας μας για έντεχνη και έγκαιρη ολοκλήρωση μεγάλων και σύνθετων έργων, την τεχνογνωσία, τη σχέση μας με εξειδικευμένους ευρωπαϊκούς οίκους που απαιτούνται και την αναγκαία διάθεση τεχνικών και οικονομικών πόρων. Η αντίληψη του περιφερειακού σχεδιασμού εδώ βρίσκεται στην προμετωπίδα πράγματι της αντιμετώπισης της διαχείρισης των αστικών αποβλήτων και μάλιστα στον πυρήνα της κυκλικής οικονομίας, απολύτως συμβατή με τις τελευταίες κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής επιτροπής η οποία συμμετέχει ενεργά στη χρηματοδότηση των έργων. Ας σημειωθεί ότι σήμερα η χώρα συνεχίζει να πληρώνει πρόστιμα από την ύπαρξη των ΧΑΔΑ, γεγονός που πλήττει οικονομικά τη χώρα και εν τέλει τους πολίτες που καλούνται να τα πληρώσουν, παρόλο που όπως σημειώθηκε έχει παρατηρηθεί ιδιαίτερα μεγάλη πρόοδος στον τομέα αυτό. Βασικός παράγοντας αξιοποίησης των απορριμμάτων είναι η επίτευξη της ανακύκλωσης, των στοιχείων τους στον μέγιστο δυνατό βαθμό με την μέγιστη δυνατή καθαρότητα, ώστε αυτά τα

στοιχεία να είναι αντικειμενικά αξιοποιήσιμα σε άλλες γραμμές παραγωγής και μονάδες, μια διαδικασία που έχει άλλωστε και οικονομικό αποτέλεσμα για τις τοπικές κοινωνίες. Απαιτείται βέβαια διαδημοτική, διαπεριφερειακή συνεργασία για την βιωσιμότητα των μονάδων αυτών με βάση την κλίμακα της γραμμής παραγωγής. Η αξιοποίηση των στοιχείων των απορριμμάτων κατά μέγιστο βαθμό είναι η βασική παράμετρος επίτευξης της κυκλικής οικονομίας που συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην επιχειρηματικότητα και στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Πέραν της εφαρμογής της πιο προηγμένης τεχνολογίας διαχωρισμού, που είναι η βάση του διαχωρισμού και της ανακύκλωσης, που θα πρέπει και εδώ να εφαρμοστούν στα νέα έργα μονάδων επεξεργασίας απορριμμάτων, η εξυπηρέτηση αυτού του στόχου θα πρέπει να ενταθεί και να συνδυαστεί με την χωριστή συλλογή των ανακυκλώσιμων, μπλε κάδοι, χαρτί, γυαλί, μέταλλο, πλαστικό, καθώς και των βιοαποβλήτων, καφέ κάδοι, και μάλιστα με ιδιαίτερη μέριμνα στα απόβλητα τροφίμων λαμβάνοντας υπόψη τις ξενοδοχειακές και τουριστικές υποδομές και δραστηριότητες εδώ στην Κρήτη. Το μέτρο αυτό του διαχωρισμού και της συλλογής στην πηγή πέραν του θέματος της υλικοτεχνικής υποδομής πρέπει να εστιάσει στην διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης που θα πρέπει να αντιμετωπίζεται από την μικρή ηλικία μέσω της εκπαίδευσης και της γενικότερης παιδείας μας. Η εξυπηρέτηση του στόχου της ορθολογικής διαχείρισης των απορριμμάτων μέσω της κυκλικής οικονομίας, με ανακύκλωση, επαναχρησιμοποίηση στον μέγιστο δυνατό βαθμό των στοιχείων τους και η διαδικασία προστιθέμενης αξίας στα προϊόντα αυτά κινητοποιεί μια σειρά παραγωγικούς τομείς που μπορούν να εξασφαλίσουν με τη χρήση της τεχνολογίας, της καινοτομίας και της εφαρμογής κατάλληλων προγραμμάτων ενημέρωσης κ.τ.λ. βιώσιμο πλαίσιο ανάπτυξης για τις ευρύτερες περιοχές. Οι διάφοροι ΧΥΤΥ που προγραμματίζονται θα είναι αποδεκτές μόνο υπολοίπων υλικών στα οποία θα έχει εξαντληθεί, θα έχει να πούμε απομαστευτεί κάθε αξιοποιήσιμο τεχνικό και οικονομικό περιεχόμενο τους. Επειδή έγινε και κάποια συζήτηση για περαιτέρω μείωση του υπολείμματος, ας πούμε ότι εκκρεμεί σε μια προοπτική περαιτέρω μελέτης και εξειδίκευσης με βάση την εξέλιξη τεχνολογιών και τις εμπειρίες σε άλλες χώρες για τον περαιτέρω περιορισμό των ποσοτήτων που οδεύουν προς στους ΧΥΤΥ μετά όμως τις εφαρμοζόμενες ως άνω διαδικασίες η εξέταση της θερμικής επεξεργασίας σε επιτόπου μονάδες ή προτιμητέο σε υφιστάμενες ενεργειακές εγκαταστάσεις που σε ευρύτερες γεωγραφικές περιφέρειες μπορούν να καλύπτουν ανάγκες υποδοχής τέτοιων υπολειμμάτων ή και επικίνδυνων. Βέβαια προσοχή απαιτείται στα αέρια καύσης με πρόβλεψη χημικής επεξεργασίας, ενεργού άνθρακα, εγκατάσταση βιόφιλτρων κ.τ.λ.. Όλα τα άλλα υλικά λοιπόν, όπως το πλαστικό, το μέταλλο, το γυαλί, το χαρτί, το ξύλο, θα μπαίνουν με την συνδρομή στοχευμένου νομοθετικού έργου και κινήτρων σε νέα παραγωγική διαδικασία, ενώ για το οργανικό μέρος προβλέπονται (κακός ήχος) διατάξεις για φυσικές και οικολογικές διαδικασίες προς βιοαποδόμηση του, παραγωγή βιοαερίου και αντίστοιχη ηλεκτροπαραγωγή, καθώς και κομποστοποίηση για αξιοποίηση αγροτικής οικονομίας ή σε αποκαταστάσεις λατομείων και άλλων χώρων ανάλογα με την προέλευση του οργανικού. Ο σχεδιασμός της ως άνω διαχείρισης απορριμμάτων πρέπει να έχει σύμμαχο την κοινωνία, γιατί οι πολίτες συνειδητοποιούν την ωφελιμότητα των δράσεων αυτών για την αντιμετώπιση του μείζονος προβλήματος των απορριμμάτων, την προστασία του

περιβάλλοντος και των θετικών αποτελεσμάτων στις τοπικές κοινωνίες, έσοδα δήμων, νέες θέσεις εργασίας κ.τ.λ.. Βέβαια, πέρα από την κοινωνία οι δράσεις αυτές αντικειμενικά έχουν και την στήριξη της παραγωγικής βάσης, των παραγωγών, των παραγωγικών φορέων της περιοχής οι οποίοι συμμετέχουν στην υλοποίηση και στην λειτουργία των μονάδων, ενώ μέσω αυτών των δράσεων εξασφαλίζεται και η βελτίωση της οικονομικής θέσης. Κλείνοντας, μπορεί επομένως η κυκλική οικονομία να γίνει μοχλός ανάπτυξης και αποτελεσματική βάση για την διαχείριση των απορριμμάτων. Σας ευχαριστώ.

ΤΙΜΠΑΛΛΕΞΗΣ: Να συγχαρώ και εγώ τον ΕΣΔΑΚ για την άρτια οργάνωση και το υψηλό επίπεδο του συνεδρίου. Η παρουσίαση η δική μου αφορά τον όμιλο εταιριών της J&P ABAΞ. Η παρουσίαση χωρίζεται σε τέσσερα βασικά κομμάτια, το ένα έχει να κάνει γενικά με τα έργα παραχώρησης και έργα υποδομής στα οποία έχει συμμετάσχει ο όμιλος τα τελευταία χρόνια, το επόμενο κομμάτι αφορά τα έργα που έχει εκτελέσει ήδη η εταιρία στην Κρήτη, που είναι αρκετά και θα κλείσει η παρουσίαση με μια αναφορά στα περιβαλλοντικά έργα της εταιρίας, καθώς θα επικεντρωθούμε και σε μια μονάδα διαχείρισης στερεών αποβλήτων, στην οποία είμαστε προσωρινοί ανάδοχοι αυτή τη στιγμή, μιλάμε για το έργο ΣΔΙΤ στη Ηλεία, θα κάνω μια σύντομη αναφορά και σε αυτό το έργο. Ξεκινώντας να πω ότι πέραν της εταιρίας J&P ABAΞ που είναι 7^{ης} τάξης υπάρχουν άλλες τρεις εργοληπτικές εταιρίες, η ΕΤΕΘ, η ERGONET και η Αθηνά, επίσης εταιρίες στον όμιλο είναι και η J&P Development που ασχολείται με την ανάπτυξη ακινήτων, η Volterra που εμπλέκεται στο κομμάτι των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η TASK που είναι εταιρεία που εμπλέκεται στο facility management. Το σύνολο των δραστηριοτήτων της εταιρίας και των έργων που εκτελούνται γίνονται με εφαρμογή συστημάτων που εξασφαλίζουν τη μέγιστη ποιότητα, ασφάλεια και προστασία του περιβάλλοντος. Ξεκινάμε λοιπόν μια σύντομη παρουσίαση των έργων παραχώρησης στα οποία συμμετέχει η εταιρία. Στην Αττική οδό η συμμετοχή του ομίλου είναι στο 30,83%, το έργο έχει διάρκεια μέχρι το 2024. Στο Ρίο-Αντίρριο η συμμετοχή του ομίλου είναι 20,53%, με διάρκεια της παραχώρησης έως το 2039. Οι δύο αυτοκινητόδρομοι, Αιγαίου που η συμμετοχή του ομίλου είναι στο 21,25%, μιλάμε για 230 χιλιόμετρα αυτοκινητόδρομος και η παραχώρηση είναι μέχρι το 2038, όπως το 2038 λήγει και η παραχώρηση για την Ολυμπία οδό, το συνολικό μήκος της Ολυμπίας οδού είναι στα 365 χιλιόμετρα. Πέραν όμως των παραχωρήσεων στην ελληνική επικράτεια η εταιρία συμμετέχει σε παραχωρήσεις και στο εξωτερικό. Χαρακτηριστικά αναφέρω τον διεθνή αερολιμένα Queen Alia, με ποσοστό της εταιρίας στο 9,5% και την μαρίνα της Λεμεσού στην Κύπρο με ποσοστό συμμετοχής στο 33,5% και ένα έργο το οποίο έχει διάρκεια έως το 2063. Μία σύντομη αναφορά τώρα στα έργα υποδομής τα οποία έχει εκτελέσει η εταιρία τα τελευταία χρόνια. Όπως μπορείτε να δείτε στη συνοπτική λίστα μιλάμε για κομμάτια της Εγνατίας οδού, της Αττικής οδού, αλλά και για έργα τα οποία έχουν γίνει στο εξωτερικό, στην Αιθιοπία, στην Πολωνία, στην Κύπρο, στο Κατάρ στην Ντόχα. Μια πολύ σύντομη αναφορά και σε αυτά τα έργα. Την Αττική οδό την αναφέραμε και προηγουμένως σαν έργο παραχώρησης, μιλάμε για έναν αυτοκινητόδρομο 72,8 χλμ.. Η Ολυμπία οδός, στην ουσία το σύνολο του έργου στηρίζεται σε δύο υφιστάμενα τμήματα, την περιμετρική της Πάτρας και το κομμάτι Ελευσίνα-Κόρινθος και την κατασκευή καινούργιου τμήματος 120 χιλιομέτρων Κόρινθος-Πάτρα. Ο

αυτοκινητόδρομος Μορέα, που συνδέει την Κόρινθο με την Καλαμάτα, μήκους 159 χιλιομέτρων. Τα περνάω λίγο γρήγορα, έτσι και αλλιώς δεν έχουμε χρόνο. Αξίζει να σταθούμε σε δύο έργα τα οποία εκτελεί αυτή την εποχή η εταιρία. Το πρώτο είναι ο διακρατικός αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου, πρόκειται για τον αγωγό μεταφοράς φυσικού αερίου από το Αζερμπαϊτζάν στην δυτική Ευρώπη, γνωστό και ως ΤΑΠ. Και την επέκταση της γραμμής 3 για το μετρό της Αθήνας, η γραμμή Χαϊδάρη-Πειραιάς, πρόκειται για συνολικό μήκος διαδρομής 7,5 χιλιόμετρα με 6 σταθμούς στην Αγ. Βαρβάρα, στον Κορυδαλλό, στην Νίκαια, στα Μανιάτικα, στον Πειραιά και στο δημοτικό θέατρο. Να κάνω μια σύντομη αναφορά και στα έργα Κρήτης που έχει εκτελέσει η εταιρία στο παρελθόν. Βλέπετε ότι μιλάμε για έργα και στους τέσσερις νομούς της Κρήτης και υπάρχουν και έργα ειδικής κατασκευής, όπως το έργο στην αμερικανική βάση στην Σούδα που για ευνόητους λόγους δεν υπάρχει φωτογραφικό υλικό. Γρήγορα να αναφέρω το έργο στον Αθρινόλακκο που εργοδότησε η ΔΕΗ το 2004, ένας σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, συνολικής ισχύος 102 Μεγαβάτ. Επέκταση αυτής της μονάδας έγινε το 2008 με καινούργια εργολαβία, προμήθεια δύο ατμοηλεκτρικών μονάδων εγκατεστημένης ισχύος 50 Μεγαβάτ έκαστη. Το αρχαιολογικό μουσείο των Χανίων το οποίο ολοκληρώθηκε το 2015, ένα έργο προϋπολογισμού περί τα 8 εκατ.. Το ΠΑΓΝΗ εδώ στο Ηράκλειο, ένα έργο που ολοκληρώθηκε το 2000, επέκταση δηλαδή του νοσοκομείου. Η επέκταση του εργοστασίου της κόκα κόλα στη βιομηχανική περιοχή πάλι του Ηρακλείου. Το Παγκρήτιο, η αποπεράτωση της τρίτης φάσης του Παγκρητίου σταδίου, ένα έργο 52 εκατ. που συμβατικά ολοκληρώθηκε το 2007. Κτιριακές εγκαταστάσεις στο πανεπιστήμιο Κρήτης στο Ρέθυμνο, ένα έργο που ολοκληρώθηκε το 1997 και κλείνω την παρουσίαση των έργων υποδομής στην Κρήτη με την κατασκευή δύο οδών, την κατασκευή της οδού Αγ. Βαρβάρας-Απομαρμά-Αγ. Δέκα, μιλάμε για δύο οδικά τμήματα 7,82 χλμ. και 7,91 αντίστοιχα, που περιλαμβάνουν και ειδικές κατασκευές, κοιλαδογέφυρες, σήραγγες κ.τ.λ., ένα έργο που συνολικά το ποσό της σύμβασης πλησίασε τα 100 εκατ. € και ολοκληρώθηκε το 2016. Μια σύντομη αναφορά και στα έργα περιβάλλοντος που έχει εκτελέσει η εταιρία. Δεν θα μπορούσα να μην ξεκινήσω από την Ψυτάλλεια, τόσο η πρώτη φάση κατασκευής του έργου, ξεκίνησε το 1987 και ολοκληρώθηκε το 1998, η πρώτη φάση προέβλεπε δυναμικότητα του έργου 750.000 κυβικά την ημέρα και κάλυπτε ισοδύναμους κατοίκους 3 εκατομμυρίων. Ήρθε η δεύτερη φάση του ΚΕΛ, ολοκληρώθηκε το 2006 και με την αναβάθμιση που έγινε με την δευτεροβάθμια επεξεργασία των λυμάτων για την βιολογική αφαίρεση του αζώτου ο ισοδύναμος πληθυσμός πλέον που καλύπτονταν έφτανε στα 5,6 εκατ. κατοίκους. Από την πρώτη μέρα που ολοκληρώθηκε η κατασκευή της πρώτης φάσης μέχρι και σήμερα η εταιρία συμμετέχει στη λειτουργία και στη συντήρηση του συνόλου της εγκατάστασης. Σε αυτή τη διαφάνεια γίνεται αναφορά σε συστήματα επεξεργασίας ειδικών βιομηχανικών αποβλήτων στον ΑΗΣ της Μεγαλόπολης είναι ένα έργο που ολοκληρώθηκε το 2008 προϋπολογισμού 4,5 εκατ.. Η εταιρεία έχει κατασκευάσει βιολογικούς καθαρισμούς και στο εξωτερικό, αναφορά γίνεται εδώ στη Βουλγαρία στο Blagoevgrad, ένα έργο 7 εκατ. που ολοκληρώθηκε το 2009 για 87.520 κατοίκους, καθώς και το επόμενο πολύ μεγάλο έργο, η επέκταση του κέντρου επεξεργασίας λυμάτων στο Βουκουρέστι, ένα έργο με ισοδύναμο πληθυσμό 2 εκατ. και ολοκληρώθηκε το 2011 με ποσό σύμβασης περί τα 100 εκατ.. Η εγκατάσταση επεξεργασίας του Θριασίου Πεδίου, ολοκληρώθηκε το 2012 για

117.000 ισοδύναμους κατοίκους και τελευταία αναφορά σε έργα εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων το τελευταίο έργο που παραδώσαμε τέλος του 2017 στην Κω, ένα σχετικά μικρό έργο απλά γίνεται αναφορά γιατί είναι το τελευταίο που παρέδωσε η εταιρία στο κομμάτι αυτό των περιβαλλοντικών έργων. Το σύνολο των παραπάνω έργων με βάση την παλιά θεώρηση, όχι την τωρινή που είπαμε, περί κυκλικής οικονομίας και επαναχρησιμοποίησης ήταν η κατασκευή αγωγού εκβολής αναγκαστικά, από το να πέφτει σε ένα ρέμα γειτονικό ήταν καλύτερα να διατίθεται στη θάλασσα. Έτσι λοιπόν έγιναν και τα έργα αυτά τόσο στην Ψυτάλλεια, ο αγωγός διάθεσης λυμάτων στο Καλοχώρι Θεσσαλονίκης. Στην Constanta και Eforie στην Ρουμανία, καθώς και ο αγωγός διάθεσης λυμάτων από τη Σαλαμίνα στην Ψυτάλλεια. Μια σύντομη αναφορά στα έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων. Η πρώτη διαφάνεια αφορά τη συμπαραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας από την καύση εκλυόμενου βιοαερίου από την χώνευση της ιλύος στην Ψυτάλλεια, ένα έργο που ολοκληρώθηκε το 2003 και αφορούσε την μελέτη, κατασκευή εγκαταστάσεως συμπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ισχύος 7 Μεγαβάτ. Επέκταση του συγκεκριμένου έργου έγινε το 2012, αυξήθηκε η μονάδα συμπαραγωγής κατά 4,25 Μεγαβάτ και εγκαταστάθηκε ηλεκτρική και θερμική μονάδα συμπαραγωγής με φυσικό αέριο 14 Μεγαβάτ ισχύος. Τελευταίο έργο επεξεργασίας στερεών αποβλήτων πλέον ήταν η μελέτη και η κατασκευή μονάδας ξήρανσης της ιλύος στην Ψυτάλλεια, ένα έργο που ολοκληρώθηκε το 2008 με ποσό σύμβασης στα 37 εκατ.. Η εταιρεία κατασκεύασε το 2005 κέντρο διαλογής ανακυκλώσιμων υλικών στον νομό Καρδίτσας στον δήμο Αρτεσιανών και εάν θέλετε να κάνω λίγο μια πιο αναλυτική αναφορά στην μονάδα επεξεργασίας απορριμμάτων του νομού Ηλείας με ΣΔΙΤ, στο έργο αυτό είμαστε προσωρινοί ανάδοχοι από το 2014, μας πρόλαβαν οι εξελίξεις και οι αλλαγές στη νομοθεσία, γι' αυτό και είμαστε ακόμα προσωρινοί ανάδοχοι θεωρώ. Να σας πω δύο λόγια για την μονάδα, η επεξεργασία γίνεται σε δύο βασικά στάδια, μηχανική και βιολογική επεξεργασία, κατά την μηχανική επεξεργασία προκύπτουν τα ανακυκλώσιμα υλικά, ενώ η βιολογική επεξεργασία χωρίζεται σε δύο στάδια, στην αναερόβια χώνευση για την παραγωγή βιοαερίου πράσινης ενέργειας και το δεύτερο στάδιο είναι κομποστοποίηση για την παραγωγή κόμποστ. Αν θέλετε να σας δώσω και κάποια παραπάνω στοιχεία, η δυναμικότητα του έργου που έχει μελετηθεί και έχει σχεδιαστεί είναι για 80.000 τόνους ετησίως, έχουμε ήδη προχωρήσει στην ανανέωση των περιβαλλοντικών όρων που υπήρχαν ήδη. Έχουμε εκδώσει για λογαριασμό του δήμου Ίριδας και την απαραίτητη άδεια συμπαραγωγής και διάθεσης της παραγόμενης ενέργειας στο δίκτυο. Όλα αυτά τα λέω για να καταλάβετε ότι το έργο είναι πλέον στην κατηγορία του υπερώριμου ως πούμε, δηλαδή έχει όλο το αδειοδοτικό κομμάτι. Είναι ένα έργο το οποίο προβλέπεται ότι η περίοδος κατασκευής και δοκιμαστικής λειτουργίας του θα διαρκέσει 22 μήνες και σαν στόχος του έργου είναι η μείωση κατά 65% υγειονομικής ταφής των βιοαποβλήτων, οι παλιοί στόχοι που υπήρχαν από την προηγούμενη νομοθεσία, 38% υπόλειμμα και 35% ανακυκλώσιμα σε σχέση με τα ανακυκλώσιμα που εισέρχονται στην εγκατάσταση. Αυτά από εμένα. Είμαι στην διάθεσή σας για ό,τι θέλετε να με ρωτήσετε. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε πολύ. Πάμε λοιπόν στην 10^η ενότητα και τελευταία του διήμερου συνεδρίου, πορεία για τη κυκλική οικονομία και βέβαια

οι δράσεις. Θα έρθει ο διευθυντής του 2^{ου} εργαστηριακού κέντρου Ηρακλείου, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, ο κ. Δημήτρης Αγαπάκης. Συμβολή της εκπαιδευτικής κοινότητας στη κυκλική οικονομία, δράσεις και βεβαίως όλα αυτά που πρέπει να γίνουν. Κ. Αγαπάκη έχετε το λόγο.

ΑΓΑΠΑΚΗΣ: Καταρχάς καλησπέρα και από εμένα. Ήθελα πριν ξεκινήσω να ευχαριστήσω θερμά τον πρόεδρο του ΕΣΔΑΚ, τον κ. Χάρη Μαμουλάκη, ο οποίος έδωσε τη δυνατότητα στην εκπαιδευτική κοινότητα του 2^{ου} εργαστηριακού κέντρου να τοποθετηθεί σήμερα για το πολύ σημαντικό θέμα που συζητάμε. Πριν μπω στο θέμα ήθελα να πω το εξής, έχουμε ένα τίτλο, λέει κυκλική οικονομία. Όταν ήμασταν παιδιά, τουλάχιστον για την ηλικία την δική μου ήταν κάτι το οποίο δεν γνώριζε ο κόσμος και η κοινωνία τότε αλλά το εφάρμοζε κάθε μέρα. Σήμερα το γνωρίζουμε και ελπίζω από τις εργασίες του συνεδρίου να μπούμε και εμείς στη διαδικασία να το εφαρμόσουμε. Τότε η διαδρομή γινόταν τακτικά, καθημερινά, σήμερα η διαδρομή δεν είναι θα έλεγα τόσο εύκολη, πρέπει όμως να γίνει και πιστεύω ότι θα είναι και αιτία το συνέδριο η διαδρομή αυτή να ξεκινήσει έτσι ώστε να πάμε να την κάνουμε όλοι μαζί σαν κοινωνία. Ποιος είναι ο λόγος που σήμερα δεν γίνεται αυτό, γιατί; Γιατί ζούμε σε έναν κόσμο με αυξανόμενη πολυπλοκότητα στον οποίο γίνονται ριζικές αλλαγές σε όλα τα επίπεδα της ζωή και στον οποίο διακυβεύεται η περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική βιωσιμότητα της παγκόσμιας κοινωνίας μας. Η ραγδαία μεταβαλλόμενη οικολογική ισορροπία με την αλλαγή του κλίματος, την ρύπανση του περιβάλλοντος και τις φυσικές καταστροφές αποτελεί αναμφίβολα σήμερα μια από τις πιο σοβαρές προκλήσεις για τις σύγχρονες κοινωνίες. Αναρωτιέται κανείς πόσο σοβαρά έχουμε λάβει ως χώρα στην θέσπιση των μέτρων εκείνων που θα συμβάλουν αποτελεσματικά στα παγκόσμια προβλήματα και στην βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Το αίσθημα του ανικανοποίητου με την υπάρχουσα κατάσταση νομίζω ότι είναι αναμφίβολα υψηλό αν ακούσουμε τη γνώμη των πολιτών ή αν εξετάσουμε, νομίζω έχουν παρουσιαστεί τα στοιχεία εδώ, τα έχουμε δει, τα συγκριτικά εκείνα στοιχεία μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.. Συνεχίζοντας λοιπόν ήθελα να πω ότι η αλλαγή η οποία επιθυμούμε προς την κατάσταση που θέλουμε δεν μπορεί να έρθει από ένα άτομο ή από ένα θεσμό ή από έναν νόμο. Η αλλαγή είναι μια διαδικασία στην οποία εμπλέκονται πολλοί άνθρωποι και θεσμοί που πρέπει να αδράξουν τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται έχοντας όμως ένα όραμα και ένα σχέδιο υλοποίησης. Η αλλαγή στην κοινωνία είναι μια διαμοιρασμένη ευθύνη μεταξύ των πολιτών, με μεγαλύτερο όμως μερίδιο σε εκείνους που έχουν θέση ευθύνης στους διάφορους φορείς και στις διαφορές που συλλογικότητες που υπάρχουν. Ποιοι λοιπόν οφείλουν να είναι οι πρωτεργάτες της αλλαγής που επιθυμούμε; Ο αρχαίος Έλληνας φιλόσοφος ο Αριστοτέλης έχει πει ότι ο σκοπός για τον οποίο υπάρχει η πόλις είναι η ευδαιμονία και βασική προϋπόθεση της ευδαιμονίας είναι η αυξημένη και σωστή κρίση και σκέψη, προϊόντα βέβαια όλα αυτά παιδείας. Νομίζω ότι όλοι θα συμφωνήσουμε πως η κεντρική κυβέρνηση, φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, πανεπιστήμια, δημόσιοι οργανισμοί, αλλά και διάφορες άλλες συλλογικότητες, συνοδοιπόροι με την εκπαιδευτική κοινότητα μπορούν να καλλιεργήσουν σε μεγαλύτερο βαθμό συνέργιες που δεν θα έχουν ευκαιριακά χαρακτηριστικά αλλά οραματικά, θεσμικά, λειτουργικά και αποτελεσματικά. Το υπουργείο παιδείας έχει εντάξει στο εκπαιδευτικό σύστημα δομές όπως γραφεία σχολικών δραστηριοτήτων,

κέντρα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης για την υποστήριξη των προγραμμάτων που αναπτύσσουν τα σχολεία και αφορούν το περιβάλλον. Κάθε χρόνο αποστέλλεται στις σχολικές μονάδες το πλαίσιο λειτουργίας και οι θεματικές προτάσεις που μπορούν να αναπτύξουν. Οι οικονομικοί πόροι που διατίθενται από την πολιτεία στους δήμους για την υποστήριξη των σχολείων μέσω χρηματοδότησης από τις σχολικές επιτροπές δεν είναι επαρκείς. Στις περισσότερες περιπτώσεις καλύπτονται με δυσκολία οι βασικές λειτουργικές ανάγκες των σχολείων με αποτέλεσμα να μην επαρκούν τα χρήματα για την υποστήριξη ικανού αριθμού σχολικών δραστηριοτήτων. Οι Καλλικρατικοί δήμοι σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο αν έχουν τη βούληση και το τονίζω αυτό, οι δημοτικές αρχές που ουσιαστικά τις κατευθύνουν, μπορούν να πληρώνουν από το δημοτικό ταμείο τους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος και νερού των σχολικών κτιρίων, αφού πλέον αυτά εντάσσονται στα δημοτικά κτίρια. Έτσι τα χρήματα αυτά, περίπου 200.000 € το χρόνο για τα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του δήμου Ηρακλείου μπορούν να εξοικονομηθούν στο ταμείο της σχολικής επιτροπής, ώστε ένα μέρος από αυτά να μπορεί να διατεθεί προκειμένου να πραγματοποιηθούν πολύ περισσότερες σχολικές δραστηριότητες. Ως εκπαιδευτικός και δημοτικός σύμβουλος πιστεύω ότι πρέπει στην τοπική κοινωνία να θεμελιώσουμε βιώσιμες αρμονικές σχέσεις, να κάνουμε το σχολείο ένα φορέα υλοποίησης δράσεων, ένα όχημα ώθησης για την πρόοδο του τόπου μας. Χρειάζεται να συνδιαμορφώσουμε ένα εναλλακτικό παιδαγωγικό πλαίσιο που θα προωθεί μορφές συνεργασίας, αλληλεγγύης και κριτικής ερμηνείας της πραγματικότητας, χρειάζεται να μετασχηματίσουμε το σχολείο σε μια ιδιαίτερη εστία μάθησης όπου η ευθύνη θα επιμερίζεται ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς, τους μαθητές, τους γονείς, την τοπική κοινωνία, τους δήμους. Να αποτελέσει το σχολείο ένα κοινωνικό εργαστήριο για τον κόσμο μέσα στον κόσμο. Θα σας παρουσιάσω εν συντομία μια δράση που πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά τη φετινή σχολική χρονιά στο 2^ο εργαστηριακό κέντρο Ηρακλείου με σκοπό να καθιερωθεί ως θεσμός. Η φετινή ημέρα έμπνευσης και συνέργιας είχε ως θεματική, δημιουργούμε ένα ελκυστικό περιβάλλον μάθησης. Η εκπαιδευτική κοινότητα του 2^{ου} ΕΚ με την ενεργό συμμετοχή των ίδιων των μαθητών, σχεδίασε μια σειρά δράσεων στον αύλειο χώρο του σχολείου σε συνεργασία με την αντιδημαρχία καθαριότητας και τα στελέχη που την υποστηρίζουν του δήμου Ηρακλείου και με τη διεύθυνση δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σκοπός ήταν η διαμόρφωση ενός ευχάριστου και δημιουργικού περιβάλλοντος μάθησης, καθώς και στην καλλιέργεια θετικών στάσεων και συμπεριφορών σε θέματα που άπτονται της σχολικής και κοινωνικής ζωής των μαθητών. Επιτρέψτε μου τώρα πάρα πολύ γρήγορα να δούμε κάποιες ενδεικτικές φωτογραφίες. Τι περιελάμβανε αυτή η δράση; Περιελάμβανε όπως βλέπετε κάδους ανακύκλωσης τους οποίους μας έφερε η υπηρεσία του δήμου καθαριότητας που είπα πριν. Κομποστοποιητής, επίσης από τον δήμο Ηρακλείου. Χρησιμοποιήθηκε την ίδια ημέρα, βλέπετε ότι θρυμματίσαμε κλαδιά, τα οποία στη συνέχεια τοποθετήθηκαν μέσα στον κάδο. Άχρηστα υλικά τα οποία ουσιαστικά πήγαιναν για ανακύκλωση μέσω των εταιρειών που γίνεται η διαδικασία των ελαστικών, στο σχολείο ξαναχρησιμοποιήθηκαν. Επίσης, παγκάκια τα οποία κανονικά θα μπορούσαμε κάλλιστα να ζητούσαμε πόρους να αλλάχουν, βλέπετε ότι είναι σε πάρα πολύ κακή κατάσταση, όμως με τη συνέργια των μαθητών και την ενεργή δράση αυτά φτιάχτηκαν και πήραν τη μορφή που βλέπετε έτσι ώστε χρησιμοποιούνται αυτή τη στιγμή στο

σχολείο. Επίσης οι μαθητές μας, επειδή έχουμε σχετικό τομέα εφαρμοσμένων τεχνών, φιλοτέχνησαν θα έλεγα τον τοίχο που βλέπετε στο σχολείο. Και το παρτέρι αυτό αλλά και όλα τα άλλα παρτέρια τα οποία υπάρχουν. Και τέλος, το γήπεδο το οποίο ήταν αναξιοποίητο μέχρι τότε ουσιαστικά πήρε και αυτό ζωή και τώρα τα παιδιά το χρησιμοποιούν. Κλείνοντας την ημέρα έμπνευσης, σε δύο λεπτά έχω τελειώσει αγαπητέ Μανώλη, κλείνοντας λοιπόν την εκδήλωση βραβεύσαμε, δώσαμε ένα έπαινο στα παιδιά τα οποία πράγματι μπήκαν στη διαδικασία την παιδαγωγική και εκπαιδευτική κατά την άποψή μας, με έντονα κοινωνικά χαρακτηριστικά έτσι ώστε αυτή η προσπάθεια να συνεχιστεί και να γίνει θεσμός στο σχολείο, όπως είπα πριν. Έτσι λοιπόν οι μαθητές συμμετέχοντας ενεργά στις διεργασίες κυκλικής οικονομίας δημιούργησαν ένα ευχάριστο σχολικό περιβάλλον και παράλληλα βοηθήθηκαν να διαμορφώσουν αντιλήψεις και να εμπεδώσουν πρακτικές που προωθούν το όραμα της αειφόρου κοινωνίας που θέλουμε. Είναι σημαντικό κάθε φορά και πρέπει να γίνεται κατά την άποψή μου, να κατατίθενται σε κάθε συνέδριο και συγκεκριμένες προτάσεις, όχι μόνο να κάνουμε κριτική, όχι μόνο να είμαστε πολλές φορές σε οξεία αντιπαράθεση σε πράγματα που ακούγονται, αλλά να γίνονται και προτάσεις. Θα πρότεινα λοιπόν στον ΕΣΔΑΚ, δηλαδή σε εσάς και στο συμβούλιο κ. Μαμουλάκη, δύο πράγματα. Πρώτον, την προώθηση των αλλαγών στο πλαίσιο λειτουργίας των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης ώστε να χρηματοδοτούνται περισσότερες δράσεις κυκλικής οικονομίας και δεύτερον, τη δημιουργία ενός δικτύου σχολείων για την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας στην Κρήτη σε συνεργασία με την περιφερειακή διεύθυνση εκπαίδευσης Κρήτης και άλλους φορείς. Παράλληλα, προτείνεται η θέσπιση ενός βραβείου με τίτλο σχολείο κυκλικής οικονομίας, που θα απονέμεται κάθε χρόνο κατά την εκδήλωση παρουσίασης των δράσεων των σχολείων. Ο συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ των φορέων και των σχολείων θα υποστηρίζεται από μια διαδικτυακή πλατφόρμα. Το δίκτυο σχολείων για την ανάπτυξη της κυκλικής οικονομίας θα έχει ως κύριους στόχους να ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των σχολικών κοινοτήτων και να αναπτυχθεί ο σχεδιασμός δράσεων και δραστηριοτήτων κυκλικής οικονομίας. Να προκληθεί ενδιαφέρον για τα ζητήματα που αφορούν τη κυκλική οικονομία, την ανταλλαγή καλών πρακτικών και την παρουσίαση τρόπων επίλυσης των προβλημάτων. Να διευκολυνθούν οι σχολικές μονάδες στο να επιδιώξουν συνεργασία με φορείς και υπηρεσίες της τοπικής κοινότητας και να οργανώσουν κοινές δράσεις με στόχο την αλλαγή στάσεων και συμπεριφορών των μαθητών αλλά και των πολιτών με γνώμονα τη κυκλική οικονομία. Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί φίλοι, επιτρέψτε μου να κλείσω με μια φράση του αμερικανού φιλοσόφου παιδαγωγού ο οποίος έχει πει πράγματα που σήμερα προσπαθούμε να εφαρμόσουμε στο σχολείο πολλά χρόνια πριν, όταν το σχολείο θα προετοιμάζει τα παιδιά μέσα σε μια τόσο μικρή κοινότητα στα καθήκοντα και τις απαιτήσεις τους σαν μέλη της κοινωνίας εμφυσώντας τους το πνεύμα της χρησιμότητας και εφοδιάζοντας τα με τα απαραίτητα για μια λυσιτελή αυτοδιεύθυνση τότε θα έχουμε στα σίγουρα μια κοινωνία όμορφη και αρμονική που θα αξίζει στα αλήθεια να ζούμε. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε κ. Αγαπάκη. Να έρθει στο βήμα ο πρόεδρος του ιατρικού συλλόγου Ηρακλείου, ο κ. Χάρης Βαβουρανάκης, θέμα η συλλογή των αστικών ιατρικών αποβλήτων.

ΒΑΒΟΥΡΑΝΑΚΗΣ: Κύριε πρόεδρε του ΕΣΔΑΚ ξεκινώντας θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την τιμητική πρόσκληση να βρίσκομαι ως ομιλητής στο συνέδριο σας και να σας συγχαρώ γιατί πιστεύω ότι τέτοιου τύπου συνέδρια πρωτοπορούν και δίνουν το μήνυμα ότι μπορούμε εύκολα να περάσουμε από την θεωρία στην δράση. Στα πλαίσια της δικής μας συνεργασίας λοιπόν ο Ιατρικός Σύλλογος Ηρακλείου μαζί με τον ΕΣΔΑΚ μετά από πρόσκληση σας ξεκινήσαμε μια συζήτηση που αποτελεί ένα πολύ μεγάλο θέμα όχι μόνο του Ηρακλείου όλα νομίζω όλου του κόσμου, διεθνώς. Ας ξεκινήσουμε από το τι είναι τα ιατρικά απόβλητα. Ιατρικά απόβλητα είναι εκείνα που παράγονται από τις δραστηριότητες που προέρχονται από την περίθαλψη, όπως λέει και ο παγκόσμιος οργανισμός υγείας. Και δεν είναι ανάγκη να είναι μόνο από ιατρεία, έχει να κάνει και από άλλες υγειονομικές μονάδες, ερευνητικά κέντρα ή ακόμα και στο σπίτι πολλές φορές όταν εμείς πάμε και κάνουμε αλλαγές ή κάνουμε κάποια πράγματα που εν πάση περιπτώσει μπορούν να έχουν τέτοιου τύπου απόβλητα. Και εάν κανείς έρθει σε αυτό που ισχύει τώρα στην Ελλάδα, θα δει κανείς την νομοθεσία που τα διαχωρίζει τις τρεις μεγάλες κατηγορίες, εκ των οποίων η δεύτερη έχει τρεις άλλες υποκατηγορίες. Εμείς θα ασχοληθούμε κυρίως με την πρώτη και θα ασχοληθούμε κυρίως με την πρώτη γιατί όταν ξεκινήσαμε να συζητάμε αυτό το πράγμα είπαμε πάμε ένα βήμα την φορά και να ξεκινήσουμε από αυτό που θεωρητικά είναι εύκολο για να μπορούμε μελλοντικά να δούμε τι λύση θα δώσουμε μετά. Κρατήστε ότι με αυτό που θα ασχοληθούμε είναι τα ιατρικά απόβλητα αστικού χαρακτήρα που προσομοιάζουν με τα οικιακά απόβλητα, τα υπόλοιπα θα τα δούμε απλή αναφορά στη συνέχεια. Είπα και πριν ότι η ασφαλής διαχείριση των ιατρικών αποβλήτων έχει πολύ μεγάλη σημασία και είναι ένα πολύ μεγάλο θέμα διεθνώς και αφορά όλους μας, αφορά τους φορείς, δήμους, περιφέρειες, υπουργεία, φυσικά εμάς τους επαγγελματίες υγείας και το λέω σε εσάς και με την άλλη σας ιδιότητα ως αντιδήμαρχος, διότι κι εμείς ως πολίτες πληρώνουμε δημοτικά τέλη καθαριότητας και θα πρέπει να έχουμε την αντίστοιχη ανταποδοτικότητα σε αυτά που πληρώνουμε ως γιατροί. Φυσικά οι πολίτες θα πρέπει να έχουν και αυτοί την ασφάλεια του τι απορρίμματα δίνουμε, τι απόβλητα και πώς διακινούνται. Άρα σε αυτή τη διαδικασία επιτρέψτε μου να καταθέσω κάτι που διάβασα πολύ πρόσφατα και που αποτελεί ίσως τον πυρήνα της συνεργασίας μας, κάποτε σε ένα ιατρικό συνέδριο κάποιος καθηγητής είπε σε αυτούς που παρακολουθούσαν την συνεδρίαση να κάνουν ένα πείραμα, μοίρασε λοιπόν μπαλόνια, τους είπε να γράψουν το όνομά τους πάνω και να τα βάλουν σε ένα δωμάτιο. Αφού το έκαναν αυτό τους είπε πάρτε τώρα ο καθένας το μπαλόνι σας μέσα στα επόμενα πέντε λεπτά, είδαν ότι ούτε στα δέκα λεπτά δεν είχαν βρει τα μπαλόνια, έτρεχαν ο ένας στον άλλον, έσπασαν τα μπαλόνια. Τη δεύτερη φορά τους είπε ξαναφτιάξτε τα μπαλόνια, βάλτε τα μπαλόνια μέσα στο δωμάτιο και τώρα πια ο καθένας να αρχίσει να δίνει το μπαλόνι στον άλλο και όταν άρχισε και έδινε ο Χάρης στον Χάρη, για να το πω πιο απλά, είδαν ότι σε ένα λεπτό είχαν μοιράσει τα μπαλόνια και αυτό έχει πολύ μεγάλη σημασία στη συνεργασία που εμείς κάναμε. Ο καθένας βρήκε τον ρόλο του και πήγε παρακάτω. Έτσι λοιπόν όλοι μαζί, Ιατρικός Σύλλογος, δήμος Ηρακλείου και ο ΕΣΔΑΚ, να το πω ανάποδα χάριν ευγενείας, ΕΣΔΑΚ που ξεκίνησε την ιδέα και οι υπόλοιποι ακολουθήσαμε, να ξεκινήσουμε όλοι μαζί με ένα όραμα που έχει να κάνει λίγο παρακάτω, να ξεκινήσουμε από το Ηράκλειο, να μπουν και οι οδοντίατροι και να μπουν και οι άλλοι σύλλογοι, και σιγά-σιγά να αλλάξουμε και σημειώσετε ότι αυτό όσο

και αν έφαξα στην βιβλιογραφία δεν υπάρχει πουθενά, μια τέτοιου τύπου συνεργασία. Τα ιατρικά απόβλητα αστικού χαρακτήρα είπαμε προσομοιάζουν με τα οικιακά, όλα αυτά που περιγράφονται. Όμως έχει πολύ μεγάλη σημασία και σημειώστε το ότι αποτελούν το 80% των παραγόμενων ιατρικών αποβλήτων και είναι η κύρια μάζα των ιατρικών αποβλήτων στα ιατρεία της καθημερινότητας και σημειώστε επίσης, και το λέω και το περηφανεύομαι και νομίζω ότι είναι στοιχείο ευθύνης των γιατρών της πόλης μας, όλα τα εργαστήρια που παράγουν τα περισσότερα μολυσματικά ή επικίνδυνα ιατρικά απόβλητα έχουν υπογράψει συμβάσεις και αυτά διακινούνται με συγκεκριμένο τρόπο, πιστοποιημένα πια και δεν υπάρχει τέτοιου τύπου κίνδυνος. Για να μη νομίζει κανείς το ότι είμαστε αδιάφοροι προς την κοινωνία του Ηρακλείου, οι γιατροί μας, έτσι; Επομένως αυτό που έχει πολύ μεγάλη σημασία είναι να πούμε ότι ξεκινάμε με την μεγάλη μάζα και σε δεύτερο χρόνο θα δούμε πώς και με ποιον τρόπο θα πάμε παρακάτω. Άρα ξεκινάμε, θα το ξαναπώ, με την εύκολη θεωρητικά διαχείριση η οποία όμως έχει πολύ μεγάλη αξία, γιατί είναι πάρα πολλά. Το μνημόνιο συνεργασίας, είναι μια λέξη η οποία είναι μάλλον βαριά για την Ελλάδα, ας το πούμε σύμφωνο, αλλά εμείς εξακολουθούμε να το λέμε μνημόνιο, δεν τη φοβόμαστε, γιατί μνημόνιο σημαίνει ότι πρέπει να το τηρήσουμε και εμείς ξεκινάμε με τη φιλοδοξία να το τηρήσουμε. Τι περιλαμβάνει επιγραμματικά για τον καθένα; Ας ξεκινήσουμε από αυτόν που είχε την ιδέα, από τον ΕΣΔΑΚ. Ο ΕΣΔΑΚ τοποθετεί τους ειδικούς κάδους, έχει επιλέξει ποιους, τι. Δεν μπορώ να ξέρω το είδος αλλά έχω απόλυτη εμπιστοσύνη στο τι έχει επιλεγεί, με ειδικό ηλεκτρονικό σύστημα πρόσβασης έτσι ώστε ο καθένας από εμάς να μπορεί να τοποθετεί εκεί τα απόβλητα εκείνα σε όποιο χρόνο εκείνος θέλει, σημειώστε ότι αυτά τα απόβλητα, το ξαναλέω, είναι τύπου οικιακά, μπορούμε να τα πάρουμε σε σακούλες και να τα πάμε μόνοι μας εκεί, έχει σημασία για αυτό που λέω. Η συλλογή των αποβλήτων από τους κάδους και η μεταφορά τους θα γίνεται από τον δήμο. Ο κ. Μαμουλάκης ξέρει πως, δεν μπορώ να σας το περιγράψω, δεν είναι στο χώρο μου και νιώθω λίγο άβολα να περιγράψω κάτι που δεν το ξέρω. Ο ιατρικός σύλλογος, εμείς, που δεν μπορούμε να υποχρεώσουμε τους συναδέλφους, αλλά θέλουμε να τους δώσουμε την κατεύθυνση να αποκτήσουμε όχι εμείς συνείδηση, αλλά να δώσουμε συνείδηση πρώτοι σε όλη την πολιτεία ως επιστημονική κοινότητα ότι μπορούμε πια να πάρουμε την ευθύνη, την υπευθυνότητα αν θέλετε να κάνουμε πράγματα καθένας από το δικό του μετερίζι, από τη δική του σκοπιά, για να αλλάξουμε λίγο την κοινωνία μόνοι μας και να νιώθουμε ασφαλείς χωρίς να μας επιβάλουν κάποιοι άλλοι κάτι, χωρίς πρόστιμα, μόνο με κίνητρο τη δική μας ασφάλεια. Έτσι λοιπόν εμείς θα ενημερώσουμε τους γιατρούς για τη λειτουργία του συστήματος, προτείνουμε την χωροθέτηση των κάδων, γιατί αυτό είναι μια δυναμική διαδικασία, κάπου μπορεί να ανοίξουν περισσότερα ιατρεία και έτσι να μπορούμε να τοποθετούμε ή ενδεχομένως να σκεφτούμε και άλλους τρόπους ή ακόμα να βρούμε και καινούργιους κάδους, πιο έξυπνους στην διαδικασία τεχνολογικά και να μπορούμε να τους χρησιμοποιήσουμε. Κλείνοντας την ενότητα του μνημονίου υπάρχει η δεύτερη διαδικασία, αυτό που λέμε, εντάξει, ξεκινήσαμε, κάνουμε κάτι, να σκεφτούμε και λίγο παρακάτω. Τα επικίνδυνα ιατρικά απόβλητα δεν τα φοβόμαστε εμείς ως γιατροί, ξέρουμε πως το κάνουμε και είπα πριν ότι τα εργαστήρια λειτουργούν και είναι υπεύθυνοι και έχουν κάνει τις συμβάσεις τους, επιβαρύνονται οικονομικά διπλά και το ξαναλέω, διότι και πληρώνουν δημοτικά τέλη και

πληρώνουν αυτή τη διαδικασία γιατί έτσι πρέπει να γίνει. Τα επικίνδυνα ειδικά απόβλητα λοιπόν έχουν τον διαχωρισμό, τη συλλογή από τον τόπο παραγωγής και έχει πολύ μεγάλη σημασία αυτό, η προσωρινή αποθήκευση σε χώρους με συγκεκριμένες προδιαγραφές, η επεξεργασία και η τελική διάθεση αποβλήτων και η διασφάλιση της σωστής διαχείρισης που σημαίνει ουσιαστικά πιστοποίηση όλου αυτού του δρόμου. Αντιλαμβάνεστε ότι αυτό δεν μπορεί να γίνει από την μια πλευρά μόνο, πρέπει να γίνεται συνολικά και πρέπει η πιστοποίηση να περιλαμβάνει όλους τους χώρους, δεν γίνεται το καθένα ξεχωριστά και φυσικά δεν είναι απλή υπόθεση. Και επειδή κύριε πρόεδρε, όπως είπε και ο προηγούμενος ομιλητής δεν πρέπει να κάνουμε μόνο κριτική αλλά πρέπει να έχουμε και προτάσεις, εμείς επειδή πιστεύουμε στην συνέργια, πιστεύουμε ότι ο καθένας μπορεί να παίρνει το μπαλόνι του και να το δίνει γρήγορα για να μπορούμε να δίνουμε λύσεις, σκεφτόμαστε, λέμε, στο τραπέζι της συζήτησης να πάμε στα ΣΔΙΤ, τα γνωστά ΣΔΙΤ και να πάμε πιο άμεσα σε τέτοιες διαδικασίες. Είναι γνωστά τα πλεονεκτήματα, αξιοποιούμε την τεχνογνωσία και την αποτελεσματικότητα του ιδιωτικού τομέα και ταυτόχρονα το κρατικό κομμάτι, όποιος ασκεί να έχει τον έλεγχο και φυσικά (κακός ήχος) αυτό που θα έχουμε σαν αποτέλεσμα, την υψηλή ποιότητα (κακός ήχος) ξέρετε πολύ καλύτερα ως οικονομολόγοι οι περισσότεροι, νέες θέσεις εργασίας και φυσικά πολλαπλασιαστικό όφελος για όλους, και ασφάλεια και όφελος στην κοινωνία (κακός ήχος) ακόμα και σε περιόδους κρίσης, όπως αυτή που βιώνουμε σήμερα. Το ερώτημα είναι (κακός ήχος) γίνεται; Βεβαίως και γίνεται, όλα αυτά γίνονται. Γίνονται πότε όμως; Όταν υπάρχει φαντασία σχεδιασμού, όταν υπάρχουν τεκμηριωμένες προτάσεις, όταν υπάρχει τόλμη αποφάσεων, όταν υπάρχει έλεγχος υλοποίησης και τελικά υπάρχει πάντα και είναι πολύ σημαντικό να το λέμε και να το πιστεύουμε και να το πρεσβεύουμε και να το κάνουμε, αξιολόγηση και πιστοποίηση υπηρεσιών και υποδομών. Και με αυτές τις σκέψεις και με αυτά τα λόγια θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για την προσοχή σας.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε κ. Βαβουρανάκη. Heraklion Econoice, από την πρόκληση στη συμμετοχή και να έρθει στο βήμα ο κ. Δημοσθένης Μαρακίης μέλος της Econoice.

ΜΑΡΑΚΗΣ: Heraklion Econoice, από την πρόκληση στη συμμετοχή. Αξιότιμε πρόεδρε του ΕΣΔΑΚ, αγαπητοί σύνεδροι καλησπέρα. Με την παρούσα ανακοίνωση μας θα παρουσιάσουμε εν συντομία την δράση της νεότευκτης μονάδας αστικής οικολογίας Heraklion Econoice αναφορικά με την κυκλική οικονομία και την αειφόρο ανάπτυξη εντός του σύγχρονου αστικού ιστού. Εν προκειμένω προτιθέμεθα να αναφέρουμε τις επιμέρους δράσεις που έχει αναπτύξει ή θα αναπτύξει η ομάδα Heraklion Econoice ως αστική συλλογικότητα με απώτερο στόχο την βελτιστοποίηση των συνθηκών διαβίωσης της καθημερινότητας. Ιστορικά, οι πόλεις άρχισαν να δημιουργούνται πριν από δέκα χιλιάδες χρόνια περίπου με το πιο ιδιόρρυθμο χαρακτηριστικό, να μεταβάλλονται συνεχώς. Οι οικολογικές σχέσεις των εσωτερικών των πόλεων αλλά και ανάμεσα στις πόλεις και στο χώρο που τις περιβάλλει να μεταβάλλεται επίσης, δημιουργούνται έτσι μια σειρά από νέες συνθήκες και προβλήματα. Εκτοπίζεται η φυσική βλάστηση και η πανίδα, τα αστικά οικοσυστήματα αλλάζουν μέσα σε λίγες δεκαετίες και διαφοροποιούνται από την μια περιοχή της πόλης στην άλλη, ανάλογα με το

ρυθμό ανάπτυξης της. Πρόβλημα συχνά δημιουργούν οι λανθασμένες αισθητικά και ακατάλληλες σε σχέση με τις κλιματικές συνθήκες επιλογές της πολιτείας. Η αλλαγή των κλιματικών συνθηκών αποτελεί (κακός ήχος) ζήτημα, οι πόλεις αναπτύσσονται σε έκταση αλλά και σε ύψος, επηρεάζοντας την ροή των ανέμων και την κατανομή της θερμοκρασίας. Άλλο ένα ζήτημα αποτελεί η έντονη ρύπανση του αέρα, του εδάφους και των υδάτων. Η κατανάλωση καυσίμων απελευθερώνει πολλά είδη ρύπων, οι αποχετεύσεις οδηγούν στις κοντινές υδάτινες μάζες των αποβλήτων και τα σκουπίδια που θάβονται ρυπαίνουν τους υδροφόρους ορίζοντες. Οι πόλεις επηρεάζουν άμεσα την οργάνωση του χώρου που βρίσκεται γύρω τους, επιπλέον, το αστικό περιβάλλον δημιουργεί (κακός ήχος) επίπεδο. Η ανωνυμία ως ένας από τους κύριους πόλους έλξης ανθρώπων στις πόλεις, ταυτόχρονα, καθώς και το αστικό πλήθος περιλαμβάνει άτομα πολύ διαφορετικής κοινωνικής προέλευσης και νοοτροπίας αποτελεί δε και αίτιο συναισθηματικών προβλημάτων, αστάθεια, μοναξιά, αλλοτρίωση και επιθετικότητα. Η μαζική συγκέντρωση ανθρώπων δυσκολεύει επίσης τον έλεγχο των αντικοινωνικών συμπεριφορών με συνέπεια την αύξηση της εγκληματικότητας. Είναι επιτακτικό το αίτημα αλλαγής πλεύσης, είναι επιτακτικό το αίτημα για μια άμεση μετάβαση στη κυκλική οικονομία, καθότι η ευθύγραμμη οικονομία προκαλεί συνεχή κατανάλωση πόρων και πρώτων υλών, η οποία αποβαίνει εξαιρετικά επιζήμια για εμάς αλλά και για το φυσικό περιβάλλον. Πρέπει να αποτελέσει βασικό στόχο των επιχειρήσεων αλλά και όλων των πολιτών η μετάβαση σε μια ισχυρότερη και εν τοις πράγμασι κυκλική οικονομία, βάσει της οποίας οι κάθε λογής πόροι θα χρησιμοποιούνται με πιο ορθολογιστικό και προπάντων βιώσιμο τρόπο. Όλα τα προτεινόμενα μέτρα θα συμβάλουν σε έναν πληρέστερο κύκλο ζωής των προϊόντων μέσω της μεγαλύτερης ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης τους και θα αποφέρουν οφέλη τόσο για το περιβάλλον όσο και για την οικονομία, τα σχετικά σχέδια θα αντλούν την μέγιστη αξία και χρήση από όλες τις πρώτες ύλες, τα προϊόντα και τα απόβλητα, προωθώντας την εξοικονόμηση ενέργειας και την μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Είναι ευρέως αποδεκτό ότι ως και σήμερα η ανάπτυξη βασίζονταν σε ένα εν πολλοίς παρωχημένο μοντέλο εντατικής χρήσης των διαθέσιμων και εισαγόμενων πόρων, χωρίς να λαμβάνονται υπ' όψιν οι μακροχρόνιες συνέπειες με αποτέλεσμα οι τιμές των πόρων να έχουν ανοδική πορεία. Οι αλλαγές που προτείνονται εν συνόλω στηρίζονται στην μεγιστοποίηση της απόδοσης των υπαρχόντων πόρων και τη μείωση των απωλειών κατά την χρήση. Αναμένεται δηλαδή ως η βασική προϋπόθεση επιτυχίας να μάθουμε να υπολογίζουμε και να εκτιμάμε τα απόβλητα ως πόρους και να μην αφήνουμε τίποτα αναξιοποίητο. Παράλληλα θα πρέπει να εγκαταλείψουμε τη σημερινή προσέγγιση εξόρυξης περιορισμένων πρώτων υλών από το έδαφος, την χρήση στους για την παραγωγή ενός προϊόντος και στην συνέχεια απόρριψης και υπόγειας ταφής τους. Όπως επιγραμματικά περιγράφεται από την ευρωπαϊκή επιτροπή η αλλαγή προϋποθέτει επιστροφή από το μοντέλο προμήθεια, παραγωγή, κατανάλωση και απόρριψη, σε ένα μοντέλο που βασίζεται στο τετράπτυχο, επαναχρησιμοποίηση, επισκευή, ανακαίνιση, ανακύκλωση. Για την προώθηση των στόχων αυτών η ευρωπαϊκή επιτροπή προβλέπει (κακός ήχος) μέτρων που περιλαμβάνουν νέες προτάσεις για την διαχείριση των αποβλήτων, δείκτες για την παρακολούθηση αποδοτικότητας των πόρων, πολιτικές για την προώθηση της ανακύκλωσης και την ενίσχυση της βιωσιμότητας των κύκλων

ζωής των προϊόντων, πρωτοβουλίες για την δημιουργία πράσινων θέσεων εργασίας και κίνητρα για την υποστήριξη μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Χαρακτηριστικές ευφάνταστες προτάσεις που προκύπτουν από τις νέες αυτές προσεγγίσεις είναι η ανακύκλωση των υφασμάτων, η δημιουργία συστημάτων κοινής χρήσης αυτοκινήτων και καφεενία επισκευών (κακός ήχος), καθώς και εισαγωγή άλλων επιχειρηματικών μοντέλων που θα μας μετατρέψουν από καταναλωτές σε χρήστες και θα στρέψουν την ζήτηση από τα προϊόντα μιας χρήσης στις υπηρεσίες (κακός ήχος) επισκευής. Ενστερνιζόμενοι όλα τα παραπάνω αποφασίσαμε να δημιουργήσουμε την ομάδα αστικής οικολογίας Heraklion Ecovoice η οποία έχει θέσει ως προτεραιότητα της την εφαρμογή αυτού του μοντέλου αειφόρου ανάπτυξης στα πλαίσια του δήμου Ηρακλείου, προτρέποντας και συνάμα ενεργοποιώντας τους πολίτες να αποδεχτούν την νέα αυτή πρόκληση και να συμμετέχουν με όλες τους τις δυνάμεις σε μια νέα εποχή για τη σχέση του ανθρώπου με την φύση. Σχεδιάσαμε την (κακός ήχος) του πρώτου φεστιβάλ αστικής οικολογίας το οποίο θα διαρκέσει για πέντε μέρες και θα πραγματοποιηθεί την Παρασκευή 1^η Ιουνίου έως και την Τρίτη 5 Ιουνίου, παγκόσμια ημέρα περιβάλλοντος στο παραλιακό πάρκο του δήμου Ηρακλείου και σε μια έκταση από τον Καράβολα μέχρι και το Παγκρήτιο στάδιο. Η έκταση αυτή θα χωριστεί σε 6 (κακός ήχος) θα περιλαμβάνονται αθλητικές δραστηριότητες, ποδηλατοδρομία, καθώς επίσης θα υπάρχει εξέδρα συναυλιών, αθλοπαιδιών στα πλαίσια του (κακός ήχος). Στο μικρό θέατρο της περιοχής θα γίνουν ομιλίες σχετικού ενδιαφέροντος, θα προβληθούν οικολογικές ταινίες για τη δημιουργία μηνύματος και έκθεση φωτογραφίας για τους εισβολείς των θαλασσών. Οι εισβολείς των θαλασσών είναι τα ψάρια, τα οποία έρχονται από το Σουέζ, τα οποία δεν υπάρχουν στην Μεσόγειο και δυστυχώς πληθαίνουν μέρα με την ημέρα. Όπως επίσης και τα πλαστικά τα οποία ρυπαίνουν τη θάλασσα και είναι περισσότερα πλέον από τα ψάρια όλης της γης. Επίσης θα υπάρχουν κιόσκια για την φιλοξενία παιδικών δραστηριοτήτων όπως παράδειγμα εργαστήριο ανακύκλωσης (κακός ήχος). Παράλληλα δίνουμε την δυνατότητα σε επιχειρήσεις να παρουσιάσουν τα καινοτόμα μοντέλα κυκλικής οικονομίας που διαθέτουν ενημερώνοντας το κοινό για τις εξελίξεις στον τομέα αυτό. Προβάλουμε για πρώτη φορά παρουσίαση του χώρου δεσποζόμενων ζώων που βοηθάει στην εμπέδωση της ισχυρότερης ζωοφιλικής συνείδησης μέσα στα πλαίσια της αστικής ζωής και συμβάλει στη χαμηλότερη όχληση των πολιτών. Η συλλογή ανακυκλώσιμων υλικών είναι μια από τις θεμελιώδεις πρακτικές την οποία προωθούμε όχι μόνο εντός του φεστιβάλ, αλλά και σε όλο τον υπόλοιπο χρόνο προσπαθώντας να κάνουμε τον πολίτη κοινών της ανακύκλωσης και της επαναχρησιμοποίησης και κατ' επέκταση της κυκλικής οικονομίας. Τονίζουμε καθημερινά την αναγκαιότητα της χρήσης των υβριδικών ηλεκτροκίνητων αυτοκίνητων τα οποία αποτελούν το επιβεβλημένο μέλλον της αυτοκίνησης. Τονίζουμε επίσης την μετάβαση από το αυτοκίνητό στο ποδήλατο και στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Επισημαίνουμε την χρήση ανακυκλώσιμου χαρτιού για έκδοση βιβλίων και διαφόρων (κακός ήχος) το οποίο είναι οικονομικότερο αλλά και αποτρέπει την αλόγιστη κατανάλωση πρώτων υλών για την παραγωγή νέου. Σημειώνουμε εδώ ότι για την παραγωγή ενός τόνου χαρτιού απαιτούνται 32.000 τόνοι νερού. Καταλαβαίνετε πόσο δραματικό είναι το πρόβλημα. (κακός ήχος) συμμετοχή σε δενδροφυτεύσεις ενισχύοντας περαιτέρω την οικολογική μας ευαισθησία, συμμετέχουμε στην υιοθέτηση πράσινων σημείων και πράσινων χώρων. Σε

συνεννόηση με τοπικά κλιμάκια υπουργείου παιδείας πραγματοποιούμε ομιλίες, διαλέξεις στα σχολεία, είτε εμείς, είτε με την αρωγή διακεκριμένων επιστημόνων στο χώρο με τις οποίες ενημερώνουμε τους μαθητές για την χρησιμότητα της κυκλικής οικονομίας σε όλο το εύρος των αγαθών. Ήδη έχουμε προχωρήσει σε ομιλίες στο γυμνάσιο Γαζίου, στο λύκειο Γαζίου και στο 49^ο δημοτικό σχολείο. Μάλιστα στο λύκειο Γαζίου συνδυάσαμε την μείωση χρήσης και ρύπανσης νερού μαζί με την πλαστική σακούλα. Προώθηση της επανάχρησης με την δημιουργία βιβλιοθηκών, είναι ένα μέτρο που το ακολουθούμε τώρα περίπου στα 6 χρόνια, μας δωρίζουν βιβλία τα οποία τα δωρίζουμε και δημιουργούμε βιβλιοθήκες σε χώρους που δεν υπάρχουν.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Κ. Μαράκη δύο λεπτά έχετε ακόμα.

ΜΑΡΑΚΗΣ: Δύο λεπτά έτσι και αλλιώς έχω. Προώθηση της επανάχρησης για την δημιουργία βιβλιοθηκών από χρησιμοποιημένα βιβλία που υπάρχουν στις βιβλιοθήκες του καθενός από εμάς για την μετάδοση της γνώσης και την προώθηση της φιλαναγνωσίας. Κυρίες και κύριοι όλοι εμείς που κατοικούμε στις πόλεις συχνά απογοητευόμαστε όταν συναντάμε δυσκολίες και εμπόδια στην αστική μας ζωή, ποιος είπε όμως ότι δεν μπορούμε να αλλάξουμε τις συνήθειές ζωής μας; Η ισορροπία βρίσκεται ανάμεσα στο δίπολο άνθρωπος φύση, η φύση είναι το δομικό στοιχείο της ύπαρξής μας και οφείλουμε να επιδιώκουμε την ένταξη της στο αστικό τοπίο προκειμένου να επιτυγχάνουμε την σταθερότητα και την ομαλότητα στην βιολογική μας συμπεριφορά. Επειδή λοιπόν τα ανθρωποκεντρικά περιβαλλοντικά συστήματα ενός αστικού συνόλου είναι δευτερογενή και πολυσύνθετα ο πολίτης πρέπει να συμμετέχει ενεργά σε εκδηλώσεις και δράσεις που στηρίζονται στην αστική οικολογία ώστε να μπορεί να βελτιώσει πρώτα τον ίδιο του τον εαυτό και μετά να φτάσει εγγύτερα στην πολυπόθητη ευζωία, δηλαδή την αρμονική συνύπαρξη της φύσης με την ανθρώπινη παρέμβαση. Για όλους τους παραπάνω λόγους σκεφτόμαστε, σχεδιάζουμε, συζητάμε και ενεργούμε προς όφελος όλων. Ευχή μας και ελπίδα μας είναι να εκκινήσουμε τους πολίτες από την παθητικότητα προς την ενεργό δράση. Η κυκλική αξιολόγηση ας γίνει ένα μέσω της διαδικασίας προς την αυτογνωσία μας. Που βρισκόμαστε, ποιο είμαστε και τελικά που οδεύουμε. Το μήνυμα είναι εδώ, ποιο είναι το έξω; Δεν υπάρχει έξω, όλοι είμαστε έξω και μέσα, ότι πετάμε έξω το βρίσκουμε μέσα. Η πόλη είναι οι κάτοικοι της, εάν δεν αλλάξουν οι κάτοικοι δεν αλλάζει η πόλη, θα πρέπει να αλλάξουμε συνήθειες και εκεί είναι το μήνυμα. Σας ευχαριστώ πολύ. Κλείνω με ένα γκράφιτι που δυστυχώς δεν υπάρχει στην Γιόφυρο, εκεί που κοσμούσε ένα σημείο και έδινε το μήνυμα, δυστυχώς δεν υπάρχει, νομίζω ότι ήταν το καλύτερο μήνυμα της βραδιάς αρκεί να το ακολουθήσουμε. Σας ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Σας ευχαριστούμε πολύ κ. Μαράκη. Η συμβολή του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού στην ανακύκλωση και στην κυκλική οικονομία. Ο κ. Ζωχίος αυτό το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού να έρθει στο βήμα. Είναι και ο τελευταίος ομιλητής του συνεδρίου.

ΖΩΧΙΟΣ: Αγαπητέ πρόεδρε καλησπέρα, καλησπέρα σε όλους τους συνέδρους, είναι πολύ μεγάλη μας χαρά να βρισκόμαστε σε αυτό το συνέδριο,

δεδομένου ότι το 1987 το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού, ως πρωτοπόρο τότε, έφερε την ανακύκλωση (κακός ήχος) όταν ακόμα δεν μιλούσαμε για ανακύκλωση στην Ελλάδα. Αρχικά θα ήθελα λίγο να σας απασχολήσω με το ποιοι είμαστε για να μπορείτε να καταλάβετε και την πρόταση που στο τέλος θα θέλαμε να καταθέσουμε τον πρόεδρο προς εφαρμογή. Το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού υπάρχει σε πάνω από 100 πόλεις στην Ελλάδα και έχει 10.000 μέλη, στην Κρήτη υπάρχει σε 11 διαφορετικές περιοχές και αριθμεί αυτή την στιγμή λίγο περισσότερα από 1200 μέλη. Ιδρύθηκε το 1932 για την Ελλάδα, είναι μια μη κυβερνητική οργάνωση παιδαγωγικού χαρακτήρα, είναι στην ουσία ένα παιχνίδι με νόημα. Παιδιά και νέοι μαθαίνουν να ζουν με αξίες, όπως είναι η συνεργασία, η φιλία, η δικαιοσύνη, η δημοκρατία, ο σεβασμός. Ποιοι είμαστε; Τα παιδιά που είναι μέλη μας συμμετέχουν σε σύγχρονες δραστηριότητες που έχουν σχεδιαστεί με βάση ένα προσεγμένο πρόγραμμα αυτοδιοίκησης και προσωπικής ανάπτυξης. Στόχος μας είναι ότι η διαπαιδαγώγηση των παιδιών και η μετάδοση αξιών στα παιδιά γίνεται μέσα από την βιωματική μέθοδο και την μέθοδο του *learn by doing* και θα δούμε και αργότερα περισσότερες λεπτομέρειες. Είναι πολλά περισσότερα λοιπόν ο Οδηγισμός από μια απλή εξωσχολική δραστηριότητα ή ένα απλό απόγευμα που θα περάσει το παιδί στο σπίτι. Χωρίζουμε τα παιδιά σε τέσσερις ηλικιακές ομάδες, όπως και οι ειδικοί παιδαγωγοί μας λένε, είναι τα αστέρια 5 με 7 χρόνων, τα πουλιά 7 με 11, οι οδηγοί 11 με 14 και τέλος οι μεγάλοι οδηγοί 14 με 18. Χωρίς αυτό να σημαίνει ότι στον Οδηγισμό οι ενήλικες δεν εκπαιδεύονται ή δεν μαθαίνουν και εκείνοι *learn by doing*. Σε τι διαφέρει το Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού από όλες τις υπόλοιπες οργανώσεις και σωματεία τα οποία ασχολούνται με το παιδί; Σκοπός του είναι να συμβάλει στην ανάπτυξη των παιδιών και των νέων ώστε να γίνουν άτομα υπεύθυνα, ελεύθερα και ικανά να διεκδικήσουν και να συμμετέχουν στη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου, κοινωνίας, με καλύτερους όρους. Όπως λέμε εμείς για συντομία σκοπός μας είναι να φτιάξουμε τους αυριανούς ενεργούς πολίτες που θα αλλάξουν τον κόσμο. Στόχος μας λοιπόν είναι οι ενεργοί πολίτες αλλά και το αιέν αριστεύειν, δηλαδή συνεχώς να γινόμαστε και καλύτεροι. Όταν την περσινή χρονιά ρωτήθηκαν ενήλικες και παιδιά για πρώτη χρονιά μετά από τα πέντε χρόνια να απαντήσουν το γιατί είμαι Οδηγός, οι απαντήσεις μας εξέπληξαν γιατί είναι της καθημερινότητας, ήταν γιατί εκεί έχω τους φίλους μου, γιατί το έχω συνδέσει με μια εμπειρία της ζωής μου, γιατί δεν μπορώ να κάνω αλλιώς. Τι προσφέρει όμως ο Οδηγισμός στα μέλη του αλλά και στην κοινωνία; Οι εθελοντές μας, τα στελέχη των ομάδων, δηλαδή τα αρχηγεία των παιδιών, είναι εθελοντές υψηλής δέσμευσης όπως και τα άτομα που ασχολούνται με την διοίκηση, δεσμεύονται για ένα διάστημα 1 έως 4 ετών ή και περισσότερο να προσφέρουν με συγκεκριμένους όρους σε ένα συγκεκριμένο πλαίσιο, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν και εθελοντές *ad hoc* ή εθελοντές οι οποίοι προσφέρουν σε μικρότερη κλίμακα και αυτό γιατί οι εθελοντές μας υψηλής δέσμευσης είναι ενεργοί πολίτες, είναι άτομα τα οποία συμμετέχουν ενεργά στην κοινωνία και μεταδίδουν μέσω αυτού στα παιδιά. Στο Σώμα Ελληνικού Οδηγισμού υπάρχει ένα δίκτυο λοιπόν εθελοντών, στελεχών αλλά και μελών μας, το οποίο εκτείνεται σε όλη την επικράτεια, αλλά όπως θα δούμε και αργότερα και σε ολόκληρο τον κόσμο. Παρέχουμε στα παιδιά πρωτότυπες δραστηριότητες, ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, ενθαρρύνουμε την ενεργό συμμετοχή τους στην κοινωνία και προωθούμε το αίσθημα του ανήκειν. Τα ενήλικα μέλη μας προσπαθούν να αποτελούν

παράδειγμα έμπνευσης για τα παιδιά, μέσα από ένα ολοκληρωμένο σύστημα εκπαίδευσης ενηλίκων το οποίο πρόσφατα, αφού φτιάχτηκε η παρουσίαση αυτή, πιστοποιήθηκε από την παγκόσμια ένωση Οδηγών, την διεθνή αμνηστία και το ελληνικό υπουργείο παιδείας, παρέχει στους εθελοντές μας τις ευκαιρίες να αποκτήσουν δεξιότητες. Αυτή τη στιγμή είμαστε ο μόνος οργανισμός στην Ελλάδα που παρέχει εκπαίδευση εξ αποστάσεως αλλά και δια ζώσης στην ηγεσία μέσα από το βίωμα. Όπως γνωρίζετε από τα επαγγέλματά σας το να εκπαιδευτεί κάποιος σε θέματα ηγεσίας είναι κάτι το οποίο κοστίζει πολύ και απαιτεί και πολύ χρόνο (κακός ήχος) να το κάνεις μέσα από το βίωμα και δωρεάν είναι ακόμη πιο καλό και για την επαγγελματική τους πορεία. Στόχος μας είναι να δώσουμε στα παιδιά πολύτιμες κατευθύνσεις και εμπειρίες χρήσιμες ώστε μέσα από μια ολόπλευρη ανάπτυξη να τους αλλάξουμε τον τρόπο με τον οποίο ζουν γύρω τους. Καλλιεργούμε λοιπόν τις δεξιότητες από ένα πολύπλευρο Παιδαγωγικό πρόγραμμα, από ένα πολύπλευρο παιδαγωγικό παιχνίδι. Τα παιδιά πρέπει να γίνονται ανεξάρτητα και να μπορούν να φροντίζουν τον εαυτό τους, να εκφράζονται, να γνωρίζουν φίλους, να αναπτύσσονται ψυχοκινητικά. Αυτό λοιπόν πρεσβεύει ο οδηγικός νόμος και η υπόσχεση, πρεσβεύει το να καλωσορίζουμε μέσα στις ομάδες μας παιδιά, ανεξαρτήτου θρησκείας, καταγωγής, εθνικότητας, κοινωνικής ή οικονομικής κατάστασης. Λειτουργούμε μέσα σε αυτοδιοικούμενες ομάδες, τα ίδια τα παιδιά διοικούν τις μικρότερες ομάδες τους μέσα από της εκλογές και τις διαδικασίες τις οποίες επιλέγουν, συμβάλλουν εκείνα για το ποιο θα είναι το πρόγραμμα που θα ακολουθήσουν και συναποφασίζουν τον τρόπο με τον οποίο θα γίνει. Όλο το πρόγραμμα μας χωρίζεται σε τρεις άξονες, έχουμε τρεις κεντρικούς άξονες δραστηριοτήτων, ο ένας πολύ σημαντικός είναι η προσωπική ανάπτυξη, προσωπική ανάπτυξη, όχι στην μορφή του διαβάζω, γράφω και προωθώ πράγματα, αλλά στην μορφή του συνεχώς να γίνομαι καλύτερος, συνεχώς να μαθαίνω πράγματα, συνεχώς να αναπτύσσομαι σαν άτομο, ακόμα και εάν αυτό είναι το να μπορώ να μιλήσω σε ένα σύνολο παρόλο που μπορεί να έχω τρακ. Ο δεύτερος άξονας που συνδυάζεται με το κομμάτι της ανακύκλωσης και της κυκλικής οικονομίας είναι η ζωή στη φύση. Θα έχετε ακούσει πιθανόν ότι ως οδηγοί κάθε καλοκαίρι πραγματοποιούμε τις κατασκηνώσεις μας στην ύπαιθρο σε όλη την Ελλάδα, αντίστοιχα το ζώ στην φύση σημαίνει και το συμμετέχω στο να φτιαχτούν πινακίδες σε δάση, στο να γίνει ανακύκλωση, στο να σέβομαι το περιβάλλον και το ζώ στην φύση σημαίνει και στο αστικό περιβάλλον αντίστοιχα το πώς θα φέρω το πράσινο κοντά μου. Άλλωστε η συνεργασία μας με όλους τους δήμους και στην Κρήτη, τόσο στο let's do it Greece, στις αναδασώσεις, στις εκστρατείες καθαριότητας που γίνονται, η πρώτη εκστρατεία καθαριότητας του Σώματος Ελληνικού Οδηγισμού πραγματοποιήθηκε το 1933, καθαρίζοντας παραλίες σε όλη την Ελλάδα, τουλάχιστον πενήντα χρόνια πριν εμφανιστεί το Μεσόγειος SOS, στο οποίο συμμετέχουμε και εμείς ενεργά όπως και στο let's do it Greece. Ο τρίτος άξονας είναι η κοινωνική συμμετοχή και η προσφορά, εκεί εντάσσεται και το κομμάτι της δένδροφύτευσης αλλά και της συμμετοχή σε κοινά του τόπου μας, όμως εκεί εντάσσεται και η συμμετοχή μας σε πράγματα τα οποία η κοινωνία μας καλεί να συμμετέχουμε. Πρόσφατα στις πλημμύρες της Μάντρας, στις φωτιές της ανατολικής Αττικής, στους σεισμούς τους μεγάλους της Αθήνας, στους πρόσφυγες σε όλη την Ελλάδα αλλά και στην Κρήτη, ασχέτως αν δεν ακουγόταν, δεν συνηθίζουμε να προβάλλουμε αυτό το κομμάτι. Όπως σας

είπα και πριν ο σκοπός μας είναι τα παιδιά να μάθουν μέσα από τις πράξεις τους, αυτό λοιπόν σημαίνει ότι προσπαθούμε να φέρουμε την γνώση, να την μεταδώσουμε στα παιδιά μέσα από παιχνίδι και χρησιμοποιούμε το παιχνίδι, το εργαστήριο, το τραγούδι, αλλά και άλλες πρωτότυπες μορφές σαν πηγή μετάδοσης της γνώσης στα παιδιά. Αμέσως μετά θα ακολουθήσει η διαδικασία της κατανόησης μέσα από κάποιο παιχνίδι και κάποια δραστηριότητα αντίστοιχα ώστε να σιγουρευτούμε ότι αυτή η γνώση έχει μεταδοθεί, θα μπορούμε στην λογική του να την κάνουν εφαρμογή και να την κάνουν πράξη, ώστε να το δουν και στην πράξη πώς γίνεται και να το κατανοήσουν ακόμη καλύτερα. Τα παιδιά μπαίνουν στη διαδικασία μετά της σύνθεσης, το να δημιουργήσουν το δικό τους πρόγραμμα για αυτό το πράγμα, τον δικό τους τρόπο, και στο τέλος να μεταδώσουν αυτό το πρόγραμμα σε άλλα παιδιά για να δουν αν αυτό μπορεί να πετύχει και στο τέλος να αξιολογήσουν τις πράξεις τους για την επόμενη φορά. Όμως η μάθηση στον Οδηγισμό γίνεται και child to child όπως σας είπα, αυτό είναι και το τελικό ζητούμενο, ότι το παιδί εκπαιδεύει άλλα παιδιά. Έχει αποδειχθεί και επιστημονικά, αν κάνω λάθος διορθώστε με, ότι τα παιδιά όσο μικρότερης ηλικίας είναι τόσο περισσότερο σφουγγάρια στη γνώση και αντίστοιχα ένα παιδί όταν του μεταδίδεται η γνώση από ένα άλλο παιδί είναι πιο δεκτικό στο να δεχτεί όπως και εμείς αντίστοιχα είμαστε πιο δεκτικοί σε ανθρώπους που μοιάζουμε με εκείνους στο να δεχτούμε τη γνώση από αυτούς. Επίσης η μάθηση γίνεται μέσα από την ενεργή συνεργασία μεταξύ παιδιών και ενηλίκων. Δεν υπάρχει απόσταση μεταξύ παιδιών και ενηλίκων στον Οδηγισμό, είμαστε μια ομάδα η οποία συναποφασίζει και το αρχηγείο αυτό που έχει διαφορετικό από τα παιδιά είναι το θέμα της ασφάλειας των παιδιών και της τήρησης των βασικών κανόνων τάξης. Όπως σας είπα και πριν ο Οδηγισμός υπάρχει αυτή τη στιγμή σε πάνω από 145 χώρες και αριθμεί πάνω από 10 εκατ. μέλη, μαζί με τον Προσκοπισμό αποτελούν την καλύτερη εθελοντική οργάνωση στον κόσμο. Παρέχουμε συνεχώς ευκαιρίες σε μέλη μας να συμμετέχουν σε διεθνείς δραστηριότητες και να φέρνουν και σε όλους τους υπόλοιπους στην Ελλάδα ιδέες και πρακτικές από το εξωτερικό, τα οποία εφαρμόζονται. Φέτος είχαμε την τύχη να εξάγουμε δύο πρακτικές, η μια είναι το πρόγραμμα των προσφυγικών ροών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το οποίο θα σας δείξω με δύο λόγια, γιατί είναι ακριβώς αυτό που προτείνουμε να γίνει και για την κυκλική οικονομία, και η άλλη είναι το εκπαιδευτικό μας σχήμα, δηλαδή ο τρόπος με τον οποίο εκπαιδεύουμε ενήλικους στην Ελλάδα, το οποίο θεωρείται πρωτοπόρο αυτή τη στιγμή παγκοσμίως. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα λοιπόν προσφυγικές ροές, που είχε τον διακριτικό τίτλο στα σχολεία, μια βαλίτσα κόσμος, πιθανόν κάποιοι στο Ηράκλειο να το έχετε ακούσει δεδομένου ότι ήταν μια από τις πόλεις στις οποίες έγιναν σεμινάρια για αυτό το πρόγραμμα, είχε ως σκοπό μέσα από δραστηριότητες βιωματικές να δείξει στα παιδιά τι σημαίνει πρόσφυγας, ποιος είναι ο δρόμος που ακολουθεί ένας πρόσφυγας μέχρι να φτάσει στην Ελλάδα, να τον ξεχωρίσει από τον οικονομικό μετανάστη και να δείξει τι αντιμετωπίζουν αυτοί οι άνθρωποι όταν έρχονται πλέον και φτάνουν εδώ και πώς θα μπορούσαμε να συμβάλλουμε στο να γίνει τουλάχιστον η παραμονή τους λίγο καλύτερη. Η προσέγγιση η δική μας στο κομμάτι των προσφύγων έχει προσδιοριστεί κυρίως στο κομμάτι παιδί, πρόσφυγας παιδί, δεδομένου ότι θεωρούμε ότι το παιδί δεν έχει ούτε πατρίδα, ούτε σημαία, ούτε εθνικότητα, είναι ένα παιδί που είναι σε ανάγκη.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Έχετε ακόμα δύο λεπτά.

ΖΩΧΙΟΣ: Τελειώνω. Το πρόγραμμα αυτό παρουσιάστηκε μέσα σε μια χρονιά σε 16 πόλεις, σε 3.000 μαθητές και σε 345 εκπαιδευτικούς με τη συνδρομή και της VODAFONE ως χορηγού και είχε μια πολύ μεγάλη ανταπόκριση. Άλλωστε η διεθνής αμνηστία και ο ΟΗΕ και η επιτροπή για τους πρόσφυγες πρότειναν αυτό το πρόγραμμα ως το πρόγραμμα το οποίο θα μπορεί να εφαρμοστεί σε όλη την Ευρώπη για να ενημερωθούν τα παιδιά για τους πρόσφυγες και να γίνει καλύτερα η ένταξή τους στα σχολεία. Ακριβώς λοιπόν αυτό προτείνουμε και για το κομμάτι της κυκλικής οικονομίας. Προτείνουμε ένα πρόγραμμα το οποίο θα είναι προσαρμοσμένο στον τρόπο με τον οποίο τα παιδιά βλέπουν τον κόσμο, θα μπορέσει να τους εξηγήσει τα πράγματα ακριβώς ως έχουν αλλά να το κάνουν πράξη τα σχολεία. Θα μπορούσε πιλοτικά αυτό να εφαρμοστεί σε κάποια σχόλια τόσο στην Κρήτη αλλά αργότερα και στην υπόλοιπη Ελλάδα και μετά μέσω των ίδιων των παιδιών και των εκπαιδευτικών να διαδοθεί και να χρησιμοποιείται ως μέθοδος για να γίνει η ανακύκλωση και η κυκλική οικονομία πράξη από τα ίδια τα παιδιά. Ξέρουμε πολύ καλά ότι αν έρθει το παιδί μας στο σπίτι και θέλει να κάνουμε ανακύκλωση δεν θα γλυτώσουμε αν δεν κάνουμε ανακύκλωση στο σπίτι. Όπως είπε και ο πρώτος ομιλητής της ενότητας όλα είναι θέμα παιδείας και συμφωνούμε απόλυτα ως και οι δύο που ασχολούμαστε με τα παιδιά και θεωρούμε ότι πρέπει να δώσουμε τη βάση σε αυτό. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Εμείς σας ευχαριστούμε. Νομίζω ότι κ. Μαμουλάκη καταφέραμε εντός των χρονοδιαγραμμάτων να λήξουμε και την δεύτερη μέρα του συνεδρίου, ενός επιτυχημένο συνεδρίου. Νομίζω ότι δεν υπήρξε εισηγητής που να μην αναφέρθηκε στην επιτυχία. Εγώ θα πω ότι αν καταφέρουμε το ένα τρίτο αυτών του χρόνου να το μελετάμε ως πράξη νομίζω ότι είναι πολύ ουσιαστικό. Όμως θα σας δώσω το λόγο για να ρίξετε την αυλαία του συνεδρίου.

ΜΑΜΟΥΛΑΚΗΣ: Εν συνεχεία των λόγων σου αγαπητέ Μάνο οφείλω να πω ότι ήταν μια πολύ ευχάριστη, πολύ αισιόδοξη πτυχή αυτό το διήμερο συνέδριο που διοργάνωσε ο ΕΣΔΑΚ και θέλοντας, επειδή ούτως ή άλλως η ώρα είναι προχωρημένη, να ευχαριστήσω ξανά ένα προς ένα όλους τους συνεργάτες στον ενιαίο σύνδεσμο διαχείρισης απορριμμάτων Κρήτης, και όχι μόνο, που κατέβαλαν πραγματικά όση δύναμη τους είχε απομείνει από αυτό το εξαντλητικό δεκαπενθήμερο προσπάθειας και προσέγγισης (κακός ήχος) γύρω από την διεξαγωγή του συγκεκριμένου συνεδρίου. Νομίζω ότι όλοι γίναμε πλουσιότεροι σε γνώσεις, το διακύβευμα για μας τώρα είναι να μπορέσει να επέλθει το κατάλληλο follow up για να μη μείνει απλά ένα συνέδριο σε θεωρητική βάση αλλά να έχει και μια πρακτική διάσταση. Χαίρομαι ιδιαίτερα που βλέπω ότι ακόμη και αυτή την ώρα, 10 συναπτές ώρες συνεχόμενων ομιλιών και υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι έχουν αφήσει ισχυρά το αποτύπωμα τους στη χώρα τις τελευταίες δεκαετίες στο χώρο του περιβάλλοντος και είναι εδώ ακόμη, ο κ. Κρεμλής, η κυρία Λοϊζίδου, ο κ. Μαμαλούγκας και πολλοί άλλοι, είναι πραγματικά συγκινητικό που τους βλέπουμε ακόμη εδώ δίπλα μας. Δεν έχω να προσθέσω κ. Δασκαλάκη κάτι

περαιτέρω. Θέλω να ευχαριστήσω για άλλη μια φορά όσους πραγματικά συμμετείχαν ενεργά, είτε μπροστά, είτε backstage στην όλη προσπάθεια και ελπίζω να είναι αυτό το συνέδριο σηματοδότης για συνεχείς δράσεις και προσεγγίσεις περιβαλλοντικές όπως πραγματικά αξίζει το Ηράκλειο και η Κρήτη. Ευχαριστώ.

ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Για να ευλογήσουμε λίγο και τα γένια μας να πούμε στους φίλους και στις φίλες που είναι εδώ ότι τη Δευτέρα το βράδυ στις 10, στην δική μου εκπομπή, στην «Ωρα αιχμής», θα οπτικοποιήσουμε μέσα από μια διαδραστική εκπομπή τα συμπεράσματα αυτού του συνεδρίου και θα δείτε τι ακριβώς συμβαίνει σε πέντε ευρωπαϊκές πόλεις που όταν εμείς δεν γνωρίζαμε τι ήταν η κυκλική οικονομία αυτοί τα εφαρμόζαν. Σας ευχαριστώ πολύ. Καλό σας βράδυ.